Το έγγραφο αυτό συνιστά βοήθημα τεκμηρίωσης και δεν δεσμεύει τα κοινοτικά όργανα

►B ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΚ) αριθ. 138/2004 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΥΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 5ης Δεκεμβρίου 2003

για τους οικονομικούς λογαριασμούς της γεωργίας στην Κοινότητα

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

(ΕΕ L 33 της 5.2.2004, σ. 1)

Τροποποιείται από:

		Επίσημη Εφημερίδα		
		αριθ.	σελίδα	ημερομηνία
►M1	Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 306/2005 της Επιτροπής της 24ης Φεβρουαρίου 2005	L 52	9	25.2.2005
►M2	Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 909/2006 της Επιτροπής της 20ής Ιουνίου 2006	L 168	14	21.6.2006
►M3	Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1137/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 22ας Οκτωβρίου 2008	L 311	1	21.11.2008

▼B

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΚ) αριθ. 138/2004 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΥΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 5ης Δεκεμβρίου 2003

για τους οικονομικούς λογαριασμούς της γεωργίας στην Κοινότητα

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 285 παράγραφος 1,

την πρόταση της Επιτροπής,

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 251 της συνθήκης [1],

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Η παρακολούθηση και η αξιολόγηση της κοινής γεωργικής πολιτικής απαιτεί συγκρίσιμες, ενημερωμένες και αξιόπιστες πληροφορίες για την οικονομική κατάσταση της γεωργίας, και πιο συγκεκριμένα για τις αλλαγές του γεωργικού εισοδήματος.

(2) Οι γεωργικοί λογαριασμοί είναι βασικό εργαλείο για την ανάλυση της οικονομικής κατάστασης της γεωργίας μιας χώρας υπό την προϋπόθεση ότι καταρτίζονται με βάση ένα ενιαίο σύνολο αρχών. Οι γεωργικοί λογαριασμοί προσφέρουν επίσης πολύτιμη συμβολή για τον υπολογισμό των εθνικών λογαριασμών.

(3) Οι οικονομικοί λογαριασμοί της γεωργίας καταρτίζονται σύμφωνα με τις βασικές έννοιες και τους κανόνες του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2223/96 του Συμβουλίου, της 25 Ιουνίου 1996, για το ευρωπαϊκό σύστημα εθνικών και περιφερειακών λογαριασμών στην Κοινότητα [2].

(4) Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 322/97 του Συμβουλίου, της 17 Φεβρουαρίου 1997, για τις κοινοτικές στατιστικές [3] παρέχει ένα πλαίσιο αναφοράς για τον παρόντα κανονισμό.

(5) Δεδομένου ότι ο στόχος της προβλεπόμενης δράσης, και συγκεκριμένα η δημιουργία κοινών στατιστικών προτύπων που θα επιτρέπουν την παραγωγή εναρμονισμένων δεδομένων δεν μπορεί να επιτευχθεί επαρκώς από τα κράτη μέλη και, επομένως, λόγω των διαστάσεων της προβλεπόμενης δράσης, μπορεί να επιτευχθεί καλύτερα σε κοινοτικό επίπεδο, η Κοινότητα μπορεί να θεσπίσει μέτρα, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, η οποία ορίζεται στο άρθρο 5 της συνθήκης. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, η οποία ορίζεται στο ίδιο άρθρο, ο παρών κανονισμός δεν υπερβαίνει τα όρια που είναι απαραίτητα για την επίτευξη του στόχου αυτού.

(6) Τα μέτρα που είναι απαραίτητα για την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού θα πρέπει να θεσπισθούν σύμφωνα με την απόφαση 1999/468/ΕΚ του Συμβουλίου, της 28ης Ιουνίου 1999, για τον καθορισμό των όρων άσκησης των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων που ανατίθενται στην Επιτροπή [4].

---

[1] Γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 3ης Σεπτεμβρίου 2003 (δεν έχει ακόμα δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα), και απόφαση του Συμβουλίου της 17ης Νοεμβρίου 2003.

[2] ΕΕ L 310 της 30.11.1996, σ. 1· κανονισμός όπως τροποποιήθηκε τελευταία από τον κανονισμό της (ΕΚ) αριθ. 1267/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 180 της 18.7.2003, σ. 1).

[3] ΕΕ L 52 της 22.2.1997, σ. 1.

[4] ΕΕ L 184 της 17.7.1999, σ. 23.

▼B

(7) Ενημερώθηκε η μόνιμη επιτροπή γεωργικών στατιστικών και η επιτροπή στατιστικού προγράμματος,

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΩΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

Άρθρο 1

Αντικείμενο

1. Ο παρών κανονισμός θεσπίζει τους οικονομικούς λογαριασμούς της γεωργίας στην Κοινότητα (στο εξής «ΟΛΓ»), παρέχοντας τα εξής:

α) Μια μεθοδολογία ΟΛΓ (κοινά πρότυπα, ορισμούς, ταξινομήσεις και λογιστικούς κανόνες), που θα χρησιμοποιούνται για την κατάρτιση λογαριασμών σε συγκρίσιμη βάση για τους σκοπούς της Κοινότητας και για τη διαβίβαση δεδομένων σύμφωνα με το άρθρο 3·

β) προθεσμίες για τη διαβίβαση των γεωργικών λογαριασμών που καταρτίζονται σύμφωνα με τη μεθοδολογία ΟΛΓ.

2. Ο παρών κανονισμός δεν υποχρεώνει κανένα κράτος μέλος να χρησιμοποιεί τη μεθοδολογία ΟΛΓ για την κατάρτιση γεωργικών λογαριασμών για τους δικούς του σκοπούς.

Άρθρο 2

Μεθοδολογία

1. Η μεθοδολογία ΟΛΓ που αναφέρεται στο άρθρο 1 παράγραφος 1 στοιχείο α) ορίζεται στο παράρτημα Ι.

▼M3

2. Η Επιτροπή ενημερώνει τη μεθοδολογία ΟΛΓ. Τα μέτρα αυτά, τα οποία έχουν ως αντικείμενο την τροποποίηση μη ουσιωδών στοιχείων του παρόντος κανονισμού, θεσπίζονται σύμφωνα με την κανονιστική διαδικασία με έλεγχο στην οποία παραπέμπει το άρθρο 4 παράγραφος 2.

▼B

Άρθρο 3

Διαβίβαση στην Επιτροπή

1. Τα κράτη μέλη διαβιβάζουν στην Επιτροπή (Eurostat) τα δεδομένα που ορίζονται στο παράρτημα ΙΙ εντός των προθεσμιών που έχουν ορισθεί για κάθε πίνακα.

2. Η πρώτη διαβίβαση δεδομένων πραγματοποιείται τον Νοέμβριο του 2003.

▼M3

3. Η Επιτροπή ενημερώνει τον κατάλογο των μεταβλητών και τις προθεσμίες για τη διαβίβαση των δεδομένων που ορίζονται στο παράρτημα ΙΙ. Τα μέτρα αυτά, τα οποία έχουν ως αντικείμενο την τροποποίηση μη ουσιωδών στοιχείων του παρόντος κανονισμού, θεσπίζονται σύμφωνα με την κανονιστική διαδικασία με έλεγχο στην οποία παραπέμπει το άρθρο 4 παράγραφος 2.

▼B

Άρθρο 4

Διαδικασία επιτροπής

1. Η Επιτροπή επικουρείται από τη μόνιμη επιτροπή γεωργικών στατιστικών.

▼**M3**

2. Στις περιπτώσεις που γίνεται μνεία της παρούσας παραγράφου, εφαρμόζονται το άρθρο 5α παράγραφοι 1 έως 4 και το άρθρο 7 της απόφασης 1999/468/ΕΚ, τηρουμένων των διατάξεων του άρθρου 8 αυτής.

_____

▼**B**

Άρθρο 5

Τελική διάταξη

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

▼B

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

(ΟΛΓ)

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Πρόλογος

I. Γενικά χαρακτηριστικά των λογαριασμών

A. Εισαγωγή.

B. Η βασικήμονά δα και ο γεωργικός κλάδος δραστηριότητας

1. Η βασικήμονά δα

2. Ο γεωργικός κλάδος δραστηριότητας

3. Οι μη διαχωρίσιμες μη γεωργικές δευτερεύουσες δραστηριότητες

Γ. Μέτρηση της παραγωγής.

Δ. Ακολουθία λογαριασμών

1. Ακολουθία λογαριασμών όπως προβλέπεται στο ΕΣΛ 95

2. Η ακολουθία λογαριασμών των ΟΛΓ

Ε. Πηγές δεδομένων και μέθοδοι υπολογισμού για την κατάρτιση των ΟΛΓ

ΣΤ. Ταξινόμηση

1. Γενικά

2. Καθορισμός των χαρακτηριστικών δραστηριοτήτων της γεωργίας

3. Καθορισμός των χαρακτηριστικών μονάδων της γεωργίας

4. Παρατηρήσεις σχετικά με διάφορες θέσεις

5. Διαφορές μεταξύ του γεωργικού κλάδου δραστηριότητας των ΟΛΓ και του γεωργικού κλάδου του κεντρι-κού πλαισίου των εθνικών λογαριασμών

II. Συναλλαγές προϊόντων

A. Γενικοί κανόνες

1. Περίοδος αναφοράς

2. Μονάδες

3. Χρόνος καταγραφής

B. Παραγωγή

1. Γενικές παρατηρήσεις σχετικά με την έννοια της παραγωγής στο ΕΣΛ 95 και τους ΟΛΓ

2. Παραγωγήτης γεωργικής δραστηριότητας: ποσότητες

3. Παραγωγήμη διαχωρίσιμων μη γεωργικών δευτερευουσών δραστηριοτήτων

4. Παραγωγήτου γεωργικού κλάδου δραστηριότητας

5. Αποτίμηση της παραγωγής

Γ. Ενδιάμεση ανάλωση

1. Ορισμός

2. Στοιχεία της ενδιάμεσης ανάλωσης

3. Αποτίμηση της ενδιάμεσης ανάλωσης

Δ. Ακαθάριστες επενδύσεις

1. Ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου (ΑΕΠΚ)

2. Αυξομείωση αποθεμάτων

3. Καταχώριση του ζωικού κεφαλαίου υπό μορφήν «ΑΕΠΚ» ή «αυξομείωσης αποθεμάτων»

▼B

III. Διανεμητικές συναλλαγές και λοιπές ροές

Α. Ορισμός

Β. Γενικοί κανόνες

1. Περίοδος αναφοράς

2. Μονάδες

3. Χρόνος καταγραφής των διανεμητικών συναλλαγών

4. Γενικές παρατηρήσεις σχετικά με την προστιθέμενη αξία

Γ. Εισόδημα εξαρτημένης εργασίας

Δ. Φόροι επί της παραγωγής και των εισαγωγών

1. Φόροι επί προϊόντων

2. Αντιμετώπιση του φόρου προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ)

3. Λοιποί φόροι επί της παραγωγής

Ε. Επιδοτήσεις

1. Επιδοτήσεις προϊόντων

2. Λοιπές επιδοτήσεις παραγωγής

ΣΤ. Εισόδημα περιουσίας

1. Ορισμός

2. Τόκοι

3. Γαιοπρόσοδος και έσοδα από περιουσιακά στοιχεία του υπεδάφους

4. Εισόδημα περιουσίας που διανέμεται στους κατόχους ασφαλιστηρίων συμβολαίων (δεν καλύπτεται απότους ΟΛΓ)

Υ. Μεταβιβάσεις κεφαλαίου

1. Επιχορηγήσεις επενδύσεων

2. Λοιπές μεταβιβάσεις κεφαλαίου

Η. Ανάλωση παγίου κεφαλαίου

IV. Εισροή γεωργικής εργασίας

V. Γεωργικοί δείκτες εισοδήματος

Α. Ορισμός του εισοδήματος και εξισωτικά μεγέθη

Β. Χειρισμός του εισοδήματος των μονάδων που είναι οργανώμενες με εταιρική μορφή

Γ. Ορισμός των γεωργικών δεικτών εισοδήματος

Δ. Συνολικήπαρουσίαση των δεικτών εισοδήματος για την ΕυρωπαϊκήΈνωση

Ε. Αποπληθωρισμός των δεικτών εισοδήματος

VI. Κατάρτιση των ΟΛΓ σε σταθερές τιμές

Α. Μέτρηση τιμών και όγκων

Β. Αρχές και μέθοδοι για την κατάρτιση των ΟΛΓ σε σταθερές τιμές

1. Επιλογήτου μαθηματικού τύπου για τον δείκτη

2. Έτος βάσης

3. Παρουσίαση των σειρών σε σχέση με ένα έτος αναφοράς

4. Υπολογισμός της προστιθέμενης αξίας σε σταθερές τιμές

5. Ανάλυση των φόρων και των επιδοτήσεων των προϊόντων σε συνιστώσες όγκου και τιμής

▼B

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η αναθεώρηση του συστήματος των εθνικών λογαριασμών το 1995 [1] και η ανάγκη να προσαρμοσθούν στις οικονομικές και δομικές εξελίξεις στους τομείς της γεωργίας έχουν οδηγήσει σε μια νέα βασική μεθοδολογία που χρησιμοποιείται για τους οικονομικούς λογαριασμούς για τη γεωργία (ΟΛΓ). Οι τροποποιήσεις της βασικής μεθοδολογίας των ΟΛΓ έπρεπε να ικανοποιήσουν δύο, συχνά αντιφατικές, απαιτήσεις: αφενός, ήταν αναγκαία η μεθοδολογική συνέπεια με το ΕΣΛ για να είναι δυνατή η εναρμόνιση των ΟΛΓ τόσο μεταξύ των κρατών μελών, όσο και με το κεντρικό πλαίσιο των εθνικών λογαριασμών και, αφετέρου, ο νομοθέτης έπρεπε να εξασφαλίσει ότι οι αλλαγές που γίνονται ήταν εφικτές. Αυτό το εγχειρίδιο έχει συνταχτεί στο πλαίσιο αυτής της προοπτικής εφόσον, εκτός από τις έννοιες, τις αρχές και τους βασικούς κανόνες για την κατάρτιση των ΟΛΓ, αναφέρεται επίσης στις τυχόν προσαρμογές στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του τομέα της γεωργίας.

I. ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ

Α. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.01. Ένα σύστημα ολοκληρωμένων οικονομικών λογαριασμών θα πρέπει να προσφέρει μια εικόνα των οικονομικών δραστηριοτήτων που θα είναι συστηματική, συγκρίσιμη και όσον το δυνατόν πληρέστερη, η οποία θα χρησιμεύει ως βάση για αναλύσεις, προβλέψεις και μέτρα πολιτικής. Ο πολύ μεγάλος αριθμός και η ποικιλία των διαφόρων οικονομικών συναλλαγών και των μονάδων που εμπλέκονται στο σύστημα πρέπει επομένως να ταξινομείται σύμφωνα με γενικά κριτήρια και να παρουσιάζεται απλά και με σαφήνεια σε ένα συνεκτικό σύστημα λογαριασμών και πινάκων.

1.02. Το ευρωπαϊκό σύστημα ολοκληρωμένων οικονομικών λογαριασμών, που προέρχεται από το αναθεωρημένο σύστημα εθνικών λογαριασμών του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (ΣΕΛ 93) [2], δημιουργήθηκε για να καλύψει τις συγκεκριμένες ανάγκες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Καθορίζει έννοιες, ορισμούς, λογιστικούς κανόνες και ομοιόμορφες ταξινομήσεις που χρησιμοποιούνται από τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

1.03. Η οικονομία μιας χώρας είναι το άθροισμα των δραστηριοτήτων ενός πολύ μεγάλου αριθμού μονάδων που επιδίδονται σε πολλούς και διαφορετικούς τύπους συναλλαγών με σκοπό την παραγωγή, τη χρηματοδότηση, την ασφάλιση, τη διανομή και την κατανάλωση. Οι μονάδες και οι ομάδες μονάδων που εξετάζονται στο πλαίσιο ενός συστήματος εθνικών λογαριασμών πρέπει να ορίζονται βάσει των υπό εξέταση οικονομικών υποδειγμάτων. Το ΕΣΛ 95 χαρακτηρίζεται από την χρήση τριών τύπων μονάδων και δύο ευδιάκριτων τρόπων υποδιαίρεσης της εθνικής οικονομίας.

1.04. Προκειμένου να αναλυθούν οι ροές που αφορούν το εισόδημα, το κεφάλαιο, τις χρηματοπιστωτικές συναλλαγές και τα περιουσιακά στοιχεία, έχει ουσιαστική σημασία η επιλογή των μονάδων που παρουσιάζουν την αλληλεπίδραση μεταξύ των οικονομικών φορέων (θεσμικές μονάδες). Προκειμένου να αναλυθεί η παραγωγική διαδικασία, έχει ζωτική σημασία να επιλεγούν μονάδες που παρουσιάζουν τις τεχνικοοικονομικές σχέσεις (δηλαδή μονάδες οικονομικής δραστηριότητας σε τοπικό επίπεδο και μονάδες ομοιογενούς παραγωγής).

1.05. Έτσι, η οικονομία μπορεί να υποδιαιρεθεί με δύο διαφορετικούς τρόπους:

i) σε θεσμικούς τομείς ή υποτομείς, οι οποίοι αντιπροσωπεύουν ομάδες θεσμικών μονάδων·

ii) σε κλάδους, που αποτελούνται από ομάδες μονάδων οικονομικής δραστηριότητας σε τοπικό επίπεδο (κλάδος δραστηριότητας) ή μονάδων ομοιογενούς παραγωγής (ομοιογενής κλάδος).

1.06. Ο κύριος σκοπός των ΟΛΓ είναι η ανάλυση της παραγωγικής διαδικασίας και του πρωτογενούς εισοδήματος που δημιουργείται από

---

[1] Στατιστική υπηρεσία των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, ευρωπαϊκό σύστημα λογαριασμών — ΕΣΛ 1995, Λουξεμβούργο 1996.

[2] Σύστημα εθνικών λογαριασμών, 1993. Κοινή έκδοση των Ηνωμένων Εθνών, του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, του ΟΟΣΑ και της Διεθνούς Τράπεζας.

▼B

αυτήν. Επομένως, οι λογαριασμοί καταρτίζονται με βάση την έννοια του κλάδου δραστηριότητας.

1.07. Οι ΟΛΓ αποτελούν έναν δορυφορικό λογαριασμό ο οποίος παρέχει συμπληρωματικά στοιχεία και χρησιμοποιεί έννοιες προσαρμοσμένες στην ιδιαίτερη φύση των κλάδων δραστηριότητας της γεωργίας. Αν και η δομή τους είναι σε μεγάλο βαθμό όμοια με αυτήν των εθνικών λογαριασμών, η κατάρτισή τους προϋποθέτει τη διατύπωση των κατάλληλων κανόνων και μεθόδων.

1.08. Πρέπει να γίνει μια διάκριση μεταξύ του εισοδήματος που προέρχεται από τη διαδικασία γεωργικής παραγωγής και του εισοδήματος των γεωργικών νοικοκυριών, το οποίο περιλαμβάνει, εκτός από το εισόδημα από τη γεωργική δραστηριότητα, εισόδημα από άλλες πηγές (εισόδημα περιουσίας, κοινωνικές μεταβιβάσεις κ.λπ.) που ενδεχομένως εισπράττουν τα γεωργικά νοικοκυριά. Αυτοί οι δύο τύποι εισοδήματος (εισόδημα που παράγεται από τη γεωργική παραγωγή και το εισόδημα των γεωργικών νοικοκυριών) μετρώνται για δύο ξεχωριστούς σκοπούς, οι οποίοι απαιτούν δύο ξεχωριστές μεθόδους ανάλυσης της οικονομίας: η πρώτη, για τους ΟΛΔ, βασίζεται στις μονάδες παραγωγής· που ορίζονται με αναφορά σε έναν κλάδο δραστηριότητας, ενώ η δεύτερη βασίζεται στα νοικοκυριά (δηλαδή θεσμικές μονάδες) των οποίων η κύρια πηγή εισοδήματος είναι η ανεξάρτητη γεωργική δραστηριότητα ([1]).

Β. Η ΒΑΣΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ ΚΑΙ Ο ΓΕΩΡΓΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

1. **Η βασική μονάδα**

1.09. Για την ανάλυση των ροών που δημιουργούνται από την παραγωγική διαδικασία και τη χρήση των αγαθών και των υπηρεσιών, είναι απαραίτητη η επιλογή των μονάδων που παρουσιάζουν τις τεχνικοοικονομικές σχέσεις. Αυτή η προϋπόθεση σημαίνει ότι, κατά κανόνα, οι θεσμικές μονάδες πρέπει να κατατέμνονται σε μονάδες μικρότερες και πιο ομοιογενείς όσον αφορά το είδος παραγωγής. Οι τοπικές μονάδες οικονομικής δραστηριότητας (τοπικές ΜΟΔ) αποσκοπούν στην κάλυψη αυτής της απαίτησης ως πρώτη προσέγγιση με πρακτικό προσανατολισμό (ΕΣΛ 95, 2.105) ([2]).

1.10. Η τοπική ΜΟΔ ορίζεται ως το τμήμα μιας μονάδας οικονομικής δραστηριότητας (ΜΟΔ) που αντιστοιχεί σε μια τοπική μονάδα. Η ΜΟΔ συγκεντρώνει όλα τα μέρη μιας θεσμικής μονάδας υπό την ιδιότητά της ως παραγωγού που συμβάλλουν στην άσκηση μιας δραστηριότητας σε επίπεδο κλάσης (τετραψήφιο) στη NACE αναθ. 1 (η ταξινόμηση αναφοράς για τις οικονομικές δραστηριότητες, βλέπε σημείο 1.55) και αντιστοιχεί με μια ή περισσότερες λειτουργικές υποδιαιρέσεις της θεσμικής μονάδας. Η θεσμική μονάδα πρέπει να διαθέτει ένα σύστημα πληροφοριών ικανό να παρουσιάζει ή να υπολογίζει, για κάθε τοπική ΜΟΔ, τουλάχιστον την αξία της παραγωγής, την ενδιάμεση ανάλωση, τις αμοιβές των μισθωτών (εισόδημα εξαρτημένης εργασίας), το λειτουργικό πλεόνασμα και την απασχόληση καθώς και τις ΑΕΠΚ (ΕΣΛ 95, 2.106).

1.11. Αν και η τοπική ΜΟΔ μπορεί να αντιστοιχεί σε μια θεσμική μονάδα ή ένα τμήμα μιας θεσμικής μονάδας υπό την ιδιότητά της ως παραγω-

([1]) Ο FAO λαμβάνει υπόψη τις διαφορετικές ανάγκες των αναλυτών και συνιστά επομένως τη χρήση τριών τύπων μονάδων ως βασικών μονάδων για την περιγραφή των οικονομικών λογαριασμών των τροφίμων και της γεωργίας, δηλαδή θεσμικές μονάδες (συμπεριλαμβανομένων των νοικοκυριών) καταστήματα (που είναι ισοδύναμα με τις τοπικές ΜΟΔ του ΕΣΛ) και προϊόντα σύμφωνα με τη σύσταση του ΣΕΛ 1993 — [βλέπε FAO (1996) σύστημα οικονομικών λογαριασμών των τροφίμων και της γεωργίας, Ηνωμένα Έθνη, Ρώμη]·

([2]) Πρέπει να επισημανθεί ότι, αν και το ΕΣΛ τοποθετεί στην πρώτη θέση τις τοπικές ΜΟΔ, η καταλληλότερη μονάδα για την ανάλυση της παραγωγικής διαδικασίας είναι η μονάδα ομοιογενούς παραγωγής (ΜΟΠ). Η μονάδα αυτή χρησιμοποιείται για την ανάλυση εισροών-εκροών, επειδή αυτή αντιστοιχεί ακριβώς σε έναν τύπο δραστηριότητας. Έτσι, οι θεσμικές μονάδες υποδιαιρούνται σε τόσες ΜΟΠ, όσες είναι οι δραστηριότητες (εκτός από τις βοηθητικές δραστηριότητες). Η ομαδοποίηση αυτών των μονάδων ομοιογενούς παραγωγής επιτρέπει την κατανομή της οικονομίας σε «καθαρούς» (ομοιογενείς) κλάδους. Κατά κανόνα, η ΜΟΠ δεν είναι άμεσα παρατηρήσιμη. Επομένως, οι λογαριασμοί για τους ομοιογενείς κλάδους δεν μπορούν να καταρτίζονται με βάση την ομαδοποίηση των ΜΟΠ. Μια μέθοδος κατάρτισης των λογαριασμών αυτών περιγράφεται στο ΕΣΛ. Προκύπτει από την κατανομή της δευτερογενούς παραγωγής και του αντίστοιχου κόστους των κλάδων δραστηριότητας στους κατάλληλους ομοιογενείς κλάδους (ΕΣΛ 9.53 έως 9.61).

▼B

γού, δεν μπορεί ποτέ να ανήκει σε δύο ξεχωριστές θεσμικές μονάδες. Δεδομένου ότι, στην πράξη, οι περισσότερες θεσμικές μονάδες που παράγουν αγαθά και υπηρεσίες επιδίδονται ταυτόχρονα σε ένα σύνολο διαφορετικών δραστηριοτήτων (μια κύρια δραστηριότητα και μια ή περισσότερες δευτερεύουσες δραστηριότητες), μπορούν να κατατέμνονται στον ίδιο αριθμό τοπικών ΜΟΔ. Εντούτοις, οι βοηθητικές δραστηριότητες (αγορές, πωλήσεις, μάρκετινγκ, λογιστική, μεταφορές, αποθήκευση, συντήρηση κ.λπ.· βλέπε σημείο 1.27), δεν οδηγούν στη δημιουργία τοπικής ΜΟΔ.

1.12. Κατ' αρχήν, πρέπει να καταγράφονται τόσες τοπικές ΜΟΔ όσες είναι οι δευτερεύουσες δραστηριότητες, αλλά ενδέχεται οι στατιστικές (λογιστικές) πληροφορίες να μην επιτρέπουν να επισημαίνονται ξεχωριστά όλες οι δευτερεύουσες δραστηριότητες, ή ένα μέρος τους, και η κύρια δραστηριότητα της τοπικής ΜΟΔ. Έτσι, η τοπική ΜΟΔ μπορεί να επιδίδεται σε μια ή περισσότερες δευτερεύουσες δραστηριότητες, παράλληλα με την κύρια δραστηριότητά της (ΕΣΛ 95, 2.107).

1.13. Θεωρείται ότι πραγματοποιείται μια δραστηριότητα όταν συνδυάζονται οι πόροι όπως ο εξοπλισμός, η εργασία, οι τεχνικές παραγωγής, τα δίκτυα πληροφοριών ή τα προϊόντα, με σκοπό τη δημιουργία συγκεκριμένων αγαθών ή υπηρεσιών. Μια δραστηριότητα χαρακτηρίζεται από κάποιες εισροές προϊόντων (αγαθά και υπηρεσίες), μια παραγωγική διαδικασία και εκροές προϊόντων (ΕΣΛ 95, 2.103). Η κύρια δραστηριότητα μιας τοπικής ΜΟΔ είναι η δραστηριότητα της οποίας η προστιθέμενη αξία υπερβαίνει την προστιθέμενη αξία οποιασδήποτε άλλης δραστηριότητας που πραγματοποιείται μέσα στη μονάδα. Η ταξινόμηση της κύριας δραστηριότητας καθορίζεται σε σχέση με τη NACE αναθ. 1, πρώτα στο ανώτατο επίπεδο της ταξινόμησης και στη συνέχεια σε πιο αναλυτικά επίπεδα (ΕΣΛ 95, 3.10).

2. **Ο γεωργικός κλάδος δραστηριότητας**

1.14. Με την ομαδοποίηση όλων των τοπικών ΜΟΔ που επιδίδονται στον ίδιο τύπο δραστηριότητας, είναι δυνατός ο καθορισμός ενός «κλάδου δραστηριότητας». Έτσι, καθίσταται δυνατή η υποδιαίρεση της οικονομίας κατά κλάδους δραστηριότητας. Η ταξινόμηση αυτών των κλάδων δραστηριότητας γίνεται με βάση με την κύρια δραστηριότητα των μονάδων που ομαδοποιούνται με τον τρόπο αυτό. Στο πιο αναλυτικό επίπεδο ταξινόμησης, ένας κλάδος δραστηριότητας περιλαμβάνει όλες τις τοπικές ΜΟΔ της ίδιας κλάσης (τετραψήφιο επίπεδο) της NACE αναθ. 1, οι οποίες επιδίδονται στην ίδια δραστηριότητα όπως ορίζεται στη NACE αναθ. 1.

1.15. Αν και ο γεωργικός κλάδος δραστηριότητας ορίστηκε στα προηγούμενα ως ομαδοποίηση των μονάδων ομοιογενούς γεωργικής παραγωγής, επελέγη η τοπική μονάδα οικονομικής δραστηριότητας ως βασική μονάδα για την περιγραφή των ΟΛΓ έτσι ώστε i) να προσεγγίσουν περισσότερο οι ΟΛΓ την οικονομική πραγματικότητα της γεωργίας, δηλαδή να λαμβάνεται πλήρως υπόψη η ύπαρξη ορισμένων (μη διαχωρίσιμων) μη γεωργικών δευτερευουσών δραστηριοτήτων στο σύνολο της παραγωγικής δραστηριότητας των γεωργικών μονάδων και ii) να διατηρηθεί η συνοχή με τους λοιπούς εθνικούς λογαριασμούς. Έτσι μεταβαίνουμε από μια αναλυτική προσέγγιση βασισμένη στην έννοια της μονάδας ομοιογενούς παραγωγής και του ομοιογενούς κλάδου σε μια στατιστική προσέγγιση βασισμένη στην έννοια των ΜΟΔ σε τοπικό επίπεδο και των κλάδων δραστηριότητας.

1.16. Οι μη διαχωρίσιμες μη γεωργικές δευτερεύουσες δραστηριότητες αντιπροσωπεύουν δραστηριότητες των οποίων οι δαπάνες δεν μπορούν να παρατηρηθούν χωριστά από αυτές της γεωργικής δραστηριότητας. Παραδείγματα αποτελούν η επεξεργασία των αγροτικών προϊόντων στο αγρόκτημα, η δασοκομία, η υλοτομία και ο τουρισμός. Έτσι, η παραγωγή του γεωργικού κλάδου δραστηριότητας προκύπτει από δύο είδη δραστηριότητας:

i) γεωργικές δραστηριότητες (κύριες ή δευτερεύουσες) που εκτελούνται από τις γεωργικές μονάδες·

ii) μη γεωργικές δευτερεύουσες δραστηριότητες των γεωργικών μονάδων.

1.17. Η γεωργική εκμετάλλευση, που είναι η μονάδα που χρησιμοποιείται σήμερα για τις στατιστικές μελέτες της γεωργίας (απογραφές, έρευνες για τη διάρθρωση των γεωργικών εκμεταλλεύσεων), αποτελεί την πιο κατάλληλη τοπική ΜΟΔ για το γεωργικό κλάδο δραστηριότητας

▼B

(ακόμα κι αν ορισμένες άλλες μονάδες, όπως οι οινοποιητικοί ή οι ελαιοπαραγωγικοί συνεταιρισμοί, ή οι μονάδες που εκτελούν εργασία επί συμβάσει κ.λπ. πρέπει να περιληφθούν σε αυτόν). Εντούτοις, πρέπει να τονιστεί ότι οι γεωργικές εκμεταλλεύσεις αποτελούν έναν ειδικό τύπο τοπικών ΜΟΔ, λόγω της ποικιλίας των γεωργικών δραστηριοτήτων που μπορούν να πραγματοποιούνται σ' αυτές. Στην πραγματικότητα, η αυστηρή εφαρμογή του κανόνα του ΕΣΛ 1995 για τις μονάδες και την ομαδοποίησή τους θα έπρεπε να οδηγήσει σε διαχωρισμό της γεωργικής εκμετάλλευσης σε πολλές ξεχωριστές τοπικές ΜΟΔ σε περιπτώσεις όπου διάφορες δραστηριότητες επιπέδου «κλάσης» (τετραψήφιο επίπεδο) της NACE αναθ. 1 πραγματοποιούνται στην ίδια εκμετάλλευση. Η χρήση της γεωργικής εκμετάλλευσης ως τοπικής ΜΟΔ του γεωργικού κλάδου δραστηριότητας στους εθνικούς λογαριασμούς και στους ΟΛΓ είναι βασισμένη σε μια στατιστική προσέγγιση.

1.18. Έτσι, οι λογαριασμοί του γεωργικού κλάδου δραστηριότητας είναι ουσιαστικά παρόμοιοι με τους λογαριασμούς των γεωργικών εκμεταλλεύσεων (λογαριασμός παραγωγής και λογαριασμός δημιουργίας εισοδήματος). Για να αποφευχθεί, εντούτοις, οποιαδήποτε ασάφεια πρέπει να τονιστεί ότι οι λογαριασμοί της γεωργίας δεν είναι λογαριασμοί επιχειρήσεων η κύρια δραστηριότητα των οποίων είναι γεωργική. Πρώτα απ' όλα, δεν περιλαμβάνουν όλες τις μη γεωργικές δραστηριότητες αυτών των εκμεταλλεύσεων (αποκλείονται αυτές που μπορούν να χωριστούν από τις γεωργικές δραστηριότητες). Επιπλέον, περιλαμβάνουν τις γεωργικές δραστηριότητες των επιχειρήσεων η κύρια δραστηριότητα των οποίων δεν είναι γεωργική. Συνεπώς, η χρήση της γεωργικής εκμετάλλευσης ως βασικής μονάδας για τους ΟΛΓ δεν μεταβάλλει το χαρακτήρα των γεωργικών λογαριασμών ως λογαριασμών του γεωργικού κλάδου δραστηριότητας.

1.19. Δεδομένου ότι ένας κλάδος δραστηριότητας αποτελεί ομάδα μονάδων που πραγματοποιούν τους ίδιους ή παρόμοιους τύπους δραστηριότητας, ο καθορισμός του γεωργικού κλάδου δραστηριότητας στους ΟΛΓ βασίζεται στον προσδιορισμό των χαρακτηριστικών δραστηριοτήτων και μονάδων του κλάδου. Αυτή η επιλογή των χαρακτηριστικών γεωργικών δραστηριοτήτων και μονάδων μπορεί να οδηγήσει σε μερικές διαφορές μεταξύ των λογαριασμών του γεωργικού κλάδου δραστηριότητας στους ΟΛΓ και των αντίστοιχων λογαριασμών στους εθνικούς λογαριασμούς (βλέπε σημείο 1.93).

1.20. Ο γεωργικός κλάδος δραστηριότητας θεωρείται ομαδοποίηση όλων των ΜΟΔ σε τοπικό επίπεδο που ασκούν τις ακόλουθες οικονομικές δραστηριότητες (βλέπε σημεία 1.60 έως 1.66 για τον ακριβή καθορισμό του γεωργικού κλάδου δραστηριότητας):

— φυτικές καλλιέργειες· καλλιέργεια κηπευτικών· φυτοκομία (συμπεριλαμβανομένης της παραγωγής του ελαιολάδου και κρασιού από τα σταφύλια και τις ελιές που παράγονται από την ίδια μονάδα),

— εκτροφή ζώων,

— φυτικές καλλιέργειες που συνδέονται με την κτηνοτροφική παραγωγή,

— γεωργικές εργασίες επί συμβάσει,

— κυνήγι, παγίδευση και αναπαραγωγή θηραμάτων, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών δραστηριοτήτων παροχής υπηρεσιών.

1.21. Εκτός από τις γεωργικές εκμεταλλεύσεις, χαρακτηριστικές μονάδες του γεωργικού κλάδου δραστηριότητας είναι οι ομάδες παραγωγών (π.χ. συνεταιρισμοί) που παράγουν κρασί και ελαιόλαδο και οι εξειδικευμένες μονάδες που παρέχουν μηχανές, υλικό και προσωπικό για την εκτέλεση εργασιών επί συμβάσει.

1.22. Οι εξειδικευμένες μονάδες που παρέχουν μηχανές, υλικό και προσωπικό για την εκτέλεση εργασιών επί συμβάσει στο στάδιο της γεωργικής παραγωγής (εμπορικές επιχειρήσεις που εκτελούν εργασία επί συμβάσει ή κάτοχοι γεωργικών εκμεταλλεύσεων που ενεργούν ως εργολήπτες) θεωρούνται ότι αποτελούν μέρος του γεωργικού κλάδου δραστηριότητας. Με μια πιο αυστηρή ερμηνεία, οι μονάδες αυτές, που πρέπει να περιλαμβάνονται στο γεωργικό κλάδο δραστηριότητας, πρέπει να εκτελούν τις εργασίες που α) είναι μέρος της γεωργικής παραγωγικής διαδικασίας· β) συνδέονται με την παραγωγή γεωργικών προϊόντων· γ) εκτελούνται συνήθως από τις γεωργικές εκμεταλλεύσεις

▼B

και δ) εκτελούνται στην πραγματικότητα εξ ολοκλήρου από τις εξειδικευμένες μονάδες που παρέχουν μηχανές, υλικό και προσωπικό.

1.23. Εάν, εντούτοις, οι εργασίες επί συμβάσει δεν εκτελούνται εξ ολοκλήρου από τις εξειδικευμένες μονάδες (π.χ. εάν ο κάτοχος της γεωργικής εκμετάλλευσης μισθώνει τις μηχανές αλλά απασχολεί τους δικούς του εργαζόμενους), η δραστηριότητα αυτή πρέπει να καταγράφεται στη διαίρεση 71 της NACE αναθ. 1 («ενοικίαση μηχανημάτων και εξοπλισμού χωρίς χειριστή»)· στην περίπτωση αυτή, τα ποσά που καταβάλλονται στις επιχειρήσεις που εργάζονται στα πλαίσια της σύμβασης από τους κατόχους γεωργικών εκμεταλλεύσεων πρέπει να καταγράφονται ως «λοιπά αγαθά και υπηρεσίες» στην «ενδιάμεση ανάλωση» (βλέπε σημείο 2.108).

1.24. Δεδομένου ότι ο σκοπός των ΟΛΓ είναι να μετρηθεί, να περιγραφεί και να αναλυθεί η δημιουργία εισοδήματος από τη γεωργική οικονομική δραστηριότητα (που, στα κράτη μέλη της ΕΕ, είναι σχεδόν αποκλειστικά εμπορική δραστηριότητα), αποφασίστηκε να αποκλειστούν οι μονάδες για τις οποίες η γεωργική δραστηριότητα αντιπροσωπεύει αποκλειστικά ψυχαγωγική δραστηριότητα. Αντίθετα, οι μονάδες που επιδίδονται σε παραγωγή για αυτοκατανάλωση περιλαμβάνονται στους ΟΛΓ. Πρέπει να επισημανθεί ότι η γεωργική παραγωγή για ίδια τελική κατανάλωση από τις γεωργικές εκμεταλλεύσεις πρέπει να καταγράφεται στους ΟΛΓ.

3. **Οι μη διαχωρίσιμες μη γεωργικές δευτερεύουσες δραστηριότητες**

1.25. Η χρήση της τοπικής ΜΟΔ ως βασικής μονάδας για το γεωργικό κλάδο δραστηριότητας συνεπάγεται την καταγραφή των μη γεωργικών δευτερευουσών δραστηριοτήτων όταν δεν μπορούν να διακριθούν από την κύρια γεωργική δραστηριότητα.

1.26. Οι μη διαχωρίσιμες μη γεωργικές δευτερεύουσες δραστηριότητες των τοπικών γεωργικών ΜΟΔ ορίζονται ως οι δραστηριότητες που συνδέονται άμεσα με τη γεωργική παραγωγή για τις οποίες οι πληροφορίες για οποιοδήποτε από τα παρακάτω: παραγωγή, ενδιάμεση ανάλωση, εισόδημα εξαρτημένης εργασίας, όγκο του εργατικού δυναμικού ή ακαθάριστο σχηματισμό παγίου κεφαλαίου, δεν μπορούν να διαχωριστούν από τις πληροφορίες για την κύρια γεωργική δραστηριότητα κατά τη διάρκεια της περιόδου στατιστικής παρατήρησης.

1.27. Τα κύρια χαρακτηριστικά αυτών των μη διαχωρίσιμων μη γεωργικών δευτερευουσών δραστηριοτήτων είναι τα εξής:

— πρέπει να προορίζονται για πώληση ή ανταλλαγή (είτε κατά τη διάρκεια της λογιστικής περιόδου είτε αργότερα, μετά από αποθήκευση), ίδια τελική χρήση από τον παραγωγό ή πληρωμή σε είδος (συμπεριλαμβανομένης της αμοιβής σε είδος που καταβάλλεται στους εργαζομένους),

— δεν πρέπει να είναι βοηθητικές δραστηριότητες. Οι βοηθητικές δραστηριότητες είναι συμπληρωματικές δραστηριότητες (π.χ. πωλήσεις, μάρκετινγκ, αποθήκευση, μεταφορά για ίδιο λογαριασμό κ.λπ.· βλέπε το ΕΣΛ 95, 3.12 και 3.13, και το ΣΕΛ 93, 5.9 έως 5.16) που πραγματοποιούνται από μια επιχείρηση προκειμένου να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις για την άσκηση των κύριων ή των δευτερευουσών δραστηριοτήτων. Κατά κανόνα, τα προϊόντα των βοηθητικών δραστηριοτήτων εμφανίζονται ως εισροές στους διάφορους τύπους παραγωγικής δραστηριότητας,

— συμβατικά, δεν μπορούν να αποτελούν δραστηριότητες που αφορούν τις ΑΕΠΚ μη γεωργικών προϊόντων (όπως τα κτίρια ή οι μηχανές) για ίδιο λογαριασμό. Αυτή η παραγωγή για ίδια τελική χρήση θεωρείται ότι αποτελεί διαχωρίσιμη δραστηριότητα και καταγράφεται ως παραγωγή μιας ξεχωριστής τοπικής ΜΟΔ. Οι υπηρεσίες στέγασης που προσφέρονται στους εργαζόμενους ως αμοιβή σε είδος πρέπει να αντιμετωπίζονται κατά τρόπο παρόμοιο (καταγράφονται ως αμοιβή σε είδος στο λογαριασμό εκμετάλλευσης),

— πρέπει να είναι χαρακτηριστικές των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, δηλαδή πρέπει να είναι σημαντικής οικονομικής σπουδαιότητας για μεγάλο αριθμό εκμεταλλεύσεων,

— οι γεωργικές «εργασίες επί συμβάσει» δεν αποτελούν μη γεωργικές δραστηριότητες δεδομένου ότι πρόκειται για χαρακτηριστικές δραστηριότητες (γεωργικές υπηρεσίες) του κλάδου της γεωργίας.

▼B

1.28. Μόνο εκείνο το μέρος μιας συγκεκριμένης μη γεωργικής δευτερεύουσας δραστηριότητας που δεν είναι διαχωρίσιμο πρέπει να λαμβάνεται υπόψη. Κατά συνέπεια, μια δεδομένη μη γεωργική δραστηριότητα θα περιληφθεί στο γεωργικό κλάδο δραστηριότητας εάν είναι αδύνατο να χωριστεί από την κύρια γεωργική δραστηριότητα μιας τοπικής γεωργικής ΜΟΔ, αλλά θα αποκλειστεί εάν μπορεί να χωριστεί από την κύρια γεωργική δραστηριότητα, οπότε η δευτερεύουσα δραστηριότητα προκαλεί την εμφάνιση μιας μη γεωργικής τοπικής ΜΟΔ. Πράγματι, το κριτήριο επιλογής των μη γεωργικών δευτερευουσών δραστηριοτήτων που είναι μη διαχωρίσιμες δεν είναι τόσο η φύση του προϊόντος όσο η φύση της δραστηριότητας ([1]). Παραδείγματος χάριν, οι υπηρεσίες αγροτοτουρισμού που παρέχονται από ένα αγρόκτημα πρέπει να περιληφθούν μόνον εάν δεν μπορούν να διαχωριστούν από τις γεωργικές δραστηριότητες. Αυτό πιθανώς δεν συμβαίνει όταν οι δραστηριότητες αυτές καθίστανται σημαντικές. Έτσι, τα μη γεωργικά προϊόντα που λαμβάνονται υπόψη στην παραγωγή του γεωργικού κλάδου δραστηριότητας μπορούν να ποικίλλουν «στο χώρο και στο χρόνο».

1.29. Μπορούν να διακριθούν δύο κύριοι τύποι μη διαχωρίσιμων μη γεωργικών δευτερευουσών δραστηριοτήτων:

— Δραστηριότητες που αποτελούν συνέχιση της γεωργικής δραστηριότητας και που χρησιμοποιούν τα γεωργικά προϊόντα. Αυτός ο τύπος δραστηριότητας εμφανίζεται στα περισσότερα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η μεταποίηση των γεωργικών προϊόντων είναι η τυπική δραστηριότητα αυτής της ομάδας:

  Μεταποίηση των γεωργικών προϊόντων

  — γάλα σε βούτυρο, κρέμα γάλακτος, τυριά, γιαούρτια και άλλα γαλακτοκομικά προϊόντα,

  — φρούτα και λαχανικά σε χυμούς φρούτων, κονσέρβες, οινοπνευματώδη ποτά και άλλα προϊόντα,

  — σταφύλια, μούστος και κρασί σε οινοπνευματώδη προϊόντα (π.χ. αφρώδες κρασί όπως η σαμπάνια, αλκοολούχα ποτά, όπως το κονιάκ κ.λπ.),

  — πλέξιμο φυτικών υλικών/κλωστοϋφαντουργικών ινών/μαλλιού,

  — παρασκευή πατέ, φουά γκρα, και άλλων προϊόντων που συνδέονται με την επεξεργασία του κρέατος,

  — επεξεργασία άλλων γεωργικών προϊόντων,

  Διαλογή και συσκευασία των γεωργικών προϊόντων, π.χ. αυγά και πατάτες.

— Δραστηριότητες που χρησιμοποιούν τη γεωργική εκμετάλλευση και τα μέσα γεωργικής παραγωγής της (εξοπλισμός, εγκαταστάσεις, κτίρια, εργατικό δυναμικό). Αυτές οι δραστηριότητες είναι βασικά οι ακόλουθες:

  — αγροτοτουρισμός — κατασκήνωση, τροφοδοσία, ξενοδοχεία, διάφορα είδη καταλυμάτων, κ.λπ.,

  — πρατήρια αγροκτημάτων — δραστηριότητες λιανικού εμπορίου που αφορούν προϊόντα άλλα από τα προϊόντα της εκμετάλλευσης, οι απευθείας πωλήσεις γεωργικών προϊόντων, ακατέργαστων ή επεξεργασμένων, καταγράφονται στην παραγωγή των σχετικών προϊόντων,

  — υπηρεσίες προς τρίτους — π.χ. ενοικίαση και επισκευή γεωργικών μηχανημάτων, αρδευτικά έργα, υπηρεσίες παροχής γεωργικών συμβουλών, αποθήκευση προϊόντων, συντήρηση των αγροτικών κτιρίων, εμπορικές υπηρεσίες σχετικά με τα γεωργικά προϊόντα, μεταφορές γεωργικών προϊόντων, κ.λπ.· αυτές οι υπηρεσίες καταγράφονται ως δευτερεύουσες δραστηριότητες μόνον εάν εκτελούνται για λογαριασμό τρίτων. Όταν εκτελούνται για ίδιο λογαριασμό, είναι βοηθητικές δραστηριότητες, οι οποίες δεν καταγράφονται στους λογαριασμούς (βλέπε σημείο 1.27).

([1]) Πρέπει να σημειωθεί ότι ορισμένες δευτερεύουσες δραστηριότητες θεωρούνται πάντα διαχωρίσιμες από τη γεωργική δραστηριότητα, όπως π.χ. η εκμίσθωση κτιρίων και κατοικιών.

▼B

— υπηρεσίες διαμόρφωσης υπαίθριων χώρων — κούρεμα χλόης, κούρεμα θάμνων για φράκτες, καθάρισμα χιονιού, σχεδιασμός, φύτευση και συντήρηση των περιοχών πρασίνου κ.λπ.,

— ιχθυοκαλλιέργεια,

— άλλες δραστηριότητες που περιλαμβάνουν τη χρήση του εδάφους και των μέσων της γεωργικής παραγωγής.

1.30. Ο κατάλογος των μη γεωργικών δευτερευουσών δραστηριοτήτων (βλέπε σημείο 1.29) είναι, εντούτοις, ενδεικτικός και δεν ισχύει για κάθε χώρα. Αντίθετα, κάθε χώρα πρέπει να συντάξει τον κατάλογο των μη διαχωρίσιμων μη γεωργικών δευτερευουσών δραστηριοτήτων της, ανάλογα με τα χαρακτηριστικά της γεωργίας της. Ο κατάλογος πρέπει να συνταχθεί σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες των εθνικών λογαριασμών ώστε να εξασφαλιστεί ότι οι ΟΛΓ θα είναι συμβατοί με τους λογαριασμούς του γεωργικού κλάδου δραστηριότητας και τους λογαριασμούς των κλάδων αυτών των μη γεωργικών δραστηριοτήτων όπως καταρτίζονται για τους εθνικούς λογαριασμούς (δηλαδή να εξασφαλιστεί ότι καμία δραστηριότητα δεν θα παραλείπεται ούτε θα γίνονται διπλές μετρήσεις).

1.31. Οι γεωργικές δευτερεύουσες δραστηριότητες των μη γεωργικών μονάδων είναι αμελητέες και θεωρούνται συμβατικά μηδενικές. Πράγματι, η γεωργική παραγωγή που πραγματοποιείται από μια μη γεωργική μονάδα υποτίθεται ότι είναι πάντα διαχωρίσιμη, από την άποψη των λογιστικών στοιχείων, λόγω των συγκεκριμένων χαρακτηριστικών γνωρισμάτων των προϊόντων και των μέσων της γεωργικής παραγωγής καθώς επίσης και των πηγών στοιχείων και των μεθόδων που χρησιμοποιούνται για την κατάρτιση των ΟΛΓ που προκύπτουν (βλέπε τμήμα Ε του κεφαλαίου Ι και τμήματα Β και Γ του κεφαλαίου ΙΙ). Για να βασίζονται οι ΟΛΓ στην έννοια του κλάδου δραστηριότητας, πρέπει να μετράται η παραγωγή όλων των γεωργικών προϊόντων, εκτός από εκείνα τα προϊόντα που προκύπτουν από τις δευτερεύουσες δραστηριότητες των μη γεωργικών τοπικών ΜΟΔ. Δεδομένου ότι αυτά συμβατικά θεωρούνται ότι είναι μηδενικά, θα καταγράφεται το σύνολο της γεωργικής παραγωγής (με εξαίρεση την παραγωγή των μονάδων για τις οποίες η γεωργική δραστηριότητα αποτελεί αποκλειστικά ψυχαγωγική δραστηριότητα· βλέπε σημείο 1.24).

1.32. Τα μη γεωργικά αγαθά και υπηρεσίες που παράγονται από τις γεωργικές εκμεταλλεύσεις δεν συμπεριλαμβάνονται στους ΟΛΓ εκτός αν προκύπτουν από μη διαχωρίσιμες δευτερεύουσες δραστηριότητες. Παραδείγματος χάριν, εάν οι μονάδες περιλαμβάνουν διάφορες κάθετα ολοκληρωμένες παραγωγικές δραστηριότητες (π.χ. επιχειρήσεις που πραγματοποιούν σφαγή, συσκευασία και εν κενώ συσκευασία πουλερικών, διαλογή, πλύση και προσυσκευασία πατάτας ή άλλων λαχανικών, ταξινόμηση, προπαρασκευή και πώληση σπόρων· συνεταιρισμοί που παρέχουν χώρους αποθήκευσης και που πωλούν τα προϊόντα, κ.λπ.), ο γεωργικός κλάδος δραστηριότητας περιλαμβάνει μόνο το τμήμα της δραστηριότητάς τους που σχετίζεται με τη γεωργική παραγωγή όπως καθορίζεται στα σημεία 1.62 και 1.63, και με τις μη διαχωρίσιμες μη γεωργικές δευτερεύουσες δραστηριότητες.

Γ. ΜΕΤΡΗΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

1.33. Σύμφωνα με το ΕΣΛ 95, η παραγωγή του κλάδου δραστηριότητας αντιπροσωπεύει όλα τα προϊόντα που παράγονται κατά τη διάρκεια της υπό εξέταση λογιστικής περιόδου από όλες τις μονάδες του κλάδου δραστηριότητας εκτός από τα αγαθά και τις υπηρεσίες που παράγονται και που καταναλώνονται κατά τη διάρκεια της ίδιας λογιστικής περιόδου από την ίδια μονάδα. Η μέτρηση της γεωργικής παραγωγής βασίζεται [1] σε μια προσαρμογή αυτού του κανόνα του ΕΣΛ 95, με το συνυπολογισμό στη γεωργική παραγωγή μέρους της παραγωγής που ενδοαναλώνεται στις γεωργικές μονάδες (βλέπε σημεία 2.032

[1] Η μέτρηση της παραγωγής βασιζόταν στο παρελθόν στην έννοια του «εθνικού αγροκτήματος» που είναι μια ενιαία πλασματική γεωργική εκμετάλλευση που πραγματοποιεί το σύνολο της γεωργικής παραγωγής μιας εθνικής οικονομίας, όπου η παραγωγή του γεωργικού κλάδου είναι η αξία όλων των προϊόντων που εξέρχονται από το εθνικό αγρόκτημα. Η απόφαση για εγκατάλειψη της έννοιας του εθνικού αγροκτήματος οφείλεται στη βελτίωση i) της οικονομικής ανάλυσης των λογαριασμών της γεωργίας (τεχνικοί συντελεστές και ποσοστό προστιθεμένης αξίας)· ii) της συνοχής μεταξύ των λογαριασμών παραγωγής και των λογαριασμών δημιουργίας εισοδήματος· iii) της σύγκρισης των τεχνικών συντελεστών και των ποσοστών προστιθεμένης αξίας μεταξύ υποκλάδων και κρατών μελών και iv) της συνοχής με το ΕΣΛ και τις αρχές του.

▼B

έως 2.036). Έτσι, στους ΟΛΓ, η γεωργική παραγωγή αντιπροσωπεύει το άθροισμα της παραγωγής όλων των μονάδων του κλάδου δραστηριότητας, (εκτός από την παραγωγή για ενδιάμεση ανάλωση από την ίδια τη μονάδα), στο οποίο προστίθεται η παραγωγή που χρησιμοποιείται ως ενδιάμεση ανάλωση από την ίδια μονάδα, υπό τον όρο ότι αυτή η παραγωγή προορίζεται για δύο διαφορετικές βασικές δραστηριότητες (όπως τα φυτικά προϊόντα που προορίζονται για ζωοτροφές) και ικανοποιεί ορισμένα κριτήρια (που καθορίζονται στο σημείο 2.055).

1.34. Η προσαρμογή του κανόνα του ΕΣΛ βασίζεται στις ακόλουθες ιδιαιτερότητες του γεωργικού κλάδου δραστηριότητας:

— το επίπεδο της γεωργικής παραγωγής που χρησιμοποιείται στην ίδια μονάδα ως ενδιάμεση ανάλωση είναι υψηλότερο στη γεωργία απ' ό,τι σε άλλους οικονομικούς τομείς,

— η γεωργική εκμετάλλευση περιλαμβάνει μια μεγάλη ποικιλία γεωργικών δραστηριοτήτων που συνδέονται στενά μεταξύ τους (μια δραστηριότητα είναι η βάση ή η συνέχεια μιας άλλης δραστηριότητας, όπως η παραγωγή δημητριακών και χορτονομής για ζωοτροφές· οι δραστηριότητες επίσης είναι στενά συνδεδεμένες μεταξύ τους όσον αφορά τη χρήση των συντελεστών παραγωγής όπως ο εξοπλισμός και τα μηχανήματα). Το ετερογενές περιεχόμενο της γεωργικής εκμετάλλευσης, χωρίς να φθάνει ως την αμφισβήτηση του χαρακτηρισμού της ως τοπικής ΜΟΔ, την καθιστά πολύ ειδική περίπτωση σε σύγκριση με τους άλλους κλάδους της οικονομίας (βλέπε σημείο 1.17). Με την υποδιαίρεση της οικονομίας σε κλάδους, οι λογαριασμοί έχουν ως στόχο να απεικονιστούν οι ροές μέσα στην παραγωγική διαδικασία: δημιουργία, μετασχηματισμός, συναλλαγές και μεταβίβαση οικονομικής αξίας. Οι διαφορετικές δραστηριότητες που πραγματοποιούνται σε μια γεωργική εκμετάλλευση δεν θα λαμβάνονταν πλήρως υπόψη με την απλή μέτρηση της παραγωγής που «εξέρχεται» από την εκμετάλλευση.

1.35. Αυτή η προσαρμογή του κανόνα του ΕΣΛ 95 προϋποθέτει τον ειδικό χειρισμό ορισμένων προϊόντων όπως τα γεωργικά προϊόντα που προορίζονται για χρήση ως ζωοτροφές μέσα στην εκμετάλλευση, τα σταφύλια που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή κρασιού και οι ελιές που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή ελαιολάδου, και τα γεωργικά προϊόντα που προορίζονται για χρήση ως ενδιάμεση ανάλωση για τις μη διαχωρίσιμες μη γεωργικές δευτερεύουσες δραστηριότητες.

1.36. Οι αγοραπωλησίες ζώντων ζώων μεταξύ των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και οι εισαγωγές ζώντων ζώων αποτελούν αντικείμενο ειδικού χειρισμού ως συνεχιζόμενες εργασίες (βλέπε κεφάλαιο ΙΙ).

Δ. ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ

1. **Ακολουθία λογαριασμών όπως προβλέπεται στο ΕΣΛ 95**

1.37. Οι ΟΛΓ βασίζονται σε μια ακολουθία αλληλένδετων λογαριασμών. Στο ΕΣΛ 95, η πλήρης ακολουθία λογαριασμών περιλαμβάνει τους τρέχοντες λογαριασμούς, τους λογαριασμούς συσσώρευσης και τους ισολογισμούς. Αυτοί οι διαφορετικοί λογαριασμοί επιτρέπουν την καταγραφή, σε ένα τακτοποιημένο πλαίσιο, των συναλλαγών και των άλλων ροών που συνδέονται με τις συγκεκριμένες πτυχές του οικονομικού κύκλου (παραδείγματος χάριν, η παραγωγή). Αυτές οι συναλλαγές καλύπτουν όλο το φάσμα από τη δημιουργία του εισοδήματος ως τη συσσώρευση του εισοδήματος υπό μορφή περιουσιακών στοιχείων, περιλαμβανόμενης της διανομής και της αναδιανομής του. Τα εξισωτικά μεγέθη που προκύπτουν χρησιμοποιούνται στη συνέχεια ως συνολικά μεγέθη για τη μέτρηση των οικονομικών επιδόσεων.

1.38. Οι τρέχοντες λογαριασμοί ασχολούνται με την παραγωγή, τη διανομή και την αναδιανομή του εισοδήματος και τη χρήση του υπό μορφή τελικής κατανάλωσης· επιτρέπουν τον υπολογισμό της αποταμίευσης, που είναι ο ουσιαστικός παράγοντας της συσσώρευσης. Οι λογαριασμοί συσσώρευσης αναλύουν τις διάφορες συνιστώσες των μεταβολών στα στοιχεία του ενεργητικού και του παθητικού των μονάδων και επιτρέπουν την καταγραφή των μεταβολών της καθαρής θέσης (της διαφοράς μεταξύ αυτών των στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού). Οι ισολογισμοί καταγράφουν τα συνολικά στοιχεία του ενεργητικού και του παθητικού των διαφόρων μονάδων κατά την αρχή και το τέλος της λογιστικής περιόδου, μαζί με την καθαρή θέση τους. Οι

▼B

ροές για κάθε στοιχείο του ενεργητικού και του παθητικού που καταγράφονται στους λογαριασμούς συσσώρευσης επανεμφανίζονται στον λογαριασμό μεταβολών του ισολογισμού (βλέπε ΕΣΛ 95, 8.04).

1.39. Η πλήρης ακολουθία λογαριασμών που αναφέρεται ανωτέρω ισχύει μόνο για τις θεσμικές μονάδες, τους τομείς και τους υποτομείς. Το ΕΣΛ 95 υποθέτει ότι δεν έχει νόημα η κατάρτιση μιας πλήρους ακολουθίας λογαριασμών για μια τοπική ΜΟΔ και έναν κλάδο δραστηριότητας, επειδή τέτοιες μονάδες δεν έχουν κατά κανόνα τη δυνατότητα να διατηρούν αγαθά ή στοιχεία του ενεργητικού στο όνομά τους ή να λαμβάνουν και να διανέμουν εισοδήματα.

2. **Η ακολουθία λογαριασμών των ΟΛΓ**

1.40. Δεδομένου ότι οι ΟΛΓ βασίζονται στην έννοια του κλάδου δραστηριότητας, η ακολουθία λογαριασμών σύμφωνα με το ΕΣΛ 95 πρέπει να περιοριστεί στους πρώτους λογαριασμούς των τρεχόντων λογαριασμών:

— τον λογαριασμό παραγωγής,

— τον λογαριασμό δημιουργίας εισοδήματος

των οποίων τα εξισωτικά μεγέθη είναι η προστιθέμενη αξία και το λειτουργικό πλεόνασμα, αντίστοιχα (βλέπε πίνακες 1 και 2).

1.41. Εντούτοις, θεωρήθηκε ότι, δεδομένου του ιδιαίτερου χαρακτήρα της γεωργίας, είναι δυνατή η κατάρτιση και άλλων λογαριασμών, τουλάχιστον εν μέρει, εφόσον οι σχετικές ροές μπορούν να αποδοθούν σαφώς σε αυτούς. Οι συγκεκριμένοι λογαριασμοί (βλέπε πίνακες 3 και 4) είναι οι εξής:

— ο λογαριασμός επιχειρηματικού εισοδήματος (ένας από τους τρέχοντες λογαριασμούς),

— ο λογαριασμός κεφαλαίου (ένας από τους λογαριασμούς συσσώρευσης).

1.42. Μελετάται και μπορεί μελλοντικά να εφαρμοστεί η επέκταση αυτής της ακολουθίας λογαριασμών για να περιληφθούν ορισμένες θέσεις (ροές) του λογαριασμού «λοιπές μεταβολές των περιουσιακών στοιχείων» των λογαριασμών συσσώρευσης (δηλαδή ορισμένες θέσεις του λογαριασμού «λοιπές μεταβολές του όγκου των περιουσιακών στοιχείων» και του λογαριασμού ανατίμησης) και του ισολογισμού.

1.43. Βάσει των πινάκων και της λογιστικής δομής του ΕΣΛ 95, η ακολουθία λογαριασμών των ΟΛΓ μπορεί να απεικονίζεται όπως στους πίνακες 1 έως 4.

A. **Τρέχοντες Λογαριασμοί**

Πίνακας 1: Λογαριασμός παραγωγής

Χρήσεις			*Πόροι*		
P.2	Ενδιάμεση ανάλωση	50	P.1	Παραγωγή	100
B.1b	**Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία**	50			
K.1	Η ανάλωση παγίου κεφαλαίου	10			
B.1n	**Καθαρή προστιθέμενη αξία**	40			

Πίνακας 2: Λογαριασμός δημιουργίας εισοδήματος

Χρήσεις			*Πόροι*		
D.1	Εισόδημα εξαρτημένης εργασίας	10	B.1n	Καθαρή προστιθέμενη αξία	40
D.29	Λοιποί φόροι επί της παραγωγής	5			

▼B

Χρήσεις			*Πόροι*		
D.39	Λοιπές επιδοτήσεις παραγωγής	-10			
B.2n/B.3n	**Καθαρό λειτουργικό πλεόνασμα/καθαρό μεικτό εισόδημα**	35			

Πίνακας 3: Λογαριασμός επιχειρηματικού εισοδήματος

Χρήσεις			*Πόροι*		
D.4	Εισόδημα περιουσίας	10	B.2n B.3n	Καθαρό λειτουργικό πλεόνασμα/καθαρό μεικτό εισόδημα	35
D.41	Τόκοι	5			
D.45	Γαιοπρόσοδος και έσοδα από περιουσιακά στοιχεία του υπεδάφους	5	D.4	Εισόδημα περιουσίας	1
			D.41	Τόκοι	1
			D.42	*Διανεμόμενο εισόδημα εταιρειών*	
			D.43	*Επανεπενδυόμενα έσοδα άμεσων επενδύσεων εξωτερικού*	
			D.44	*Εισόδημα περιουσίας που αποδίδεται στους κατόχους ασφαλιστηρίων συμβολαίων*	
			D.45	*Γαιοπρόσοδος και έσοδα από περιουσιακά στοιχεία του υπεδάφους*	
B.4n	**Καθαρό επιχειρηματικό εισόδημα**	26			

B. **Λογαριασμοί συσσώρευσης**

Πίνακας 4: Λογαριασμός κεφαλαίου

Μεταβολές του ενεργητικού		*Μεταβολές του παθητικού και της καθαρής θέσης*		
B.10.1	*Μεταβολές της καθαρής θέσης λόγω αποταμίευσης και μεταβιβάσεων κεφαλαίου*	B.8n	*Καθαρή αποταμίευση*	
		D.9	Μεταβιβάσεις κεφαλαίου, εισπρακτέες	10
		D.92	Επιχορηγήσεις επενδύσεων	5
		D.99	Λοιπές μεταβιβάσεις κεφαλαίου	5
		D.9	*Μεταβιβάσεις κεφαλαίου, πληρωτέες*	
		D.91	*Φόροι κεφαλαίου*	
		D.99	*Λοιπές μεταβιβάσεις κεφαλαίου*	

▼B

Μεταβολές του ενεργητικού			*Μεταβολές του παθητικού και της καθαρής θέσης*	
P.51	Ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου (ΑΕΠΚ)	100	B.10.1	*Μεταβολές της καθαρής θέσης λόγω αποταμίευσης και μεταβιβάσεων κεφαλαίου*
P.511	Αγορές μείον πωλήσεις υλικών παγίων περιουσιακών στοιχείων	85		
P.511a	ΑΕΠΚ σε φυτείες	10		
P.511b	ΑΕΠΚ σε ζωικό κεφάλαιο	15		
P.511c	ΑΕΠΚ σε μηχανήματα και εξοπλισμό	20		
P.511d	ΑΕΠΚ σε εξοπλισμό μεταφορών	20		
P.511e	ΑΕΠΚ σε γεωργικά κτίρια	20		
P.511f	ΑΕΠΚ σε άλλα έργα εκτός από εγγειοβελτιωτικά έργα (άλλα κτίρια, κατασκευές, κ.λπ.)			
P.512	Αγορές μείον πωλήσεις άυλων παγίων περιουσιακών στοιχείων (π.χ. λογισμικού)	10		
P.513	Προσθήκες στην αξία μη παραχθέντων μη χρηματοπιστωτικών περιουσιακών στοιχείων	5		
P.513a	Εκτεταμένες βελτιώσεις γαιών	4		
P.513b	Κόστος μεταβίβασης ιδιοκτησίας γης και δικαιωμάτων παραγωγής	1		
K.1	Ανάλωση παγίου κεφαλαίου	10		
P.52	Μεταβολές αποθεμάτων	5		
P.53	*Αγορές μείον πωλήσεις τιμαλφών*			
K.2	*Αγορές μείον πωλήσεις μη παραχθέντων μη χρηματοπιστωτικών περιουσιακών στοιχείων*			
K.21	*Αγορές μείον πωλήσεις γης (και άλλων υλικών μη παραχθέντων περιουσιακών στοιχείων)*			
K.22	*Αγορές μείον πωλήσεις άυλων μη παραχθέντων περιουσιακών στοιχείων (δικαιωμάτων παραγωγής, κ.λπ.)*			
B.9	*Καθαρή χορήγηση(+)/Καθαρή λήψη(-) δανείων*			

▼B

1.44. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι συναλλαγές και τα αποθέματα που αναφέρονται με πλάγια στοιχεία στους πίνακες 3 και 4 είναι στοιχεία τα οποία:

— δεν είναι σχετικά με τους ΟΛΓ, επειδή χρησιμοποιείται η έννοια του κλάδου δραστηριότητας και η ακολουθία λογαριασμών είναι ελλιπής. Πρόκειται για τις θέσεις D.42 Διανεμόμενο εισόδημα εταιρειών, D.43 Επανεπενδυόμενα έσοδα άμεσων επενδύσεων εξωτερικού, D.44 Εισόδημα περιουσίας που αποδίδεται στους κατόχους ασφαλιστηρίων συμβολαίων και D.45 γαιοπρόσοδος στους πόρους του πίνακα 3 και τις θέσεις B.8n καθαρή αποταμίευση, B.10.1 Μεταβολές της καθαρής θέσης λόγω αποταμίευσης και μεταβιβάσεων κεφαλαίου και B.9 Καθαρή χορήγηση (+)/-καθαρή λήψη (-) δανείων στον πίνακα 4, ή

— δεν καταγράφονται είτε λόγω έλλειψης αξιόπιστων πληροφοριών είτε λόγω περιορισμένου ενδιαφέροντος για τους ΟΛΓ/ΟΛΔ προς το παρόν. Πρόκειται για τις θέσεις D.9 Μεταβιβάσεις κεφαλαίου, πληρωτέες, D.91 Φόροι κεφαλαίου και D.99 Λοιπές μεταβιβάσεις κεφαλαίου, τις θέσεις P.53 Αγορές μείον πωλήσεις τιμαλφών, K.2 Αγορές μείον πωλήσεις μη παραχθέντων μη χρηματοπιστωτικών περιουσιακών στοιχείων, K.21 Αγορές μείον πωλήσεις γης (και άλλων υλικών μη παραχθέντων περιουσιακών στοιχείων) και K.22 Αγορές μείον πωλήσεις άυλων μη παραχθέντων περιουσιακών στοιχείων (δικαιωμάτων παραγωγής, κ.λπ.). Μερικοί από αυτούς (π.χ. D.91, K.2, K.21 και K.22) είναι δυνατόν μελλοντικά να καταγράφονται στους ΟΛΓ.

1.45. Ο λογαριασμός παραγωγής καταγράφει τις συναλλαγές τις σχετικές με την παραγωγική διαδικασία. Περιλαμβάνει την παραγωγή στους πόρους και την ενδιάμεση ανάλωση στις χρήσεις. Η προστιθέμενη αξία, δηλαδή το εξισωτικό μέγεθος, μπορεί να υπολογιστεί είτε πριν είτε μετά από την αφαίρεση της ανάλωσης παγίου κεφαλαίου (ακαθάριστη ή καθαρή προστιθέμενη αξία). Δεδομένου ότι η παραγωγή αποτιμάται σε βασικές τιμές και η ενδιάμεση ανάλωση σε τιμές αγοραστή, η προστιθέμενη αξία περιλαμβάνει τις επιδοτήσεις μείον τους φόρους επί των προϊόντων.

1.46. Ο λογαριασμός δημιουργίας εισοδήματος αφορά τη δημιουργία του εισοδήματος που προκύπτει από την παραγωγική διαδικασία και τη διανομή του στους συντελεστές παραγωγής («εργασία», «κεφάλαιο») και το Δημόσιο (με τη μορφή φόρων και επιδοτήσεων). Το λειτουργικό πλεόνασμα, δηλαδή το εξισωτικό μέγεθος, αντιστοιχεί στο εισόδημα που δημιουργούν οι μονάδες με τη χρησιμοποίηση των παραγωγικών περιουσιακών στοιχείων τους. Στην περίπτωση των επιχειρήσεων μη ανώνυμης εταιρικής μορφής του τομέα των νοικοκυριών, το εξισωτικό μέγεθος του λογαριασμού αυτού περιλαμβάνει σιωπηρά ένα στοιχείο που αντιστοιχεί στην αμοιβή για την εργασία που εκτελείται από τον ιδιοκτήτη ή τα μέλη της οικογένειάς του, το οποίο δεν μπορεί να διακριθεί από τα κέρδη του ως επιχειρηματία. Αυτό αναφέρεται ως «μεικτό εισόδημα» (βλέπε ΕΣΛ 95, 8.19).

1.47. Ο λογαριασμός επιχειρηματικού εισοδήματος επιτρέπει τη μέτρηση των εισοδημάτων που προσεγγίζουν την έννοια του τρέχοντος κέρδους πριν από τη διανομή και τους φόρους εισοδήματος, όπως συνήθως χρησιμοποιείται στη λογιστική των εταιρειών.

1.48. Ο λογαριασμός κεφαλαίου δίνει τη δυνατότητα προσδιορισμού του κατά πόσον οι αγορές μείον πωλήσεις μη χρηματοπιστωτικών περιουσιακών στοιχείων έχουν χρηματοδοτηθεί από την αποταμίευση και τις μεταβιβάσεις κεφαλαίου. Παρουσιάζει τη χορήγηση ή τη λήψη δανείων. Δεν είναι δυνατό να καταρτιστεί ένας πλήρης λογαριασμός κεφαλαίου για τη γεωργία επειδή, αν και ορισμένες ροές μπορούν να αποδοθούν σαφώς σε αυτούς τους κλάδους δραστηριότητας, άλλα στοιχεία (π.χ. καθαρή αποταμίευση, το εξισωτικό μέγεθος της ακολουθίας των λογαριασμών τρεχουσών συναλλαγών) δεν μπορούν να υπολογιστούν για κάθε κλάδο δραστηριότητας. Εντούτοις, με την καταγραφή όσο το δυνατόν μεγαλύτερου μέρους των μεταβολών της αξίας των μη χρηματοπιστωτικών περιουσιακών στοιχείων του κλάδου δραστηριότητας (λόγω των αγορών, των πωλήσεων και της ανάλωσης παγίου κεφαλαίου) και των μεταβιβάσεων κεφαλαίου που δέχεται ο κλάδος, λαμβάνονται πολύτιμες πληροφορίες για την οικονομική του κατάσταση και την κατάσταση των ισολογισμών του (συν τις πληροφορίες για το εισόδημα που δημιουργείται από την παραγωγική διαδικασία).

▼B

Ε. ΠΗΓΕΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΤΩΝ ΟΛΓ

1.49. Ένα από τα κύρια χαρακτηριστικά των ΟΛΓ είναι η υιοθέτηση του τύπου «ποσότητα Χ τιμή» για τη μέτρηση της παραγωγής της μεγάλης πλειονότητας των προϊόντων. Η προσέγγιση αυτή οφείλεται κατά μεγάλο μέρος στη δυσκολία κατάρτισης των λογαριασμών της γεωργίας με βάση αντιπροσωπευτικά δείγματα επιχειρηματικών λογαριασμών.

1.50. Η μέτρηση της φυτικής παραγωγής μπορεί γενικά να πραγματοποιείται είτε βάσει των πόρων, δηλαδή με την εκτίμηση των παραγομένων ποσοτήτων (συγκομιδή) βάσει εκτιμήσεων των καλλιεργούμενων εκτάσεων και των αποδόσεων, είτε βάσει των χρήσεων, δηλαδή με βάση τις εκτιμήσεις των αγορών των κλάδων-χρηστών των γεωργικών προϊόντων, των εξαγωγών μείον τις εισαγωγές, στις οποίες θα πρέπει να προστίθενται ορισμένες ποσότητες που χρησιμοποιούνται για ενδιάμεση ανάλωση στο γεωργικό κλάδο δραστηριότητας, οι μεταβολές αποθεμάτων στα χέρια των παραγωγών και η χρήση για ίδιο λογαριασμό (αυτοκατανάλωση κατά μεγάλο μέρος). Η δεύτερη μέθοδος μπορεί να αποδειχθεί ιδιαίτερα κατάλληλη σε περιπτώσεις όπου οι αγοραστές αυτών των γεωργικών προϊόντων είναι εύκολο να προσδιοριστούν και οι τέσσερις άλλες συνιστώσες των χρήσεων είναι περιορισμένες (για παράδειγμα, προϊόντα που απαιτούν μια προκαταρκτική επεξεργασία πριν από οποιαδήποτε χρησιμοποίηση, όπως τα ζαχαρότευτλα, ο καπνός, κ.λπ.). Εντούτοις, είναι απαραίτητη η κατάρτιση ενός ισοζυγίου ποσοτήτων προκειμένου να ελεγχθεί η συνέπεια και η αξιοπιστία των στατιστικών στοιχείων.

1.51. Οι στατιστικές των σφαγών, των εξαγωγών/εισαγωγών ζώντων ζώων και του ζωικού κεφαλαίου αποτελούν τις κύριες πηγές των στοιχείων που χρησιμοποιούνται για τη μέτρηση της ζωικής παραγωγής. Η παραγωγή ζωικών προϊόντων (κυρίως γάλακτος) υπολογίζεται γενικά με βάση τις πωλήσεις στους κλάδους-χρήστες (γαλακτοκομεία, επιχειρήσεις συσκευασίας) λόγω της εξειδικευμένης χρήσης τους.

1.52. Μια πιο λεπτομερής περιγραφή των μεθόδων υπολογισμού παρουσιάζεται στο κεφάλαιο ΙΙ.

1.53. Τα αγαθά ενδιάμεσης ανάλωσης είναι, στην πλειονότητά τους, τέτοιας φύσης που μπορούν, ουσιαστικά, να χρησιμοποιηθούν μόνο στη γεωργία (σπόροι και δενδρύλλια, λιπάσματα, ζιζανιοκτόνα, κ.λπ.). Στην περίπτωση αυτή, οι αγορές της γεωργίας βασίζονται στα στοιχεία τα σχετικά με τις πωλήσεις των κλάδων που προμηθεύουν αυτά τα αγαθά ενδιάμεσης ανάλωσης (μετά από συνυπολογισμό των συναλλαγών με το εξωτερικό).

1.54. Εντούτοις, η εφαρμογή αυτού του κανόνα συνεπάγεται ορισμένους κινδύνους. Πράγματι, οι πωλήσεις των παραγωγών αγαθών ενδιάμεσης ανάλωσης τα οποία χρησιμοποιούνται κυρίως στη γεωργία δεν αντιστοιχούν απαραίτητα πλήρως στις αγορές της γεωργίας, γιατί λιπάσματα, ζιζανιοκτόνα, κ.λπ. μπορούν επίσης να αγοραστούν για άλλους σκοπούς (αποθέματα εμπορικών μονάδων, κατανάλωση άλλων μονάδων όπως τα δημόσια πάρκα, τα νοικοκυριά κ.λπ.).

ΣΤ. ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ

1. **Γενικά**

1.55. Δεδομένου ότι οι ΟΛΓ αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του ευρωπαϊκού συστήματος λογαριασμών, χρησιμοποιείται για την κατάρτισή τους η γενική ταξινόμηση οικονομικών δραστηριοτήτων της Eurostat, η NACE αναθ. 1. Η NACE αναθ. 1 είναι μια νέα ταξινόμηση δραστηριοτήτων με τέσσερα επίπεδα που καταρτίστηκε το 1990. Είναι στην πραγματικότητα μια αναθεώρηση της γενικής ταξινόμησης των οικονομικών δραστηριοτήτων στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες, γνωστής με το αρκτικόλεξο NACE, η οποία δημοσιεύθηκε για πρώτη φορά το 1970 από τη Eurostat.

1.56. Η NACE αναθ. 1 είναι μια πιο λεπτομερής μορφή της ISIC αναθ. 3 ([1]) προσαρμοσμένη στις ιδιομορφίες της Ευρώπης. Η NACE αναθ. 1 συνδέεται επίσης άμεσα με τη στατιστική ταξινόμηση των προϊόντων κατά δραστηριότητα (CPA) στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα,

([1]) ISIC αναθ. 3: πρότυπη διεθνής ταξινόμηση κατά κλάδο όλων των κλάδων οικονομικής δραστηριότητας, του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών.

▼B

η οποία με τη σειρά της βασίζεται στην κεντρική ταξινόμηση των προϊόντων (CPC) που καταρτίστηκε από τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών.

1.57. Η NACE αναθ. 1 είναι μια ταξινόμηση δραστηριοτήτων που χρησιμοποιείται για τον καθορισμό των κλάδων δραστηριότητας στους εθνικούς λογαριασμούς. Βασίζεται στο ακόλουθο σύστημα κωδικοποίησης με τέσσερα επίπεδα:

— ένα πρώτο επίπεδο, που περιλαμβάνει τίτλους που χαρακτηρίζονται με έναν αλφαβητικό κώδικα που δηλώνει «κατηγορίες»,

— ένα ενδιάμεσο επίπεδο, που περιλαμβάνει τίτλους που χαρακτηρίζονται από αλφαβητικό κώδικα δύο χαρακτήρων που δηλώνει «υποκατηγορίες»,

— ένα δεύτερο επίπεδο, που περιλαμβάνει τίτλους που χαρακτηρίζονται από διψήφιο αριθμητικό κώδικα που δηλώνει «διαιρέσεις»,

— ένα τρίτο επίπεδο, που περιλαμβάνει τίτλους που χαρακτηρίζονται με τριψήφιο αριθμητικό κώδικα που δηλώνει «ομάδες»,

— ένα τέταρτο επίπεδο, που περιλαμβάνει τίτλους που χαρακτηρίζονται από τετραψήφιο αριθμητικό κώδικα που δηλώνει «κλάσεις».

1.58. Το κάθε επίπεδο μιας ταξινόμησης οικονομικών δραστηριοτήτων μπορεί γενικά να προσδιοριστεί αναφέροντας τα χαρακτηριστικά αγαθά ή υπηρεσίες της παραγωγής του. Έτσι, χρησιμοποιείται η CPA για να προσδιοριστούν οι διάφορες οικονομικές δραστηριότητες του γεωργικού κλάδου δραστηριότητας, με μια πρόσθετη διψήφια διαφοροποίηση που χρησιμεύει στον πιο αναλυτικό καθορισμό των θέσεων.

1.59. Ο κλάδος δραστηριότητας αντιστοιχεί στην ομαδοποίηση των μονάδων οικονομικής δραστηριότητας σε τοπικό επίπεδο που ασκούν την ίδια ή παρόμοια οικονομική δραστηριότητα. Στο πιο αναλυτικό επίπεδο της ταξινόμησης, ένας κλάδος δραστηριότητας περιλαμβάνει το σύνολο των τοπικών ΜΟΔ που ανήκουν στην ίδια κλάση (τετραψήφια) της NACE αναθ. 1 και οι οποίες ασκούν επομένως την ίδια δραστηριότητα όπως ορίζεται σε αυτήν την ταξινόμηση (ΣΕΛ 1995, 2.108). Ο καθορισμός του πεδίου του γεωργικού κλάδου δραστηριότητας προϋποθέτει τον ακριβή καθορισμό των εξής:

— των χαρακτηριστικών δραστηριοτήτων,

— των χαρακτηριστικών μονάδων των ΟΛΓ.

2. **Καθορισμός των χαρακτηριστικών δραστηριοτήτων της γεωργίας**

1.60. Ο γεωργικός κλάδος δραστηριότητας έτσι όπως εμφανίζεται στους ΟΛΓ αντιστοιχεί με τη διαίρεση 01 της NACE αναθ. 1.

1.61. Οι ΟΛΓ αποτελούν δορυφορικό λογαριασμό των εθνικών λογαριασμών των οποίων οι έννοιες, οι αρχές και οι κανόνες βασίζονται στο ΕΣΛ 95. Δεδομένου όμως ότι αυτό παρέχει μόνο ένα γενικό πλαίσιο για το σύνολο της οικονομίας, είναι απαραίτητο να προσαρμοστεί στις συγκεκριμένες ανάγκες της γεωργίας. Αυτές οι ιδιαίτερες απαιτήσεις των ΟΛΓ οφείλονται κυρίως στους συγκεκριμένους σκοπούς τους, στη διαθεσιμότητα των πηγών στοιχείων και στον ιδιαίτερο χαρακτήρα των γεωργικών μονάδων και των οικονομικών δραστηριοτήτων τους. Λόγω της ιδιαίτερης φύσης αυτών των δορυφορικών λογαριασμών, απαιτείται ο καθορισμός ενός καταλόγου των χαρακτηριστικών γεωργικών δραστηριοτήτων των ΟΛΓ, ο οποίος πρέπει προφανώς να βασίζεται στη NACE αναθ. 1.

1.62. Για τους σκοπούς των εθνικών λογαριασμών ο γεωργικός κλάδος δραστηριότητας ορίζεται ως η ομαδοποίηση των μονάδων που ασκούν δραστηριότητες της διαίρεσης 01 της NACE αναθ. 1 «γεωργία, θήρα και συναφείς δραστηριότητες», είτε αποκλειστικά, είτε από κοινού με άλλες δευτερεύουσες οικονομικές δραστηριότητες. Η διαίρεση 01 περιλαμβάνει ([1]) τα εξής::

— Ομάδα 01.1: Καλλιέργεια φυτών μεγάλης καλλιέργειας· καλλιέργεια κηπευτικών ποικιλιών· φυτοκομία

— Ομάδα 01.2: Κτηνοτροφία

([1]) Βλέπε επίσης το κεφάλαιο 4 «Επεξηγηματικές σημειώσεις» της έκδοσης: Eurostat: NACE Αναθ. 1, στατιστική ταξινόμηση των οικονομικών δραστηριοτήτων στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα, θέμα 2 σειρά Ε, Λουξεμβούργο 1996.

▼B

— Ομάδα 01.3: Καλλιέργεια φυτών μεγάλης καλλιέργειας σε συνδυασμό με κτηνοτροφία (μεικτές γεωργοκτηνοτροφικές δραστηριότητες)·

— Ομάδα 01.4: Δραστηριότητες υπηρεσιών συναφείς με τη γεωργία και την κτηνοτροφία, εκτός των κτηνιατρικών δραστηριοτήτων·

— Ομάδα 01.5: Θήρα, τοποθέτηση παγίδων και αναπαραγωγή θηραμάτων, περιλαμβανομένων των συναφών δραστηριοτήτων υπηρεσιών

1.63. Ο κατάλογος των χαρακτηριστικών δραστηριοτήτων της γεωργίας των ΟΛΓ αντιστοιχεί με αυτές τις πέντε ομάδες δραστηριοτήτων (01.1 έως 01.5), αλλά με τις ακόλουθες διαφορές:

— περιλαμβάνονται οι δραστηριότητες παραγωγής κρασιού και ελαιολάδου (χρησιμοποιώντας αποκλειστικά σταφύλια και ελιές που παράγονται από την ίδια εκμετάλλευση), καλλιέργειες πλεκτικών υλών, χριστουγεννιάτικων δέντρων, δενδρυλλίων οπωροφόρων δέντρων, μοσχευμάτων αμπέλων και διακοσμητικών δέντρων φυτωρίων (που κανονικά εντάσσονται στη διάκριση 02, δασοκομία),

— εξαιρούνται οι δραστηριότητες παραγωγής σπόρων πριν και μετά το στάδιο του πολλαπλασιασμού και ορισμένες δραστηριότητες οι οποίες, στη NACE αναθ. 1, θεωρούνται γεωργικές υπηρεσίες (δηλαδή εκμετάλλευση συστημάτων άρδευσης· σχεδιασμός, φύτευση και συντήρηση κήπων, πάρκων και χώρων πρασίνου για αθλητικές και συναφείς εγκαταστάσεις, κλάδεμα δέντρων και κούρεμα θάμνων για φράκτες· λαμβάνονται υπόψη μόνο οι δραστηριότητες γεωργικών εργασιών επί συμβάσει).

3. **Καθορισμός των χαρακτηριστικών μονάδων της γεωργίας**

1.64. Όλες οι μονάδες που ασκούν τις χαρακτηριστικές δραστηριότητες του γεωργικού κλάδου δραστηριότητας των ΟΛΓ θα πρέπει να συμπεριλαμβάνονται. Πρόκειται για μονάδες που ασκούν τις δραστηριότητες των ακόλουθων ομάδων της NACE αναθ. 1:

— ομάδα 01.1: καλλιέργεια φυτών μεγάλης καλλιέργειας,

  — καλλιέργεια κηπευτικών ποικιλιών· φυτοκομία παραγωγή σπόρων: μόνο οι μονάδες που επιδίδονται στη δραστηριότητα του πολλαπλασιασμού,

  — παραγωγή κρασιού (ελαιολάδου): αποκλειστικά οι μονάδες που επιδίδονται στην παραγωγή αυτή με σταφύλια (ελιές) που παράγονται από τις ίδιες μονάδες και οι ομάδες παραγωγών (π.χ. συνεταιρισμοί) [1],

— ομάδα 01.2: κτηνοτροφία,

— ομάδα 01.3: καλλιέργεια φυτών μεγάλης καλλιέργειας σε συνδυασμό με κτηνοτροφία (μεικτές γεωργοκτηνοτροφικές δραστηριότητες),

— ομάδα 01.4: δραστηριότητες υπηρεσιών συναφείς με τη γεωργία και την κτηνοτροφία, εκτός των κτηνιατρικών δραστηριοτήτων

  — εξαιρούνται οι μονάδες που εκτελούν δραστηριότητες γεωργικών υπηρεσιών εκτός από τις μονάδες γεωργικών εργασιών επί συμβάσει (δηλαδή εξαιρούνται οι μονάδες που ασκούν δραστηριότητες εκμετάλλευσης συστημάτων άρδευσης, σχεδιασμού, φύτευσης και συντήρησης κήπων, πάρκων και χώρων πρασίνου για αθλητικές και συναφείς εγκαταστάσεις και κλαδέματος δέντρων και κουρέματος θάμνων για φράκτες).

— ομάδα 01.5: θήρα, τοποθέτηση παγίδων και αναπαραγωγή θηραμάτων, περιλαμβανομένων των συναφών δραστηριοτήτων υπηρεσιών.

1.65. Στον κατάλογο του σημείου 1.64 θα πρέπει να προστεθούν οι μονάδες παραγωγής χριστουγεννιάτικων δέντρων, δενδρυλλίων οπωροφόρων δέντρων, μοσχευμάτων αμπέλου και δενδρυλλίων καλλωπιστικών δέντρων σε φυτώρια καθώς και οι μονάδες παραγωγής πλεκτικών υλών.

[1] Γίνεται επομένως διάκριση μεταξύ των τριών τύπων οινοπαραγωγών μονάδων: βιομηχανίες τροφίμων, ομάδες γεωργικών παραγωγών και γεωργικές εκμεταλλεύσεις.

▼B

1.66. Από τον κατάλογο αυτό, μπορούμε να συμπεράνουμε ότι μαζί με τις γεωργικές εκμεταλλεύσεις, οι άλλες χαρακτηριστικές μονάδες της γεωργίας είναι: οι ομάδες παραγωγών που παράγουν κρασί και ελαιόλαδο και οι μονάδες οι εξειδικευμένες σε γεωργικές υπηρεσίες του τύπου των εργασιών επί συμβάσει (βλέπε σημεία 1.20 και 1.21). Δεν θα πρέπει να ξεχνάμε ότι οι μονάδες για τις οποίες η γεωργική δραστηριότητα αντιπροσωπεύει αποκλειστικά ψυχαγωγική δραστηριότητα δεν περιλαμβάνονται στις χαρακτηριστικές μονάδες της γεωργίας (βλέπε σημείο 1.24).

4. **Παρατηρήσεις σχετικά με διάφορες θέσεις**

α) Ομάδα 01.1 «Καλλιέργεια φυτών μεγάλης καλλιέργειας· καλλιέργεια κηπευτικών ποικιλιών· φυτοκομία»

1.67. Η ομάδα 01.1 «Καλλιέργεια» περιλαμβάνει μια συστηματική υποδιαίρεση που καθιστά δυνατή την ταξινόμηση όλων των δραστηριοτήτων φυτικής παραγωγής της γεωργίας που εμφανίζονται στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και των δραστηριοτήτων συλλογής (άγριων φυτών ή καρπών).

1.68. Για να καταγράφεται, η δραστηριότητα παραγωγής κτηνοτροφικών φυτών πρέπει να ασκείται στο πλαίσιο μιας οικονομικής δραστηριότητας.

1.69. Σε αντίθεση με τη NACE αναθ. 1 που κατατάσσει την παραγωγή δενδρυλλίων σε φυτώρια στη δασοκομία, η δραστηριότητα αυτή θεωρείται γεωργική δραστηριότητα εφόσον αφορά την παραγωγή δενδρυλλίων οπωροφόρων δέντρων και θάμνων, μοσχευμάτων αμπέλου και δενδρυλλίων καλλωπιστικών δέντρων και θάμνων, ενώ η παραγωγή δασικών φυτών θεωρείται δασοκομική δραστηριότητα εφόσον τα δενδρύλλια αυτά προορίζονται για την παραγωγή δασικών δέντρων ([1]). Η παραγωγή χριστουγεννιάτικων δέντρων θεωρείται επίσης γεωργική δραστηριότητα εφόσον τα δέντρα αυτά καλλιεργούνται σε φυτώρια με σκοπό αποκλειστικά διακοσμητικό. Αν όμως τα χριστουγεννιάτικα δέντρα προέρχονται από κορυφοτομία δέντρων που βρίσκονται σε δάση ή από δραστηριότητες αραίωσης δασών, θεωρείται ότι προέρχονται από δασοκομική δραστηριότητα.

1.70. Στην ονοματολογία των ΟΛΓ, οι γεωργικοί σπόροι ομαδοποιούνται στη θέση «Σπόροι», από την οποία εξαιρούνται οι σπόροι δημητριακών (περιλαμβανομένου του ρυζιού), οι ελαιούχοι σπόροι, οι σπόροι πρωτεϊνούχων φυτών και ο πατατόσπορος, που ταξινομούνται στις επί μέρους ποικιλίες δημητριακών και ελαιούχων σπόρων, πρωτεϊνούχων φυτών και πατατών, αντίστοιχα ([2]). Η δραστηριότητα παραγωγής σπόρων και δενδρυλλίων καλύπτει στην πραγματικότητα πολλούς τύπους παραγωγικών δραστηριοτήτων: έρευνα (δηλαδή παραγωγή πρωτότυπων σπόρων πρώτης γενιάς), πολλαπλασιασμό (που πραγματοποιείται από γεωργικές εκμεταλλεύσεις επί συμβάσει) και πιστοποίηση (δηλαδή διαλογή, επικάλυψη και συσκευασία από εξειδικευμένες μονάδες παραγωγής). Μόνο η δραστηριότητα πολλαπλασιασμού των σπόρων είναι χαρακτηριστική δραστηριότητα της γεωργίας εφόσον δραστηριότητες έρευνας και πιστοποίησης πραγματοποιούνται από οργανισμούς έρευνας και παραγωγής και δεν αντιστοιχούν με την παραδοσιακή προσέγγιση της γεωργίας (δηλαδή εκμετάλλευση φυσικών πόρων για την παραγωγή φυτών και ζώων). Κατά συνέπεια, η παραγωγή σπόρων στους ΟΛΓ αφορά μόνο την παραγωγή πολλαπλασιασμένων σπόρων. Η ενδιάμεση ανάλωση σπόρων και δενδρυλλίων αντιστοιχεί i) σε σπόρους και δενδρύλλια πρώτης γενιάς που αγοράζονται με σκοπό τον πολλαπλασιασμό και ii) σε πιστοποιημένους σπόρους και δενδρύλλια που αγοράζονται από τους γεωργικούς παραγωγούς για την παραγωγή φυτών.

1.71. Παραγωγή μούστου σταφυλιών, κρασιού και ελαιολάδου: Στην ταξινόμηση προϊόντων CPA, το κρασί και το ελαιόλαδο θεωρούνται

([1]) Πρέπει να σημειωθεί ότι υπάρχουν ορισμένες αποκλίσεις μεταξύ των διαφόρων γλωσσικών εκδόσεων της NACE, ως προς τους ορισμούς. Σύμφωνα με τη γερμανική και την αγγλική έκδοση, μόνο τα δασικά φυτώρια περιλαμβάνονται στον κλάδο δασοκομικής δραστηριότητας της NACE αναθ. 1 (κλάση 02.01 «Δασοκομία και Υλοτομία»). Επομένως, ο συνυπολογισμός στον γεωργικό κλάδο, των φυτωρίων στα οποία παράγονται οπωροφόρα δένδρα, αμπελώνες και καλλωπιστικά δένδρα, δεν αποτελεί παρέκκλιση από τη NACE.

([2]) Ο λόγος γι' αυτή την παρέκκλιση από το γενικό κανόνα, είναι ότι στις συγκεκριμένες περιπτώσεις, ένα σημαντικό μέρος της παραγωγής του σπόρου, λαμβάνεται από τη συγκομιδή του αντίστοιχου προϊόντος των σιτηρών, των ελαιούχων σπόρων, των πρωτεϊνούχων φυτών και των γεωμήλων, ενώ στις λοιπές περιπτώσεις, ο σπόρος παράγεται από εξειδικευμένες μονάδες.

▼B

τρόφιμα. Η NACE αναθ. 1 κατατάσσει την παραγωγή κρασιού και ελαιολάδου στην υποκατηγορία ΔΑ «αγροδιατροφικές βιομηχανίες» (κλάσεις 15.93 «παραγωγή κρασιού» και 15.41 «παραγωγή μη επεξεργασμένων ελαίων και λιπών»). Μόνο οι δραστηριότητες παραγωγής σταφυλιών για οινοποίηση και ελιών ανήκουν στη γεωργία (κλάση 01.13, «Δενδρώδεις καλλιέργειες και αμπέλια, καλλιέργειες φυτών για αφεψήματα και μπαχαρικά»). Εντούτοις, βάσει της σύμβασης, που χρησιμοποιείται στη NACE αναθ. 1, εφόσον το κρασί (ελαιόλαδο) παράγεται από σταφύλια (ελιές) που παράγονται από την ίδια μονάδα παραγωγής, τότε καταγράφεται στη γεωργία (κλάση 01.13). Με αυτή τη συμβατική ταξινόμηση αποφεύγεται η διάκριση της μονάδας παραγωγής σταφυλιών από τη μονάδα παραγωγής κρασιού. Κατά συνέπεια, όλη η δραστηριότητα παραγωγής κρασιού (ελαιολάδου) από σταφύλια (ελιές) που παράγονται από την ίδια μονάδα, δηλαδή την γεωργική εκμετάλλευση, αποτελεί μέρος των χαρακτηριστικών δραστηριοτήτων της γεωργίας.

1.72. Η παραγωγή κρασιού των μονάδων που συνδέονται στενά με τις γεωργικές εκμεταλλεύσεις θεωρείται επίσης χαρακτηριστική δραστηριότητα της γεωργίας στους ΟΛΓ. Αυτές οι ομάδες που συνδέονται στενά με τις γεωργικές εκμεταλλεύσεις αφορούν τις ομάδες παραγωγών (π.χ. αμπελουργικοί συνεταιρισμοί). Ο συνυπολογισμός τους στο γεωργικό κλάδο δραστηριότητας αιτιολογείται από τη φύση των οργανισμών αυτών που, παραδοσιακά, αποτελούν «προέκταση» της γεωργικής εκμετάλλευσης (για λόγους κοινής παραγωγής και εμπορίας) και οι οποίοι κατά κανόνα ανήκουν σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις. Αντίθετα, η παραγωγή κρασιού (ελαιολάδου) από αγροδιατροφικές επιχειρήσεις δεν περιλαμβάνεται στο πεδίο εφαρμογής των ΟΛΓ (η παραγωγή αυτή έχει σαφώς βιομηχανικό χαρακτήρα).

1.73. Η παραγωγή μούστου σταφυλιών εμφανίζεται μαζί με την παραγωγή κρασιού στον κατάλογο των χαρακτηριστικών δραστηριοτήτων επειδή ο μούστος σταφυλιών μπορεί να πωλείται ή να εξάγεται όπως είναι, ή να εισέρχεται στα αποθέματα με σκοπό αργότερα, σε μια επόμενη περίοδο αναφοράς, να πωληθεί ή να εξαχθεί για κατανάλωση ή να μετασχηματισθεί σε κρασί.

1.74. Δεδομένου ότι το κρασί, το ελαιόλαδο και ο μούστος σταφυλιών (αυτός αποκλειστικά εφόσον δεν οινοποιείται κατά την περίοδο αναφοράς) προκύπτουν από την παραγωγή του γεωργικού κλάδου δραστηριότητας ως αποτέλεσμα του μετασχηματισμού σταφυλιών ή ελιών που παράγονται από την ίδια μονάδα, ούτε τα σταφύλια που προορίζονται για παραγωγή μούστου σταφυλιών και κρασί ούτε οι ελιές που προορίζονται για την παραγωγή ελαιολάδου (δηλαδή τα βασικά προϊόντα) μπορούν να εμφανίζονται στην παραγωγή. Θεωρούνται στην πραγματικότητα ενδοανάλωση της μονάδας που δεν θα πρέπει να περιλαμβάνεται στην παραγωγή του κλάδου (βλέπε σημείο 2.052). Ο μούστος σταφυλιών που δεν οινοποιείται κατά τη διάρκεια της εξεταζόμενης περιόδου πρέπει να μετράται ως παραγωγή (προϊόν) του κλάδου. Κατά τη διάρκεια της περιόδου οινοποίησης, θα πρέπει να λογίζεται ως ενδιάμεση ανάλωση (ενδοανάλωση του κλάδου) σε αντιστάθμιση της αντίστοιχης μείωσης των αποθεμάτων. Ως προϊόν που προκύπτει από τον μετασχηματισμό του μούστου, το κρασί πρέπει να καταγράφεται στην κατάλληλη γραμμή ως συνιστώσα της παραγωγής.

1.75. Οι φυτείες (π.χ. αμπελώνες και οπωρώνες) είναι πάγια κεφαλαιουχικά αγαθά, και η δημιουργία τους πρέπει να καταγράφεται στην παραγωγή. Η δημιουργία φυτειών για ίδιο λογαριασμό αποτελεί πάγια κεφαλαιουχικά αγαθά παραχθέντα για ίδιο λογαριασμό. Όταν δημιουργία φυτειών πραγματοποιείται από ειδικευμένες μονάδες βάσει σύμβασης, η αντίστοιχη αξία θεωρείται «Πωλήσεις».

β) Ομάδα 01.2: Κτηνοτροφία

1.76. Όπως και στην περίπτωση των δραστηριοτήτων φυτικής καλλιέργειας (βλέπε σημείο 1.67), η ομάδα αυτή περιλαμβάνει μια συστηματική υποδιαίρεση όλου του ζωικού κεφαλαίου και των ζωικών προϊόντων που παράγονται στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

▼B

1.77. Στη CPA, τα αυγά προς εκκόλαψη ταξινομούνται μαζί με τα αυγά στην ίδια υποκατηγορία. Εντούτοις, συμβατικά, αντιμετωπίζονται στους ΟΛΓ ως ημιτελές προϊόν της παραγωγής πουλερικών ([1]).

1.78. Η εκτροφή αλόγων αποτελεί χαρακτηριστική δραστηριότητα των ΟΛΓ, ασχέτως του τελικού προορισμού του ζώου (αναπαραγωγή, παραγωγή κρέατος ή υπηρεσίες). Θα πρέπει αντίθετα να σημειωθεί ότι η διαχείριση στάβλων αλόγων ιπποδρομιών και σχολών ιππασίας δεν είναι χαρακτηριστική δραστηριότητα της γεωργίας (πρόκειται για δραστηριότητα πολιτιστική, αθλητική και αναψυχής, διαίρεση 92) (βλέπε σημείο 2.210). Κατά συνέπεια, το εισόδημα που αποκομίζουν οι κάτοχοι γεωργικών εκμεταλλεύσεων στο πλαίσιο τέτοιων δραστηριοτήτων δεν πρέπει να περιλαμβάνεται στους ΟΛΓ. Επιπλέον, η κατοχή αλόγων ιππασίας ή αλόγων ιπποδρομιών που δεν χρησιμοποιούνται στο στάδιο της γεωργικής παραγωγής εξαιρείται από τους ΟΛΓ. Το ίδιο ισχύει για τους ταύρους που εκτρέφονται για ταυρομαχίες.

1.79. Στους οικονομικούς λογαριασμούς, τα υποπροϊόντα ([2]), που προκύπτουν αυτομάτως από την παραγωγή ορισμένων γεωργικών προϊόντων, δεν εμφανίζονται στις ίδιες θέσεις με το προϊόν των δραστηριοτήτων αυτών. Εμφανίζονται ξεχωριστά στο τέλος κάθε ομάδας δραστηριότητας παραγωγής σε μια ανάλυση κατά είδος. Πρόκειται, για παράδειγμα, στην περίπτωση της φυτικής παραγωγής, για το άχυρο, τα φύλλα τεύτλων και λάχανων, τους λοβούς μπιζελιών και φασολιών, κ.λπ., στην περίπτωση της παραγωγής κρασιού, για τα κατακάθια και την τρυγία, στην περίπτωση της παραγωγής ελαιολάδου, για τα κατάλοιπα, όπως οι πίτες από ελαιόσπορους· και, στην περίπτωση της ζωικής παραγωγής, για τις δορές, τις τρίχες και τις γούνες θηραμάτων, καθώς και για το κερί, την κοπριά και την υγρή κοπριά. Όλα αυτά τα προϊόντα δεν αποτελούν κατά κανόνα τον πρωταρχικό στόχο της παραγωγής· γι' αυτό, είναι εξαιρετικά σπάνιο να υπάρχουν αξιόπιστα στατιστικά στοιχεία. Στην ίδια την γεωργία, τα προϊόντα αυτά χρησιμοποιούνται κυρίως ως ζωοτροφές ή ως βελτιωτικά εδαφών. Πάντως, περιστασιακά, αυτά τα υποπροϊόντα πωλούνται σε άλλους οικονομικούς τομείς και, στην περίπτωση αυτή, η αξία της παραγωγής πρέπει να εμφανίζεται στους ΟΛΓ.

γ) Ομάδα 01.4: «Δραστηριότητες υπηρεσιών συναφείς με τη γεωργία και την κτηνοτροφία, εκτός των κτηνιατρικών δραστηριοτήτων»

1.80. Οι δραστηριότητες της ομάδας 01.4 μπορούν να διαιρεθούν σε δύο κατηγορίες:

— γεωργικές υπηρεσίες εργασιών επί συμβάσει στο στάδιο της γεωργικής παραγωγής (δηλαδή γεωργικές εργασίες επί συμβάσει),

— «άλλες» γεωργικές υπηρεσίες (εκμετάλλευση συστημάτων άρδευσης· σχεδιασμός, φύτευση και συντήρηση κήπων, πάρκων, και χώρων πρασίνου για αθλητικές και συναφείς εγκαταστάσεις· κλάδεμα δέντρων και κούρεμα θάμνων για φράκτες, κ.λπ.).

1.81. Οι δραστηριότητες γεωργικών υπηρεσιών της δεύτερης ομάδας δεν θεωρούνται χαρακτηριστικές δραστηριότητες των ΟΛΓ (αν και εμφανίζονται στους λογαριασμούς της γεωργίας των εθνικών λογαριασμών), εφόσον δεν είναι παραδοσιακές και χαρακτηριστικές δραστηριότητες της γεωργίας. Μπορούν πάντως να καταγράφονται ως μη διαχωρίσιμες μη γεωργικές δευτερεύουσες δραστηριότητες (με την έννοια των ΟΛΓ). Η παραδοσιακή προσέγγιση που περιγράφει τη γεωργία ως καλλιέργεια του εδάφους περιλαμβάνει, κατ' επέκταση, το σύνολο των εργασιών που αποσκοπούν στη χρησιμοποίηση και την εκμετάλλευση των φυσικών πόρων για την παραγωγή φυτών και ζώων χρήσιμων για τον άνθρωπο. Παρά την αυξανόμενη οικονο-

([1]) Ο λόγος γι' αυτήν την απόκλιση, είναι ότι στην πράξη, η διαδικασία παραγωγής των αυγών προς εκκόλαψη είναι τελείως διαφορετική από εκείνη των αυγών για ανθρώπινη κατανάλωση, πράγμα που συνεπάγεται ότι δεν υπάρχει ένα ενιαίο προϊόν (τα «Αυγά») του οποίου ο προορισμός καθορίζεται μετά το τέλος της διαδικασίας παραγωγής του. Αντίθετα, από την αρχή της παραγωγικής διαδικασίας, τα αυγά προς εκκόλαψη προορίζονται για την παραγωγή πουλερικών. Επομένως, στο πλαίσιο των ΟΛΓ, αντιμετωπίζονται κατά τον ίδιο τρόπο όπως τα χοιρίδια, τα οποία θεωρούνται ημιτελή προϊόντα χοιροειδών.

([2]) Το υποπροϊόν είναι ένα προϊόν που συνδέεται τεχνικά με την παραγωγή άλλων προϊόντων. Μπορεί να είναι αποκλειστικό όταν συνδέεται με άλλα προϊόντα της ίδιας ομάδας, αλλά η παραγωγή του ισχύει αποκλειστικά για την ομάδα αυτή, ή σύνηθες όταν συνδέεται με άλλα προϊόντα, αλλά η παραγωγή του δεν εμφανίζεται μόνο σε μια ομάδα.

▼B

μική σημασία τους, θεωρήθηκε ότι ο συνυπολογισμός των υπηρεσιών που συνδέονται με το περιβάλλον θα αποτελούσε υπερβολική διεύρυνση της προαναφερθείσας παραδοσιακής προσέγγισης.

Γεωργικές εργασίες επί συμβάσει

1.82. Στο πλαίσιο της διαδικασίας της οικονομικής εξειδίκευσης, οι γεωργικές εκμεταλλεύσεις και τα γεωργικά νοικοκυριά έχουν εδώ και πολύ καιρό εγκαταλείψει ορισμένες λειτουργίες οι οποίες έχουν αναληφθεί από έναν αυξανόμενο αριθμό ειδικευμένων επαγγελμάτων που διαθέτουν τις δικές τους παραγωγικές μονάδες. Αυτός ο καταμερισμός των λειτουργιών αφορά κυρίως την επεξεργασία των γεωργικών προϊόντων (σφαγή και επεξεργασία κρέατος, άλεση σιτηρών και παρασκευή ψωμιού, παρασκευή βουτύρου και τυριού, επεξεργασία σπόρων από νέους κλάδους), και αργότερα κάλυψε ορισμένες λειτουργίες εμπορίας. Ιδιαίτερα στο πλαίσιο των σημαντικών διαρθρωτικών μεταβολών της γεωργίας και της συνακόλουθης αυξανόμενης χρήσης μεγάλων μηχανημάτων, διάφορες γεωργικές δραστηριότητες, που συμβάλλουν άμεσα στην παραγωγή φυτικών προϊόντων και στην κτηνοτροφία, ανατίθενται όλο και περισσότερο σε εξειδικευμένες μονάδες.

1.83. Σ' αυτές τις δραστηριότητες περιλαμβάνονται ιδιαίτερα η λίπανση, ο εμπλουτισμός των εδαφών με άσβεστο, το όργωμα, η σπορά, το βοτάνισμα και η καταπολέμηση των παρασίτων, η προστασία φυτών, η συγκομιδή σανού, το αλώνισμα και η κουρά των προβάτων.

1.84. Όλες αυτές οι δραστηριότητες χαρακτηρίζονται από το γεγονός ότι αντιπροσωπεύουν εργασίες που συνήθως είναι απαραίτητες για τη διαδικασία παραγωγής γεωργικών και δασοκομικών προϊόντων και ότι συνδέονται με την παραγωγή αυτών των προϊόντων.

1.85. Οι δραστηριότητες που δεν συνδέονται άμεσα με την παραγωγή γεωργικών προϊόντων, δηλαδή που δεν εκτελούνται στο στάδιο της γεωργικής παραγωγής (π.χ. μεταφορές για λογαριασμό τρίτων και παράδοση γάλακτος στα γαλακτοκομεία αποτελούν παραδείγματα δευτερεύουσας δραστηριότητας που ανήκει σε άλλο κλάδο δραστηριότητας), δεν θα πρέπει να εμφανίζεται στους ΟΛΓ (εκτός αν είναι μη γεωργική δραστηριότητα μη διαχωρίσιμη από την κύρια γεωργική δραστηριότητα, βλέπε σημείο 1.12).

1.86. Θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το γεγονός ότι αυτή η ταξινόμηση ισχύει μόνο εφόσον οι εν λόγω δραστηριότητες αφορούν αποκλειστικά ειδικευμένες μονάδες. Αντίθετα, εφόσον ο κάτοχος μιας γεωργικής εκμετάλλευσης, για παράδειγμα, περιορίζεται στη μίσθωση μηχανημάτων (χωρίς προσωπικό) ή μισθώνει μηχανήματα με ένα μέρος μόνο του απαραίτητου προσωπικού, έτσι ώστε η ίδια η δραστηριότητα εξακολουθεί να εκτελείται από τον ίδιο, με την βοήθεια των μισθωμένων μηχανημάτων, η δραστηριότητα αυτή εμπίπτει στη διαίρεση 71 της NACE αναθ. 1. Αυτό συμβαίνει κυρίως όταν πρόκειται για απλά μηχανήματα που απαιτούν λίγες σχετικά επισκευές, και κυρίως κατά τις περιόδους αιχμής οπότε χρησιμοποιούνται οι μηχανές (βλέπε σημείο 1.23).

1.87. Οι εργασίες επί συμβάσει που εκτελούνται στο στάδιο της γεωργικής παραγωγής είναι κυρίως δραστηριότητες που απαιτούν τη χρησιμοποίηση δαπανηρών μηχανημάτων και εξοπλισμού. Οι εργασίες αυτές μπορούν να εκτελούνται από:

α) ειδικευμένες εργοληπτικές επιχειρήσεις που ασκούν τις δραστηριότητες αυτές ως κύρια δραστηριότητα (εργοληπτικές επιχειρήσεις με τη στενή έννοια του όρου)·

β) γεωργικές εκμεταλλεύσεις

Οι εργασίες επί συμβάσει από κατόχους γεωργικών εκμεταλλεύσεων εκτελούνται κυρίως με τους ακόλουθους τρόπους:

— όσον αφορά το συμπληρωματικό εισόδημα για τον επαγγελματία γεωργό, η πιο ευέλικτη μορφή είναι η παροχή περιστασιακής βοήθειας σε κάποιον γείτονα. Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνεται επίσης η παροχή στέγασης για ζωικό κεφάλαιο και, κυρίως για τους χοίρους και τα πουλερικά, η εκτροφή ζώων επ' αμοιβή (ιδιαίτερα η πάχυνση). Αυτή η παροχή στέγασης μπορεί να προσφέρεται για ζώα που ανήκουν σε άλλον επαγγελματία γεωργό, ή τα ζώα μπορεί να ανήκουν σε μια βιομηχανική επιχείρηση, που τις περισσότερες φορές είναι ένας προ-

▼B

μηθευτής (π.χ. παρασκευαστής ή έμπορος ζωοτροφών) ή ένας αγοραστής (π.χ. σφαγείο),

— με τη μορφή ενός περισσότερο ή λιγότερο αυτόνομου κέντρου μηχανημάτων που αντιπροσωπεύει μια συστηματοποίηση της αλληλοβοήθειας μεταξύ γειτόνων. Το υψηλό κόστος των μηχανημάτων και η ανεπαρκής χρησιμοποίησή τους από τις μεμονωμένες εκμεταλλεύσεις, οδηγούν στη δημιουργία κέντρων μηχανημάτων από εκμεταλλεύσεις που είναι ιδιοκτήτες μηχανημάτων, τα οποία διατίθενται σε άλλες εκμεταλλεύσεις με το απαραίτητο προσωπικό. Όλο και περισσότερο, οι επαγγελματίες γεωργοί εκτελούν εργασίες επί συμβάσει για λογαριασμό τρίτων για τους οποίους η γεωργία δεν είναι παρά δευτερεύουσα δραστηριότητα και που συχνά είναι μόνο ιδιοκτήτες γης,

— συνεταιρισμοί γεωργικών μηχανημάτων [1]. Πρόκειται για μεγάλους συνεταιρισμούς με έμμισθο προσωπικό· οι συνεταιρισμοί αυτοί μοιάζουν επίσης με εξειδικευμένες επιχειρήσεις εργασιών επί συμβάσει.

γ) επιχειρήσεις που συμμετέχουν σε μεταγενέστερο στάδιο της παραγωγής οι οποίες αναλαμβάνουν τη συγκομιδή των λαχανικών ή των καρπών που θα μεταποιηθούν από αυτές (π.χ. εργοστάσια κονσερβοποιίας στο πλαίσιο της καλλιέργειας μπιζελιών επί συμβάσει)·

δ) Επιχειρήσεις που συμμετέχουν σε προηγούμενο στάδιο της παραγωγής. Σ' αυτές περιλαμβάνονται, για παράδειγμα, οι έμποροι γεωργικών μηχανημάτων που εκτελούν εργασίες επί συμβάσει. Ακόμη και αν, για τους ΟΛΓ, άλλες περιπτώσεις είναι πολύ απίθανες, είναι θεωρητικά δυνατό ένας παραγωγός ζιζανιοκτόνων να εκτελέσει ο ίδιος τον ψεκασμό του προϊόντος. Πάντως αν αυτό γίνεται σύμφωνα με τις πιο σύγχρονες μεθόδους, δεν θα πρέπει αναγκαστικά να πρόκειται για εργασίες επί συμβάσει στο στάδιο της γεωργικής παραγωγής. Αυτό δεν συμβαίνει συγκεκριμένα σε περιπτώσεις κατά τις οποίες δεν πρόκειται για εργασίες που εκτελούνται συνήθως από τον κάτοχο της εκμετάλλευσης (π.χ. καταπολέμηση παρασίτων με εναέριους ψεκασμούς).

1.88. Σε περιπτώσεις όπου θα πρέπει να αποφασίσουμε αν μια δραστηριότητα πρέπει να θεωρείται γεωργική εργασία επί συμβάσει (δηλαδή εργασίες οι οποίες, στο πλαίσιο της διαδικασίας γεωργικής παραγωγής εκτελούνται συνήθως από τις ίδιες τις γεωργικές εκμεταλλεύσεις), θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το γεγονός ότι δεν έχει σημασία μόνο η φύση της δραστηριότητας αλλά και το συγκεκριμένο πλαίσιο στο οποίο αυτή εκτελείται, δηλαδή «το πλαίσιο της διαδικασίας γεωργικής παραγωγής».

1.89. Η εκτροφή ζώων στην εκμετάλλευση έναντι αμοιβής (παροχή εδάφους για το ζωικό κεφάλαιο) περιλαμβάνεται στις γεωργικές εργασίες επί συμβάσει δεδομένου ότι αποτελεί μέρος της διαδικασίας παραγωγής γεωργικών προϊόντων. Πάντως, η θέση αυτή δεν περιλαμβάνει την εκτροφή και τη φροντίδα ιδιωτικών αλόγων ιππασίας που δεν αποτελούν παραγωγή προϊόντων, αλλά μια πραγματική «υπηρεσία» υπό την έννοια του ΕΣΛ 1995 (κατηγορία Ο της NACE αναθ. 1). Επίσης, οι εργασίες που αφορούν τη δημιουργία και τη συντήρηση πάρκων, κήπων, γηπέδων γκολφ και φυτεύσεις στις άκρες των δρόμων δεν πρέπει να θεωρούνται ότι αποτελούν τμήμα της γεωργικής παραγωγής.

1.90. Η μορφή της αμοιβής των ατόμων που εκτελούν τις εργασίες επί συμβάσει δεν έχει σημασία. Δεν είναι καθόλου απαραίτητο να πρόκειται για πάγια αμοιβή (δηλαδή για μισθό με την αυστηρή έννοια του όρου)· η αμοιβή μπορεί να έχει τη μορφή συμμετοχής στα κέρδη ή διαφόρων μεικτών τρόπων αμοιβής (έτσι, ο κάτοχος εκμετάλλευσης που εκτρέφει μοσχάρια για πάχυνση έναντι αμοιβής εισπράττει κατά κανόνα ένα πάγιο ποσό για κάθε ζώο στο οποίο προστίθεται μια συμμετοχή στο καθαρό κέρδος). Μπορούν επίσης να υπάρξουν αμοιβές με τη μορφή ενός καθορισμένου μεριδίου της παραγωγής.

1.91. Πάντως, οι εργασίες θα πρέπει πάντοτε να παρέχονται από ανεξάρτητες επιχειρήσεις· οι εργασίες που εκτελούνται από το αμειβόμενο

[1] Σε αντίθεση με τα κέντρα μηχανημάτων όπου οι συσκευές και τα μηχανήματα είναι κατά κανόνα ιδιοκτησία των επί μέρους κατόχων εκμεταλλεύσεων, στην περίπτωση αυτή ο εξοπλισμός και τα μηχανήματα ανήκουν στο συνεταιρισμό.

▼B

προσωπικό της εκμετάλλευσης δεν εντάσσονται στην κατηγορία αυτή. Από την άποψη της γεωργικής εκμετάλλευσης, η αμοιβή για τις εργασίες αυτές, π.χ. για την εργασία ενός (έμμισθου) βοσκού αντιπροσωπεύει μισθολογικό κόστος και εμφανίζεται στη θέση «εισόδημα εξαρτημένης εργασίας». Αντίθετα, οι υπηρεσίες που παρέχονται από μια επιχείρηση που εκτελεί εργασίες αρμέγματος επί συμβάσει για άλλες γεωργικές εκμεταλλεύσεις καταγράφονται στους ΟΛΓ τόσο ως παραγωγή (πωλήσεις υπηρεσιών) από την άποψη του εργολήπτη, όσο και ως ενδιάμεση ανάλωση (αγορά υπηρεσιών) από την άποψη της γεωργικής εκμετάλλευσης.

δ) Ομάδα 01.5 «Θήρα, τοποθέτηση παγίδων και αναπαραγωγή θηραμάτων, περιλαμβανομένων των συναφών δραστηριοτήτων υπηρεσιών»

1.92. Αυτή η ομάδα δραστηριοτήτων περιλαμβάνει τις εξής δραστηριότητες: i) το κυνήγι και την παγίδευση ζώων για διατροφή, για τη γούνα ή το δέρμα τους, για να χρησιμοποιηθούν για σκοπούς έρευνας, για ζωολογικούς κήπους, ή για χρήση ως κατοικίδια ζώα· ii) την παραγωγή γούνας, δερμάτων ερπετών ή πουλιών που προέρχονται από κυνήγι ή παγίδευση· iii) τον εμπλουτισμό θηραμάτων· iv) υπηρεσίες που αποσκοπούν στην προώθηση του κυνηγιού και της παγίδευσης για εμπορικούς σκοπούς. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η παραγωγή δορών και δέρματος που προέρχονται από σφαγεία καθώς και το κυνήγι ως αθλητική ή ψυχαγωγική δραστηριότητα δεν περιλαμβάνονται στις χαρακτηριστικές δραστηριότητες του γεωργικού κλάδου. Η εκτροφή θηραμάτων σε εκτροφεία δεν περιλαμβάνεται στην κλάση αυτή, αλλά στην κλάση «εκτροφή άλλων ζώων».

5. **Διαφορές μεταξύ του γεωργικού κλάδου δραστηριότητας των ΟΛΓ και του γεωργικού κλάδου του κεντρικού πλαισίου των εθνικών λογαριασμών**

1.93. Ο γεωργικός κλάδος δραστηριότητας των ΟΛΓ, όπως ορίζεται στα σημεία 1.62 έως 1.66, παρουσιάζει ορισμένες αποκλίσεις από τον γεωργικό κλάδο δραστηριότητας που έχει οριστεί για το κεντρικό πλαίσιο των εθνικών λογαριασμών. Οι αποκλίσεις αυτές αφορούν τόσο τον ορισμό των χαρακτηριστικών δραστηριοτήτων, όσο και τον ορισμό των μονάδων. Συνοπτικά, έχουν ως εξής:

Γεωργικός κλάδος δραστηριότητας των ΟΛΓ	=	Γεωργικός κλάδος δραστηριότητας των εθνικών λογαριασμών
	+	Μονάδες παραγωγής κρασιού και ελαιολάδου (ομάδες παραγωγών, συνεταιρισμοί, κ.λπ.)
	+	Μονάδες παραγωγής πλεκτικών υλών
	+	Μονάδες παραγωγής χριστουγεννιάτικων δέντρων, δενδρυλλίων οπωροφόρων δέντρων, μοσχευμάτων αμπέλων και καλλωπιστικών δέντρων σε φυτώρια
	–	Μονάδες παραγωγής σπόρων (για έρευνα ή πιστοποίηση)
	–	Μονάδες παραγωγής δραστηριοτήτων συναφών με τη γεωργία εκτός από τις γεωργικές εργασίες επί συμβάσει (δηλαδή εκμετάλλευση συστημάτων άρδευσης, σχεδιασμός, φύτευση και συντήρηση κήπων, πάρκων και χώρων πρασίνου για αθλητικές και συναφείς εγκαταστάσεις· κλάδεμα δέντρων και κούρεμα θάμνων για φράκτες)
	–	Οικογενειακοί κήποι και οικογενειακές κτηνοτροφικές δραστηριότητες από μη επαγγελματίες αγρότες

▼B

II. **ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ**

2.001. Οι συναλλαγές προϊόντων παρέχουν μια περιγραφή της προέλευσης και χρήσης των προϊόντων. Ως προϊόντα νοούνται τα αγαθά και οι υπηρεσίες που δημιουργούνται μέσα στο όριο παραγωγής. Οι κύριες κατηγορίες συναλλαγών προϊόντων που καθορίζονται από το ΕΣΛ 95 είναι η παραγωγή, η ενδιάμεση ανάλωση, η τελική καταναλωτική δαπάνη, η πραγματική τελική κατανάλωση, οι ακαθάριστες επενδύσεις, οι εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών και οι εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών.

2.002. Όπως αναφέρεται στα σημεία 1.40 και 1.41, μόνο η παραγωγή, η ενδιάμεση ανάλωση και οι ακαθάριστες επενδύσεις λαμβάνονται υπόψη στους ΟΛΓ. Η παραγωγή καταγράφεται στους πόρους και η ενδιάμεση ανάλωση στις χρήσεις του λογαριασμού παραγωγής. Οι ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου καταγράφονται στις χρήσεις (μεταβολή ενεργητικού) του λογαριασμού κεφαλαίου.

Α. ΓΕΝΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ

1. **Περίοδος αναφοράς**

2.003. Για τους ΟΛΓ, η περίοδος αναφοράς είναι το ημερολογιακό έτος.

2. **Μονάδες**

α) Ποσότητες

2.004. Οι ποσότητες αναφέρονται γενικά σε 1 000 τόνους (για το μούστο σταφυλιών και το κρασί σε 10 000 εκατόλιτρα) με ακρίβεια ενός δεκαδικού ψηφίου. Για τα ζώα χρησιμοποιείται το βάρος ζώντος ζώου.

β) Τιμές

2.005. Στους ΟΛΓ οι τιμές υπολογίζονται ανά τόνο (ανά 10 εκατόλιτρα για το κρασί και το μούστο σταφυλιών).

2.006. Στους ΟΛΓ, οι τιμές καταγράφονται στρογγυλεμένες στον πλησιέστερο ακέραιο αριθμό ή με ένα ή δύο δεκαδικά ψηφία ανάλογα με τη στατιστική αξιοπιστία των διαθέσιμων στοιχείων για τις τιμές.

γ) Αξίες

2.007. Οι αξίες υπολογίζονται σε εκατομμύρια μονάδων εθνικού νομίσματος.

3. **Χρόνος καταγραφής**

2.008. Το ΕΣΛ 95 (1.57) καταγράφει τις ροές (ειδικότερα τις συναλλαγές προϊόντων και τις διανεμητικές συναλλαγές) βάσει της δημιουργίας της αξίας, δηλαδή όταν μια οικονομική αξία, ένα οφειλόμενο ποσό ή μια απαίτηση δημιουργείται, μετασχηματίζεται, διαγράφεται ή εξαφανίζεται, και όχι όταν καταβάλλεται πραγματικά η πληρωμή.

α) Παραγωγή

2.009. Η παραγωγή πρέπει να αποτιμηθεί και να καταγραφεί τη στιγμή που δημιουργείται. Συνεπώς, καταγράφεται όταν παράγεται και όχι όταν την πληρώνει ένας αγοραστής.

2.010. Στο ΕΣΛ 1995 η παραγωγή αντιμετωπίζεται ως συνεχής διαδικασία μέσω της οποίας τα αγαθά και οι υπηρεσίες μετατρέπονται σε άλλα αγαθά και υπηρεσίες. Η διαδικασία αυτή είναι δυνατό να λάβει χώρα κατά τη διάρκεια διαφορετικών περιόδων ανάλογα με το προϊόν· οι περίοδοι αυτές μπορούν να υπερβούν τη μια λογιστική περίοδο. Αυτός ο χαρακτηρισμός της παραγωγής, σε συνδυασμό με την αρχή της δημιουργίας της αξίας, συνεπάγεται την καταγραφή της παραγωγής υπό μορφή συνεχιζόμενων εργασιών. Έτσι, σύμφωνα με το ΕΣΛ 1995 (παράγραφος 3.58), η παραγωγή των γεωργικών προϊόντων πρέπει να καταγράφεται σαν να παραγόταν συνεχώς σε όλη την περίοδο παραγωγής (και όχι μόνον κατά τη συγκομιδή των γεωργικών προϊόντων ή τη σφαγή των ζώων). Οι αναπτυσσόμενες καλλιέργειες και τα αποθέματα ψαριών ή ζώων που εκτρέφονται για κατανάλωση από τον άνθρωπο θα πρέπει να αντιμετωπίζονται ως αποθέματα συνεχιζόμενων εργασιών κατά τη διάρκεια της παραγωγικής διαδικασίας και να μετατρέπονται σε αποθέματα έτοιμων προϊόντων όταν η διαδικασία ολοκληρωθεί.

2.011. Η καταγραφή της παραγωγής υπό μορφή τρεχουσών εργασιών είναι και εφικτή και απαραίτητη για την οικονομική ανάλυση όταν η διαδικασία παραγωγής λαμβάνει χώρα κατά τη διάρκεια περιόδου που

▼B

υπερβαίνει τη λογιστική περίοδο. Τούτο επιτρέπει τη λογική ακολουθία μεταξύ της καταγραφής των δαπανών και της παραγωγής, προκειμένου να ληφθούν ουσιώδη στοιχεία για την προστιθέμενη αξία. Δεδομένου ότι οι ΟΛΓ καταρτίζονται βάσει του ημερολογιακού έτους, μπορούμε να υποθέσουμε ότι η καταγραφή των συνεχιζόμενων εργασιών επιβάλλεται μόνο για τα προϊόντα η διαδικασία παραγωγής των οποίων δεν έχει ολοκληρωθεί κατά τη λήξη του ημερολογιακού έτους (αλλά και στις περιπτώσεις όπου το γενικό επίπεδο τιμών μεταβάλλεται ταχύτατα κατά τη λογιστική περίοδο των λογαριασμών) ([1]).

2.012. Εντούτοις, για τα γεωργικά προϊόντα ο κύκλος παραγωγής των οποίων είναι συντομότερος από τη λογιστική περίοδο, είναι περιττό να καταγραφεί η παραγωγή υπό μορφή συνεχιζόμενων εργασιών. Πράγματι, η καταγραφή της παραγωγής στο στάδιο του ολοκληρωμένου προϊόντος, δηλαδή κατά τη συγκομιδή (για τα φυτικά προϊόντα), επιτρέπει την ικανοποιητική λογική ακολουθία μεταξύ παραγωγής και δαπανών παραγωγής. Η κατάσταση αυτή αφορά το μεγαλύτερο μέρος των φυτικών προϊόντων στην Ευρώπη, η διαδικασία παραγωγής των οποίων είναι μικρότερη του ενός έτους. Επίσης, δεν είναι απαραίτητο να καταγραφούν υπό μορφή συνεχιζόμενων εργασιών, οι φυτικές παραγωγές βραχέως κύκλου, η διαδικασία παραγωγής των οποίων καλύπτει δύο ημερολογιακά έτη (βλέπε σημείο 2.172). Στο σύνολο των περιπτώσεων αυτών, οι αναπτυσσόμενες καλλιέργειες δεν θεωρούνται αποθέματα των συνεχιζόμενων εργασιών.

2.013. Στην πράξη, η μέθοδος καταγραφής υπό μορφή συνεχιζόμενων εργασιών, αφορά μόνο τα προϊόντα με μακροχρόνιο κύκλο παραγωγής. Πρόκειται συγκεκριμένα για τα ζώα, τα φυτικά προϊόντα όπως το κρασί (η παλαίωση του οποίου είναι αναπόσπαστο τμήμα της διαδικασίας παραγωγής) και τις φυτείες. Δεδομένου ότι η γενική εξέλιξη των τιμών είναι μάλλον αργή στην Ευρωπαϊκή Ένωση, δεν αναμένεται η καταγραφή ορισμένων προϊόντων υπό μορφή συνεχιζόμενων εργασιών (αν και αυτό θα μπορούσε να συμβεί σε εξαιρετικές περιπτώσεις, βλέπε σημείο 2.172).

2.014. Όταν γίνει η συγκομιδή των φυτικών προϊόντων και σφαγούν τα ζώα (προϊόντα με μακροχρόνιο κύκλο παραγωγής που καταγράφονται υπό μορφή συνεχιζόμενων εργασιών), η διαδικασία παραγωγής θα ολοκληρωθεί και οι συνεχιζόμενες εργασίες θα μετατραπούν σε αποθέματα ολοκληρωμένων προϊόντων έτοιμων προς πώληση, ή για χρήση προς άλλους σκοπούς. Κατά τη διαδικασία παραγωγής, η αξία που καταγράφεται κάθε έτος ως παραγωγή για τις συνεχιζόμενες εργασίες, μπορεί να ληφθεί με την κατανομή της αξίας του ολοκληρωμένου προϊόντος σε μερίδια ανάλογα με τις δαπάνες που πραγματοποιούνται κάθε περίοδο (ΣΕΛ. 93, 6.96).

2.015. Ζώα: η ζωική παραγωγή απαιτεί κανονικά κάποιο χρόνο, είναι δυνατόν δε να περάσουν πολλές λογιστικές περίοδοι έως ότου ολοκληρωθεί η διαδικασία. Μετά τη γέννηση του ζώου, είναι δυνατή αλλά και δικαιολογημένη η καταγραφή σε κάθε στάδιο της παραγωγής, δηλαδή σε κάθε κατηγορία ηλικίας των ζώων (το μέρος της διαδικασίας παραγωγής που προηγείται της γέννησης δεν μπορεί πάντως να καταγραφεί διότι δεν είναι δυνατόν να διαχωριστεί από τις φροντίδες που προσφέρονται στη μητέρα του ζώου).

2.016. Η διαδικασία παραγωγής για τα ζώα έλξης ολοκληρώνεται τυπικά με τη γέννησή τους· στη συνέχεια, καταγράφονται ως κεφαλαιουχικά στοιχεία του ενεργητικού. Ασφαλώς, τα ζώα δεν είναι έτοιμα τη στιγμή εκείνη για τη χρήση για την οποία προορίζονται, αλλά οι παραλλαγές από ζώο σε ζώο είναι τόσο σημαντικές, που η επιλογή μιας καθορισμένης ηλικίας για όλες τις περιπτώσεις θα ήταν εντελώς αυθαίρετη. Η στιγμή της γέννησης επελέγη για πρακτικούς λόγους, δεδομένου και του γεγονότος ότι η μελλοντική χρήση των ζώων αυτών καθορίζεται ήδη από το στάδιο αυτό.

2.017. Κάτι τέτοιο δεν συμβαίνει πάντα με τα βοοειδή, τους χοίρους, τα πρόβατα και τα άλλα ζώα που μπορούν να εκτραφούν για αναπαραγωγή ή σφαγή. Όταν είναι δυνατόν να διαφοροποιηθούν τα νεαρά ζώα ανάλογα με τη μελλοντική τους χρήση, τα ζώα που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν ως συντελεστές παραγωγής πρέπει από τη γέννησή τους να καταγράφονται στις ΑΕΠΚ (πρόκειται για ακαθάριστες επενδύσεις για ίδιο λογαριασμό, τα ζώα αυτά δηλαδή θεωρούνται ως συνεχιζόμενες εργασίες και η εκτροφή τους καταγράφεται ως παρα-

([1]) Βλέπε σημεία 6.72 έως 6.79 και 6.94 έως 6.100 του ΣΕΛ.

▼B

γωγή, βλέπε ΕΣΛ 95, 3.112). Στην αντίθετη περίπτωση, τα ζώα περιλαμβάνονται στα αποθέματα υπό μορφή συνεχιζόμενων εργασιών έως τη στιγμή κατά την οποία ενηλικιώνονται και χρησιμοποιούνται και αυτά ως συντελεστές της παραγωγής (π.χ. ως γαλακτοφόρες αγελάδες, για αναπαραγωγικούς σκοπούς ή για άλλη παραγωγή, π.χ. μαλλιού). Στη συνέχεια καταγράφονται στο πάγιο κεφάλαιο. Τα ζώα που προορίζονται για σφαγή ή εκείνα που αποσύρθηκαν από τα κοπάδια αναπαραγωγής πριν από τη σφαγή πρέπει και αυτά να περιληφθούν στα αποθέματα και όχι στο πάγιο κεφάλαιο.

2.018. Ειδικός χειρισμός επιφυλάσσεται στην παραγωγή νεοσσών όταν αυτή επεκτείνεται σε δύο περιόδους αναφοράς. Τα αυγά που επωάζονται σε εκκολαπτήρια στο τέλος μιας περιόδου αναφοράς θεωρούνται παραγωγή νεοσσών και επομένως καταγράφονται στους ΟΛΓ ως παραγωγή πουλερικών (υπό μορφή συνεχιζόμενων εργασιών) (βλέπε σημείο 2.048).

2.019. Κρασί: Η παραγωγή καταγράφεται υπό μορφή συνεχιζόμενων εργασιών, δεδομένου ότι η παλαίωσή του αποτελεί μέρος της διαδικασίας παραγωγής και δύναται να επεκταθεί σε περισσότερες από μία λογιστικές περιόδους. Ανάλογα ισχύουν και για το μούστο σταφυλιών σε ζύμωση, ο οποίος, παρόλο που δεν είναι πλέον φρέσκος μούστος, δεν έχει γίνει ακόμη κρασί και έχει την ίδια μεταχείριση στο τέλος της λογιστικής περιόδου, όπως τα αυγά που επωάζονται σε εκκολαπτήρια, καταγράφεται δε στους ΟΛΓ ως κρασί υπό μορφή συνεχιζόμενων εργασιών.

2.020. Στοιχεία του ενεργητικού που καλλιεργούνται σε φυτείες: τα αγαθά που προορίζονται για ΑΕΠΚ για ίδιο λογαριασμό (πλην των ζώων), όπως οι φυτείες που παράγουν επανειλημμένα προϊόντα, πρέπει να καταγράφονται ως ΑΕΠΚ κατά την παραγωγή των αντίστοιχων στοιχείων του ενεργητικού.

β) Ενδιάμεση ανάλωση

2.021. Τα αγαθά και οι υπηρεσίες ενδιάμεσης ανάλωσης πρέπει να καταγράφονται τη στιγμή κατά την οποία εισέρχονται στην παραγωγική διαδικασία, δηλαδή τη στιγμή κατά την οποία καταναλώνονται πραγματικά και όχι τη στιγμή κατά την οποία αγοράζονται ή αποθηκεύονται.

2.022. Η ανάλωση αγαθών σε δεδομένη περίοδο αναφοράς αντιστοιχεί, στην πράξη, στα αγαθά που αγοράζονται ή αποκτώνται συν τα αποθέματα που υπάρχουν στην αρχή της περιόδου μείον τα αποθέματα που υπάρχουν στο τέλος της περιόδου ([1]).

2.023. Οι υπηρεσίες καταγράφονται τη στιγμή της αγοράς τους. Δεδομένου ότι οι υπηρεσίες δεν μπορούν να αποθηκευθούν, η στιγμή της αγοράς συμπίπτει με τη στιγμή της κατανάλωσης.

2.024. Εξαιρέσεις στον παραπάνω κανόνα αποτελούν:

— οι υπηρεσίες που συνδέονται με την αγορά αγαθών, όπως οι υπηρεσίες εμπορίου και μεταφορών, καταγράφονται ως ενδιάμεση ανάλωση τη στιγμή κατά την οποία τα εν λόγω αγαθά καταναλώνονται (βλέπε σημείο 2.111)·

— οι υπηρεσίες που πρέπει να θεωρηθούν διαρκείς, όπως οι υπηρεσίες ασφαλίσεων. Οι υπηρεσίες αυτές καταγράφονται κατά το τέλος της περιόδου αναφοράς βάσει της αναλογίας της πληρωμής που απαιτείται για το εν λόγω έτος ή μέρος του έτους. Επομένως, τα ποσά που καταγράφονται δεν αντιστοιχούν απαραίτητα στο σύνολο των ασφαλίστρων που καταβλήθηκαν στη διάρκεια της εν λόγω περιόδου.

γ) Ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου

2.025. Οι ΑΕΠΚ καταγράφονται κατά τη στιγμή της μεταβίβασης της κυριότητας των πάγιων περιουσιακών στοιχείων σε μια μονάδα που προτίθεται να τα χρησιμοποιήσει για παραγωγικούς σκοπούς. Ο κανόνας αυτός πάντως συνοδεύεται από δύο εξαιρέσεις: Πρώτον, τα περιουσιακά στοιχεία που αποκτώνται με χρηματοδοτική μίσθωση καταγράφονται σαν ο χρήστης να αποκτούσε την κυριότητα κατά τη στιγμή

([1]) Βλέπε σημεία 2.029 έως 2.031 όσον αφορά το χρόνο κατά τον οποίο καταγράφονται τα αποθέματα.

▼B

που έχει τη χρήση των αγαθών (βλέπε σημείο 2.122). Δεύτερον, οι ΑΕΠΚ για ίδιο λογαριασμό καταγράφονται κατά την παραγωγή των σχετικών περιουσιακών στοιχείων (πλην των βοοειδών, των χοίρων, των προβάτων και λοιπών ζώων για τα οποία η μελλοντική χρήση δεν μπορεί να καθοριστεί επακριβώς· τα ζώα αυτά περιλαμβάνονται στα αποθέματα υπό μορφή συνεχιζόμενων εργασιών, βλέπε σημείο 2.017).

2.026. Αντίστοιχα, στις περιπτώσεις δημιουργίας νέων οπωρώνων ή αμπελώνων (αγαθά παγίου κεφαλαίου που παράγονται για ίδιο λογαριασμό), εάν όλες οι απαιτούμενες εργασίες δεν έχουν ολοκληρωθεί κατά το τέλος της λογιστικής περιόδου, η αξία των υλικών και υπηρεσιών που χρησιμοποιήθηκαν στη διάρκεια του έτους αναφοράς λογαριασμών καταγράφεται ως ΑΕΠΚ στο τέλος της εν λόγω περιόδου.

2.027. Οι αγορές και οι πωλήσεις γης, καθώς και οι συναφείς προς τις συναλλαγές αυτές δαπάνες, καταγράφονται τη στιγμή της μεταβίβασης της κυριότητας. Σημειωτέον πάντως ότι η καθαρή αγορά γης δεν αποτελεί μέρος των ΑΕΠΚ διότι η γη είναι μη παραχθέν περιουσιακό στοιχείο. Η καθαρή αγορά γης (και λοιπών μη παραχθέντων υλικών περιουσιακών στοιχείων) καταγράφεται στο λογαριασμό κεφαλαίου («λογαριασμός αγορών μη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων»).

δ) Αυξομείωση αποθεμάτων

2.028. Οι αυξομειώσεις αποθεμάτων αντιστοιχούν στη διαφορά μεταξύ των αγαθών που αποθεματοποιούνται και των αγαθών που αποσύρονται από τα αποθέματα κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς.

2.029. Αγαθά που αποθεματοποιούνται είναι είτε αυτά που προορίζονται για ανάλωση στην παραγωγική διαδικασία σε μεταγενέστερο στάδιο (αποθέματα εισροών) και στην περίπτωση αυτή καταγράφονται τη στιγμή της μεταβίβασης της κυριότητας, είτε αγαθά από τον ίδιο τον κλάδο που προορίζονται για μελλοντική χρήση, π.χ. για πώληση ή μεταφορά στο πάγιο κεφάλαιο (αποθέματα παραγωγής). Τα έτοιμα προϊόντα ιδίας παραγωγής καταγράφονται ως αποθέματα τη στιγμή κατά την οποία ολοκληρώνεται η παραγωγή τους.

2.030. Στην περίπτωση ημιτελών προϊόντων του κλάδου (που καταγράφονται υπό μορφή συνεχιζόμενων εργασιών), η αξία των υλικών που καταναλώνονται και των υπηρεσιών που παρέχονται κατά τη διάρκεια μιας περιόδου αναφοράς καταγράφεται επίσης στα αποθέματα στο τέλος της εν λόγω περιόδου αναφοράς (πλην των ηρτημένων φυτικών παραγωγών βραχέως κύκλου, βλέπε σημείο 2.012· αποτέλεσμα της εξαίρεσης αυτής είναι το γεγονός ότι ένα ποσοστό των υλικών και των υπηρεσιών που παρέχονται κατά τη διάρκεια μιας περιόδου αναφοράς καταναλώνεται χωρίς αντίστοιχη αύξηση της αξίας των αποθεμάτων).

2.031. Τα αγαθά που αποσύρονται από τα αποθέματα αντιστοιχούν, στην περίπτωση των αποθεμάτων εισροών, στα αγαθά που εισέρχονται στην παραγωγική διαδικασία ή, στην περίπτωση των αποθεμάτων παραγωγής, τα αγαθά που εξέρχονται από τον κλάδο για πώληση ή για άλλη χρήση. Στην πρώτη περίπτωση, τα αγαθά αφαιρούνται από τα αποθέματα του κλάδου τη στιγμή της πραγματικής ενδιάμεσης ανάλωσης στην παραγωγική διαδικασία· στη δεύτερη περίπτωση τα αγαθά αφαιρούνται από τα αποθέματα τη στιγμή της πώλησης ή της όποιας άλλης χρήσης.

Β. ΠΑΡΑΓΩΓΗ

(βλέπε ΕΣΛ 95, 3.07-3.58)

1. **Γενικές παρατηρήσεις σχετικά με την έννοια της παραγωγής στο ΕΣΛ 95 και τους ΟΛΓ**

2.032. Στο αγγλικό κείμενο του ΕΣΛ 95, η λέξη «production» αντιστοιχεί στη διαδικασία και η λέξη «output» στα αγαθά ή στις υπηρεσίες που προκύπτουν από αυτή· Σύμφωνα με το ΕΣΛ 95 (3.14), το «output» («προϊόν») περιλαμβάνει όλα τα προϊόντα που δημιουργούνται κατά τη διάρκεια της λογιστικής περιόδου.

▼B

2.033. Σύμφωνα με το ΕΣΛ 95, το «προϊόν» περιλαμβάνει επίσης: i) τα αγαθά και τις υπηρεσίες που παρέχει μια τοπική μονάδα οικονομικής δραστηριότητας (ΜΟΔ) σε άλλη τοπική ΜΟΔ που ανήκει στην ίδια θεσμική μονάδα· ii) τα αγαθά που παράγει μια τοπική ΜΟΔ και τα οποία παραμένουν στα αποθέματα κατά το τέλος της λογιστικής περιόδου κατά την οποία παράγονται, όποια και αν είναι η χρήση τους αργότερα. Πάντως, τα αγαθά και οι υπηρεσίες που παράγονται και αναλώνονται μέσα στην ίδια λογιστική περίοδο και μέσα στην ίδια τοπική ΜΟΔ δεν καταγράφονται ξεχωριστά. Επομένως δεν καταγράφονται ως μέρος του προϊόντος ή της ενδιάμεσης ανάλωσης αυτής της τοπικής ΜΟΔ.

2.034. Η έννοια της παραγωγής που χρησιμοποιείται στους ΟΛΓ και η οποία συγγενεύει με την έννοια της «συνολικής παραγωγής» βασίζεται σε προσαρμογή του ΕΣΛ 95, δεδομένου ότι ορισμένα γεωργικά αγαθά και υπηρεσίες που παράγονται και καταναλώνονται κατά την ίδια λογιστική περίοδο μέσα στην ίδια γεωργική μονάδα καταγράφονται στην παραγωγή της γεωργικής δραστηριότητας. Τα κριτήρια που θα εφαρμοστούν για την επισήμανση αυτών των αγαθών και των υπηρεσιών που θα συμπεριληφθούν στην παραγωγή του κλάδου γεωργικής δραστηριότητας περιγράφονται στο σημείο 2.055. Η διαφορά μεταξύ της μεθόδου του ΕΣΛ 1995 και εκείνης που υιοθετείται στους ΟΛΓ συνίσταται στο χειρισμό των στοιχείων για την ανάλωση εντός της μονάδας, η αξία των οποίων καταγράφεται τόσο στην παραγωγή όσο και στην ενδιάμεση ανάλωση. Έτσι, η προστιθέμενη αξία παραμένει η ίδια ανεξάρτητα από τη μέθοδο που χρησιμοποιείται.

2.035. Όπως αναφέρεται και στο σημείο 1.34, η τροποποίηση αυτή του κανόνα του ΕΣΛ 95 βασίζεται στην ιδιαιτερότητα της γεωργικής δραστηριότητας και της γεωργικής εκμετάλλευσης (ως τοπικής ΜΟΔ). Η τροποποίηση αυτή επιτρέπει:

— να βελτιωθεί η οικονομική ανάλυση των λογαριασμών της γεωργίας, ιδίως ο ορισμός των τεχνικών συντελεστών και του δείκτη προστιθεμένης αξίας (σχέση μεταξύ παραγωγής και ενδιάμεσης ανάλωσης),

— να βελτιωθεί η σύγκριση των τεχνικών συντελεστών και των δεικτών προστιθεμένης αξίας μεταξύ υποκλάδων οικονομικής δραστηριότητας και χωρών. Πράγματι, η παραγωγή που αναλώνεται εντός της ίδιας μονάδας περιορίζεται κατά βάση σε συγκεκριμένα προϊόντα (π.χ. δημητριακά, πρωτεϊνούχα και ελαιούχα προϊόντα, συγκομιδές χορτονομής και γάλα για τη σίτιση των ζώων), οι δε δείκτες ενδοανάλωσης ποικίλλουν σημαντικά ανάλογα με τον κλάδο της οικονομίας και τη χώρα,

— να ενισχυθεί η συνοχή μεταξύ των λογαριασμών παραγωγής, δημιουργίας εισοδήματος και επιχειρηματικού εισοδήματος: η ανάγκη να εξασφαλιστεί μεγαλύτερη συνοχή μεταξύ των συναλλαγών προϊόντων (παραγωγή, ενδιάμεση ανάλωση κ.λπ.) και των διανεμητικών συναλλαγών (εισόδημα εξαρτημένης εργασίας, επιδοτήσεις, φόροι, ενοίκια, τόκοι κ.λπ.) ενισχύθηκε με τη μεταρρύθμιση της κοινής γεωργικής πολιτικής το 1992, στο βαθμό που οι επιδοτήσεις (ορισμένες από τις οποίες αφορούν προϊόντα για ενδοανάλωση στον κλάδο) διαδραματίζουν πλέον σημαντικό ρόλο στη δημιουργία και την εξέλιξη του γεωργικού εισοδήματος.

2.036. Παρόλο που δεν προτείνεται από το ΕΣΛ 95, ο κανόνας που θεσπίζεται από τους ΟΛΓ προβλέπεται από το ΣΕΛ 93, λόγω της ιδιαιτερότητας της γεωργίας (βλέπε ΣΕΛ 93, παράρτημα I, 15) και από το εγχειρίδιο μεθοδολογίας του FAO [1]. Ο κανόνας αυτός επιτρέπει να μειωθεί αισθητά η απόκλιση μεταξύ των μετρήσεων της παραγωγής που προκύπτει από την επιλογή της βασικής μονάδας (τοπική ΜΟΔ ή μονάδα ομοιογενούς παραγωγής).

2. **Παραγωγή της γεωργικής δραστηριότητας: ποσότητες**

2.037. Στην κατάρτιση των ΟΛΓ, η παραγωγή αναλύεται σταδιακά βάσει των ποσοτήτων.

[1] FAO (1996) σύστημα οικονομικών λογαριασμών των τροφίμων και της γεωργίας, Ηνωμένα Έθνη, Ρώμη.

▼B

Σχηματική αναπαράσταση των πόρων και χρήσεων των γεωργικών προϊόντων

<table>
<tr><td colspan="6">Ακαθάριστη παραγωγή: (1q)</td><td></td></tr>
<tr><td>Απώλειες: (2q)</td><td colspan="5">Χρησιμοποιήσιμη παραγωγή (3q)</td><td>Αρχικά αποθέμα-τα (IS) (4q)</td></tr>
<tr><td></td><td colspan="6">Συνολικοί διαθέσιμοι πόροι (5q)</td></tr>
<tr><td></td><td>Ενδοανάλωση στη μονάδα (6q)</td><td>Μεταποίηση από τους παραγωγούς (7q)</td><td>Ίδια τελική κατανάλωση (8q)</td><td>Συνολικές πωλήσεις (9q)</td><td>S(*) (10q)</td><td>Τελικά αποθέματα (FS) (11q)
FS-IS (**) (12q)</td></tr>
</table>

(*) S = αγαθά παγίου κεφαλαίου που παράγονται για ίδιο λογαριασμό
(**) FS — IS = αυξομείωση αποθεμάτων (στο παραπάνω διάγραμμα λαμβάνεται ως δεδομένο ότι τα τελικά αποθέματα είναι μεγαλύτερα των αρχικών).

2.038. Το σημείο αφετηρίας για το σταδιακό αυτό υπολογισμό είναι:

— η ακαθάριστη παραγωγή (1q) είτε

— η χρησιμοποιήσιμη παραγωγή (3q)

και αυτό εξαρτάται από το κατά πόσο οι στατιστικές αναφοράς για τη συγκομιδή συμπεριλαμβάνουν ή δεν συμπεριλαμβάνουν τις απώλειες στους αγρούς, στη συγκομιδή και στην εκμετάλλευση.

α) Ακαθάριστη παραγωγή

Ακαθάριστη παραγωγή: (1q)

2.039. Αυτό είναι το σημείο έναρξης για τις χώρες των οποίων οι επίσημες στατιστικές της συγκομιδής περιλαμβάνουν απώλειες. Σύμφωνα με την έννοια του κλάδου δραστηριότητας, επιβάλλεται η μέτρηση του συνόλου των προϊόντων των γεωργικών δραστηριοτήτων των γεωργικών μονάδων του κλάδου (έτσι όπως αυτές αναφέρονται στα σημεία 1.62 και 1.63). Σύμφωνα με τη σύμβαση που γίνεται δεκτή στο σημείο 1.31 (ότι το προϊόν των δευτερευουσών γεωργικών δραστηριοτήτων των μη γεωργικών μονάδων ισούται με το μηδέν επειδή όλες οι γεωργικές δραστηριότητες τεκμαίρεται ότι είναι διαχωρίσιμες και επομένως αποτελούν την κύρια δραστηριότητα της δικής τους γεωργικής τοπικής ΜΟΔ), πρέπει να καταγραφεί το σύνολο της γεωργικής παραγωγής πλην των προϊόντων που παρήχθησαν από μονάδες για τις οποίες η γεωργική δραστηριότητα αντιπροσωπεύει αποκλειστικά ψυχαγωγική δραστηριότητα (βλέπε σημείο 1.24).

β) Απώλειες

Απώλειες: (2q)

2.040. Το στοιχείο αυτό αναφέρεται σε επαναλαμβανόμενες απώλειες αγαθών σε αποθέματα (βλέπε σημείο 2.041). Συμπεριλαμβάνονται οι απώλειες στους αγρούς, στη συγκομιδή και στις εκμεταλλεύσεις (που οφείλονται στον ευπαθή χαρακτήρα ορισμένων προϊόντων, σε κλιματικές συνθήκες π.χ. παγετός, ξηρασία, κ.λπ.). Οι απώλειες που προκύπτουν κατά τη διάρκεια των διαφόρων σταδίων εμπορίας, π.χ. κατά τη μεταφορά από την εκμετάλλευση, κατά την αποθήκευση από τους εμπόρους και τη μεταποίηση ή κατεργασία στη βιομηχανία επεξεργασίας δεν θα πρέπει να περιλαμβάνονται εδώ. Αντίθετα, θα πρέπει να καταγράφονται εδώ προϊόντα που προσφέρονται μεν για πώληση από τους παραγωγούς αλλά επειδή παραμένουν απούλητα καταστρέφονται (ιδιαίτερα τα φρούτα και τα λαχανικά).

Τύποι απωλειών

2.041. Σύμφωνα με το ΕΣΛ 95, υπάρχουν τρεις τύποι απωλειών που ενδέχεται να υποστούν οι παραγωγοί: επαναλαμβανόμενες απώλειες σε αποθέματα (ΕΣΛ 95 σημεία 3.117 και 3.118), έκτακτες απώλειες σε αποθέματα (ΕΣΛ 95 σημείο 6.25 στοιχείο ε)] και απώλειες λόγω φυσικών καταστροφών [ΕΣΛ 95 σημείο 6.22 και σημείο 6.23 στοιχείο β)].

Καταγραφή των τριών τύπων απωλειών

2.042. Για την καταγραφή των απωλειών αγαθών σε αποθέματα, πρέπει να γίνεται μια διάκριση μεταξύ των επαναλαμβανόμενων απωλειών, αφε-

▼B

νός, και των εκτάκτων απωλειών και των απωλειών λόγω φυσικών καταστροφών, αφετέρου. Όμως, η καταγραφή των απωλειών εξαρτάται επίσης από τη μέθοδο υπολογισμού της παραγωγής και τον τύπο του βασικού στατιστικού υλικού της κάθε χώρας.

2.043. Όταν η παραγωγή υπολογίζεται από δεδομένα σχετικά με τα αρχικά και τα τελικά αποθέματα, τις πωλήσεις και ενδεχομένως άλλες χρήσεις (όπως η παραγωγή παγίων κεφαλαιουχικών αγαθών για ίδιο λογαριασμό), οι επαναλαμβανόμενες απώλειες έχουν ήδη αφαιρεθεί από τις αυξομειώσεις αποθεμάτων, και η καταγραφή τους για δεύτερη φορά στο στοιχείο «απώλειες» θα προκαλούσε διπλή καταγραφή. Αντίθετα, όταν ο υπολογισμός της παραγωγής δεν βασίζεται σε δεδομένα σχετικά με τα αποθέματα αλλά σε έναν σωστά θεμελιωμένο υπολογισμό όπως τα πραγματικά στοιχεία γεννήσεων, οι επαναλαμβανόμενες απώλειες κατά τη διάρκεια της παραγωγής στη σχετική περίοδο αναφοράς θα πρέπει να καταγράφονται, καθώς και οι απώλειες των ζώων που εισάγονται για εκτροφή ή πάχυνση ή που γεννήθηκαν σε προηγούμενες περιόδους.

2.044. Οι έκτακτες απώλειες και οι απώλειες λόγω φυσικών καταστροφών των αγαθών στα αποθέματα πρέπει να καταγράφονται στους λογαριασμούς συσσώρευσης, και συγκεκριμένα στο λογαριασμό «Λοιπές μεταβολές του όγκου των περιουσιακών στοιχείων». Επομένως, η παραγωγή περιλαμβάνει την πλήρη αξία αυτών των απωλειών.

2.045. Οι απώλειες (επαναλαμβανόμενες, έκτακτες ή λόγω φυσικών καταστροφών) των παγίων περιουσιακών στοιχείων (όπως γαλακτοφόρες αγελάδες, ζώα αναπαραγωγής, κ.λπ.) θα πρέπει να καταγράφονται στο λογαριασμό «Λοιπές μεταβολές του όγκου των περιουσιακών στοιχείων». Δεν έχουν αντίκτυπο στην αξία της παραγωγής. Πρέπει να υπογραμμιστεί ότι οι απώλειες που επηρεάζουν φυτείες οι οποίες ήδη βρίσκονται σε περίοδο παραγωγής πρέπει να καταγραφούν στην ανάλωση παγίου κεφαλαίου ή στο λογαριασμό: «λοιπές μεταβολές του όγκου περιουσιακών στοιχείων», ανάλογα με το είδος της απώλειας.

γ) Χρησιμοποιήσιμη παραγωγή

Χρησιμοποιήσιμη παραγωγή: (3q) = (1q) μείον (2q) = ακαθάριστη παραγωγή μείον απώλειες (στο παραγωγικό στάδιο)

2.046. Αυτή η διάκριση θα είναι και η πρώτη για χώρες των οποίων οι επίσημες στατιστικές συγκομιδής δεν περιλαμβάνουν απώλειες. Πρόκειται για τη διαθέσιμη παραγωγή της περιόδου αναφοράς, η οποία θα αποτελέσει αντικείμενο εμπορίας, θα χρησιμοποιηθεί ως μέσον παραγωγής, θα μεταποιηθεί από τον ίδιο τον παραγωγό, θα καταναλωθεί στο νοικοκυριό του, θα αποθηκευθεί, ή πιθανώς θα χρησιμοποιηθεί ως αγαθό παγίου κεφαλαίου που παράχθηκε για ίδιο λογαριασμό.

δ) Αρχικά αποθέματα

Αρχικά αποθέματα: (4q)

2.047. Τα αποθέματα αυτά αποτελούν τα έτοιμα ή ημιτελή αποθέματα ιδίων προϊόντων που υπάρχουν στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις του κλάδου (δηλαδή στα χέρια παραγωγών) στην αρχή του έτους αναφοράς. Τα αποθέματα στα διάφορα στάδια εμπορίας καθώς και τα αποθέματα παρέμβασης δεν πρέπει να καταγράφονται εδώ (βλέπε σημείο 2.201 και επόμενα όσον αφορά το χειρισμό του ζωικού κεφαλαίου).

2.048. Τα αποθέματα που καταγράφονται στη γραμμή «πουλερικά» θα πρέπει να περιλαμβάνουν τα αυγά που επωάζονται σε εκκολαπτήρια κατά την έναρξη της περιόδου αναφοράς, εφόσον θεωρούνται συνεχιζόμενες εργασίες πουλερικών (βλέπε σημείο 2.018).

ε) Συνολικοί διαθέσιμοι πόροι

Συνολικοί διαθέσιμοι πόροι: (5q) = χρησιμοποιήσιμη παραγωγή συν αρχικά αποθέματα

στ) Ενδοανάλωση στη μονάδα

Ενδοανάλωση στη μονάδα: (6q)

2.049. Στις στήλες αυτές πρέπει να καταγράφονται τα γεωργικά προϊόντα που παράγονται εντός της γεωργικής μονάδας (τοπική ΜΟΔ) και τα οποία χρησιμοποιούνται από την εν λόγω μονάδα ως εισροές στην παραγωγική διαδικασία κατά τη διάρκεια της ίδιας λογιστικής περιόδου.

▼B

2.050. Όλα τα γεωργικά προϊόντα (πλην των ζώων, βλέπε σημεία 2.067 και 2.208) που πωλούνται από μια γεωργική μονάδα σε άλλες παραγωγικές γεωργικές μονάδες πρέπει να καταγράφονται ως πωλήσεις και στη συνέχεια ως ενδιάμεσες αναλώσεις. Τούτο ισχύει και για τα αγαθά που υφίστανται επεξεργασία καθώς και για τα υποπροϊόντα τους (π.χ. αποβουτυρωμένο γάλα, πίτυρο, ελαιόπιττες, πολτός ζαχαρότευτλων και ξηρά φύλλα, καθώς και επιστροφή σπόρων μετά την επεξεργασία).

Ταξινόμηση της ενδοανάλωσης στη μονάδα

2.051. Η ενδοανάλωση στη μονάδα μπορεί να ταξινομηθεί ανάλογα με τη χρήση των προϊόντων που αναλώνονται:

2.052. Προϊόντα που ενδοαναλώνονται εντός του κλάδου από την ίδια γεωργική δραστηριότητα (δηλαδή ίδια κλάση δραστηριότητας σε τετραψήφιο επίπεδο NACE αναθ. 1):

— σπόροι (δημητριακών, λαχανικών, λουλουδιών κ.λπ.): χρησιμοποιούνται για την ίδια καλλιέργεια,

— κρασοστάφυλα και μούστος σταφυλιών: χρησιμοποιούνται στην παραγωγή κρασιού,

— ελιές: χρησιμοποιούνται στην παραγωγή ελαιολάδου,

— γάλα: χρησιμοποιείται για τη διατροφή των ζώων.

2.053. Προϊόντα που ενδοαναλώνονται εντός του κλάδου από διαφορετική γεωργική δραστηριότητα (δηλαδή διαφορετική κλάση δραστηριότητας σε τετραψήφιο επίπεδο NACE αναθ. 1):

Πρόκειται κυρίως για προϊόντα καλλιεργειών που χρησιμοποιούνται για τη διατροφή των ζώων, αλλά και ζωικά υποπροϊόντα που χρησιμοποιούνται στην παραγωγική διαδικασία άλλης δραστηριότητας (υγρή κοπριά και κοπριά που χρησιμοποιούνται ως λίπασμα για καλλιέργειες. Αυτά τα προϊόντα καλλιεργειών δύνανται να ταξινομηθούν ανάλογα με την εμπορευσιμότητά τους (η οποία αξιολογείται γενικά):

— εν γένει εμπορεύσιμα προϊόντα διατροφής των ζώων: δημητριακά (σπόροι σιταριού, σίκαλης, κριθαριού, βρώμης, αραβοσίτου, σόργου, ρυζιού και λοιπών δημητριακών)· πρωτεϊνούχα φυτά· πατάτες· ελαιόσποροι (κραμβόσποροι, ηλιόσποροι, σπόροι σόγιας και λοιποί ελαιόσποροι),

— εν γένει μη εμπορεύσιμα προϊόντα διατροφής των ζώων:

  — ετήσια προϊόντα χορτονομής: σκαλιστικά φυτά (ζαχαρότευτλα, κτηνοτροφικά τεύτλα, rutabagas, γογγύλια για ζωοτροφή, καρότα για ζωοτροφή, κτηνοτροφικά λάχανα/σγουρά λάχανα και άλλα σκαλιστικά φυτά)· κτηνοτροφικός αραβόσιτος και λοιπές χλωρές ζωοτροφές (χλωρές, αποξηραμένες ή διατηρημένες),

  — πολυετή προϊόντα χορτονομής: μόνιμα και προσωρινά προϊόντα χορτονομής που προκύπτουν από οικονομική δραστηριότητα (χλωρές, αποξηραμένες ή διατηρημένες),

  — υποπροϊόντα χορτονομής (άχυρο, λεπτό άχυρο, φύλλα και άκρες φυτών και άλλα υποπροϊόντα χορτονομής).

Ορισμός των ενδοαναλώσεων στη μονάδα που θα περιληφθούν στην παραγωγή του κλάδου

2.054. Τα γεωργικά προϊόντα που ενδοαναλώνονται εντός των γεωργικών μονάδων δεν λαμβάνονται υπόψη στη μέτρηση της γεωργικής παραγωγής του κλάδου δραστηριότητας παρά μόνον εάν πληρούν ορισμένα κριτήρια. Ο καθορισμός περιοριστικών κριτηρίων για την καταγραφή των ενδοαναλώσεων πρέπει να πληροί δύο προϋποθέσεις: πρώτον, μία μεθοδολογική προϋπόθεση: με την απόκλιση από το «γράμμα» του ΕΣΛ 95 θα ήταν σκόπιμο να ακολουθήσουμε το πνεύμα του κανόνα αυτού (στόχος που επιδιώκεται με την αναφορά σε δύο διαφορετικές δραστηριότητες)· δεύτερον, μία πρακτική προϋπόθεση: τα κριτήρια που θα θεσπιστούν πρέπει να ορίζουν σαφές και συγκρίσιμο πλαίσιο βάσει του οποίου θα ορίζεται ποιες ενδοαναλώσεις πρέπει να καταγραφούν, προκειμένου η εν λόγω μέθοδος μέτρησης της παραγωγής να είναι εφικτή.

▼B

2.055. Τα εν λόγω κριτήρια είναι τα ακόλουθα:

1. Οι δύο δραστηριότητες πρέπει να αναφέρονται σε διαφορετικά τετραψήφια επίπεδα της NACE αναθ. 1 (τμήμα 01: «Γεωργία, θήρα και συναφείς δραστηριότητες»). Συνεπώς, η εφαρμογή του κριτηρίου αυτού αποκλείει, λόγου χάρη, την καταγραφή του γάλακτος που χρησιμοποιείται για τη διατροφή των ζώων και των σπόρων που παράγονται και χρησιμοποιούνται στην ίδια εκμετάλλευση για τη φυτική παραγωγή (κατά τη διάρκεια της ίδιας λογιστικής περιόδου).

2. Το γεωργικό προϊόν πρέπει να έχει σημαντική οικονομική αξία για μεγάλο αριθμό γεωργών.

3. Τα στοιχεία για τις τιμές και τις ποσότητες πρέπει να είναι διαθέσιμα χωρίς σημαντικές δυσκολίες. Το κριτήριο αυτό εφαρμόζεται δύσκολα όσον αφορά ορισμένα μη εμπορεύσιμα προϊόντα.

2.056. Σύμφωνα με τον ορισμό των κριτηρίων επιλογής για το συνυπολογισμό των προϊόντων που ενδοαναλώνονται στη μέτρηση της παραγωγής (βλέπε σημείο 2.055), μόνο τα φυτικά προϊόντα που χρησιμοποιούνται για τη διατροφή των ζώων (εμπορεύσιμα ή όχι) πρέπει να καταγράφονται στη φυτική παραγωγή του κλάδου δραστηριότητας.

2.057. Όταν αυτά τα προϊόντα καταγράφονται στην παραγωγή του κλάδου, πρέπει επίσης να καταγράφονται ως ενδιάμεση ανάλωση, τηρώντας έτσι την αρχή ότι λαμβάνονται υπόψη οι συνολικές ποσότητες των προϊόντων που παράγονται και στη συνέχεια χρησιμοποιούνται για διαφορετική δραστηριότητα παραγωγής κατά τη διάρκεια του έτους αναφοράς (βλέπε σημείο 2.055). Όταν η μετατροπή από παραγωγή σε ενδιάμεση ανάλωση διαρκεί περισσότερο από το εν λόγω έτος αναφοράς, οι αντίστοιχες ποσότητες της παραγωγής πρέπει να περιλαμβάνονται στη στήλη «τελικά αποθέματα» του οικείου προϊόντος κατά το έτος αναφοράς.

2.058. Τα ζωικά υποπροϊόντα εξαιρούνται από την ενδοανάλωση στη μονάδα λόγω των πρακτικών δυσκολιών σχετικά με την έλλειψη στοιχείων για τις ποσότητες και ιδιαίτερα τις τιμές.

ζ) Μεταποίηση από τους παραγωγούς

Μεταποίηση από τους παραγωγούς: (7q)

2.059. Οι εγγραφές στον τίτλο αυτό περιλαμβάνουν τις ποσότητες που παράγονται για περαιτέρω επεξεργασία από τους παραγωγούς γεωργικών προϊόντων (π.χ. γάλα που μεταποιήθηκε σε βούτυρο ή τυρί, μήλα που μεταποιήθηκαν σε μούστο μήλου και μηλίτη οίνο) αλλά αποκλειστικά στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων επεξεργασίας που είναι διαχωρίσιμες από την κύρια γεωργική δραστηριότητα (βάσει λογιστικών εγγράφων (βλέπε σημείο 1.26). Μόνο τα ακατέργαστα προϊόντα (π.χ. ακατέργαστο γάλα, μήλα) θα πρέπει να εγγράφονται, και όχι τα μεταποιημένα προϊόντα που παρασκευάζονται από αυτά (π.χ. βούτυρο, μούστος μήλου και μηλίτης οίνος). Με άλλα λόγια, το αποτέλεσμα που επιτυγχάνεται με τη μεταποίηση των γεωργικών προϊόντων δεν καταγράφεται. Τα προϊόντα που προκύπτουν από μεταποίηση στον παραγωγό καταγράφονται φυσικά στον «υποτομέα» γεωργία των εθνικών λογαριασμών (βλέπε σημείο 1.04 και 1.05).

2.060. Εάν οι δραστηριότητες μεταποίησης είναι μη διαχωρίσιμες μη γεωργικές δραστηριότητες, το προϊόν των δραστηριοτήτων αυτών καταγράφεται στην αξία παραγωγής του γεωργικού κλάδου δραστηριότητας (βλέπε σημείο 1.25). Τα βασικά γεωργικά προϊόντα που χρησιμοποιούνται ως ενδιάμεση ανάλωση από τις δραστηριότητες αυτές μεταποίησης δεν καταγράφονται ούτε στην παραγωγή ούτε στην ενδιάμεση ανάλωση. Ο κανόνας αυτός θεσπίστηκε διότι οι δύο δραστηριότητες (παραγωγή γεωργικών προϊόντων και μεταποίηση των προϊόντων αυτών) δεν μπορούν να διαχωριστούν βάσει λογιστικών εγγράφων. Έτσι, οι δαπάνες για τις δύο αυτές κατηγορίες δραστηριοτήτων καταγράφονται συνολικά και η παραγωγή τους υπολογίζεται ως παραγωγή μεταποιημένων προϊόντων.

η) Ίδια τελική κατανάλωση

Ίδια τελική κατανάλωση: (8q)

▼B

2.061. Η ίδια τελική κατανάλωση περιλαμβάνει:

i) προϊόντα που καταναλώνονται στα νοικοκυριά των παραγωγών γεωργικών προϊόντων που τα έχουν παραγάγει οι ίδιοι·

ii) προϊόντα που προέρχονται από τη γεωργική μονάδα (εκμετάλλευση) και χρησιμοποιούνται για πληρωμές σε είδος του απασχολούμενου στην εκμετάλλευση προσωπικού ή για ανταλλαγή με άλλα προϊόντα.

2.062. Τα γεωργικά προϊόντα που υφίστανται επεξεργασία στη γεωργική μονάδα με τρόπο που μπορεί να διαχωριστεί (δηλαδή που καταλήγουν στη δημιουργία τοπικής μη γεωργικής ΜΟΔ) και τα οποία καταναλώνονται από τα γεωργικά νοικοκυριά, καταγράφονται στην παραγωγή των κλάδων «Βιομηχανία τροφίμων, ποτών και καπνού» (υποκατηγορία ΔΑ της NACE αναθ. 1) ως αυτοκατανάλωση. Αντίθετα, η κατανάλωση, εκ μέρους των γεωργικών νοικοκυριών, γεωργικών προϊόντων που υφίστανται επεξεργασία με τρόπο που δεν μπορεί να διαχωριστεί (δηλαδή η παραγωγή μη διαχωρίσιμων μη γεωργικών δραστηριοτήτων επεξεργασίας), καταγράφεται ως ίδια τελική κατανάλωση των εν λόγω δραστηριοτήτων (βλέπε σημείο 2.080) και περιλαμβάνεται στην παραγωγή του κλάδου γεωργικής δραστηριότητας.

2.063. Τα τεκμαρτά ενοίκια των ιδιοκατοικούμενων διαμερισμάτων ή κατοικιών δεν εμφαίνονται εδώ αλλά στον κλάδο «Εκμίσθωση ιδιόκτητων ακίνητων» (κλάση 70.20 της NACE αναθ. 1). Η ενοικίαση κατοικίας δεν αποτελεί γεωργική δραστηριότητα, θεωρείται δε πάντα ότι μπορεί να διαχωριστεί από τη γεωργική δραστηριότητα.

θ) Πωλήσεις

Πωλήσεις: (9q)

2.064. Εδώ καταγράφονται οι πωλήσεις γεωργικών προϊόντων που γίνονται από τις γεωργικές μονάδες προς άλλες μονάδες (γεωργικές μονάδες ή άλλους κλάδους), περιλαμβανομένων των πωλήσεων προς οργανισμούς αποθήκευσης και παρέμβασης στην αγορά και εξαιρουμένων των πωλήσεων των παγίων περιουσιακών στοιχείων. Η παρούσα διάκριση αποτελείται εγχώριες πωλήσεις που γίνονται προς κλάδους εκτός γεωργίας, εγχώριες πωλήσεις σε άλλες γεωργικές μονάδες και πωλήσεις στο εξωτερικό.

2.065. Έτσι, για μια δεδομένη μονάδα, οι πωλήσεις αντιστοιχούν στον κύκλο εργασιών που προκύπτει από τη διάθεση της παραγωγής της μονάδας στην αγορά. Σημειωτέον ότι η πώληση ζώων που έχουν ταξινομηθεί ως πάγια στοιχεία του ενεργητικού και τα οποία αποσύρονται από τα παραγωγικά κοπάδια (σφαγές ή εξαγωγές) δεν καταγράφονται εδώ. Τα ζώα που ταξινομούνται ως πάγια στοιχεία του ενεργητικού και αποσύρονται από τα παραγωγικά κοπάδια μεταφέρονται πριν από την πώληση στα αποθέματα· στη συνέχεια όμως η πώληση των ζώων αυτών (σφαγές ή εξαγωγές) εμφανίζεται στους λογαριασμούς ως έξοδος από τα αποθέματα και εμφαίνεται αποκλειστικά στο λογαριασμό κεφαλαίου. Η αντίστοιχη παραγωγή είχε ήδη καταλογιστεί ως τμήμα της παραγωγής των ζώων για ίδιο λογαριασμό ([1]) και στη συνέχεια είχε καταγραφεί στο λογαριασμό παραγωγής.

2.066. Ζώα που θεωρούνται αποθέματα: η διάθεση ζώων, που θεωρούνται αποθέματα, σε άλλη γεωργική εκμετάλλευση αποτελεί πώληση σύμφωνα με τον ορισμό του σημείου 2.064. Η πώληση αυτή μπορεί να αντισταθμιστεί από έξοδο από τα αποθέματα εάν τα ζώα καταγράφονται στα αποθέματα στην αρχή της περιόδου (διαφορετικά καταγράφονται μόνο οι πωλήσεις).

2.067. Η αγορά ζώων αποτελεί είσοδο στα αποθέματα εάν τα προϊόντα δεν μεταπωλούνται κατά τη διάρκεια της λογιστικής περιόδου. Τα ζώα που αγοράζονται δεν μπορούν πάντως να θεωρηθούν ενδιάμεση ανάλωση, δεδομένου ότι τα αγαθά ενδιάμεσης ανάλωσης είναι εξ ορισμού προορισμένα να αναλωθούν (ή τουλάχιστον να υποστούν ουσιαστική μετατροπή) κατά τη διάρκεια της παραγωγικής διαδικασίας. Τα ζώα αυτά θεωρούνται συνεχιζόμενες εργασίες στο βαθμό που η διαδικασία ζωικής παραγωγής δεν έχει ολοκληρωθεί (η παραγωγική διαδικασία ολοκληρώνεται κατά τη σφαγή των ζώων). Οι αγορές συνεπώς καταγράφονται ως είσοδοι στα αποθέματα των συνεχιζόμενων εργασιών

([1]) Η παραγωγή των ζώων αυτών υπολογίζεται με την πρόσθεση των ακαθάριστων επενδύσεων παγίου κεφαλαίου για ίδιο λογαριασμό (= εισροές μείον εκροές περιουσιακών στοιχείων) και των πωλήσεων (= εκροές περιουσιακών στοιχείων).

▼B

(προϊόντων), καταγράφονται λοιπόν ως «αρνητικές» πωλήσεις και όχι ως ενδιάμεση ανάλωση. Πρόκειται για συναλλαγές μεταξύ εκμεταλλεύσεων μονίμων κατοίκων όπου οι αντίστοιχες αγορές και πωλήσεις αντισταθμίζονται (εξαιρουμένων των δαπανών μεταβίβασης της κυριότητας) ([1]). Λόγω του ειδικού αυτού χειρισμού του εμπορίου ζώντων ζώων μεταξύ γεωργικών μονάδων, δεν υφίσταται ενδιάμεση ανάλωση για το «ζωικό κεφάλαιο και προϊόντα ζωικού κεφαλαίου» ([2]).

2.068. Ζώα που ταξινομούνται στα πάγια στοιχεία του ενεργητικού: οι αγοραπωλησίες ζώων που θεωρούνται πάγια στοιχεία του ενεργητικού μεταξύ γεωργικών μονάδων δεν καταγράφονται στις πωλήσεις όπως αυτές ορίστηκαν παραπάνω αλλά στις συναλλαγές περιουσιακών στοιχείων (που καταγράφονται στο λογαριασμό κεφαλαίου ως ΑΕΠΚ της γεωργίας). Πρόκειται για συναλλαγές μεταξύ εκμεταλλεύσεων — μόνιμων κατοίκων όπου οι αντίστοιχες αγορές και πωλήσεις αντισταθμίζονται (εξαιρουμένων των δαπανών μεταβίβασης της κυριότητας).

2.069. Καταγραφή των εισαγωγών ζώντων ζώων (που δεν προορίζονται για άμεση σφαγή): όπως και στην περίπτωση των ανταλλαγών των εκμεταλλεύσεων μόνιμων κατοίκων, έτσι και οι εισαγωγές ζώων που έχουν χαρακτήρα αποθεμάτων (πλην όσων προορίζονται για άμεση σφαγή) και οι οποίες πραγματοποιούνται κατά την περίοδο αναφοράς από γεωργικές μονάδες καταγράφονται ως είσοδοι στα αποθέματα συνεχιζόμενων εργασιών και, κατά συνέπεια, πρέπει να αφαιρεθούν από τις πωλήσεις. Αντίθετα, τα ζώα που ταξινομούνται ως πάγια περιουσιακά στοιχεία (όπως τα ζώα αναπαραγωγής) και τα οποία εισάγονται ως τέτοια δεν πρέπει να αφαιρεθούν από τις πωλήσεις.

2.070. Εντούτοις, δεδομένου ότι είναι συχνά δύσκολο στην πράξη να γίνουν οι κατάλληλες διακρίσεις μεταξύ των διαφόρων κατηγοριών ζώων βάσει των διαθέσιμων πηγών στοιχείων στην Ευρωπαϊκή Ένωση (μεταξύ των ζώων που ταξινομούνται ως πάγια περιουσιακά στοιχεία και των ζώων που ταξινομούνται ως αποθέματα), θεωρούμε ότι όλες οι εισαγωγές που αφορούν ζώα τα οποία προορίζονται για τη δημιουργία αποθεμάτων και η αξία όλων των εισαγόμενων ζώων (πλην των ζώων που προορίζονται για άμεση σφαγή) αφαιρείται από την αξία των πωλήσεων. Με τη μέθοδο αυτή καταχώρισης διασφαλίζεται ότι ο χειρισμός που επιφυλάσσεται στο εξωτερικό εμπόριο ζώντων ζώων είναι παρόμοιος με τη μέθοδο που έχει υιοθετηθεί για τον υπολογισμό της ακαθάριστης εγχώριας παραγωγής στις στατιστικές ζωικής παραγωγής.

ι) Αγαθά παγίου κεφαλαίου παραχθέντα για ίδιο λογαριασμό

Αγαθά παγίου κεφαλαίου που παράγονται για ίδιο λογαριασμό: (10q)

2.071. Η διάκριση αυτή περιλαμβάνει μόνο:

— εργασίες εκ μέρους γεωργικών μονάδων (π.χ. χρήση εργατικού δυναμικού, μηχανημάτων και άλλων μέσων παραγωγής, συμπεριλαμβανομένου του υλικού φύτευσης) για τη δημιουργία, για ίδιο λογαριασμό, φυτειών όπως οι οπωρώνες, οι αμπελώνες, οι φυτείες μούρων και λυκίσκου. Γενικά, η εργασία για τη φύτευση οπωρώνων και αμπελώνων κ.λπ. για ίδιο λογαριασμό απαρτίζεται από μεγάλο αριθμό επιμέρους εργασιών που δεν μπορούν να αθροιστούν σε συγκεκριμένες ποσότητες,

— τα ζώα που παράγονται εντός των γεωργικών μονάδων και μεταφέρονται στο πάγιο κεφάλαιο (βλέπε σημείο 2.161). Τα ζώα αυτά εκτρέφονται για την παραγωγή την οποία παρέχουν σε τακτική βάση και περιλαμβάνουν, π.χ., τα ζώα αναπαραγωγής, τα ζώα γαλακτοπαραγωγής, τα ζώα έλξης, τα πρόβατα και τα ζώα που εκτρέφονται για το μαλλί τους (βλέπε σημείο 2.202).

κ) Τελικά αποθέματα

Τελικά αποθέματα: (11q)

([1]) Κατά την αποτίμηση των συναλλαγών, οι δαπάνες που συνδέονται με τη μεταβίβαση της κυριότητας (εμπορικά περιθώρια και μεταφορικά) καταγράφονται στην αξία των αγορών. Σε περίπτωση συναλλαγών μεταξύ εκμεταλλεύσεων μονίμων κατοίκων, οι αγορές και οι πωλήσεις αντισταθμίζονται, εξαιρουμένων των δαπανών μεταβίβασης που προστίθενται στην αξία παραγωγής ως «αρνητική πώληση».

([2]) Ίδιος χειρισμός επιφυλάσσεται και στα άλλα προϊόντα της γεωργίας που θεωρούνται αποθέματα.

▼B

2.072. Πρόκειται για αποθέματα τελικών προϊόντων ή συνεχιζόμενων εργασιών που υπάρχουν στις εκμεταλλεύσεις του κλάδου (στα χέρια δηλαδή των παραγωγών) στο τέλος του έτους αναφοράς. Τα αποθέματα που υπάρχουν κατά τα διάφορα στάδια εμπορίας (ιδιαίτερα κατά το στάδιο του εμπορίου και της μεταποίησης), καθώς και τα αποθέματα παρέμβασης δεν θα πρέπει να εγγράφονται εδώ.

2.073. Τα προϊόντα που αποθηκεύονται προσωρινά μόνο και αναλώνονται σε μια μεταγενέστερη περίοδο μέσα στον κλάδο (π.χ. σιτηρά κτηνοτροφών, σπόροι κ.λπ) θα πρέπει επίσης να καταγράφονται εδώ, εφόσον η τελική χρήση του προϊόντος δεν μπορεί να προβλεφθεί τη στιγμή της δημιουργίας των αποθεμάτων.

λ) Συνολικές χρήσεις

Συνολικές χρήσεις: (12q) (μη συμπεριλαμβανομένης της ενδοανάλωσης στη μονάδα) = (7q) + (8q) + (9q) + (10q) + (11q) = επεξεργασία από τους παραγωγούς συν ίδια τελική κατανάλωση συν πωλήσεις συν κεφαλαιουχικά αγαθά παραχθέντα για ίδιο λογαριασμό συν τελικά αποθέματα

2.074. Η εγγραφή αυτή είναι το άθροισμα των στηλών 7q έως 11q.

μ) Αυξομείωση αποθεμάτων

Αυξομείωση αποθεμάτων: (12q) = (11q) μείον (4q) = είσοδοι στα αποθέματα (A) μείον έξοδοι από τα αποθέματα (W)

2.075. Η αυξομείωση των αποθεμάτων του κλάδου (εξαιρουμένων των αποθεμάτων που υπάρχουν στα διάφορα στάδια εμπορίας) κατά τη διάρκεια του έτους αναφοράς μετράται υπολογίζοντας τη διαφορά μεταξύ των εισόδων στα αποθέματα και των εξόδων από τα αποθέματα, ή τη διαφορά μεταξύ τελικών και αρχικών αποθεμάτων. Στη δεύτερη περίπτωση πρέπει να αφαιρεθούν οι λοιπές μεταβολές όγκου και τα κέρδη κτήσης (μείον τις ζημίες κτήσης) κατά τον υπολογισμό των αυξομειώσεων της αξίας των αποθεμάτων (βλέπε σημείο 2.179 και επόμενα).

ν) Παραγωγή των γεωργικών δραστηριοτήτων

Παραγωγή των γεωργικών δραστηριοτήτων = (6q, ζωοτροφές) + (7q) + (8q) + (9q) + (10q) + (12q)

2.076. Σύμφωνα με την έννοια της παραγωγής που έχει επιλεγεί και τους κανόνες καταγραφής που έχουν θεσπισθεί για την ενδοανάλωση στη μονάδα (βλέπε σημεία 2.049 και επόμενα), τη μεταποίηση των γεωργικών προϊόντων (βλέπε σημεία 2.059 και 2.060) και την ίδια τελική κατανάλωση (βλέπε σημεία 2.061, 2.062 και 2.063), η παραγωγή των γεωργικών δραστηριοτήτων δύναται να περιγραφεί ως εξής:

Πόροι	Χρήσεις	Γεωργική παραγωγή του κλάδου γεωργικής δραστηριότητας
Ακαθάριστη παραγωγή	Πωλήσεις (συνολικές, πλην των συναλλαγών ζώων μεταξύ γεωργικών εκμεταλλεύσεων)	X
	Αυξομείωση αποθεμάτων (στα χέρια των παραγωγών)	X
– Απώλειες	Αγαθά παγίου κεφαλαίου που παράγονται για ίδιο λογαριασμό (φυτείες που παράγουν επανειλημμένα προϊόντα, παραγωγικά ζώα)	X
	Ίδια τελική κατανάλωση (γεωργικών προϊόντων)	X

▼B

Πόροι	Χρήσεις	Γεωργική παραγωγή του κλάδου γεωργικής δραστηριότητας
= Χρησιμοποιήσιμη παραγωγή	Επεξεργασία από τους παραγωγούς (γεωργικών προϊόντων, διαχωρίσιμες δραστηριότητες)	X
	Ενδοανάλωση στη μονάδα: — για την ίδια δραστηριότητα: (σπόροι, γάλα για τη διατροφή των ζώων, κρασοστάφυλα, ελιές για ελαιόλαδο, αυγά προς εκκόλαψη)	
	— για διαφορετική δραστηριότητα: φυτικά προϊόντα που χρησιμοποιούνται για τη διατροφή των ζώων (δημητριακά, ελαιούχοι σπόροι, φυτά χορτονομής, εμπορεύσιμα ή όχι κ.λπ.)	X
	ζωικά υποπροϊόντα που χρησιμοποιούνται στη φυτική παραγωγή (κοπριά, υγρή κοπριά)	

2.077. Σε σύγκριση με την παλαιότερη έννοια της «τελικής παραγωγής» στον οποίον βασίζονταν οι ΟΛΓ, η νέα έννοια της μέτρησης της παραγωγής της γεωργικής δραστηριότητας περιλαμβάνει τις συναλλαγές γεωργικών αγαθών και υπηρεσιών μεταξύ γεωργικών μονάδων, καθώς και την ενδοανάλωση, στη μονάδα, προϊόντων για τη διατροφή των ζώων (εμπορεύσιμων ή όχι).

3. **Παραγωγή μη διαχωρίσιμων μη γεωργικών δευτερευουσών δραστηριοτήτων**

2.078. Γίνεται διάκριση ανάμεσα σε δύο κατηγορίες «μη διαχωρίσιμων μη γεωργικών δευτερευουσών δραστηριοτήτων» (βλέπε σημείο 1.29):

— «μεταποίηση γεωργικών προϊόντων»: η ομάδα αυτή καλύπτει δραστηριότητες που αποτελούν προέκταση της γεωργικής δραστηριότητας και οι οποίες χρησιμοποιούν τα γεωργικά προϊόντα. Η μεταποίηση γεωργικών προϊόντων αποτελεί την τυπική δραστηριότητα της πρώτης αυτής κατηγορίας,

— «λοιπές μη διαχωρίσιμες μη γεωργικές δευτερεύουσες δραστηριότητες»: η ομάδα αυτή περιλαμβάνει τις δραστηριότητες που χρησιμοποιούν τη γεωργική εκμετάλλευση και τα μέσα γεωργικής παραγωγής αυτής της εκμετάλλευσης. Η ομάδα αυτή είναι λιγότερο ομοιογενής από την πρώτη.

2.079. Γενικά, οι δραστηριότητες αυτές περιλαμβάνουν ποικίλα προϊόντα (αγαθά και υπηρεσίες) οι ποσότητες των οποίων δεν μπορούν να αθροιστούν.

2.080. Το προϊόν των δραστηριοτήτων αυτών είτε προορίζεται για πώληση, ανταλλαγή, πληρωμή σε είδος, ίδια τελική κατανάλωση (βλέπε σημείο 2.062) είτε διατηρείται στα αποθέματα.

4. **Παραγωγή του γεωργικού κλάδου δραστηριότητας**

2.081. Σύμφωνα με τον ορισμό της παραγωγής του γεωργικού κλάδου δραστηριότητας (βλέπε σημείο 1.16), η παραγωγή του γεωργικού κλάδου δραστηριότητας αποτελείται από το άθροισμα της παραγωγής των γεωργικών προϊόντων (βλέπε σημεία 2.076 έως 2.077) και των αγαθών και υπηρεσιών που παράγονται στο πλαίσιο των μη διαχωρίσιμων μη γεωργικών δευτερευουσών δραστηριοτήτων (βλέπε σημεία 2.078 έως 2.080).

5. **Αποτίμηση της παραγωγής**

2.082. Η παραγωγή αποτιμάται σε βασικές τιμές. Η βασική τιμή είναι η τιμή που εισπράττει ο παραγωγός από τον αγοραστή για μια μονάδα αγα-

▼B

θού ή υπηρεσίας που παράγει, αφού αφαιρεθούν οι ενδεχόμενοι φόροι καταβλητέοι για τα προϊόντα (δηλαδή οι φόροι επί των προϊόντων) και προστεθούν οι τυχόν εισπρακτέες επιδοτήσεις που χορηγούνται στη μονάδα αυτή, ως συνέπεια της παραγωγής ή των πωλήσεών της (δηλαδή οι επιδοτήσεις προϊόντων). Η βασική τιμή δεν περιλαμβάνει τα ενδεχόμενα μεταφορικά έξοδα που τιμολογούνται ξεχωριστά από τον παραγωγό. Αντίθετα, περιλαμβάνει τυχόν μεταφορικά περιθώρια τα οποία χρεώνει ο παραγωγός στο ίδιο τιμολόγιο, ακόμη και αν αναγράφονται ως ξεχωριστό στοιχείο στο τιμολόγιο (βλέπε ΕΣΛ 95, 3.48).

2.083. Τα συστατικά στοιχεία της παραγωγής, όπως οι πωλήσεις, οι πληρωμές σε είδος, οι είσοδοι στα αποθέματα και τα προϊόντα που ενδοαναλώνονται, πρέπει να αποτιμώνται σε βασικές τιμές. Ομοίως, η παραγωγή για ίδια τελική χρήση (δηλαδή τα αγαθά παγίου κεφαλαίου που παράγονται για ίδιο λογαριασμό και η αυτοκατανάλωση) πρέπει να αποτιμάται χρησιμοποιώντας τη βασική τιμή παρόμοιων προϊόντων που πωλούνται στην αγορά. Οι είσοδοι (ή προσθήκες) στις συνεχιζόμενες εργασίες εκτιμώνται κατ' αναλογίαν προς την εκτιμώμενη τρέχουσα βασική τιμή του τελικού προϊόντος. Εάν η τελευταία αυτή εκτίμηση πρέπει να γίνει εκ των προτέρων, ο υπολογισμός πρέπει να βασιστεί στις πραγματικές δαπάνες, προσαυξημένες κατά το ποσό που αντιστοιχεί στο λειτουργικό πλεόνασμα ή στο αναμενόμενο μεικτό εισόδημα.

2.084. Για την κατάρτιση των ΟΛΓ και ΟΛΔ σύμφωνα με το σύστημα «καθαρής» καταγραφής (βλέπε σημεία 3.033 και 3.035 έως 3.043), ο ΦΠΑ που τιμολογείται από τον παραγωγό δεν λαμβάνεται υπόψη για τον καθορισμό της βασικής τιμής.

2.085. Η τιμή που εισπράττεται από τον παραγωγό αντιστοιχεί στην τιμή παραγωγού (χωρίς τον ΦΠΑ που τιμολογείται), όπως αυτή ορίζεται στο ΣΕΛ 93 (δηλαδή τιμή εξόδου από το αγρόκτημα). Η βασική τιμή μπορεί να υπολογιστεί χρησιμοποιώντας την τιμή παραγωγού, προσθέτοντας τις επιδοτήσεις και αφαιρώντας τους φόρους (εκτός του ΦΠΑ) επί των προϊόντων. Όταν ο υπολογισμός της βασικής τιμής καθίσταται δυσχερής λόγω δυσκολιών καταλογισμού ενός φόρου ή μιας επιδότησης σε ένα συγκεκριμένο προϊόν, είναι δυνατή η άμεση εκτίμηση της παραγωγής χρησιμοποιώντας τη βασική τιμή. Εν προκειμένω η εκτίμηση γίνεται απευθείας βάσει της αξίας της παραγωγής χρησιμοποιώντας την τιμή παραγωγού (χωρίς τον ΦΠΑ που τιμολογείται), αφαιρώντας την αξία των φόρων επί των προϊόντων (εκτός του ΦΠΑ) και προσθέτοντας την αξία των επιδοτήσεων των προϊόντων.

2.086. Η αποτίμηση της παραγωγής στη βασική τιμή επιβάλλει τη διάκριση μεταξύ των φόρων επί των προϊόντων (εκτός του ΦΠΑ) και των επιδοτήσεων των προϊόντων (βλέπε σημεία 3.027 και 3.053), αφενός, και των λοιπών φόρων και επιδοτήσεων της παραγωγής (βλέπε σημεία 3.044 και 3.048), αφετέρου. Οι φόροι και οι επιδοτήσεις παραγωγής δεν καταγράφονται στο λογαριασμό δημιουργίας εισοδήματος του κλάδου δραστηριότητας (ο λογαριασμός αυτός περιλαμβάνει μόνον τους λοιπούς φόρους επί της παραγωγής και τις λοιπές επιδοτήσεις παραγωγής, βλέπε σημείο 3.055).

2.087. Η τιμή ενός δεδομένου αγαθού που εισπράττεται από τους παραγωγούς δεν είναι απαραίτητα πάντοτε η ίδια· μπορεί να κυμαίνεται, μεταξύ άλλων, ανάλογα με το είδος της παράδοσης. Παραδείγματος χάρη, η δομή, από άποψη ποιότητας, των αγαθών που εξάγονται απευθείας από τον παραγωγό δύναται να διαφέρει από τη δομή των πωλήσεων που προορίζονται για εγχώρια κατανάλωση ή από τη δομή των εγχωρίων πωλήσεων προς τις άλλες γεωργικές μονάδες. Κατά συνέπεια, τα αγαθά αυτά θα έχουν διαφορετική τιμή. Σημειωτέον ότι όταν μια παραγωγική μονάδα εξάγει απευθείας την παραγωγή της, τα έσοδα ή οι πληρωμές νομισματικών εξισωτικών ποσών που αφορούν τις εξαγωγές πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στους ΟΛΓ.

2.088. Οι γενικές αυτές αρχές αποτίμησης απαιτούν ειδικές εφαρμογές για ορισμένα προϊόντα, όπως τα εποχιακά προϊόντα και το κρασί. Οι εφαρμογές αυτές περιγράφονται αναλυτικά στο τμήμα που ασχολείται με την εκτίμηση της αυξομείωσης των αποθεμάτων (βλέπε σημεία 2.185 έως 2.200).

▼B

Γ. ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΑΝΑΛΩΣΗ

(βλέπε ΕΣΛ 95, 3.69-3.73)

1. **Ορισμός**

2.089. Η ενδιάμεση ανάλωση αποτελείται από την αξία όλων των αγαθών και υπηρεσιών που αναλώνονται ως εισροές για μια παραγωγική διαδικασία, εξαιρουμένων των παγίων περιουσιακών στοιχείων, η ανάλωση των οποίων καταγράφεται ως ανάλωση παγίου κεφαλαίου. Αυτά τα αγαθά και οι υπηρεσίες είτε μετασχηματίζονται είτε εξαντλούνται τελείως κατά την παραγωγική διαδικασία (βλέπε ΕΣΛ 1995, 3.69). Η λεπτομερής ταξινόμηση των διαφόρων κατηγοριών ενδιάμεσης ανάλωσης κατά επί μέρους κατηγορίες δείχνει την αλληλεξάρτηση που δημιουργούν οι εισροές μεταξύ της γεωργίας και των λοιπών οικονομικών κλάδων. Οι ενδιάμεσες αναλώσεις χρησιμοποιούνται επίσης ως εισροές για τον υπολογισμό της έντασης των συντελεστών της παραγωγής (δηλαδή του λόγου δύο συντελεστών της παραγωγής, π.χ. της ενδιάμεσης ανάλωσης και της εισροής εργασίας).

2.090. Στην ενδιάμεση ανάλωση δεν περιλαμβάνονται τα νέα ή υφιστάμενα πάγια περιουσιακά στοιχεία που παράγονται μέσα στην οικονομία ή που εισάγονται: τα στοιχεία αυτά καταγράφονται στις ΑΕΠΚ [βλέπε σημείο 2.109 στοιχείο γ) έως στ)]. Τούτο αφορά τα μη γεωργικά πάγια περιουσιακά στοιχεία, όπως κτίρια ή άλλες κατασκευές, μηχανήματα και είδη εξοπλισμού, αλλά και τα γεωργικά πάγια περιουσιακά στοιχεία, όπως οι φυτείες και τα παραγωγικά ζώα. Η αγορά μη παραχθέντων περιουσιακών στοιχείων, όπως η γη, επίσης δεν συμπεριλαμβάνεται στην ενδιάμεση ανάλωση. Τα εργαλεία και τα λοιπά διαρκή αγαθά (πριόνια, σφυριά, κατσαβίδια κ.λπ.) καταγράφονται ως ενδιάμεση ανάλωση όταν η αγοραία τους αξία δεν υπερβαίνει τα 500 ευρώ (με τιμές 1995) ανά μονάδα (ή για τη συνολική ποσότητα που αγοράζεται όταν αγοράζονται μεγάλες ποσότητες). Πέρα από το όριο αυτό, οι αγορές των διαρκών αυτών αγαθών εξοπλισμού καταγράφονται στις ΑΕΠΚ (βλέπε ΕΣΛ 95, 3.70).

2.091. Η ενδιάμεση ανάλωση περιλαμβάνει τα αγαθά και τις υπηρεσίες που αναλώνονται στο πλαίσιο βοηθητικών δραστηριοτήτων (π.χ. διαχείριση αγορών και πωλήσεων, μάρκετινγκ, λογιστική, μεταφορά, αποθήκευση, συντήρηση κ.λπ.). Η ανάλωση των αγαθών και υπηρεσιών αυτών δεν πρέπει να διαφοροποιείται από την ανάλωση αγαθών και υπηρεσιών στο πλαίσιο της κύριας (ή της δευτερεύουσας) δραστηριότητας μιας τοπικής ΜΟΔ.

2.092. Η ενδιάμεση ανάλωση περιλαμβάνει και όλες τις δαπάνες οι οποίες αφορούν αγαθά και υπηρεσίες που αν και ωφελούν τους εργαζομένους, πραγματοποιούνται κατά κύριο λόγο προς το συμφέρον του εργοδότη [1] (π.χ. αποζημιώσεις ή επιστροφές για έξοδα ταξιδίων εργασίας εκτός έδρας, μετακόμισης και αντιπροσώπευσης που πραγματοποιούν οι εργαζόμενοι κατά την άσκηση των καθηκόντων τους· δαπάνες για τη βελτίωση του χώρου εργασίας).

2.093. Δεδομένου ότι υιοθετήθηκε η έννοια του κλάδου δραστηριότητας και της μονάδας οικονομικής δραστηριότητας σε τοπικό επίπεδο ως βασικής μονάδας των ΟΛΓ, η ενδιάμεση ανάλωση του κλάδου δραστηριότητας περιλαμβάνει τα αγαθά και τις υπηρεσίες που παραδίδονται από μια τοπική ΜΟΔ σε μια άλλη τοπική ΜΟΔ (για παραγωγική χρήση), ακόμη και αν οι μονάδες αυτές ανήκουν στην ίδια θεσμική μονάδα.

2.094. Το εμπόριο ζώων που θεωρούνται αποθέματα συνεχιζόμενων εργασιών (όπως τα χοιρίδια και τα αυγά προς επώαση, βλέπε σημείο 1.77) μεταξύ των γεωργικών μονάδων καθώς και οι εισαγωγές ζωικού κεφαλαίου δεν καταγράφονται στην ενδιάμεση ανάλωση (ούτε στην παραγωγή εξάλλου) (βλέπε σημεία 2.066 έως 2.070).

2.095. Τα αγαθά και οι υπηρεσίες που παράγονται και αναλώνονται στην ίδια γεωργική μονάδα (π.χ. όσα παράγονται και χρησιμοποιούνται κατά την ίδια λογιστική περίοδο για γεωργικούς παραγωγικούς σκοπούς) καταγράφονται ως ενδιάμεση ανάλωση εκτός εάν εμφανίζονται και στην παραγωγή του κλάδου δραστηριότητας (δηλαδή τα φυτικά προϊόντα που χρησιμοποιούνται για τη διατροφή των ζώων, βλέπε σημεία 2.049 έως 2.057 και 2.060).

[1] Αυτό γίνεται συνήθως όταν η σχετική δαπάνη του εργοδότη έχει ως συνέπεια την τόνωση της παραγωγής ή και καθιστά δυνατή την παραγωγή.

▼M2

_____

▼B

2. **Στοιχεία της ενδιάμεσης ανάλωσης**

α) Σπόροι και δενδρύλλια

2.097. Η διάκριση αυτή καλύπτει τη συνολική ανάλωση εγχώριων και εισαγόμενων σπόρων και δενδρυλλίων που αγοράζονται για την τρέχουσα παραγωγή και για τη διατήρηση των υπαρχόντων αμπελώνων, οπωρώνων, φυτειών χριστουγεννιάτικων δένδρων και δασικών εκτάσεων. Περιλαμβάνονται εδώ κυρίως οι αγορές σπόρων και δενδρυλλίων που πραγματοποιούνται απευθείας από άλλες γεωργικές εκμεταλλεύσεις. Εντούτοις, οι σπόροι που παράγονται και ενδοαναλώνονται στην ίδια μονάδα κατά την ίδια περίοδο αναφοράς δεν καταγράφονται εδώ (βλέπε σημείο 2.052).

2.098. Σημειωτέον ότι η ενδιάμεση ανάλωση σπόρων μεγάλων καλλιεργειών και λαχανικών αντιστοιχεί κατά βάση i) στους σπόρους πρώτης γενιάς που αγοράζονται από τους παραγωγούς με στόχο τον πολλαπλασιασμό και ii) στους πιστοποιημένους σπόρους που αγοράζονται από τις γεωργικές εκμεταλλεύσεις για την παραγωγή φυτικών προϊόντων.

β) Ενέργεια· Λιπαντικά

2.099. Καταγράφονται εδώ η ηλεκτρική ενέργεια, το φωταέριο και όλα τα άλλα στερεά και υγρά καύσιμα. Σημειωτέον ότι θα καταγράφεται εδώ μόνον η κατανάλωση ενέργειας στη γεωργική εκμετάλλευση και όχι η κατανάλωση στα νοικοκυριά των αγροτών.

γ) Λιπάσματα και βελτιωτικά εδάφους

2.100. Τα βελτιωτικά εδάφους περιλαμβάνουν, για παράδειγμα, την άσβεστο, την τύρφη, την ιλύ, την άμμο και τις αφρώδεις συνθετικές ουσίες.

δ) Προϊόντα φυτοπροστασίας και εντομοκτόνα

2.101. Περιλαμβάνονται εδώ τα ζιζανιοκτόνα, τα μυκητοκτόνα, τα εντομοκτόνα και άλλες παρόμοιες ανόργανες και οργανικές ουσίες (π.χ. δηλητηριώδη δολώματα).

ε) Κτηνιατρικές δαπάνες

2.102. Καταγράφονται εδώ τα φάρμακα που τιμολογούνται ξεχωριστά από την αμοιβή των κτηνιάτρων (τα φάρμακα που χορηγούνται απευθείας από τους κτηνιάτρους καταγράφονται μαζί με την αμοιβή τους) και τα κτηνιατρικά έξοδα.

στ) Κτηνοτροφές

2.103. Καταγράφονται εδώ όλες οι αγορές εγχώριων και εισαγόμενων κτηνοτροφών, μεταποιημένων ή μη, περιλαμβανομένων των κτηνοτροφών που έχουν αγοραστεί απευθείας από άλλες εκμεταλλεύσεις. Τα φυτικά προϊόντα που χρησιμοποιούνται για τη διατροφή των ζώων και τα οποία παράγονται και χρησιμοποιούνται κατά την ίδια λογιστική περίοδο στην ίδια γεωργική εκμετάλλευση καταγράφονται και αυτά εδώ σε έναν υπότιτλο του τίτλου «κτηνοτροφές» ως ενδοανάλωση στη μονάδα (βλέπε σημείο 2.057). Καταγράφονται επίσης και στην παραγωγή.

2.104. Οι δαπάνες που προκύπτουν από την προετοιμασία και τη διατήρηση των κτηνοτροφών (ενεργειακό κόστος, κόστος χημικών συντηρητικών κ.λπ.) πρέπει να ταξινομούνται ανά κατηγορία δαπανών και να μην καταγράφονται μαζί με τις κτηνοτροφές.

ζ) Συντήρηση υλικών

2.105. Ο τίτλος αυτός περιλαμβάνει:

— αγορά αγαθών και υπηρεσιών για συντήρηση (π.χ. συστηματική αντικατάσταση των εξαρτημάτων που έχουν καταστραφεί ή φθαρεί) και επισκευές που απαιτούνται προκειμένου τα αγαθά παγίου κεφαλαίου να διατηρούνται σε καλή κατάσταση λειτουργίας (βλέπε σημεία 2.127 έως 2.129),

— αγορά εξοπλισμού για την προστασία των καλλιεργειών (εξαιρούνται τα προϊόντα φυτοπροστασίας και καταπολέμησης των εντόμων, βλέπε σημείο 2.101) όπως δονητές, σκέπαστρα προστασίας από το χαλάζι, πέτασμα καπνού κατά του παγετού, κ.λπ.

▼B

η) Συντήρηση κτιρίων

2.106. Περιλαμβάνονται εδώ οι αγορές υλικών (τσιμέντο, τούβλα κ.λπ.) τα εργατικά ή οι συνολικές δαπάνες που πραγματοποιεί η γεωργική εκμετάλλευση για τη συντήρηση των γεωργικών κτιρίων ή λοιπών εγκαταστάσεων (εξαιρούνται τα κτίρια που προορίζονται για κατοικίες) (βλέπε σημεία 2.127 έως 2.129).

θ) Γεωργικές υπηρεσίες

2.107. Αυτές οι γεωργικές υπηρεσίες (οι οποίες συνίστανται στη μίσθωση μηχανημάτων και εξοπλισμού μαζί με το αντίστοιχο προσωπικό) αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα της γεωργίας (βλέπε σημεία 1.82 έως 1.91) και καταγράφονται ως ενδιάμεση ανάλωση, καταγράφονται όμως επίσης και στην παραγωγή.

▼M2

j) Υπηρεσίες χρηματοπιστωτικής διαμεσολάβησης που μετρώνται έμμεσα (ΥΧΔΜΕ)

2.107.1. Σύμφωνα με τη σύμβαση για το ΕΣΛ 95, η αξία των υπηρεσιών χρηματοπιστωτικής διαμεσολάβησης που μετρώνται έμμεσα (ΥΧΔΜΕ) οι οποίες χρησιμοποιούνται από το γεωργικό κλάδο δραστηριότητας πρέπει να καταχωρίζονται ως ενδιάμεση ανάλωση του γεωργικού κλάδου δραστηριότητας (βλ. ΕΣΛ 95, παράρτημα Ι).

ια) Άλλα αγαθά και υπηρεσίες

▼B

2.108. Σ' αυτά τα άλλα αγαθά και υπηρεσίες περιλαμβάνονται:

α) μισθώματα που καταβάλλονται είτε απευθείας είτε ως συστατικό της συμφωνίας μίσθωσης, για τη χρήση κτιρίων που δεν προορίζονται για κατοικίες και άλλων παγίων περιουσιακών στοιχείων (ενσώματων ή μη) όπως η μίσθωση μηχανημάτων και εργαλείων χωρίς το προσωπικό που απαιτείται για τη χρήση τους (βλέπε σημείο 1.23) και λογισμικών. Εντούτοις, εάν δεν είναι δυνατόν να γίνει διάκριση μεταξύ μίσθωσης κτιρίων που δεν προορίζονται για κατοικίες από μία τοπική γεωργική ΜΟΔ αφενός, και μίσθωσης γαιών, αφετέρου, τότε το σύνολο καταγράφεται ως μίσθωση γαιών στο λογαριασμό εισοδήματος της επιχείρησης (βλέπε σημείο 3.082)·

β) αμοιβές για ιατρικές εξετάσεις των εργαζομένων·

γ) αμοιβές γεωργικών συμβούλων, τοπογράφων, λογιστών, φοροτεχνικών, δικηγόρων κ.λπ.·

δ) αγορές υπηρεσιών επιστημονικής έρευνας, έρευνας της αγοράς και διαφήμισης, δαπάνες για κατάρτιση του προσωπικού και ανάλογες υπηρεσίες·

ε) δαπάνες για μεταφορικές υπηρεσίες: περιλαμβάνονται οι επιστροφές εξόδων ταξιδίων εργασίας εκτός έδρας και μετακόμισης που πραγματοποιούν οι εργαζόμενοι κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, κυρίως προς το συμφέρον του εργοδότη· τα ποσά που καταβάλλονται σε ανεξάρτητες επιχειρήσεις που μεταφέρουν τους εργαζόμενους (πλην των μεταφορών μεταξύ κατοικίας και τόπου εργασίας) για λογαριασμό του εργοδότη (βλέπε σημείο 2.092, σημείο 2.109 στοιχείο β) και 3.016). Αντίθετα, εάν η μεταφορά εξασφαλίζεται από το ίδιο το προσωπικό και με μεταφορικό μέσο του εργοδότη, οι δαπάνες καταγράφονται ανάλογα με τη φύση τους.

Δεδομένου ότι οι αγορές πρέπει να υπολογίζονται χρησιμοποιώντας την τιμή αγοραστή, οι δε πωλήσεις χρησιμοποιώντας τη βασική τιμή (βλέπε σημεία 2.110, 2.5111 και 2.082), δεν χρειάζεται συνήθως να αναφέρεται ξεχωριστά το κόστος μεταφοράς των εμπορευμάτων. Τα μεταφορικά έξοδα που περιλαμβάνονται στις πωλήσεις θεωρείται ότι τιμολογούνται ξεχωριστά. Όταν ο παραγωγός προσλαμβάνει έναν τρίτο για να μεταφέρει εμπορεύματα προς τον αγοραστή, τα μεταφορικά δεν εμφαίνονται ούτε ως ενδιάμεση ανάλωση ούτε ως παραγωγή στους ΟΛΓ. Όταν ο γεωργός μεταφέρει ο ίδιος τα εμπορεύματα, αυτό θεωρείται μη γεωργική δραστηριότητα, το κόστος της οποίας πρέπει να καταχωριστεί ανάλογα με τη φύση του, αν δραστηριότητα είναι μη

▼B

διαχωρίσιμη. Τέλος, εδώ περιλαμβάνονται δαπάνες που προκύπτουν στο πλαίσιο μη γεωργικών δευτερευουσών δραστηριοτήτων που αφορούν τη μεταφορά, την εμπορία και την αποθήκευση για λογαριασμό τρίτων·

στ) ταχυδρομικά και τηλεφωνικά τέλη·

ζ) η αμοιβή υπηρεσιών η οποία περιλαμβάνεται στα ακαθάριστα ασφάλιστρα που καταβάλλονται για την κάλυψη λειτουργικών κινδύνων, όπως απώλειες ζωικού κεφαλαίου, καταστροφή των καλλιεργειών από το χαλάζι, τον παγετό, τις πυρκαγιές και τις θύελλες κ.λπ.. Το υπόλοιπο, δηλαδή τα καθαρά ασφάλιστρα, αντιστοιχεί στο ποσό των καταβληθέντων ακαθάριστων ασφαλίστρων το οποίο διαθέτουν οι ασφαλιστικές εταιρείες για την καταβολή αποζημιώσεων.

Η υποδιαίρεση των ακαθάριστων ασφαλίστρων στα δύο συστατικά τους στοιχεία μπορεί να γίνει με κάποια ακρίβεια μόνο για την οικονομία συνολικά, όπως γίνεται στο πλαίσιο των εθνικών λογαριασμών. Η κατανομή των υπηρεσιών σε κλάδους γίνεται γενικά με την κατάρτιση πινάκων εισροών-εκροών και με τη βοήθεια κατάλληλων συντελεστών. Κατά την συμπλήρωση του μεγέθους αυτού στους ΟΛΓ επομένως θα πρέπει να γίνεται αναφορά στους εθνικούς λογαριασμούς (για την καταγραφή των επιδοτήσεων των σχετικών με τις ασφαλιστικές υπηρεσίες βλέπε σημείο 3.063 υποσημείωση 48)·

η) δαπάνες κάλυψης·

▼M2

θ) τραπεζικές επιβαρύνσεις (εξαιρουμένων των τόκων τραπεζικών δανείων)·

▼B

ι) συνδρομές, τέλη εγγραφής σε επαγγελματικές ενώσεις μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, π.χ. γεωργικά επιμελητήρια, εμπορικά επιμελητήρια, αγροτικά συνδικάτα·

κ) συνδρομές σε γεωργικούς συνεταιρισμούς·

λ) δαπάνες που αφορούν το γαλακτοκομικό έλεγχο, εκθέσεις ζώων και εγγραφές ζώων σε γενεαλογικά μητρώα·

μ) δαπάνες τεχνητής γονιμοποίησης και ευνουχισμού·

ν) πληρωμές που πραγματοποιούνται για τη χρήση μη παραχθέντων ασώματων περιουσιακών στοιχείων όπως περιουσιακών στοιχείων κατοχυρωμένων με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, σημάτων, συγγραφικών δικαιωμάτων, ποσοστώσεων στην παραγωγή γάλακτος ή λοιπών δικαιωμάτων παραγωγής κ.λπ.. Η αγορά αυτών των μη παραχθέντων ασώματων περιουσιακών στοιχείων καταγράφεται στο λογαριασμό κεφαλαίου·

ξ) πληρωμές που πραγματοποιούνται προς τις δημόσιες υπηρεσίες για τη χορήγηση αδειών άσκησης επαγγελματικών ή εμπορικών δραστηριοτήτων, εφόσον η χορήγηση της άδειας εξαρτάται από ακριβή έλεγχο που εξυπηρετεί ρυθμιστικούς σκοπούς (εκτός εάν τα σχετικά ποσά είναι εμφανώς δυσανάλογα προς το κόστος της παροχής των σχετικών υπηρεσιών) [βλέπε σημείο 3.048 στοιχείο ε) και ΕΣΛ 95, 4.80 δ)]·

ο) αγορές μικρών εργαλείων, ενδυμάτων εργασίας, ανταλλακτικών και διαρκούς εξοπλισμού μικρής αξίας (κάτω των 500 ευρώ σε τιμές 1995) ή κανονικής διάρκειας ζωής μικρότερης του ενός έτους (βλέπε σημείο 2.125)·

π) αγορές εργαλείων, εξοπλισμού και ενδυμάτων εργασίας που πραγματοποίησαν οι μισθωτοί με ειδική αποζημίωση που τους χορηγήθηκε για το σκοπό αυτό ή που κατακρατήθηκε από τα ημερομίσθια και τους μισθούς τους βάσει συμβατικών συμφωνιών.

κ) Στοιχεία που δεν περιλαμβάνονται στην ενδιάμεση ανάλωση

2.109. Δεν περιλαμβάνονται στην ενδιάμεση ανάλωση:

α) αγαθά και εμπορεύσιμες υπηρεσίες που παρέχουν οι παραγωγικές μονάδες στους μισθωτούς τους, είτε δωρεάν είτε σε μειωμένη τιμή στο βαθμό που οι δαπάνες αυτές πραγματοποιούνται

▼B

σαφώς και κατά κύριο λόγο προς όφελος των μισθωτών. Η αξία αυτών των αγαθών και υπηρεσιών συμπεριλαμβάνεται στο εισόδημα εξαρτημένης εργασίας (βλέπε σημείο 3.018)·

β) αποζημιώσεις για μεταφορικά έξοδα που καταβάλλονται σε μετρητά από τον εργοδότη στους μισθωτούς του· οι αποζημιώσεις αυτές συμπεριλαμβάνονται στο εισόδημα εξαρτημένης εργασίας (στη συνέχεια ο μισθωτός χρησιμοποιεί τα χρήματα αυτά για την πληρωμή των εξόδων μεταφοράς του από τον τόπο κατοικίας του στον τόπο εργασίας του) [βλέπε σημείο 3.018 στοιχείο γ)]. Ομοίως, τα ποσά που ο εργοδότης καταβάλλει απ' ευθείας σε μία επιχείρηση μεταφορών για τη μαζική μεταφορά των εργαζομένων από τον τόπο κατοικίας στον τόπο εργασίας αποτελούν τμήμα του εισοδήματος εξαρτημένης εργασίας. Οι υπηρεσίες αυτές, όπως π.χ. η μεταφορά από τον τόπο κατοικίας στον τόπο εργασίας ή οι διευκολύνσεις στάθμευσης παρουσιάζουν ορισμένα χαρακτηριστικά της ενδιάμεσης ανάλωσης. Εντούτοις, θεωρείται ότι οι εργοδότες έχουν ανάγκη την κατηγορία αυτή υπηρεσιών για να προσελκύσουν και να κρατήσουν τους εργαζόμενούς τους (οι οποίοι ούτως ή άλλως θα πλήρωναν οι ίδιοι για την παροχή των υπηρεσιών αυτών) και όχι για να καλύψουν τις ανάγκες της ίδιας της παραγωγής (βλέπε ΣΕΛ 93, 7.41)·

γ) αγορές κτιρίων εκμεταλλεύσεων και κινητών περιουσιακών στοιχείων (δηλαδή εξοπλισμού, του οποίου η κανονική διάρκεια χρήσης υπερβαίνει το ένα έτος)· οι αγορές αυτές θεωρούνται ΑΕΠΚ (βλέπε σημείο 2.162)·

δ) οι πληρωμές που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο χρηματοδοτικής μίσθωσης για τη χρήση πάγιων περιουσιακών στοιχείων για τη γεωργία και τη δασοκομία δεν αποτελούν αγορές υπηρεσιών αλλά συναλλαγή που καταγράφεται εν μέρει στους τόκους (στο λογαριασμό επιχειρηματικού εισοδήματος της επιχείρησης) και εν μέρει στην εξόφληση του αρχικού κεφαλαίου (στο χρηματοπιστωτικό λογαριασμό) (βλέπε σημείο 2.122)·

ε) δαπάνες για την ανακαίνιση (για τη συντήρηση, βλέπε σημεία 2.105 και 2.106) αγαθών παγίου κεφαλαίου (π.χ. ανακατασκευή στεγών, υδρορροών, ηλεκτρολογικών εγκαταστάσεων και εγκαταστάσεων θέρμανσης στα κτίρια εκμεταλλεύσεων) και δαπάνες για τη βελτίωση και την επισκευή κινητών αγαθών παγίου κεφαλαίου προκειμένου να παραταθεί η κανονική διάρκεια ζωής τους ή να αυξηθεί η παραγωγικότητά τους· οι δαπάνες αυτές θεωρούνται ΑΕΠΚ, διότι υπερβαίνουν κατά πολύ το πλαίσιο που είναι απαραίτητο για τη διατήρηση των πάγιων περιουσιακών στοιχείων σε καλή κατάσταση λειτουργίας (βλέπε σημεία 2.127 έως 2.129)·

στ) οι πληρωμές που πραγματοποιούνται για την αγορά υπηρεσιών που σχετίζονται με την απόκτηση της κυριότητας γης, κτιρίων και άλλων υφιστάμενων αγαθών παγίου κεφαλαίου, όπως για παράδειγμα οι αμοιβές μεσιτών, συμβολαιογράφων, τοπογράφων κ.λπ., καθώς και τα τέλη εγγραφής στο κτηματολόγιο (βλέπε ΣΕΛ 95, 3.111). Οι δαπάνες αυτές θεωρείται ότι αποτελούν τμήμα των ΑΕΠΚ (βλέπε σημεία 2.132 και 2.133).

ζ) αγαθά και υπηρεσίες που παράγονται και καταναλώνονται στην ίδια μονάδα κατά τη διάρκεια μίας περιόδου (εξαιρούνται ορισμένα προϊόντα (βλέπε σημεία 2.056, 2.103, 2.107). Τα αγαθά και οι υπηρεσίες αυτές δεν καταγράφονται ούτε ως παραγωγή·

η) τα μισθώματα που καταβάλλονται για τη χρήση γης και τα οποία περιλαμβάνονται στη «Γαιοπρόσοδο» (βλέπε σημείο 3.080)·

θ) το κόστος χρήσης μιας κατοικίας· πρόκειται για δαπάνη τελικής κατανάλωσης (λογαριασμοί νοικοκυριών) που δεν εμφανίζεται στους ΟΛΓ·

ι) η φθορά αγαθών παγίου κεφαλαίου η οποία ορίζεται ως απόσβεση παγίου κεφαλαίου (βλέπε σημείο 3.099)·

κ) καθαρά ασφάλιστρα [βλέπε σημείο 2.108 στοιχείο ζ)]·

λ) τα ασφάλιστρα που καταβάλλονται για σωματική βλάβη και οι εισφορές που καταβάλλονται για την ασφάλιση έναντι ασθένειας και ατυχημάτων. Κατανέμονται μεταξύ διανεμητικών συναλλαγών και τελικής κατανάλωσης (λογαριασμοί νοικοκυριών)·

▼B

μ) τέλη ύδρευσης που καταβάλλονται αποκλειστικά υπό μορφή φόρων και δεν αντιστοιχούν με την ποσότητα νερού που καταναλώνεται·

ν) αγορά υπηρεσιών από τις δημόσιες διοικήσεις υπό ορισμένες προϋποθέσεις [βλέπε σημείο 3.048 στοιχείο ε)].

3. **Αποτίμηση της ενδιάμεσης ανάλωσης**

2.110. Τα προϊόντα που χρησιμοποιούνται για ενδιάμεση ανάλωση πρέπει να αποτιμώνται βάσει των τιμών αγοραστή παρόμοιων αγαθών και υπηρεσιών που ισχύουν κατά την ένταξή τους στη διαδικασία παραγωγής.

2.111. Η τιμή αγοραστή είναι η τιμή που καταβάλλει πραγματικά ο αγοραστής κατά την αγορά των προϊόντων. Στην τιμή αυτή περιλαμβάνονται οι φόροι μείον τις επιδοτήσεις προϊόντων (εξαιρούνται πάντως οι φόροι που εκπίπτουν, όπως ο ΦΠΑ επί των προϊόντων). Η τιμή αγοραστή περιλαμβάνει επίσης τα τυχόν μεταφορικά τα οποία καταβάλλει ξεχωριστά ο αγοραστής για να εξασφαλιστεί η παράδοση στον απαιτούμενο τόπο και χρόνο· αφαιρούνται τυχόν εκπτώσεις για αγορά μεγάλων ποσοτήτων ή αγορά σε μειωμένη τιμή· αποκλείονται αντίθετα οι τόκοι ή οι άλλες επιβαρύνσεις που προστίθενται λόγω της παροχής πίστωσης, καθώς και οι τυχόν πρόσθετες επιβαρύνσεις που οφείλονται στην αθέτηση πληρωμής εντός του χρονικού ορίου που είχε οριστεί (ΕΣΛ 95, 3.06).

2.112. Αντίθετα από άλλους κλάδους της οικονομίας, οι επιδοτήσεις που αφορούν την ενδιάμεση ανάλωση είναι σημαντικές στη γεωργία. Στόχος τους είναι η μείωση του κόστους της ενδιάμεσης ανάλωσης. Όταν οι επιδοτήσεις ταξινομούνται ως επιδοτήσεις (μη γεωργικών) προϊόντων επιτρέπουν τη μείωση της αξίας της ενδιάμεσης ανάλωσης, η οποία εκτιμάται σε τιμές αγοραστή (ανεξάρτητα εάν καταβάλλονται στους προμηθευτές αγαθών ενδιάμεσης ανάλωσης ή στους γεωργικούς παραγωγούς).

2.113. Εάν τα αγαθά ή οι υπηρεσίες εισάγονται απευθείας από τις παραγωγικές μονάδες, η τιμή αγοραστή πρέπει να περιλαμβάνει όλους τους φόρους επί των εισαγωγών, το μη εκπεστέο ΦΠΑ, καθώς και τα νομισματικά εξισωτικά ποσά (έσοδα ή καταβολές).

2.114. Οι ενδιάμεσες αναλώσεις εκτιμώνται χωρίς τον εκπεστέο ΦΠΑ. Ο εκπεστέος ΦΠΑ υπολογίζεται για το σύνολο των αγορών των γεωργικών μονάδων, ανεξάρτητα από το αν υπόκεινται στο καθιερωμένο σύστημα ΦΠΑ, ή στο σύστημα του ενιαίου συντελεστή ΦΠΑ. Η διαφορά μεταξύ του εκπεστέου ΦΠΑ, τον οποίο οι γεωργικές μονάδες που υπόκεινται στο σύστημα του ενιαίου συντελεστή θα μπορούσαν να είχαν αφαιρέσει εάν υπόκειντο στο καθιερωμένο σύστημα και της κατ' αποκοπήν αποζημίωσης, αντιπροσωπεύει την θετική ή την αρνητική αντιστάθμιση του ΦΠΑ. Αυτή καταγράφεται στις λοιπές επιδοτήσεις παραγωγής ή στους λοιπούς φόρους επί της παραγωγής, αντίστοιχα (βλέπε σημεία 3.041 και 3.042).

Δ. ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

(βλέπε ΕΣΛ 95 3.100 έως 3.116)

2.115. Οι ακαθάριστες επενδύσεις περιλαμβάνουν τα εξής:

— ΑΕΠΚ,

— αυξομειώσεις αποθεμάτων,

— αγορές μείον πωλήσεις τιμαλφών.

2.116. Οι ΟΛΓ είναι λογαριασμοί που αποσκοπούν στην περιγραφή των ροών που δημιουργούνται από τις μονάδες στο πλαίσιο της παραγωγικής τους λειτουργίας· γι' αυτό το λόγο περιγράφονται παρακάτω μόνο οι ΑΕΠΚ και οι αυξομειώσεις αποθεμάτων.

2.117. Οι ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου περιλαμβάνουν την ανάλωση παγίου κεφαλαίου. Για τον υπολογισμό των καθαρών επενδύσεων αφαιρούμε την ανάλωση παγίου κεφαλαίου από τις ακαθάριστες επενδύσεις. Η ανάλωση παγίου κεφαλαίου εκφράζει την αξία της απόσβεσης των αγαθών παγίου κεφαλαίου ως συνέπεια της συνήθους φθοράς τους από τη χρήση τους στη διαδικασία παραγωγής (βλέπε σημείο 3.099).

▼B

1. **Ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου (ΑΕΠΚ)**

α) Ορισμός

2.118. Οι ΑΕΠΚ αποτελούνται από τις αποκτήσεις, μείον τις πωλήσεις, εκ μέρους παραγωγών μονίμων κατοίκων, παγίων περιουσιακών στοιχείων κατά τη διάρκεια μιας δεδομένης περιόδου αναφοράς συν ορισμένες προσθήκες στην αξία μη παραχθέντων περιουσιακών στοιχείων που επιτυγχάνονται με την παραγωγική δραστηριότητα του παραγωγού ή των θεσμικών μονάδων. Τα πάγια περιουσιακά στοιχεία είναι υλικά ή άυλα περιουσιακά στοιχεία που παράγονται ως προϊόν από παραγωγικές διαδικασίες και τα οποία χρησιμοποιούνται επανειλημμένα ή συνεχώς σε άλλες παραγωγικές διαδικασίες για περισσότερα από ένα έτη (βλέπε ΕΣΛ 95, 3.102).

β) Επιπτώσεις για το σύνολο της εθνικής οικονομίας

2.119. Για το σύνολο της εθνικής οικονομίας, ως ΑΕΠΚ νοείται το τμήμα του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος που παράγεται κατά το έτος αναφοράς για να χρησιμοποιηθεί σε περίοδο που υπερβαίνει το έτος ως μέσο παραγωγής στην παραγωγική διαδικασία. Κατ' αυτόν τον τρόπο, οι ΑΕΠΚ διαφοροποιούνται από την τελική κατανάλωση των ιδιωτικών νοικοκυριών ή του Δημοσίου, από τις εξαγωγές και από την αυξομείωση των αποθεμάτων. Αποκλείουμε έτσι από τις ΑΕΠΚ της εθνικής οικονομίας τα αγαθά τα οποία, αν και παρήχθησαν σε κάποια χρονική στιγμή στο παρελθόν και συμπεριελήφθησαν συνεπώς στο εγχώριο προϊόν, υποβάλλονται σε διαφορετική χρήση κατά την περίοδο αναφοράς. Όντως, η αλλαγή της χρήσης ή της κυριότητας δεν σημαίνει ότι τα προϊόντα αυτά θα καταχωριστούν στο εγχώριο προϊόν για δεύτερη φορά ούτε τροποποιεί καθόλου το συνολικό όγκο του παγίου κεφαλαίου της εθνικής οικονομίας στο σύνολό της. Πάντως οι συναλλαγές αυτές παρουσιάζουν ενδιαφέρον όσον αφορά την ανάλυση κατά κλάδους ή κατά τομείς.

2.120. Εάν η αλλαγή κυριότητας οδηγεί σε αλλαγή της χρήσης των αγαθών (εάν δηλαδή τα αγαθά δεν χρησιμοποιούνται πλέον ως κεφαλαιουχικά αγαθά), το πάγιο κεφάλαιο της εθνικής οικονομίας μειώνεται. Τα πιο συνήθη παραδείγματα γι' αυτό αποτελούν τα αυτοκίνητα που αγοράζουν τα νοικοκυριά μεταχειρισμένα, από παραγωγικές μονάδες, τα πλοία που πωλούνται μεταχειρισμένα σε άλλες χώρες, καθώς επίσης κεφαλαιουχικά αγαθά τα οποία έχουν διαλυθεί και προορίζονται για κάποια ενδιάμεση χρήση. Εφόσον η νέα χρήση στις περιπτώσεις αυτές αποτελεί μέρος του εγχώριου προϊόντος (ιδιωτική κατανάλωση ή εξαγωγές ή κάποια άλλη κατηγορία εξαρτώμενη από το είδος των προϊόντων που κατασκευάζονται από παλιοσίδηρο) οι ΑΕΠΚ πρέπει να μειώνονται αντίστοιχα. Γι' αυτό το λόγο το ΕΣΛ 1995 χρησιμοποιεί, για τον υπολογισμό των ΑΕΠΚ, την έννοια των καθαρών αγορών υφιστάμενων παραχθέντων προϊόντων: ο τίτλος αυτός επιτρέπει να ληφθεί υπόψη η μείωση του παγίου κεφαλαίου.

2.121. Είναι δυνατόν οι καθαρές αγορές υφιστάμενων αγαθών να είναι θετικές, δηλαδή να αντιπροσωπεύουν αύξηση στο πάγιο κεφάλαιο της εθνικής οικονομίας. Τούτο γίνεται π.χ. όταν τα μεταχειρισμένα αυτοκίνητα που έχουν ήδη περιληφθεί ως τελική κατανάλωση στο εθνικό προϊόν αγοράζονται για να χρησιμοποιηθούν ως αγαθά παγίου κεφαλαίου. Δεδομένου ότι, συνήθως, οι πωλήσεις υφισταμένων επενδυτικών αγαθών υπερβαίνουν τις αγορές, οι καθαρές αγορές είναι αρνητικές για την εθνική οικονομία ως σύνολο. Εάν εν τούτοις αναλύσουμε τις ΑΕΠΚ κατά κλάδους-χρήστες, οι καθαρές αγορές ενδέχεται να είναι θετικές για ορισμένους κλάδους.

γ) Κριτήριο μεταβίβασης της κυριότητας

2.122. Ο προσδιορισμός των ΑΕΠΚ των τομέων ή κλάδων της οικονομίας βασίζεται στο κριτήριο της μεταβίβασης της κυριότητας (αγορά, πώληση) και όχι στο κριτήριο της χρήσης των αγαθών. Σημειωτέον ότι τα πάγια περιουσιακά στοιχεία που αγοράζονται με χρηματοδοτική μίσθωση (όχι όμως όσα μισθώνονται στο πλαίσιο απλής μίσθωσης) εξομοιώνονται με περιουσιακά στοιχεία του μισθωτή (εάν είναι παραγωγός) και όχι του εκμισθωτή ο οποίος θεωρείται ότι έχει στην κατοχή του περιουσιακό στοιχείο που αντιστοιχεί σε πλασματική

▼B

πίστωση [βλέπε σημείο 2.109 στοιχείο δ) και παράρτημα II του ΕΣΛ 95 για τη διάκριση μεταξύ των διαφόρων μορφών μίσθωσης διαρκών αγαθών] ([1]).

2.123. Η εφαρμογή του κριτηρίου της μεταβίβασης της κυριότητας εξαρτάται από το βασικό στατιστικό σύστημα, το οποίο χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό των ΑΕΠΚ. Εφόσον πρόκειται για στοιχεία που προέρχονται από τους αγοραστές, θεωρητικά δεν παρουσιάζονται δυσκολίες (πλην της πρακτικής δυσκολίας καταγραφής του συνόλου των επενδυτών). Συχνά εντούτοις, ιδίως στη γεωργία, οι υπολογισμοί πραγματοποιούνται βάσει στοιχείων που παρέχουν οι παραγωγοί αγαθών εξοπλισμού σχετικά με την παραγωγή τους ή τις πωλήσεις τους. Εκτός από τις περιπτώσεις όπου δεν είναι σαφές εάν ένα αγαθό πρέπει ή όχι να περιλαμβάνεται στην ενότητα των κεφαλαιουχικών αγαθών, είναι επίσης δύσκολο να εντοπιστεί ο πραγματικός αγοραστής, διότι η φύση των κεφαλαιουχικών αγαθών δίνει απλώς μια ένδειξη για το ποιος είναι ο χρήστης. Όσον αφορά λοιπόν τη γεωργία, υπάρχει ο κίνδυνος να καταγράφονται και τα κεφαλαιουχικά αγαθά που δεν αγοράστηκαν από γεωργικές εκμεταλλεύσεις αλλά από εμπορικές επιχειρήσεις με στόχο τη μίσθωση χωρίς βοηθητικό προσωπικό.

δ) Αποκτήσεις

2.124. Οι αποκτήσεις πάγιων περιουσιακών στοιχείων καλύπτουν τα νέα ή υφιστάμενα πάγια περιουσιακά στοιχεία που έχουν αποκτηθεί (περιουσιακά στοιχεία που έχουν αγοραστεί, που έχουν αποκτηθεί με ανταλλαγή, με μεταβίβαση κεφαλαίου σε είδος ή στο πλαίσιο χρηματοδοτικής μίσθωσης), τα πάγια περιουσιακά στοιχεία που παράγονται και κρατούνται από τον παραγωγό για ίδια χρήση, οι εκτεταμένες βελτιώσεις σε πάγια περιουσιακά στοιχεία και σε υλικά μη παραχθέντα περιουσιακά στοιχεία, η φυσική αύξηση των γεωργικών περιουσιακών στοιχείων (ζώα και φυτείες) και οι δαπάνες που συνδέονται με τη μεταβίβαση της κυριότητας μη παραχθέντων περιουσιακών στοιχείων [βλέπε ΕΣΛ 95, 3.103 α)].

2.125. Υπενθυμίζεται ότι, προκειμένου να καταχωριστούν στις ΑΕΠΚ, τα διαρκή αγαθά που αποκτώνται πρέπει να έχουν αξία μονάδας (ή συνολική αξία εφόσον αποκτώνται σε μεγάλη ποσότητα) άνω των 500 ευρώ σε τιμές 1995 (βλέπε 2.090).

2.126. Το ίδιο ισχύει για την αγορά ή την παραγωγή για ίδιο λογαριασμό ενός συνόλου διαρκών αγαθών που είναι απαραίτητα για την αρχική εγκατάσταση. Το απόθεμα φιαλών ενός ζυθοποιείου ή ενός οινοποιείου (εξαιρουμένων πάντως των επιστρεφομένων φιαλών) αποτελεί για παράδειγμα μάζα αγαθών που πρέπει να περιληφθεί στα πάγια περιουσιακά στοιχεία, παρόλο που η αξία της κάθε φιάλης είναι μηδαμινή. Το ίδιο ισχύει για τα καθίσματα, τα τραπέζια, τα πιατικά και τα μαχαιροπήρουνα των εστιατορίων, καθώς και για τα εργαλεία των επιχειρήσεων. Η αρχική εγκατάσταση των αγαθών αυτών συγκαταλέγεται στις επενδύσεις παγίου κεφαλαίου: εντούτοις, δεν υπολογίζεται καμία ανάλωση παγίου κεφαλαίου στις περιπτώσεις αυτές, διότι γίνεται δεκτό ότι τα αποθέματα, αφ' ης στιγμής δημιουργηθούν, θα διατηρήσουν την ίδια αξία χάρη στις τρέχουσες αγορές αντικατάστασης των τεμαχίων που θα έχουν χαθεί ή θα έχουν καταστεί άχρηστα. Οι τρέχουσες αγορές για αντικατάσταση του υλικού καταγράφονται στην ενδιάμεση ανάλωση. Ο θεωρητικά σαφής αυτός κανόνας είναι συχνά δύσκολο να εφαρμοστεί στην πράξη, διότι τα στατιστικά στοιχεία για την παραγωγή ή τις πωλήσεις δεν επιτρέπουν να διαπιστωθεί με ακρίβεια εάν τα αγαθά αγοράζονται για την αρχική εγκατάσταση ή για να αντικαταστήσουν υφιστάμενα τεμάχια.

2.127. Τα αγαθά και οι υπηρεσίες που ενσωματώνονται στα υφιστάμενα αγαθά παγίου κεφαλαίου με σκοπό να τα βελτιώσουν, να τα επισκευάσουν ή να τα ανακατασκευάσουν, παρατείνοντας τη διάρκεια ζωής τους ή αυξάνοντας την παραγωγικότητά τους, καταχωρίζονται μαζί με τα αγαθά παγίου κεφαλαίου στα οποία ενσωματώνονται. Οι σχετι-

([1]) Η χρηματοδοτική μίσθωση διαφέρει από την απλή μίσθωση στο βαθμό που οι κίνδυνοι και τα πλεονεκτήματα που απορρέουν από την κυριότητα μεταβιβάζονται de facto και όχι de jure στο πλαίσιο της χρηματοδοτικής μίσθωσης — από τον εκμισθωτή στον μισθωτή (το χρήστη του περιουσιακού στοιχείου). Το ΕΣΛ αναγνωρίζει την οικονομική πραγματικότητα που βρίσκεται πίσω από τη χρηματοδοτική μίσθωση καταγράφοντάς την ως εξής: ο εκμισθωτής χορηγεί στο μισθωτή ένα δάνειο που δίνει τη δυνατότητα στο μισθωτή να αγοράσει ένα διαρκές αγαθό, του οποίου ο μισθωτής γίνεται de facto ιδιοκτήτης. Έτσι, η χρηματοδοτική μίσθωση εκλαμβάνεται ως ειδική μορφή επενδυτικής χρηματοδότησης.

▼B

κές εργασίες θεωρούνται αγορές νέων περιουσιακών στοιχείων. Η διάκριση αυτή περιλαμβάνει όλα τα αγαθά και τις υπηρεσίες που ενσωματώνονται στα αγαθά παγίου κεφαλαίου που υπερβαίνουν κατά πολύ το πλαίσιο των εργασιών τρέχουσας συντήρησης και επιδιόρθωσης. Ως συνεχιζόμενες εργασίες συντήρησης νοούνται όλες οι εργασίες οι οποίες, δεδομένης της συνήθους διάρκειας ζωής του αγαθού παγίου κεφαλαίου, πρέπει να εκτελούνται ανά σχετικά σύντομα χρονικά διαστήματα, προκειμένου το εν λόγω αγαθό να διατηρήσει την ικανότητα να προσφέρει τις υπηρεσίες του. Πρόκειται, για παράδειγμα, για την αντικατάσταση εξαρτημάτων που φθείρονται γρήγορα, για βαφή εξωτερικών και εσωτερικών χώρων κ.λπ..

2.128. Το ύψος των ποσών που δαπανώνται για τη συντήρηση αυτή κατά κανένα τρόπο δεν αποτελεί κριτήριο για το κατά πόσο μια υπηρεσία δημιουργεί ένα κεφαλαιουχικό αγαθό ή αντιπροσωπεύει τρέχουσα συντήρηση, εφόσον στην περίπτωση αγαθών παγίου κεφαλαίου μεγάλης αξίας, οι υπηρεσίες που παρέχονται για την τρέχουσα συντήρηση μπορούν να είναι πολύ δαπανηρές [βλέπε σημείο 2.109 στοιχείο ε)]. Για την ακρίβεια, η κατάταξη των υπηρεσιών που παρέχονται στα υφιστάμενα αγαθά παγίου κεφαλαίου, είτε στην κατηγορία «τρέχουσα συντήρηση» είτε στην κατηγορία «ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου» καθορίζεται από το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί μέχρις ότου η υπηρεσία αυτή θα πρέπει να επαναληφθεί· π.χ. η αντικατάσταση εξαρτημάτων που κανονικά φθείρονται σε ένα χρόνο, όπως π.χ. τα ελαστικά ενός φορτηγού, θεωρείται ως πράξη τρέχουσας συντήρησης, ενώ η αντικατάσταση του κινητήρα θεωρείται επένδυση παγίου κεφαλαίου, όχι διότι η αξία της είναι πιο υψηλή, αλλά διότι, συνήθως, ένας κινητήρας δεν αντικαθίσταται κάθε χρόνο αλλά μετά την πάροδο πολλών ετών. Ο συνυπολογισμός μιας υπηρεσίας αυτού του είδους στα περιουσιακά στοιχεία (δηλαδή η καταχώρισή της ως επένδυσης παγίου κεφαλαίου και όχι ως τρέχουσας συντήρησης) επιτρέπει, χάρη στην ανάλωση παγίου κεφαλαίου, την ομοιόμορφη κατανομή της αξίας σε όλη τη διάρκεια της χρήσης.

2.129. Το ΣΕΛ 93 ορίζει ότι οι εργασίες βελτίωσης των πάγιων περιουσιακών στοιχείων πρέπει να ορίζονται είτε βάσει του εύρους των αλλαγών στα χαρακτηριστικά των πάγιων περιουσιακών στοιχείων —δηλαδή σημαντικών αλλαγών στο μέγεθος, στη μορφή, στην αποτελεσματικότητα, στο δυναμικό ή στην αναμενόμενη διάρκεια ζωής— είτε βάσει του γεγονότος ότι οι αλλαγές αυτές δεν αποτελούν κατηγορία εργασιών που πραγματοποιούνται σε τακτά διαστήματα και αφορούν την ίδια κατηγορία πάγιων περιουσιακών στοιχείων ως τρέχουσα συντήρηση και επισκευή (βλέπε ΣΕΛ 93, 10.49).

ε) Πωλήσεις

2.130. Οι πωλήσεις πάγιων περιουσιακών στοιχείων αφορούν τα υφιστάμενα πάγια περιουσιακά στοιχεία που πωλούνται, διαλύονται, αποσύρονται καταστρέφονται από τον ιδιοκτήτη τους, παραχωρούνται στο πλαίσιο ανταλλαγής, ή παραχωρούνται με τη μορφή μεταβιβάσεων κεφαλαίου σε είδος (βλέπε ΕΣΛ 1995, 3.103 β) και 3.104). Οι πωλήσεις αυτές φυσιολογικά οδηγούν σε αλλαγή της κυριότητας και έχουν άμεση οικονομική χρήση (ούτως ώστε τα πάγια περιουσιακά στοιχεία που διαλύονται, αποσύρονται ή καταστρέφονται από τον ιδιοκτήτη τους χωρίς καμία άλλη οικονομική χρήση δεν αποτελούν μέρος των εν λόγω πωλήσεων) (βλέπε ΣΕΛ 93, 10.35 και 10.39). Εντούτοις, ορισμένες πωλήσεις μπορεί να λαμβάνουν χώρα στο πλαίσιο της ίδιας θεσμικής μονάδας, όπως για παράδειγμα τα ζώα που σφάζονται από τον γεωργό και καταναλώνονται από την οικογένειά του.

στ) Αποτίμηση των ακαθάριστων επενδύσεων παγίου κεφαλαίου

2.131. Οι ΑΕΠΚ πρέπει να αποτιμώνται σε τιμές αγοραστή (περιλαμβανομένων των εξόδων μεταβίβασης της κυριότητας, των εξόδων εγκατάστασης και όλων των λοιπών εξόδων που σχετίζονται με τη μεταβίβαση) ή στη βασική τιμή παρόμοιων πάγιων περιουσιακών στοιχείων σε περίπτωση παραγωγής για ίδιο λογαριασμό (η βασική τιμή μπορεί να ληφθεί από το σύνολο των δαπανών που έχουν γίνει). Οι πωλήσεις πρέπει να καταγράφονται στην τιμή πώλησης, η οποία πρέπει να αντιστοιχεί στην τιμή αγοραστή μείον τις δαπάνες που σχετίζονται με τη μεταβίβαση κυριότητας των περιουσιακών στοιχείων, τις δαπάνες εγκατάστασης και τις δαπάνες μεταβίβασης (βλέπε σημείο 2.130).

▼B

ζ) Δαπάνες που σχετίζονται με τη μεταβίβαση κυριότητας

2.132. Οι δαπάνες που σχετίζονται με τη μεταβίβαση της κυριότητας των περιουσιακών στοιχείων αποτελούν ΑΕΠΚ του αγοραστή, ακόμη και όταν μέρος των δαπανών αυτών καταβάλλεται από τον πωλητή. Περιλαμβάνουν τις δαπάνες παράδοσης του περιουσιακού στοιχείου (έξοδα εγκατάστασης, μεταφορικά κ.λπ.), τις αμοιβές και τις προμήθειες των μεσαζόντων (συμβολαιογράφων, εμπειρογνωμόνων κ.λπ.) και τους φόρους που οφείλονται για τις ενδιάμεσες υπηρεσίες μεταβίβασης της κυριότητας περιουσιακών στοιχείων.

2.133. Οι ΑΕΠΚ του αγοραστή περιλαμβάνουν την αξία των αγαθών που αγοράζονται, μείον τις δαπάνες μεταφοράς συν το σύνολο των δαπανών μεταβίβασης που σχετίζονται με την αγορά. Αντίστροφα, οι ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου του πωλητή περιλαμβάνουν μόνο την αξία των αγαθών που πωλούνται (μείον τις δαπάνες μεταβίβασης) ([1]). Στην περίπτωση των μη παραχθέντων περιουσιακών στοιχείων (π.χ. γης ή περιουσιακών στοιχείων που είναι κατοχυρωμένα με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, όπως τα δικαιώματα παραγωγής) που δεν περιλαμβάνονται στις ΑΕΠΚ, οι δαπάνες αυτές πρέπει να διαχωρίζονται από την αγορά/πώληση των περιουσιακών αυτών στοιχείων και να καταγράφονται σε ξεχωριστό σημείο ως ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου του αγοραστή.

η) ΑΕΠΚ και μεταβολή της αξίας των περιουσιακών στοιχείων

2.134. Ο ισολογισμός, ο οποίος αποτελεί αναλυτική καταγραφή της αξίας των κατεχόμενων περιουσιακών στοιχείων και των εκκρεμών υποχρεώσεων, δίνει στοιχεία για τις διάφορες συνιστώσες της μεταβολής της αξίας των περιουσιακών στοιχείων. Έτσι όπως ορίζεται στους ισολογισμούς (ΕΣΛ 95, 7.08) μεταξύ της έναρξης και της λήξης μιας λογιστικής περιόδου, η μεταβολή της αξίας των περιουσιακών στοιχείων, μπορεί να περιγραφεί ως εξής:

Αξία των περιουσιακών στοιχείων κατά τη λήξη της περιόδου

– Αξία των περιουσιακών στοιχείων κατά την έναρξη της λογιστικής περιόδου = ΑΕΠΚ

– Η ανάλωση παγίου κεφαλαίου

+ Λοιπές μεταβολές όγκου

+ Ονομαστικά κέρδη (μείον τις ζημίες) κτήσης

2.135. Τα ονομαστικά κέρδη (μείον τις ζημίες) κτήσης αντιστοιχούν στα κέρδη (μείον τις ζημίες) κτήσης που έχουν συσσωρευτεί κατά τη διάρκεια μιας περιόδου και προκύπτουν λόγω μεταβολής της τιμής του περιουσιακού στοιχείου, τα οικονομικά και φυσικά χαρακτηριστικά (ποσοτικά και ποιοτικά) του οποίου παραμένουν αμετάβλητα κατά τη διάρκεια της εν λόγω περιόδου. Οι μεταβολές αυτές καταγράφονται στο λογαριασμό ανατίμησης.

2.136. Οι λοιπές μεταβολές του όγκου των περιουσιακών στοιχείων είναι ροές που επιτρέπουν να καταγραφεί η ανακάλυψη, η υποβάθμιση και η εξάντληση φυσικών περιουσιακών στοιχείων, καθώς και οι συνέπειες εκτάκτων γεγονότων που ενδέχεται να επηρεάσουν τα οικονομικά οφέλη που θα αντλούνταν από τα περιουσιακά στοιχεία. Όσον αφορά τα περιουσιακά στοιχεία του γεωργικού κλάδου δραστηριότητας, οι λοιπές αυτές μεταβολές του όγκου μπορούν να ταξινομηθούν σε τρεις κύριες κατηγορίες:

— έκτακτες απώλειες λόγω καταστροφών (σεισμών, πολέμων, ξηρασίας, επιδημιών κ.λπ.),

— διαφορά μεταξύ της προβλεπόμενης απαξίωσης των περιουσιακών στοιχείων (η οποία μετράται βάσει της ανάλωσης παγίου κεφαλαίου) και της πραγματικής απαξίωσης που έχει διαπιστωθεί (λόγω απρόβλεπτης οικονομικής απαξίωσης, ζημιών, φθοράς και ατυχημάτων που συνεπάγονται μεγαλύτερη από την προβλεπόμενη απαξίωση),

([1]) Άμεση συνέπεια της μεθόδου αυτής είναι ότι οι δαπάνες που συνδέονται με το εμπόριο ζώων, που θεωρούνται πάγια περιουσιακά στοιχεία, μεταξύ των μονάδων πρέπει να καταγράφονται στις ΑΕΠΚ του αγοραστή.

▼B

— αλλαγές στην ταξινόμηση ή στη διάρθρωση των πάγιων περιουσιακών στοιχείων: π.χ. αλλαγές στον οικονομικό προορισμό των αγροτικών γαιών, των γαλακτοπαραγωγών ζωών που προορίζονται για παραγωγή κρέατος (βλέπε σημείο 2.149, υποσημείωση 1) ή των γεωργικών κτιρίων που μετατρέπονται για ιδιωτική ή άλλη οικονομική χρήση.

2.137. Έτσι οι ΑΕΠΚ και η ανάλωση παγίου κεφαλαίου (βλέπε σημεία 3.098 έως 3.106) δεν αποτελούν τα μόνα στοιχεία που πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά την ανάλυση της μεταβολής της αξίας των περιουσιακών στοιχείων.

θ) Συστατικά στοιχεία των ΑΕΠΚ

2.138. Το ΕΣΛ 1995 διακρίνει τέσσερις κατηγορίες στοιχείων που πρέπει να καταγράφονται ως ΑΕΠΚ (βλέπε ΕΣΛ 95, 3.105):

— αγορές μείον πωλήσεις υλικών, νέων ή υφισταμένων, παγίων περιουσιακών στοιχείων (κατοικίες, λοιπά κτίρια και κατασκευές, μηχανήματα και εξοπλισμός, καλλιεργούμενα περιουσιακά στοιχεία),

— αγορές μείον πωλήσεις άυλων, νέων ή υφισταμένων παγίων περιουσιακών στοιχείων (μεταλλευτικές έρευνες, λογισμικά, καλλιτεχνικά έργα κ.λπ.),

— εκτεταμένες βελτιώσεις υλικών μη παραχθέντων περιουσιακών στοιχείων, περιλαμβανομένης της γης,

— δαπάνες που σχετίζονται με τη μεταβίβαση κυριότητας μη παραχθέντων περιουσιακών στοιχείων, π.χ. γης και περιουσιακών στοιχείων κατοχυρωμένων με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας.

2.139. Όσον αφορά τους ΟΛΓ, διακρίνουμε πέντε κατηγορίες στοιχείων ΑΕΠΚ:

— φυτείες που παράγουν επανειλημμένα προϊόντα,

— ζώα,

— υλικά και άυλα πάγια περιουσιακά στοιχεία:

  — μηχανήματα και άλλα είδη εξοπλισμού,

  — εξοπλισμό μεταφορών,

  — κτίρια εκμεταλλεύσεων (που δεν προορίζονται για κατοικίες),

  — λοιπές κατασκευές εξαιρουμένων των έργων βελτίωσης εδάφους (λοιπά κτίρια και κατασκευές κ.λπ.),

  — λοιπά (λογισμικά κ.λπ.),

— έργα βελτίωσης εδάφους,

— δαπάνες που σχετίζονται με τη μεταβίβαση κυριότητας μη παραχθέντων περιουσιακών στοιχείων όπως είναι η γη και τα δικαιώματα παραγωγής.

2.140. Οι ΑΕΠΚ γεωργικών περιουσιακών στοιχείων αφορούν δύο κατηγορίες περιουσιακών στοιχείων (ζώα και φυτείες) που χρησιμοποιούνται επανειλημμένα και με συνεχή τρόπο για την παραγωγή προϊόντων όπως τα φρούτα, το καουτσούκ, το γάλα κ.λπ. Πρόκειται για οπωρώνες, αμπελώνες, καλλιέργειες λυκίσκου, φυτείες μαλακών καρπών και σπαραγγιών. Τα δένδρα που καλλιεργούνται για την ξυλεία τους, καθώς και οι φυτείες χριστουγεννιάτικων δένδρων (που δίνουν μόνο μία φορά τελικό προϊόν) δεν είναι πάγια περιουσιακά στοιχεία, όπως δεν είναι ούτε τα δημητριακά και τα λαχανικά. Τα ζώα που θεωρούνται πάγια περιουσιακά στοιχεία περιλαμβάνουν λόγου χάρη τα ζώα αναπαραγωγής, τα γαλακτοπαραγωγά ζώα, τα πρόβατα που εκτρέφονται για το μαλλί τους και τα ζώα έλξης (τα ζώα που προορίζονται για σφαγή, περιλαμβανομένων των πουλερικών δεν είναι πάγια περιουσιακά στοιχεία).

ι) Φυτείες

2.141. Σύμφωνα με το ΕΣΛ 95 (3.103) οι ΑΕΠΚ σε φυτείες αντιστοιχούν στην αξία των αγορών μείον την αξία των πωλήσεων φυσικών περιουσιακών στοιχείων που παράγουν επανειλημμένα προϊόντα (όπως τα καρποφόρα δένδρα) που έχουν φθάσει σε ωρίμανση συν τη φυσική

▼B

ανάπτυξη παρόμοιων φυσικών περιουσιακών στοιχείων μέχρι να φθάσουν σε ωρίμανση (δηλαδή να δώσουν ένα προϊόν) κατά τη διάρκεια της οικείας λογιστικής περιόδου.

2.142. Ο ορισμός αυτός των ΑΕΠΚ αντιστοιχεί:

— στις δαπάνες που πραγματοποιούνται κατά τη λογιστική περίοδο για τις νέες φυτείες (νέες ή ανανεούμενες) περιλαμβανομένων των δαπανών συντήρησης των νέων φυτειών που πραγματοποιούνται κατά τη λογιστική περίοδο (κατά τη διάρκεια των τριών πρώτων ετών),

— στην αύξηση της εσωτερικής αξίας των φυτειών μέχρι την ωρίμανσή τους,

— στις δαπάνες που σχετίζονται με τη μεταβίβαση κυριότητας όσον αφορά τις συναλλαγές φυτειών και δένδρων που έχουν φθάσει σε ωριμότητα μεταξύ γεωργικών μονάδων.

2.143. Τα δύο πρώτα στοιχεία των ΑΕΠΚ σε φυτείες αποτελούν γεωργική παραγωγή ΑΕΠΚ για ίδιο λογαριασμό.

2.144. Οι πωλήσεις φυτειών (που καταγράφονται στις αρνητικές ΑΕΠΚ) μπορούν να εμφανίζονται υπό δύο μορφές. Αφενός ενδέχεται να αποτελούν φυτείες που πωλούνται αναπτυσσόμενες σε άλλη (γεωργική) μονάδα. Στην περίπτωση αυτή στους ΟΛΓ περιλαμβάνονται μόνο οι δαπάνες που σχετίζονται με τη μεταβίβαση της κυριότητας. Αφετέρου, οι φυτείες ενδέχεται να έχουν υλοτομηθεί πριν από τη λήξη της κανονικής διάρκειας ζωής τους. Εντούτοις, στην περίπτωση αυτή, σύμφωνα με το γενικό ορισμό των πωλήσεων, οι φυτείες που υλοτομούνται πρέπει να έχουν άμεση οικονομική χρήση, να υπάρχει δηλαδή αντιστάθμισμα υπό μορφή χρήσης αγαθών και υπηρεσιών [π.χ. πώληση σε μια επιχείρηση που ειδικεύεται στην πώληση ξυλείας ([1])]. Στη δεύτερη αυτή περίπτωση, οι πωλήσεις φυτειών που θα καταγραφούν ως αρνητικές ΑΕΠΚ θα αντιπροσωπεύουν μάλλον μικρό ποσό.

2.145. Στην πλειονότητα συνεπώς των περιπτώσεων (πλην δηλαδή της δεύτερης περίπτωσης του σημείου 2.144), η αξία των εκριζώσεων δεν πρέπει να αφαιρείται από την αξία των επενδύσεων σε φυτείες. Οι επενδύσεις που προορίζονται για την ανανέωση των υφιστάμενων φυτειών πρέπει να αντιμετωπίζονται ως επενδύσεις και όχι ως δαπάνες τρέχουσας συντήρησης.

2.146. Ο λογιστικός χειρισμός των εκριζώσεων φυτειών πρέπει να αναλύεται σε συσχετισμό με τον υπολογισμό της ανάλωσης παγίου κεφαλαίου. Σύμφωνα με το ΕΣΛ 95, οι φυτείες υπόκεινται σε ανάλωση παγίου κεφαλαίου που αντιστοιχεί στην απαξίωση των φυτειών όταν αυτές ωριμάζουν. Οι εκριζώσεις ([2]) φυτειών πρέπει συνεπώς να ερμηνευθούν ως εξής:

— οι εκριζώσεις που πραγματοποιούνται με τη λήξη της κανονικής διάρκειας ζωής των φυτειών αντιστοιχούν στις φυτείες που αποσύρονται από τα περιουσιακά στοιχεία. Οι εκριζώσεις αυτές λαμβάνονται υπόψη στην ανάλωση παγίου κεφαλαίου καθ' όλη τη διάρκεια του παραγωγικού βίου των φυτειών,

— οι «έκτακτες» εκριζώσεις αντιστοιχούν στις εκριζώσεις που γίνονται πριν από τη λήξη της κανονικής διάρκειας ζωής των φυτειών. Οι εκριζώσεις αυτές γίνονται για διαφόρους λόγους (οικονομικούς, στρατηγικούς κ.λπ.), πρέπει δε να ερμηνεύονται ως διαφορά μεταξύ της πραγματικής απαξίωσης και της κανονικής απαξίωσης που μετράται βάσει της ανάλωσης παγίου κεφαλαίου. Η πλεονασματική αυτή απαξίωση πρέπει να καταγράφεται στο λογαριασμό «Λοιπές μεταβολές του όγκου περιουσιακών στοιχείων» (λογαριασμοί συσσώρευσης) που δεν αποτελεί τμήμα των ΟΛΓ.

2.147. Έτσι, η μεταβολή της αξίας των φυτειών κατά τη διάρκεια μιας λογιστικής περιόδου αποτελείται από τα ακόλουθα τέσσερα στοιχεία (βλέπε σημείο 2.134):

— ΑΕΠΚ που αντιστοιχούν στη διαφορά μεταξύ των αγορών και των πωλήσεων κατά την περίοδο αναφοράς, όπως αυτές ορίζονται στα σημεία 2.141 έως 2.145,

([1]) Στην περίπτωση αυτή, η δραστηριότητα υλοτόμησης της φυτείας και πώλησης της ξυλείας θεωρείται δασοκομική δραστηριότητα.

([2]) Σημειωτέον ότι το κόστος των υπηρεσιών εκρίζωσης που ενδεχομένως τιμολογεί μια επιχείρηση εκρίζωσης, αποτελεί ενδιάμεση ανάλωση υπηρεσιών.

▼B

— ανάλωση παγίου κεφαλαίου, βάσει της οποίας υπολογίζεται η απαξίωση των φυτειών, όπως αυτή ορίζεται στο σημείο 2.146,

— λοιπές μεταβολές του «όγκου» που λαμβάνουν υπόψη τις συνέπειες που έχουν τα απρόβλεπτα ή έκτακτα γεγονότα στις φυτείες (π.χ. έκτακτες εκριζώσεις) και που καταγράφονται στο λογαριασμό «λοιπές μεταβολές του όγκου περιουσιακών στοιχείων» (βλέπε ορισμός στα σημεία 2.136 και 2.146),

— κέρδη (μείον ζημίες) κτήσης, βάσει των οποίων υπολογίζονται οι μεταβολές της αξίας λόγω αυξομειώσεων των τιμών κατά τη διάρκεια της λογιστικής περιόδου και που καταγράφονται στο λογαριασμό ανατίμησης των λογαριασμών συσσώρευσης του ΕΣΛ 1995 (βλέπε ορισμός στο σημείο 2.135).

2.148. Οι επενδύσεις σε καλλιεργούμενα φυτικά περιουσιακά στοιχεία, δηλαδή σε φυτείες, καταγράφονται είτε υπό μορφή πωλήσεων εκ μέρους των επιχειρήσεων που ειδικεύονται σε τέτοιες γεωργικές εργασίες επί συμβάσει (με προετοιμασία του εδάφους, παροχή μηχανημάτων, φυτών, εργατικού δυναμικού κ.λπ.), είτε παραγωγής αγαθών παγίου κεφαλαίου για ίδιο λογαριασμό (βλέπε σημείο 1.75).

Στην περίπτωση παραγωγής φυτειών για ίδιο λογαριασμό, πρέπει να καταχωριστούν τα ακόλουθα:

α) για τον υπολογισμό της αξίας της παραγωγής: για «αγαθά παγίου κεφαλαίου που παράγονται για ίδιο λογαριασμό» σε «φυτείες», είτε η αξία παρόμοιων φυτειών που εκτιμώνται χρησιμοποιώντας τη βασική τιμή και κατ' αναλογία των δαπανών παραγωγής που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια της περιόδου είτε η αξία των υλικών που καταναλώνονται (περιλαμβανομένων των φυτών φυτωρίων) και των υπηρεσιών που παρέχονται κατά τη διάρκεια της περιόδου·

β) κατά τον υπολογισμό της ενδιάμεσης ανάλωσης, οι αξίες των διαφόρων αγαθών ενδιάμεσης ανάλωσης που χρησιμοποιούνται (περιλαμβανομένων των φυτών φυτωρίων)·

γ) Όσον αφορά τις ΑΕΠΚ, στο σημείο «φυτείες», η αξία που λαμβάνεται με την πρόσθεση της αξίας των «αγαθών παγίου κεφαλαίου που παράγονται για ίδιο λογαριασμό» σε φυτείες [δηλαδή η εγγραφή που αναφέρεται στο στοιχείο α) ανωτέρω] και η παραγωγή φυτειών από μονάδες ειδικευμένες σε τέτοιες εργασίες επί συμβάσει.

κ) Τα ζώα που θεωρούνται πάγια περιουσιακά στοιχεία.

2.149. Οι ΑΕΠΚ σε ζώα αντιστοιχούν στα ακόλουθα στοιχεία:

— φυσική ανάπτυξη των ζώων (μέχρι να γίνουν ενήλικα),

— αγορές ζώων (εισαγωγές) μείον πωλήσεις [σφαγές [1] και εξαγωγές],

— δαπάνες που συνδέονται με τη μεταβίβαση της κυριότητας κατά τις συναλλαγές μεταξύ των γεωργικών μονάδων [2].

2.150. Σύμφωνα με το ΕΣΛ 95, οι ΑΕΠΚ σε ζώα αποτελούν το μέτρο της διαφοράς μεταξύ των αγορών (φυσική ανάπτυξη και εισαγωγές) κατά τη διάρκεια του έτους, περιλαμβανομένων των αποκτήσεων που

[1] Ο χειρισμός των πωλήσεων ζώων που προορίζονται για σφαγή (δηλαδή από τα σφαγεία ή από τον εκτροφέα, περιλαμβανομένων όλων των πωλήσεων σε μη γεωργικές μονάδες για λοιπές οικονομικές χρήσεις πλην σφαγής) ως πωλήσεων πάγιων περιουσιακών στοιχείων αποτελεί απλούστευση της λογιστικής διαδικασίας καταχώρισης της πώλησης πάγιων περιουσιακών στοιχείων, η οικονομική χρήση των οποίων έχει μεταβληθεί. Πράγματι, τα ζώα που εθεωρούντο πάγια περιουσιακά στοιχεία μετατρέπονται σε αποθέματα με την καταγραφή μιας ροής που φέρει τον τίτλο «λοιπές μεταβολές του όγκου» (βλέπε σημείο 2.136) η οποία καταγράφεται στο λογαριασμό των λοιπών μεταβολών του όγκου των περιουσιακών στοιχείων. Πωλούνται μόνον υπό μορφή αποθεμάτων· η πώληση εν προκειμένω αποτελεί έξοδο από τα αποθέματα και όχι πώληση περιουσιακών στοιχείων.

[2] Εφόσον η πώληση και η αγορά λαμβάνουν χώρα κατά την ίδια λογιστική περίοδο. Σε αντίθετη περίπτωση, καταγράφεται μια πώληση (για τη λογιστική περίοδο κατά την οποία πραγματοποιείται η πώληση) και μια αγορά (κατά τη λογιστική περίοδο κατά την οποία πραγματοποιείται η αγορά).

▼B

προκύπτουν από την παραγωγή για ίδιο λογαριασμό, και των πωλήσεων ζώων [για σφαγή ([1]), εξαγωγή ή οποιαδήποτε άλλη τελική χρήση] στην οποία προστίθεται το κόστος μεταβίβασης της κυριότητας ([2]). Οι ΑΕΠΚ σε ζώα αφορούν το σύνολο της διάρκειας ζωής του ζώου. Αρχικά, οι ΑΕΠΚ περιλαμβάνουν κατά κύριο λόγο τη φυσική ανάπτυξη του ζώου. Όταν το ζώο ενηλικιωθεί οι ΑΕΠΚ υπολογίζονται κυρίως βάσει των πωλήσεων (πωλήσεις για σφαγή ή εξαγωγές). Οι εισαγωγές, οι εξαγωγές καθώς και οι δαπάνες που σχετίζονται με τη μεταβίβαση κυριότητας αποτελούν συστατικά στοιχεία των ΑΕΠΚ σε ζώα τα οποία αναφέρονται σε ολόκληρη τη διάρκεια ζωής του ζώου. Η φυσική ανάπτυξη των ζώων (και όχι οι ΑΕΠΚ στο σύνολό τους) αποτελούν γεωργική παραγωγή περιουσιακών στοιχείων ζωικού κεφαλαίου για ίδιο λογαριασμό.

2.151. Όπως αποδεικνύεται και στο σημείο 2.134, η μέτρηση των ΑΕΠΚ σε ζώα αποτελεί απλώς μια συνιστώσα της μεταβολής της αξίας των περιουσιακών στοιχείων. Πράγματι, οι ΑΕΠΚ σε ζώα μπορούν να υπολογιστούν μόνο μέσω της μεταβολής του αριθμού των ζώων, η οποία αποτιμάται βάσει της μέσης τιμής του ημερολογιακού έτους για κάθε κατηγορία ζώων (ποσοτική μέθοδος), εάν πληρούνται τρεις προϋποθέσεις:

— απουσία ονομαστικών κερδών ή ζημιών κτήσης (δηλαδή ομαλή εξέλιξη των τιμών και του ζωικού κεφαλαίου),

— απουσία «λοιπών μεταβολών όγκου» (δηλαδή έλλειψη απωλειών λόγω φυσικών καταστροφών, αλλαγών στην ταξινόμηση κ.λπ.),

— απουσία ανάλωσης παγίου κεφαλαίου (δηλαδή να μην προβλέπεται απαξίωση της αξίας των ζώων).

Απουσία «λοιπών μεταβολών όγκου» (δηλαδή έλλειψη απωλειών λόγω φυσικών καταστροφών, αλλαγών στην ταξινόμηση κ.λπ.)· απουσία ανάλωσης παγίου κεφαλαίου (δηλαδή να μην προβλέπεται απαξίωση της αξίας των ζώων).

2.152. Εν γένει λοιπόν οι ΑΕΠΚ για το ζωικό κεφάλαιο δεν μπορούν να υπολογισθούν βάσει της διαφοράς μεταξύ των αξιών των ζώων κατά τη λήξη και κατά την έναρξη της λογιστικής περιόδου. Ο κανόνας υπολογισμού των ΑΕΠΚ για το ζωικό κεφάλαιο εξαρτάται άμεσα από τη μέθοδο που υιοθετείται για την καταχώριση και τον υπολογισμό των τριών συνιστωσών της μεταβολής της αξίας των ζώων (πλην των ΑΕΠΚ), ιδίως δε του στοιχείου «ανάλωση παγίου κεφαλαίου».

2.153. Θεωρητικά πρέπει να υπολογίζεται ανάλωση παγίου κεφαλαίου για τα ζώα ([3]). Πράγματι, η ανάλωση παγίου κεφαλαίου για το ζωικό κεφάλαιο αντιστοιχεί στον υπολογισμό της προβλεπόμενης μείωσης της παραγωγικής ικανότητας των ζώων όταν αυτά χρησιμοποιούνται για παραγωγικούς σκοπούς· η μείωση αυτή αντανακλάται με τη σειρά της στην παρούσα αξία των μελλοντικών εισοδημάτων που δημιουργούνται από τα εν λόγω ζώα. Εντούτοις, δεδομένων των πρακτικών δυσκολιών υπολογισμού της ανάλωσης παγίου κεφαλαίου (ο ορισμός των παραμέτρων υπολογισμού είναι αρκετά πολύπλοκος, βλέπε σημεία 3.105 και 3.106), δεν πρέπει να υπολογίζεται ανάλωση παγίου κεφαλαίου για τα παραγωγικά ζώα.

2.154. Οι ΑΕΠΚ σε ζώα μπορούν να υπολογιστούν βάσει διαφόρων μεθόδων. Η χρήση της μεθόδου διαρκούς απογραφής επιτρέπει τον υπολογισμό όλων των στοιχείων των ΑΕΠΚ που ορίζονται στο σημείο 2.149 (δηλαδή: φυσική ανάπτυξη των ζώων, εισαγωγές, πωλήσεις για σφαγή, εξαγωγές και δαπάνες που σχετίζονται με τη μεταβίβαση κυριότητας) με εξαιρετικά ακριβή τρόπο. Εντούτοις απαιτεί πολλά στοιχεία (π.χ. τιμές παραγωγικών ζώων καθ' όλη τη διάρκεια της παραγωγικής τους ζωής). Το ίδιο ισχύει και για τις μεθόδους που βασίζονται στον κύκλο παραγωγής των ζώων. Πρέπει λοιπόν να υιοθετηθεί απλούστερη μέθοδος ακόμη και αν δεν είναι τόσο πολύ ακριβής.

([1]) Περιλαμβάνονται οι σφαγές για αυτοκατανάλωση ή πληρωμή σε είδος.

([2]) Οι συναλλαγές ζώων αναπαραγωγής μεταξύ των γεωργών δεν καταγράφονται στους λογαριασμούς. Το ίδιο γίνεται όταν οι συναλλαγές αυτές περνούν από μεσάζοντες (εφόσον η αγορά και η πώληση γίνονται κατά τη διάρκεια της ίδιας περιόδου). Αντίθετα, το κόστος μεταβίβασης της κυριότητας (υπηρεσίες μεσαζόντων, εμπορικά περιθώρια, μεταφορικά κ.λπ.) πρέπει να περιλαμβάνεται στην αξία των ΑΕΠΚ για τα ζώα.

([3]) Το ΣΕΛ 93 (6.185), αντίθετα με το ΕΣΛ 95 (6.03), θεωρεί ότι πρέπει να υπολογίζεται ανάλωση παγίου κεφαλαίου για τα ζώα.

▼B

2.155. Η συνιστώμενη μέθοδος χρησιμοποιεί μια προσέγγιση έμμεσου υπολογισμού ([1]). Βασίζεται στον υπολογισμό της μεταβολής του αριθμού ζωικού κεφαλαίου καθώς και στις δύο ακόλουθες υποθέσεις:

— οι τιμές των ζώων είναι κανονικές και φυσιολογικά προβλέψιμες, ούτως ώστε η ετήσια μέση τιμή μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την αποτίμηση των ποσοτήτων αποκλειομένων των κερδών/ζημιών κτήσης,

— οι έκτακτες απώλειες μπορούν να εκτιμηθούν (σε ποσότητα και τιμή).

2.156. Η μέτρηση των ΑΕΠΚ αποτελείται από το άθροισμα των παρακάτω στοιχείων:

ΑΕΠΚ = Μεταβολή του αριθμού του ζωικού κεφαλαίου μεταξύ της λήξης και της έναρξης της λογιστικής περιόδου, η οποία αποτιμάται βάσει της μέσης ετήσιας τιμής P

+ «Μείωση μετατροπής»

+ «Λοιπές απώλειες παραγωγικών ζώων»

+ Δαπάνες σχετικά με τη μεταβίβαση κυριότητας.

2.157. Ο όρος «μείωση μετατροπής» αναφέρεται στη διαφορά που υπάρχει, κατά την έξοδό τους από το παραγωγικό ζωικό κεφάλαιο μεταξύ της αξίας των ζώων όταν αποτιμώνται ως παραγωγικά ζώα (σε τιμή που θα μπορούσαμε να ονομάσουμε τιμή «κεφαλαίου») και της τιμής των ζώων αυτών όταν αποτιμώνται ως ζώα που προορίζονται για σφαγή (δηλαδή στην τιμή πώλησης στο σφαγείο).

2.158. Ο όρος «λοιπές απώλειες παραγωγικών ζώων» περιλαμβάνει δύο ειδών απώλειες:

— τις έκτακτες απώλειες παραγωγικών ζώων που έχουν ενηλικιωθεί,

— την αξία των ζώων που διατηρούνται στο παραγωγικό ζωικό κεφάλαιο μέχρι το τέλος της ζωής τους (φυσικός θάνατος).

2.159. Η αξία των απωλειών που καταγράφονται στον υπολογισμό των ΑΕΠΚ αντιστοιχεί στη διαφορά μεταξύ της αξίας των ζώων σε τιμές που ισχύουν κατά την έναρξη της περιόδου και της αξίας πώλησης των ζώων αυτών. Οι πωλήσεις αυτές αποτιμώνται στην τιμή πώλησης στην περίπτωση σφαγής (δηλαδή για πώληση ή αυτοκατανάλωση) ή έχουν μηδενική αξία όταν τα ζώα δεν έχουν οικονομική χρήση (σε περίπτωση απόρριψης κ.λπ.).

2.160. Οι έννοιες «λοιπές απώλειες παραγωγικών ζώων» και «μείωση μετατροπής» αντιστοιχούν στις ροές που καταγράφονται στο λογαριασμό «λοιπές μεταβολές του όγκου περιουσιακών στοιχείων» του ισολογισμού. Οι έννοιες αυτές επιτρέπουν τη σύνδεση μεταξύ των διαφόρων συστατικών στοιχείων της μεταβολής της αξίας των περιουσιακών στοιχείων και των ΑΕΠΚ, διασφαλίζουν δε τη συμμόρφωση με το ΕΣΛ 1995. Το να τις αγνοήσουμε θα σήμαινε υποεκτίμηση του πραγματικού επιπέδου των ΑΕΠΚ σε ζώα.

2.161. Ο υπολογισμός της παραγωγής ζωικού κεφαλαίου για ίδιο λογαριασμό, ο οποίος αντιστοιχεί στη φυσική ανάπτυξη των ζώων, προκύπτει από τον ορισμό των ΑΕΠΚ για το ζωικό κεφάλαιο, ο οποίος δίδεται στο σημείο 2.149 και ισχύει για τις κατηγορίες ζώων που δεν έχουν ακόμη ενηλικιωθεί:

Παραγωγή για ίδιο λογαριασμό = ΑΕΠΚ + πωλήσεις (σφαγές και εξαγωγές) μείον αγορές (εισαγωγές) ([2]) μείον κόστος μεταβίβασης κυριότητας.

λ) Τα υλικά και άυλα πάγια περιουσιακά στοιχεία (πλην των γεωργικών)

([1]) Μπορεί να χρησιμοποιείται οποιαδήποτε άλλη μέθοδος που οδηγεί σε αντίστοιχα αποτελέσματα.

([2]) Η αφαίρεση αυτή αντιστοιχεί στη θεωρητική περίπτωση κατά την οποία η εισαγωγή παραγωγικών ζώων καταγράφεται ως αγορά στις ΑΕΠΚ. Στην πράξη, υποθέτουμε ότι όλα τα ζώντα ζώα που έχουν εισαχθεί από τον κλάδο γεωργικής δραστηριότητας αντιμετωπίζονται ως αυξομείωση αποθεμάτων (βλέπε σημείο 2.205).

▼B

2.162. Τα υλικά και άυλα περιουσιακά στοιχεία πλην των καλλιεργούμενων (φυτείες και ζώα) περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

— μηχανήματα και άλλα είδη εξοπλισμού,

— εξοπλισμό μεταφορών,

— κτίρια εκμεταλλεύσεων (που δεν προορίζονται για κατοικίες),

— λοιπά (λογισμικά κ.λπ.).

2.163. Οι ΑΕΠΚ αντιστοιχούν στην αγορά των περιουσιακών αυτών στοιχείων (νέων παραχθέντων περιουσιακών στοιχείων, περιουσιακών στοιχείων που έχουν εισαχθεί κατά τη λογιστική περίοδο, ή υφιστάμενων περιουσιακών στοιχείων) μείον τις πωλήσεις τους σε άλλες μονάδες (του γεωργικού κλάδου δραστηριότητας ή λοιπών κλάδων). Σημειωτέον ότι, αν η εν λόγω συναλλαγή αφορά δύο μονάδες του κλάδου «γεωργία» κατά την ίδια λογιστική περίοδο, οι δύο ροές αλληλοαναιρούνται, και μόνον οι δαπάνες που σχετίζονται με τη μεταβίβαση της κυριότητας καταγράφονται στο αντίστοιχο σημείο του πάγιου περιουσιακού στοιχείου.

2.164. Σε περίπτωση κατασκευών ή αγαθών εξοπλισμού (που προορίζονται για πώληση) η παραγωγή των οποίων εκτείνεται σε περισσότερες της μιας περιόδους, η αξία των εργασιών που εκτελούνται κατά την περίοδο παραγωγής πρέπει να καταχωριστεί στην αυξομείωση αποθεμάτων στα χέρια παραγωγών υπό μορφή συνεχιζόμενων εργασιών. Τα αγαθά αυτά (κινητά ή ακίνητα) δεν θα καταγραφούν στις ΑΕΠΚ παρά μόνον κατά τη μεταβίβαση της κυριότητας. Αντίθετα, όταν η παραγωγή αυτή πραγματοποιείται για ίδιο λογαριασμό, οι εργασίες αυτές καταγράφονται ως ΑΕΠΚ καθ' όλη τη διάρκεια παραγωγής (βλέπε σημείο 2.025).

2.165. Τα περιουσιακά στοιχεία που αλλάζουν οικονομική χρήση χωρίς να σημειωθεί μεταβολή της κυριότητας (π.χ. ένα γεωργικό κτίριο που χρησιμοποιείται για άλλους σκοπούς πλην της γεωργικής παραγωγικής δραστηριότητας) δεν υπεισέρχονται στις πωλήσεις περιουσιακών στοιχείων. Οι μεταβολές αυτές καταγράφονται στο λογαριασμό «λοιπές μεταβολές του όγκου των περιουσιακών στοιχείων».

μ) Οι βελτιώσεις γαιών

2.166. Οι σημαντικές βελτιώσεις σε υλικά μη παραχθέντα περιουσιακά στοιχεία αντιστοιχούν κατά κύριο λόγο στη βελτίωση γαιών (βελτίωση της ποιότητας, αύξηση της απόδοσης των γαιών χάρη στην άρδευση, την αποστράγγιση, την πρόληψη πλημμυρών κ.λπ.) και πρέπει να αντιμετωπίζονται όπως όλες οι άλλες ΑΕΠΚ. Δεδομένου ότι οι αγορές και οι πωλήσεις γαιών δεν καταγράφονται ως ΑΕΠΚ (πρόκειται για μη παραχθέντα περιουσιακά στοιχεία), οι επενδύσεις για τη βελτίωση των γαιών περιλαμβάνονται ξεχωριστά σε ειδικό σημείο των ΑΕΠΚ.

2.167. Οι επενδύσεις αυτές αντιστοιχούν σε δαπάνες για τη βελτίωση γαιών και την προετοιμασία τους για άλλες παραγωγικές χρήσεις πλην των δαπανών τρέχουσας συντήρησης (βλέπε σημεία 2.127 έως 2.129). Οι δαπάνες αυτές πρέπει είτε να πραγματοποιούνται από γεωργικές εκμεταλλεύσεις είτε το αποτέλεσμά τους να περιέρχεται στην κυριότητα των γεωργικών εκμεταλλεύσεων. Πρόκειται συγκεκριμένα για δαπάνες που αφορούν έργα υποδομής: καθαρισμό, ισοπέδωση, αποστράγγιση, άρδευση και αναδασμό (βλέπε ΕΣΛ 95, 3.106 και ΣΕΛ 93, 10.51 έως 10.54).

ν) Δαπάνες που σχετίζονται με τη μεταβίβαση κυριότητας μη παραχθέντων περιουσιακών στοιχείων

2.168. Οι δαπάνες που σχετίζονται με τη μεταβίβαση της κυριότητας μη παραχθέντων περιουσιακών στοιχείων αναφέρονται στις αγορές γης και μη παραχθέντων άυλων περιουσιακών στοιχείων (π.χ. περιουσιακά στοιχεία κατοχυρωμένα με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, δικαιώματα παραγωγής κ.λπ.) από τις γεωργικές μονάδες. Οι αγορές αυτές μη παραχθέντων περιουσιακών στοιχείων δεν καταγράφονται ως ΑΕΠΚ (αλλά καταγράφονται σε άλλο τίτλο του λογαριασμού κεφαλαίου διότι πρόκειται για μη παραχθέντα περιουσιακά στοιχεία) και μόνο οι δαπάνες που σχετίζονται με τη μεταβίβαση κυριότητας καταγράφονται στις ΑΕΠΚ (για τον αγοραστή όχι όμως και για την πωλητή).

▼B

ξ) Αγαθά και υπηρεσίες που εξαιρούνται από τις ΑΕΠΚ:

2.169. Τα ακόλουθα αγαθά και υπηρεσίες δεν περιλαμβάνονται στις ΑΕΠΚ:

α) μικρά εργαλεία, ενδύματα εργασίας, ανταλλακτικά και εξοπλισμός μικρής αξίας (κάτω των 500 ευρώ σε τιμές 1995), ακόμη και αν τα αγαθά αυτά έχουν κανονική διάρκεια ζωής άνω του ενός έτους (βλέπε εντούτοις σημεία 2.125 και 2.126)· λόγω της τακτικής τους ανανέωσης και σύμφωνα με τη λογιστική πρακτική της επιχείρησης οι αγορές αυτές αγαθών θεωρούνται ενδιάμεση ανάλωση (βλέπε σημεία 2.105 και 2.106)·

β) οι τρέχουσες εργασίες συντήρησης και επισκευής (βλέπε σημεία 2.127 έως 2.129). Οι εργασίες αυτές ταξινομούνται στην ενδιάμεση ανάλωση·

γ) Οι αγορές των υπηρεσιών αυτών αποτελούν τμήμα της ενδιάμεσης ανάλωσης [βλέπε σημείο 2.108 στοιχείο δ)]·

δ) τα διαρκή αγαθά που έχουν αγοράσει τα νοικοκυριά για την ικανοποίηση των οικιακών τους αναγκών· τα αγαθά αυτά, δεδομένου ότι δεν χρησιμοποιούνται για παραγωγικούς σκοπούς, θεωρούνται τελική κατανάλωση·

ε) τα ζώα που χρησιμεύουν ως αποθέματα: ζώα πάχυνσης που εκτρέφονται για σφαγή, περιλαμβανομένων των πουλερικών·

στ) τα κέρδη και οι ζημίες κτήσης επί των παγίων περιουσιακών στοιχείων (καταγράφονται στο λογαριασμό ανατίμησης, βλέπε σημείο 2.135)·

ζ) οι απώλειες πάγιων περιουσιακών στοιχείων που οφείλονται σε καταστροφές (ασθένειες βοοειδών κ.λπ.) ή σε ανωτέρα βία (πλημμύρες, θύελλες κ.λπ.) (βλέπε σημεία 2.045 και 2.136).

2.170. Η αξία των αγαθών παγίου κεφαλαίου που χρησιμοποιούνται συγχρόνως για επαγγελματικούς και για ιδιωτικούς (π.χ. μηχανοκίνητα οχήματα) σκοπούς καταγράφεται ανάλογα με το είδος χρήσης· εν μέρει ως ΑΕΠΚ και εν μέρει ως τελική κατανάλωση.

2. **Αυξομείωση αποθεμάτων**

α) Ορισμός των αποθεμάτων και της αυξομείωσης των αποθεμάτων

2.171. Τα αποθέματα περιλαμβάνουν όλα τα αγαθά που δεν αποτελούν τμήμα του παγίου κεφαλαίου και τα οποία, σε μια δεδομένη στιγμή, είναι στην κατοχή των παραγωγικών μονάδων. Τα αποθέματα διαιρούνται σε δύο κατηγορίες: αποθέματα εισροών και αποθέματα παραγωγής:

— τα αποθέματα εισροών αποτελούνται από πρώτες ύλες και εφόδια που προορίζονται να χρησιμοποιηθούν σε μεταγενέστερο στάδιο ως ενδιάμεσες εισροές στην παραγωγική διαδικασία. Κανονικά, η ανάλωση αυτών των προϊόντων υπολογίζεται με την αναπροσαρμογή των αγορών (ή άλλων μορφών απόκτησης) με βάση την αυξομείωση των αποθεμάτων κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς (βλέπε σημείο 2.021),

— τα αποθέματα παραγωγής αποτελούν αποθέματα τελικών προϊόντων και συνεχιζόμενων εργασιών των παραγωγών. Λαμβάνονται υπόψη κατά τον υπολογισμό της παραγωγής. Τα αποθέματα παραγωγής περιλαμβάνουν:

— τα τελικά προϊόντα του κλάδου δραστηριότητας: πρόκειται για αγαθά που οι παραγωγοί δεν έχουν την πρόθεση να τα μεταποιήσουν περαιτέρω πριν να τα προωθήσουν για άλλους οικονομικούς σκοπούς. Στην περίπτωση της γεωργίας και της δασοκομίας, περιλαμβάνουν τα φυτικά προϊόντα, το ελαιόλαδο, το μούστο σταφυλιών, τα ζωικά προϊόντα, την ξυλεία και άλλα δασοκομικά προϊόντα, καθώς και τα μη γεωργικά (δασοκομικά) αγαθά που παράγονται στο πλαίσιο δευτερευουσών δραστηριοτήτων που δεν είναι δυνατόν να διαχωριστούν,

— τις συνεχιζόμενες εργασίες: πρόκειται για την παραγωγή η οποία δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί. Όσον αφορά τους ΟΛΓ, οι συνεχιζόμενες εργασίες περιλαμβάνουν το κρασί, τα ζώα που προορίζονται για σφαγή, όλα τα κοτόπουλα και άλλα πουλερικά (περιλαμβανομένων των πουλερικών αναπαραγωγής) και τα άλλα ζώα πλην όσων θεωρούνται πάγιο κεφάλαιο.

▼B

Σημειωτέον ότι οι αναπτυσσόμενες καλλιέργειες (βλέπε σημείο 2.012) δεν θεωρούνται αποθέματα συνεχιζόμενων εργασιών στο πλαίσιο των ετήσιων οικονομικών λογαριασμών.

2.172. Η μη καταγραφή των αναπτυσσόμενων καλλιεργειών στις συνεχιζόμενες εργασίες δικαιολογείται, στην περίπτωση της ευρωπαϊκής γεωργίας, από το γεγονός ότι η συντριπτική πλειονότητα των καλλιεργειών έχει κύκλο παραγωγής μικρότερο από μια λογιστική περίοδο. Θεωρείται επίσης ότι η λογιστική καταχώριση κατά τη συγκομιδή τους επιτρέπει να υπάρχει επαρκής συνέπεια με τις δαπάνες παραγωγής στην ανάλυση των εισοδημάτων της δραστηριότητας (βλέπε σημείο 2.012). Όταν η συγκομιδή και οι εργασίες προετοιμασίας και σποράς του εδάφους δεν πραγματοποιούνται κατά την ίδια λογιστική περίοδο, οι λογαριασμοί της περιόδου κατά την οποία εμφανίζονται οι δαπάνες δείχνουν λογιστική ζημία, ενώ οι λογαριασμοί της περιόδου της συγκομιδής δείχνουν λογιστικό κέρδος. Η μέθοδος αυτή καταχώρισης μπορεί εντούτοις να γίνει δεκτή, διότι, όταν οι συνθήκες δεν αλλάζουν από τη μια χρονιά στην άλλη, υπάρχει κατά προσέγγιση αντιστάθμιση: οι δαπάνες δηλαδή αντισταθμίζονται κατά τη διάρκεια της ίδιας περιόδου από το κέρδος που προέρχεται από την πώληση της προηγούμενης συγκομιδής. Μόνο σε περίπτωση αξιοσημείωτης μεταβολής όσον αφορά την παραγωγή ή σε περίπτωση πολύ κακής συγκομιδής δεν γίνεται αυτή η αντιστάθμιση. Σε τέτοιες περιπτώσεις, μπορεί να ενδείκνυται η καταγραφή της παραγωγής ως συνεχιζόμενες εργασίες (βλέπε επίσης σημείο 2.013).

2.173. Πρέπει να διευκρινιστεί ότι οι υπηρεσίες δεν περιλαμβάνονται στα αποθέματα, πλην των υπηρεσιών που περιλαμβάνονται στην αξία, σε τιμές αγοραστή, των αγαθών που αποθηκεύονται.

2.174. Σύμφωνα με το ΕΣΛ 95, η αυξομείωση των αποθεμάτων υπολογίζεται αφαιρώντας την αξία των εξόδων από τα αποθέματα και των ενδεχομένων επαναλαμβανόμενων απωλειών αποθηκευμένων αγαθών από την αξία των εισόδων στα αποθέματα.

β) Χρονική στιγμή της καταγραφής και αποτίμηση της αυξομείωσης των αποθεμάτων

2.175. Οι είσοδοι στα αποθέματα πρέπει να αποτιμώνται κατά τη στιγμή που εισέρχονται στα αποθέματα, οι δε έξοδοι από τα αποθέματα πρέπει να αποτιμώνται βάσει των τιμών που ισχύουν κατά τη στιγμή που πραγματοποιούνται. Η χρονική στιγμή (καταγραφής και αποτίμησης) των εισόδων και εξόδων από τα αποθέματα πρέπει να συμβαδίζει με τη στιγμή καταγραφής των λοιπών συναλλαγών προϊόντων (παραγωγή και ενδιάμεση ανάλωση).

2.176. Η βασική τιμή αποτελεί την τιμή που πρέπει να χρησιμοποιείται για την αποτίμηση της αυξομείωσης των αποθεμάτων (είσοδοι, έξοδοι ή απώλειες τελικών προϊόντων ή συνεχιζόμενων εργασιών). Όσον αφορά τις εισόδους συνεχιζόμενων εργασιών, η τιμή που χρησιμοποιείται πρέπει να εκτιμάται εφαρμόζοντας το κλάσμα του συνολικού κόστους που προέκυψε στη λήξη της περιόδου, στη βασική τιμή ενός άλλου παρόμοιου προϊόντος. Εναλλακτικά, η αξία των εγγραφών στις συνεχιζόμενες εργασίες μπορεί να εκτιμηθεί με βάση την αξία του κόστους παραγωγής με μια προσαύξηση για να καλυφθεί το προσδοκώμενο λειτουργικό πλεόνασμα ή το (κατ' εκτίμηση) μεικτό εισόδημα (βλέπε ΕΣΛ 95, 3.51 και 3.52).

2.177. Η μέθοδος που συνιστάται στο ΕΣΛ 95 για την καταγραφή των εισόδων στα αποθέματα και των εξόδων από τα αποθέματα είναι η μέθοδος της διαρκούς απογραφής. Εντούτοις, η μέθοδος αυτή δεν χρησιμοποιείται παντού, δεδομένης της δυσκολίας να αποκομίσουμε στοιχεία για τις εισόδους και τις εξόδους. Σε μια προσπάθεια ευθυγράμμισης με τη «μέθοδο διαρκούς απογραφής», το ΕΣΛ 95 προτείνει μια «ποσοτική» μέθοδο η οποία συνίσταται στον υπολογισμό των αυξομειώσεων αποθεμάτων ως διαφοράς όγκου μεταξύ των αποθεμάτων κατά το άνοιγμα και το κλείσιμο της λογιστικής περιόδου, η οποία υπολογίζεται βάσει των μέσων τιμών που ισχύουν κατά την οικεία περίοδο. Εντούτοις, η μέθοδος αυτή ισχύει μόνον όταν οι τιμές παραμένουν σταθερές κατά την οικεία περίοδο ή όταν οι τιμές και οι ποσότητες που αποθηκεύονται αυξάνονται ή μειώνονται με σταθερό ρυθμό κατά τη λογιστική περίοδο.

2.178. Αυτή η «ποσοτική μέθοδος» δεν μπορεί να εφαρμοστεί στα φυτικά προϊόντα λόγω της διακύμανσης των τιμών και των ποσοτήτων, η οποία οφείλεται στη διαδικασία παραγωγής και στη διάρθρωση της

▼B

προσφοράς και της ζήτησης. Το ειδικό αυτό πρόβλημα της γεωργίας αναγνωρίζεται από το ΕΣΛ 1995 [σημείο 3.124 στοιχείο γ)].

2.179. Σημειωτέον επίσης ότι η αυξομείωση αποθεμάτων, όπως αυτή ορίζεται στο σημείο 2.174, αποτελεί απλώς μία από τις συνιστώσες της αυξομείωσης της αξίας των αποθεμάτων μεταξύ του ανοίγματος και του κλεισίματος της λογιστικής περιόδου. Πράγματι, οι ισολογισμοί ανοίγματος και κλεισίματος των αποθεμάτων περιουσιακών στοιχείων συνδέονται με μία βασική λογιστική εξίσωση:

Αξία αποθεμάτων κατά το κλείσιμο βάσει τιμών που ισχύουν στη λήξη της λογιστικής περιόδου

– Αξία αποθεμάτων κατά το άνοιγμα βάσει τιμών που ισχύουν κατά την έναρξη της λογιστικής περιόδου =

Αυξομείωση αποθεμάτων (είσοδοι – έξοδοι – επαναλαμβανόμενες απώλειες)

+ ονομαστικά κέρδη (μείον τις ζημίες) κτήσης

+ λοιπές μεταβολές όγκου.

2.180. Αυτά τα ονομαστικά κέρδη και οι ονομαστικές ζημίες κτήσης, καθώς και οι λοιπές μεταβολές του όγκου ([1]) δεν πρέπει να περιλαμβάνονται στον υπολογισμό της παραγωγής, αλλά στο λογαριασμό των λοιπών μεταβολών των περιουσιακών στοιχείων (στο λογαριασμό ανατίμησης και στο λογαριασμό λοιπών μεταβολών του όγκου περιουσιακών στοιχείων αντίστοιχα).

2.181. Η κυριότερη δυσκολία για την αποτίμηση της αυξομείωσης των αποθεμάτων στους ΟΛΓ αφορά τα φυτικά προϊόντα. Πράγματι, τα γεωργικά αυτά προϊόντα αποτελούν εποχιακά προϊόντα, η είσοδος των οποίων στα αποθέματα γίνεται μόνο μετά τη συγκομιδή, η δε έξοδος των οποίων από τα αποθέματα εκτείνεται σε πολλούς μήνες μετά τη συγκομιδή και συνεχίζεται συχνά κατά το επόμενο λογιστικό έτος. Επίσης, η τιμή τους υπόκειται συχνά σε σημαντικές διακυμάνσεις από τη μία λογιστική περίοδο στην άλλη ή και κατά τη διάρκεια της ίδιας λογιστικής περιόδου.

γ) Αυξομείωση των αποθεμάτων ζωικού κεφαλαίου και ζωικών προϊόντων

2.182. Στην περίπτωση της αποτίμησης των αυξομειώσεων του ζωικού κεφαλαίου, δεν έχει σημασία το αν τα ζώα έχουν εκτραφεί από τη γέννησή τους μέσα στη χώρα ή αν εισήχθησαν σε νεαρή ηλικία από την αλλοδαπή, προκειμένου να εκτραφούν και να παχυνθούν, στη συνέχεια, στη χώρα. Τα εισαγόμενα ζώα «πολιτογραφούνται», ούτως ειπείν, τη στιγμή κατά την οποία παραλαμβάνονται από την εκμετάλλευση η οποία θα τα εκθρέψει στη συνέχεια στην εθνική επικράτεια και εξομοιώνονται, εφεξής, με την εγχώρια παραγωγή.

2.183. Για να αποτιμηθούν οι αυξομειώσεις του ζωικού κεφαλαίου κατά το τέλος της περιόδου αναφοράς, είναι απαραίτητο να γίνει διάκριση μεταξύ του ζωικού κεφαλαίου που εμπίπτει στην κατηγορία των αποθεμάτων και του ζωικού κεφαλαίου που εμπίπτει στην κατηγορία των παγίων στοιχείων ενεργητικού (βλέπε σημεία 2.140 και 2.202). Ως αξία σε βασικές τιμές για την πρώτη κατηγορία ζώων πρέπει να θεωρηθεί το άθροισμα των δαπανών παραγωγής κατά τη διάρκεια της ζωής του μέσου ζώου στις διάφορες κατηγορίες ζώων έως και το έτος αναφοράς, συν μια προσαύξηση για το κατ' εκτίμηση λειτουργικό πλεόνασμα ή μια εκτίμηση του μεικτού εισοδήματος (βλέπε σημείο 2.176). Αν, αρχικά, ένα ζώο είχε εισαχθεί πριν από την έναρξη της ζωής του στην εθνική επικράτεια, η τιμή αγοράς τη στιγμή της εισαγωγής μπορεί να θεωρηθεί ότι αντιπροσωπεύει το άθροισμα των δαπανών παραγωγής έως την ημερομηνία αυτή.

2.184. Λόγω της γενικά ομαλής εξέλιξης που παρουσιάζουν οι τιμές των ζώων, η αυξομείωση των αποθεμάτων ζώων είναι δυνατόν να αποτιμηθεί με μια απλή προσεγγιστική μέθοδο, η οποία αποκλείει τα ονομαστικά κέρδη κτήσης (μείον τις ζημίες). Για κάθε κατηγορία ζώων, η

([1]) Ως λοιπές μεταβολές του όγκου νοούνται συνήθως τα αποθέματα αγαθών που καταστρέφονται μετά από έκτακτα γεγονότα (π.χ. φυσικές καταστροφές). Οι επαναλαμβανόμενες απώλειες περιλαμβάνονται στις εξόδους από τα αποθέματα.

▼B

μεταβολή του ζωικού πληθυσμού μεταξύ του τέλους και της αρχής του λογιστικού έτους πολλαπλασιάζεται με τη μέση τιμή που παρατηρήθηκε κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς.

δ) Αυξομείωση των αποθεμάτων εποχικών προϊόντων

2.185. Τα εποχικά προϊόντα (βλέπε σημεία 2.178 και 2.181) είναι προϊόντα για τα οποία η ποσοτική μέθοδος δεν αποτελεί ικανοποιητική προσέγγιση της μεθόδου της διαρκούς απογραφής λόγω της ακανόνιστης εξέλιξης των τιμών και των ποσοτήτων. Η εφαρμογή μιας ποσοτικής μεθόδου θα μπορούσε να έχει ως αποτέλεσμα το συνυπολογισμό των ονομαστικών κερδών ή ζημιών κτήσης στη μέτρηση της αυξομείωσης των αποθεμάτων. Μια λύση θα μπορούσε να είναι η μέτρηση της αυξομείωσης των αποθεμάτων σε συντομότερες από την περίοδο αναφοράς περιόδους (π.χ., περιόδους τριών μηνών), δηλαδή σε υποπεριόδους που θα ήταν περισσότερο ομοιογενείς όσον αφορά την εξέλιξη των τιμών και των ποσοτήτων. Ωστόσο, μια μέθοδος αυτού του είδους είναι συχνά δύσκολο να εφαρμοστεί λόγω της έλλειψης βασικών στοιχείων.

2.186. Μια άλλη μέθοδος αποτίμησης των αποθεμάτων των εποχικών προϊόντων συνίσταται στο να εξεταστεί η εξέλιξη των τιμών των αποθεματοποιημένων αγαθών. Η τιμή ενός αγαθού μπορεί να αυξομειωθεί κατά τη διάρκεια της αποθεματοποίησής του για τρεις τουλάχιστον λόγους (ΣΕΛ 93, 6.105):

— οι φυσικές ιδιότητες του αγαθού είναι δυνατόν να βελτιωθούν ή να χειροτερεύσουν με την πάροδο του χρόνου,

— είναι δυνατόν να υπάρξουν εποχικοί παράγοντες που επηρεάζουν την προσφορά ή τη ζήτηση του αγαθού, με αποτέλεσμα τακτικές και προβλέψιμες αυξομειώσεις της τιμής του κατά τη διάρκεια του έτους, χωρίς κατ' ανάγκην να μεταβληθούν οι φυσικές του ιδιότητες,

— είναι δυνατόν να υπάρξουν παράγοντες όπως γενική ανατίμηση των ειδών (πληθωρισμός) ή άλλοι γενικοί παράγοντες που ενδέχεται να οδηγήσουν σε μεταβολή της τιμής του εν λόγω αγαθού, χωρίς αλλαγή των φυσικών ή οικονομικών του χαρακτηριστικών.

2.187. Η διαφορά μεταξύ της τιμής με την οποία αποθεματοποιούνται τα προϊόντα και της τιμής με την οποία εξέρχονται από τα αποθέματα πρέπει, στις δύο πρώτες περιπτώσεις, να αντανακλά την αξία μιας πρόσθετης παραγωγής που θα πραγματοποιηθεί κατά τη διάρκεια της αποθεματοποίησης (ΣΕΛ 93, 6.106), δεδομένου ότι τα προϊόντα που εξέρχονται από τα αποθέματα πολλούς μήνες μετά τη συγκομιδή, είναι διαφορετικά, από οικονομικής απόψεως, από εκείνα που αποθεματοποιήθηκαν. Αυτή η μορφή αύξησης της αξίας των προϊόντων δεν πρέπει να θεωρηθεί ως ονομαστικό κέρδος κτήσης (ΣΕΛ 93, 12.70).

2.188. Με βάση τις διάφορες συνιστώσες της αυξομείωσης της αξίας των αποθεμάτων και τους διάφορους παράγοντες που καθορίζουν τις αυξομειώσεις των τιμών των αποθεματοποιημένων προϊόντων, και λαμβανομένης υπόψη της δυσκολίας πλήρους αποκλεισμού της καταγραφής των κερδών/ζημιών κτήσης κατά την αποτίμηση της εποχικής παραγωγής, συνιστώνται δύο μέθοδοι. Οι μέθοδοι αυτές διαφέρουν ως προς την ερμηνεία της αποθεματοποιητικής δραστηριότητας, καθώς και ως προς το χρόνο καταγραφής της μεταβολής της αξίας των αγαθών λόγω της αποθεματοποίησής τους. Η πρώτη μέθοδος αποτελεί τη μέθοδο αναφοράς που πρέπει να εφαρμόζεται για την αποτίμηση της παραγωγής και των αυξομειώσεων των αποθεμάτων των εποχικών γεωργικών προϊόντων. Η δεύτερη μέθοδος μπορεί να χρησιμοποιηθεί για περισσότερο ειδικές περιπτώσεις (κυρίως για τα προϊόντα με χαμηλή προβλεψιμότητα τιμής).

2.189. Η μέθοδος αναφοράς συνίσταται στον προσδιορισμό της αυξομείωσης των αποθεμάτων ως διαφοράς μεταξύ της αξίας της παραγωγής του έτους και της αξίας των πωλήσεων (και λοιπών χρήσεων) κατά το ίδιο έτος ([1]). Στηρίζεται στην υπόθεση ότι δεν υπάρχει πλέον απόθεμα κατά το τέλος της περιόδου εμπορίας (τέλος του πρώτου εξαμήνου του επόμενου ημερολογιακού έτους). Στα πλαίσια της μεθόδου αυτής, αποτιμάται άμεσα η συνολική συγκομισθείσα παραγωγή του έτους n με τη βοήθεια της μέσης σταθμισμένης τιμής που ίσχυε κατά την

([1]) Με βάση τη διαίρεση της παραγωγής σε πωλήσεις (και λοιπές χρήσεις) και αυξομείωση αποθεμάτων.

▼B

περίοδο εμπορίας (n/n+1) και αφαιρείται απ' αυτήν η αξία όλων των πωλήσεων (και λοιπών χρήσεων) που πραγματοποιήθηκαν κατά το ημερολογιακό έτος (n), που αντιστοιχεί στο έτος συγκομιδής ([1]), στις τιμές που ίσχυαν κατά το χρόνο της πώλησης (ή των λοιπών χρήσεων).

2.190. Η μέθοδος αναφοράς θεωρεί την αποθεματοποιητική δραστηριότητα ως παράγοντα αύξησης των τιμών των αγαθών κατά τη διάρκεια της αποθεματοποίησης. Προβαίνει έτσι σε διάκριση μεταξύ της αποθεματοποιητικής δραστηριότητας και των συνεπειών της στις τιμές των προϊόντων. Η αύξηση αξίας που προκύπτει από την αποθεματοποίηση του αγαθού υπολογίζεται αναδρομικά, δεδομένου ότι καταλογίζεται στην παραγωγή του έτους (n) (δηλαδή του έτους συγκομιδής, έστω και αν οι πωλήσεις εκτείνονται σε δύο ημερολογιακά έτη), καθώς η εξέλιξη των τιμών μπορεί να προβλεφθεί χωρίς μεγάλη αβεβαιότητα, εφόσον προκύπτει από σχετικά ομαλές και προβλέψιμες διακυμάνσεις (βλέπε σημείο 2.186).

2.191. Η εφαρμογή αυτής της μεθόδου καθιστά δυνατή την ελαχιστοποίηση του συνυπολογισμού των κερδών ή ζημιών κτήσης στη μέτρηση της παραγωγής. Εξασφαλίζει τη συνοχή μεταξύ του υπολογισμού της παραγωγής σε αξία και του υπολογισμού της σε ποσότητα και αποτρέπει την καταγραφή της παραγωγής βάσει των συνεχιζόμενων εργασιών (καταγραφή η οποία απαιτεί στοιχεία για το επίπεδο των αποθεμάτων στην αρχή και το τέλος του ημερολογιακού έτους, με τις αντίστοιχες τιμές). Τέλος, διευκολύνει την κατάρτιση των λογαριασμών σε σταθερές τιμές.

2.192. Μια δεύτερη μέθοδος συνιστάται για την ειδική περίπτωση των προϊόντων των οποίων η προβλεψιμότητα της τιμής είναι χαμηλή (όπως είναι τα φρούτα, τα λαχανικά, οι πατάτες και το ελαιόλαδο) και των οποίων το επίπεδο αποθεματοποίησης στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις είναι σημαντικό από οικονομικής απόψεως. Η μέθοδος αυτή είναι λιγότερο αυστηρή από τη μέθοδο αναφοράς ως προς τον αποκλεισμό των κερδών και ζημιών κτήσης κατά τη μέτρηση της παραγωγής· θεωρεί την αποθεματοποιητική δραστηριότητα ως χρονική επέκταση της διαδικασίας παραγωγής. Ο συνυπολογισμός της αύξησης της τιμής των αποθεματοποιημένων αγαθών ετεροχρονίζεται και καταλογίζεται στο έτος κατά το οποίο γίνεται η αποθεματοποίηση.

2.193. Σύμφωνα με τη δεύτερη μέθοδο, η εποχική παραγωγή υπολογίζεται απευθείας ως άθροισμα των πωλήσεων, των λοιπών χρήσεων και των αυξομειώσεων των αποθεμάτων. Η αξία της αυξομείωσης των αποθεμάτων υπολογίζεται με αποτίμηση των αποθεμάτων στο τέλος και την αρχή του λογιστικού έτους με βάση τις τρέχουσες τιμές τους.

2.194. Πρέπει να σημειωθεί ότι αυτές οι δύο μέθοδοι διαφέρουν ως προς τον τρόπο με τον οποίο μετρούν την αυξομείωση των αποθεμάτων, όχι όμως ως προς την αποτίμηση των πωλήσεων (οι οποίες αποτιμώνται σύμφωνα με τη βασική τιμή που ισχύει κατά την έξοδο των αγαθών από τα αποθέματα).

ε) Αυξομείωση των αποθεμάτων οίνου (που παρασκευάζεται από σταφύλια παραγόμενα από την ίδια εκμετάλλευση)

2.195. Ο οίνος είναι ένα προϊόν το οποίο γενικά αποθεματοποιείται επί αρκετά έτη με σκοπό την παλαίωση και την ωρίμανσή του. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου αποθεματοποίησης, η ποιότητα μεταβάλλεται. Αυτή η δραστηριότητα αποθεματοποίησης του οίνου στο επίπεδο της εκμετάλλευσης μπορεί να θεωρηθεί ως επέκταση της διαδικασίας παραγωγής του οίνου, δεδομένου ότι ο οίνος που εξέρχεται από τα αποθέματα είναι διαφορετικός από εκείνον ο οποίος εισέρχεται σ' αυτά. Κατά συνέπεια, ο αποθεματοποιημένος οίνος πρέπει να αντιμετωπίζεται ως συνεχιζόμενη εργασία, η δε διαπιστούμενη αύξηση της αξίας του ως αύξηση της παραγωγής, η οποία πρέπει να μετράται κατά τρόπο συνεχή.

2.196. Η αυξομείωση της αξίας του οίνου μπορεί να προκύψει από τρεις παράγοντες: μεταβολή της ποιότητάς του, μεταβολές στη διάρθρωση της προσφοράς και της ζήτησης (ήτοι, σχετικές τιμές μεταξύ νέων

([1]) Παρόμοιο αποτέλεσμα μπορεί να ληφθεί με την καταχώριση των πωλήσεων σε εξαμηνιαία βάση και τον υπολογισμό της παραγωγής του έτους αναφοράς n με άθροιση των πωλήσεων του δευτέρου εξαμήνου του έτους (n) και των πωλήσεων του πρώτου εξαμήνου του έτους (n+1).

▼B

και παλαιών οίνων) και γενική αύξηση των τιμών. Ενώ η αυξομείωση της αξίας του οίνου η οποία οφείλεται στους δύο πρώτους παράγοντες πρέπει να ενσωματώνεται στη μέτρηση της παραγωγής, αντίθετα, κάθε αύξηση των τιμών του οίνου οφειλόμενη σε γενική αύξηση των τιμών του, δεν πρέπει να περιλαμβάνεται στην αξία της παραγωγής, αλλά να θεωρείται κέρδος κτήσης (και να καταχωρίζεται στο λογαριασμό ανατίμησης).

2.197. Η καταχώριση της αύξησης της αξίας του οίνου στην αξία της παραγωγής πρέπει να γίνεται κατά τρόπο συνεχή, καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας παλαίωσης. Ωστόσο, κάτι τέτοιο προϋποθέτει την ύπαρξη πολύ μεγάλου αριθμού πληροφοριών για τη διάρθρωση των αποθεμάτων οίνου σε συνάρτηση με το έτος παραγωγής, την ποιότητα και τη ζώνη παραγωγής τους, καθώς και την εξέλιξη των αντίστοιχων τιμών τους. Επειδή τα στοιχεία αυτά δεν είναι γενικώς διαθέσιμα στα κράτη μέλη, δύο πρακτικές μέθοδοι επιτρέπουν τον κατά προσέγγιση υπολογισμό, στους γεωργικούς οικονομικούς λογαριασμούς, της αύξησης της αξίας του οίνου που οφείλεται στην παλαίωσή του. Αν και δεν είναι τόσο αυστηρές από εννοιολογικής πλευράς, ωστόσο, αυτές οι δύο μέθοδοι θεωρούνται αποδεκτές, λαμβανομένης υπόψη της κατάστασης που επικρατεί σήμερα όσον αφορά τη διαθεσιμότητα στοιχείων. Η επιλογή στην οποία θα προβεί κάθε κράτος μέλος θα γίνει σε συνάρτηση με τη δομή της οινοποιητικής του βιομηχανίας και του στατιστικού του συστήματος.

2.198. Αναδρομικός υπολογισμός της αύξησης της αξίας του οίνου, η οποία οφείλεται στην παλαίωσή του: σύμφωνα με την πρώτη μέθοδο, οι ποσότητες του οίνου που εισέρχονται στα αποθέματα για να παλαιωθούν από τον παραγωγό αποτιμώνται με βάση τις τιμές πώλησης των ήδη παλαιωθέντων οίνων, οι οποίες ισχύουν κατά το δεύτερο εξάμηνο του υπό εξέταση έτους. Η αναμενόμενη αύξηση της αξίας καταλογίζεται αναδρομικά στην παραγωγή του έτους συγκομιδής. Η αύξηση αυτή είναι μόνον μερική, δεδομένου ότι οι οίνοι αυτοί δεν αποτιμώνται με βάση την πραγματική τους τιμή πώλησης, αλλά με βάση τις τιμές άλλων οίνων του ίδιου τύπου, αλλά παλαιότερων. Η διαφορά μεταξύ της πραγματικής τους τιμής πώλησης και της τιμής που χρησιμοποιείται για την αποτίμηση των ποσοτήτων που εισέρχονται στα αποθέματα δεν λαμβάνεται υπόψη στην αξία της παραγωγής, διότι ερμηνεύεται ως κέρδος κτήσης (σημειώνεται ότι η διαφορά αυτή αντανακλά κυρίως τις συνέπειες του πληθωρισμού). Η μέθοδος αυτή, καθώς δεν κάνει καμία διάκριση μεταξύ των ετών συγκομιδής των αποθεματοποιημένων ή πωλουμένων οίνων, προϋποθέτει ότι η αγορά των οίνων ποιότητας είναι ομοιογενής όσον αφορά την ηλικία των οίνων.

2.199. Ετεροχρονισμός του συνυπολογισμού της παλαίωσης του οίνου: η δεύτερη μέθοδος συνίσταται στην αποτίμηση των εισερχομένων στα αποθέματα ποσοτήτων να γίνει με βάση την τιμή των «μη παλαιωθέντων» οίνων η οποία ίσχυε κατά το χρόνο της συγκομιδής και να μην καταγραφεί η προσθήκη στις συνεχιζόμενες οινοποιητικές εργασίες (δηλαδή η αύξηση τιμής λόγω της παλαίωσης, μη λαμβανομένης υπόψη της γενικής αυξομείωσης της τιμής του οίνου) παρά μόνο κατά το χρόνο πώλησης του παλαιωθέντος οίνου. Καθώς οι πωλήσεις αποτιμώνται με βάση τη μέση τιμή του έτους, κάθε αύξηση της αξίας μεταξύ του έτους συγκομιδής και του έτους πώλησης καταλογίζεται στην παραγωγή του έτους πώλησης (και, κατά συνέπεια, δεν κατανέμεται χρονικά). Η μέθοδος αυτή απαιτεί περισσότερα στοιχεία για τη διάρθρωση των αποθεμάτων οίνου, διότι προϋποθέτει τη γνώση της κατανομής των αποθεμάτων (και των εξόδων από τα αποθέματα) για κάθε έτος συγκομιδής. Ωστόσο, η μέθοδος αυτή μπορεί να δώσει ακριβέστερη εικόνα των πωλήσεων και των αποθεμάτων των διαφόρων ετών συγκομιδής.

2.200. Καμία από αυτές τις δύο πρακτικές μεθόδους δεν καθιστά δυνατή τη διαχρονική κατανομή της αύξησης της αξίας του οίνου, που οφείλεται στην παλαίωσή του: η μια καταλογίζει την εν λόγω αύξηση αναδρομικά, ενώ η άλλη ετεροχρονισμένα. Το μειονέκτημα αυτό μπορεί να θεωρηθεί ως σχετικά ήσσονος σημασίας και στις δύο περιπτώσεις, αν ληφθεί ως βάση η υπόθεση ότι υπάρχει μια κάποια διαχρονική σταθερότητα στην παραγωγή «παλαιωμένου» οίνου. Φαίνεται ότι η πρώτη μέθοδος είναι προτιμότερη όταν η μέση διάρκεια παλαίωσης είναι μικρή.

▼B

3. **Καταχώριση του ζωικού κεφαλαίου υπό μορφήν «ΑΕΠΚ» ή «αυξομείωσης αποθεμάτων»**

2.201. Όπως διευκρινίστηκε στα σημεία 2.140 και 2.151, οι μεταβολές του αριθμού των ζώων (κατά την έννοια των γεωργικών στατιστικών) καταχωρίζονται είτε ως ΑΕΠΚ είτε ως αυξομείωση αποθεμάτων, ανάλογα με το είδος του ζώου.

α) Ορισμός

2.202. Οι ΑΕΠΚ ζωικού κεφαλαίου αφορούν τα ζώα, δηλαδή τα πάγια στοιχεία ενεργητικού, που χρησιμοποιούνται κατά τρόπο επαναλαμβανόμενο και συνεχή στην παραγωγική διαδικασία. Τα ζώα αυτά εκτρέφονται για την παραγωγή την οποία παρέχουν σε τακτική βάση και περιλαμβάνουν, π.χ., τα ζώα αναπαραγωγής, τα ζώα γαλακτοπαραγωγής, τα ζώα έλξης, τα πρόβατα και τα ζώα που εκτρέφονται για το μαλλί τους. Αντίθετα, τα ζώα που χαρακτηρίζονται ως αποθέματα είναι ζώα που παράγονται κατά τη διάρκεια της τρέχουσας περιόδου ή μιας προηγούμενης περιόδου και τα οποία διατηρούνται προκειμένου να πωληθούν ή να χρησιμοποιηθούν για άλλους παραγωγικούς ή λοιπούς σκοπούς σε μεταγενέστερη ημερομηνία. Πρόκειται για ζώα τα οποία εκτρέφονται για το κρέας τους, όπως είναι τα ζώα που προορίζονται για σφαγή και τα πουλερικά.

β) Καταχώριση των εισαγωγών ζώων

1. Ζώα χαρακτηριζόμενα ως πάγια στοιχεία ενεργητικού:

2.203. Αν, κατά τη στιγμή της εισαγωγής, τα ζώα μπορούσαν να χαρακτηρισθούν σαφώς ως πάγια στοιχεία ενεργητικού, πρέπει να καταχωριστούν αποκλειστικά ως αγορές στα πλαίσια των ΑΕΠΚ (βλέπε σημεία 2.149 και 2.150). Όπως είναι προφανές, στις ΑΕΠΚ της γεωργίας περιλαμβάνονται μόνο τα ζώα που αγοράζονται από το γεωργικό κλάδο δραστηριότητας και όχι, π.χ., τα ζώα ιππασίας ιδιωτικής χρήσης ή τα ζώα που αγοράζονται για άλλους σκοπούς.

2. Ζώα χαρακτηριζόμενα ως αποθέματα:

2.204. Αντίθετα, αν κατά τη στιγμή της εισαγωγής, τα ζώα μπορούσαν να χαρακτηριστούν σαφώς ως αποθέματα (π.χ. ζώα που προορίζονται για σφαγή), η εισαγωγή τους πρέπει να θεωρηθεί ως είσοδος στα αποθέματα συνεχιζόμενων εργασιών και, κατά συνέπεια, να αφαιρεθεί από τις πωλήσεις (αρνητικές πωλήσεις) κατά τον υπολογισμό της παραγωγής (βλέπε σημείο 2.069).

3. Ενδεδειγμένος χειρισμός:

2.205. Είναι συχνά δύσκολο, με βάση τις διαθέσιμες πηγές στοιχείων, να γίνουν οι ενδεδειγμένες διακρίσεις μεταξύ αυτών των δύο διαφορετικών κατηγοριών ζώων. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η αξία όλων των εισαγομένων ζώων (ζώα κατατασσόμενα ως πάγια στοιχεία ενεργητικού ή ως αποθέματα, εξαιρουμένων όμως των ζώων που προορίζονται για άμεση σφαγή) πρέπει να αφαιρείται από τις πωλήσεις στα πλαίσια του υπολογισμού της παραγωγής. Αν, σε μια οποιαδήποτε στιγμή, τα ζώα αυτά μεταφερθούν στο κοπάδι των παραγωγικών ζώων (δηλαδή των παγίων στοιχείων ενεργητικού), θα καταχωριστούν ως πάγια κεφαλαιουχικά αγαθά παραχθέντα για ίδιο λογαριασμό κατά την περίοδο αναφοράς στη διάρκεια της οποίας έγινε η μεταφορά (όπως για τα ζώα που παράγονται και εκτρέφονται στη χώρα και τα οποία μεταφέρονται στη συνέχεια στα κοπάδια παραγωγικών ζώων) (βλέπε σημεία 2.069 και 2.070).

2.206. Πρέπει να σημειωθεί ότι τα ζώα που εισάγονται για άμεση σφαγή καταχωρίζονται ως εισαγωγές των εθνικών σφαγείων και δεν καταγράφονται στους ΟΛΓ, δεδομένου ότι οι συγκεκριμένοι λογαριασμοί περιορίζονται στην απεικόνιση της παραγωγής της εθνικής γεωργίας.

γ) Καταχώριση του εμπορίου ζώων μεταξύ γεωργικών μονάδων

2.207. Ζώα κατατασσόμενα ως πάγια στοιχεία ενεργητικού: οι εμπορικές συναλλαγές που αφορούν τα ζώα αυτά καταχωρίζονται στις ΑΕΠΚ ως αγορές και πωλήσεις παγίων στοιχείων ενεργητικού (οι υπηρεσίες που συνδέονται με τη μεταβίβαση της κυριότητας καταχωρίζονται στην τιμή αγοραστή). Όταν οι πωλήσεις και οι αγορές λαμβάνουν χώρα κατά τη διάρκεια της ίδιας λογιστικής περιόδου, οι ροές αυτές αλληλοαντισταθμίζονται και μόνον οι υπηρεσίες που συνδέονται με τη μεταβίβαση της κυριότητας καταχωρίζονται ως ΑΕΠΚ (βλέπε σημείο 2.068).

▼B

2.208. Ζώα κατατασσόμενα ως αποθέματα: αυτές οι πωλήσεις και αγορές καταχωρίζονται μόνο αν λάβουν χώρα κατά τη διάρκεια δύο διαφορετικών λογιστικών περιόδων. Οι υπηρεσίες που συνδέονται με τις εν λόγω εμπορικές συναλλαγές, οι οποίες περιλαμβάνονται στην τιμή αγοράς, πρέπει να αφαιρούνται από τη συνολική παραγωγή όταν οι εμπορικές συναλλαγές λαμβάνουν χώρα κατά τη διάρκεια της ίδιας λογιστικής περιόδου (βλέπε σημείο 2.067).

2.209. Λόγω του ειδικού χειρισμού του εμπορίου ζώων μεταξύ γεωργικών μονάδων, καθώς και των εισαγωγών ζώων, δεν υπάρχει ενδιάμεση ανάλωση για το «ζωικό κεφάλαιο και (τα) ζωικά προϊόντα».

δ) Τα μη γεωργικά ζώα:

2.210. Η εκτροφή αλόγων ιπποδρομιών, αλόγων ιππασίας, σκύλων, γατών, πτηνών συντροφιάς, ζώων ζωολογικών κήπων και τσίρκου, καθώς και ταύρων προοριζόμενων για ταυρομαχίες υπάγεται στις δραστηριότητες που ορίζουν το γεωργικό κλάδο δραστηριότητας, ανεξαρτήτως του αν γίνεται για σκοπούς αναπαραγωγής, παραγωγής κρέατος, αναψυχής ή αθλητικών θεαμάτων (βλέπε σημείο 1.78). Η χρησιμοποίηση αυτών των ζώων για δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών περιλαμβάνεται στο γεωργικό κλάδο μόνο στην περίπτωση κατά την οποία οι δραστηριότητες αυτές ασκούνται από γεωργικές μονάδες ως μη διαχωρίσιμες δευτερεύουσες δραστηριότητες. Η εκτροφή μη γεωργικών ζώων από μονάδες που παράγουν αποκλειστικά για ίδια τελική κατανάλωση δεν θεωρείται μέρος των ΟΛΓ (βλέπε σημείο 1.24).

2.211. Τέτοια ζώα είναι δυνατόν να πωληθούν:

— σε νοικοκυριά: οι μεταγενέστερες ενέργειες που αφορούν αυτά τα ζώα δεν ενδιαφέρουν πλέον τους ΟΛΓ,

— σε άλλους κλάδους: π.χ. ένας σκύλος-φύλακας, ένα ζώο τσίρκου ή ένα άλογο ιπποδρομιών· αυτά αποτελούν τμήμα των ακαθάριστων επενδύσεων παγίου κεφαλαίου του κλάδου-αγοραστή.

III. **ΔΙΑΝΕΜΗΤΙΚΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΡΟΕΣ**

Α. ΟΡΙΣΜΟΣ

3.001. Διανεμητικές συναλλαγές είναι οι συναλλαγές:

— μέσω των οποίων η προστιθέμενη αξία που δημιουργείται από την παραγωγή διανέμεται στους εργαζομένους, στο κεφάλαιο και στο κράτος,

— που αφορούν την αναδιανομή του εισοδήματος και του πλούτου.

3.002. Το ΕΣΛ 1995 κάνει διάκριση μεταξύ των τρεχουσών μεταβιβάσεων και των μεταβιβάσεων κεφαλαίου, οι οποίες αφορούν την αναδιανομή της αποταμίευσης ή του πλούτου και όχι του εισοδήματος.

3.003. Δεδομένου ότι οι ΟΛΓ είναι λογαριασμοί συγκεκριμένων κλάδων δραστηριότητας, μόνο ορισμένες διανεμητικές συναλλαγές περιγράφονται στο κεφάλαιο αυτό. Πρόκειται, κατ' αρχήν, για τις διανεμητικές συναλλαγές που καταγράφονται στους λογαριασμούς πρωτογενούς διανομής εισοδήματος, και ιδίως στο λογαριασμό δημιουργίας εισοδήματος και στο λογαριασμό επιχειρηματικού εισοδήματος (βλέπε ακολουθία των λογαριασμών των ΟΛΓ, σημεία 1.38 έως 1.48). Στην περίπτωση του λογαριασμού δημιουργίας εισοδήματος, οι διανεμητικές συναλλαγές αφορούν τους λοιπούς φόρους επί της παραγωγής, τις λοιπές επιδοτήσεις και το εισόδημα εξαρτημένης εργασίας. Για το λογαριασμό επιχειρηματικού εισοδήματος, αντιστοιχούν σε ορισμένους τύπους εισοδήματος περιουσίας (κυρίως γαιοπρόσοδο από εκτάσεις γης, τόκους και εισόδημα περιουσίας που διανέμεται στους κατόχους ασφαλιστηρίων συμβολαίων). Παρουσιάζονται επίσης οι διανεμητικές συναλλαγές που αντιστοιχούν στις επιχορηγήσεις επενδύσεων και στις «λοιπές μεταβιβάσεις κεφαλαίου» του λογαριασμού κεφαλαίου.

3.004. Με βάση αυτή την επιλογή, δεν περιλαμβάνονται οι διανεμητικές συναλλαγές που σχετίζονται με ορισμένα εισοδήματα περιουσίας (κυρίως τα μερίσματα και άλλα εισοδήματα που διανέμονται από εταιρείες), με τους τρέχοντες φόρους εισοδήματος και περιουσίας κ.λπ. Για τις συναλλαγές αυτές, μόνο η καταγραφή κατά ομάδες θεσμικών μονάδων, δηλαδή τομείς ή υποτομείς, είναι δυνατή για στατιστικούς λόγους και χρήσιμη για αναλυτικούς σκοπούς (βλέπε σημείο 1.06).

▼B

Β. ΓΕΝΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ

1. **Περίοδος αναφοράς**

3.005. Η περίοδος αναφοράς των ΟΛΓ είναι το ημερολογιακό έτος.

2. **Μονάδες**

3.006. Οι αξίες θα πρέπει να εκφράζονται σε εκατομμύρια μονάδων εθνικού νομίσματος.

3. **Χρόνος καταγραφής των διανεμητικών συναλλαγών**

3.007. Όπως αναφέρεται στο σημείο 2.008, το ΕΣΛ 95 καταγράφει τις διανεμητικές συναλλαγές με βάση τη δημιουργία της αξίας, δηλαδή όταν δημιουργείται, μετασχηματίζεται ή εξαφανίζεται η οικονομική αξία, ή όταν δημιουργούνται, μετασχηματίζονται ή διαγράφονται οι απαιτήσεις και οι υποχρεώσεις, και όχι όταν πραγματοποιείται πραγματικά η πληρωμή. Αυτή η αρχή καταγραφής (που βασίζεται σε δικαιώματα και υποχρεώσεις) εφαρμόζεται σε όλες τις ροές, είτε χρηματικές είτε μη χρηματικές, είτε πραγματοποιούνται μεταξύ διαφορετικών μονάδων είτε εντός της ίδιας μονάδας. Εντούτοις, μπορούν να δικαιολογηθούν ορισμένες εξαιρέσεις για πρακτικούς λόγους.

3.008. Ο χρόνος καταγραφής των διαφόρων ειδών διανεμητικών συναλλαγών ορίζεται ως ακολούθως:

α) Εισόδημα εξαρτημένης εργασίας

3.009. Οι ακαθάριστοι μισθοί, τα ημερομίσθια και οι κοινωνικές εισφορές εργοδοτών καταγράφονται στην περίοδο κατά την οποία πραγματοποιείται η εργασία. Ωστόσο, τα πριμ ή οι άλλες έκτακτες πληρωμές καταγράφονται όταν καταβάλλονται (βλέπε ΕΣΛ 95, 4.12).

β) Φόροι και επιδοτήσεις επί της παραγωγής

3.010. Οι φόροι επί της παραγωγής καταγράφονται όταν πραγματοποιούνται οι δραστηριότητες, οι συναλλαγές ή τα λοιπά γεγονότα που δημιουργούν την υποχρέωση καταβολής φόρων (βλέπε ΕΣΛ 95, 4.26). Ομοίως, οι επιδοτήσεις επί της παραγωγής καταγράφονται όταν πραγματοποιείται η συναλλαγή ή το γεγονός (παραγωγή, πώληση, εισαγωγή κ.λπ.) για το οποίο χορηγείται η επιδότηση (βλέπε ΕΣΛ 95, 4.39).

γ) Εισόδημα περιουσίας

3.011. Οι τόκοι καταγράφονται κατά τη λογιστική περίοδο εντός της οποίας δημιουργείται η υποχρέωση πληρωμής, είτε καταβάλλονται πραγματικά είτε όχι (βλέπε ΕΣΛ 95, 4.50 και επόμενα). Αυτό γίνεται κατά τρόπο συνεχή για το εν λόγω αρχικό κεφάλαιο. Οι γαιοπρόσοδοι καταγράφονται, επίσης, στην περίοδο κατά την οποία πρέπει να καταβάλλονται (βλέπε ΕΣΛ 95, 4.75).

δ) Μεταβιβάσεις κεφαλαίου

3.012. Οι μεταβιβάσεις κεφαλαίου (επιχορηγήσεις επενδύσεων ή λοιπές μεταβιβάσεις) καταγράφονται όταν πρέπει να γίνει η πληρωμή (ή όταν μεταβιβάζεται η κυριότητα του περιουσιακού στοιχείου ή όταν παραγράφεται από τον πιστωτή η υποχρέωση αν πρόκειται για μεταβιβάσεις σε είδος) (βλέπε ΕΣΛ 95, 4.162 και 4.166).

4. **Γενικές παρατηρήσεις σχετικά με την προστιθέμενη αξία**

3.013. Η προστιθέμενη αξία είναι το εξισωτικό μέγεθος του λογαριασμού παραγωγής. Αντιστοιχεί στη διαφορά της αξίας της παραγωγής από την αξία της ενδιάμεσης ανάλωσης (ανεξάρτητα από την έννοια της παραγωγής που χρησιμοποιείται, εφόσον η ενδιάμεση ανάλωση τροποποιείται ανάλογα). Η προστιθέμενη αξία αποτελεί ένα βασικό στοιχείο μέτρησης της παραγωγικότητας μιας οικονομίας ή ενός από τους κλάδους της. Μπορεί να εμφανίζεται στους λογαριασμούς ως ακαθάριστη (ακαθάριστη προστιθέμενη αξία) ή ως καθαρή (καθαρή προστιθέμενη αξία), δηλαδή πριν ή μετά την αφαίρεση της ανάλωσης παγίου κεφαλαίου. Η καθαρή προστιθέμενη αξία είναι ο μόνος πόρος του λογαριασμού δημιουργίας εισοδήματος. Με βάση τη μέθοδο αποτίμησης της παραγωγής (βασική τιμή) και της ενδιάμεσης ανάλωσης (τιμές αγοραστή), η καθαρή προστιθέμενη αξία καταγράφεται σε βασικές τιμές.

▼B

3.014. Εάν οι φόροι επί της παραγωγής αφαιρεθούν από την προστιθέμενη αξία σε βασικές τιμές και προστεθούν οι επιδοτήσεις, προκύπτει η προστιθέμενη αξία σε τιμές συντελεστών παραγωγής. Η καθαρή προστιθέμενη αξία σε τιμές συντελεστών παραγωγής αποτελεί το εισόδημα των συντελεστών παραγωγής.

Γ. ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

(βλέπε ΕΣΛ 95, 4.02-4.13)

3.015. Το εισόδημα εξαρτημένης εργασίας ορίζεται ως το σύνολο των αμοιβών, σε χρήμα ή σε είδος, που καταβάλλεται από τον εργοδότη στον εργαζόμενο σε αντάλλαγμα για την εργασία που προσέφερε ο εργαζόμενος κατά τη διάρκεια της λογιστικής περιόδου (βλέπε ΕΣΛ 95, 4.02). Το εισόδημα εξαρτημένης εργασίας περιλαμβάνει:

— τους ακαθάριστους μισθούς και ημερομίσθια (σε χρήμα ή σε είδος),

— τις κοινωνικές εισφορές των εργοδοτών (πραγματικές και τεκμαρτές).

3.016. Οι ακαθάριστοι μισθοί και ημερομίσθια σε χρήμα περιλαμβάνουν τα ακόλουθα στοιχεία:

α) βασικούς μισθούς και ημερομίσθια που καταβάλλονται απευθείας (καταβάλλονται σε τακτά διαστήματα)·

β) προσαυξήσεις αποδοχών για υπερωρίες, νυκτερινή εργασία, εργασία που εκτελείται τις αργίες, εργασία υπό δυσμενείς συνθήκες, κ.λπ.·

γ) επιδόματα κόστους ζωής και τοπικά επιδόματα·

δ) έκτακτες αποδοχές όπως δώρα Χριστουγέννων, Νέου Έτους και ετήσιων αδειών, επιδόματα με βάση της παραγωγικότητα, πληρωμή για υπηρεσίες επιφυλακής·

ε) επιδόματα για τη μετακίνηση προς και από τον τόπο εργασίας ([1])·

στ) πληρωμές για επίσημες αργίες ή ετήσιες άδειες·

ζ) προμήθειες, φιλοδωρήματα και έξοδα παραστάσεως·

η) δώρα ή άλλες έκτακτες πληρωμές που συνδέονται με τις συνολικές επιδόσεις της επιχείρησης και που καταβάλλονται στο πλαίσιο προγραμμάτων παροχής κινήτρων·

θ) πληρωμές των εργοδοτών προς τους εργαζόμενους στα πλαίσια προγραμμάτων αποταμίευσης·

ι) έκτακτες πληρωμές σε εργαζόμενους που αποχωρούν από την επιχείρηση, αν οι πληρωμές αυτές δεν συνδέονται με συλλογική σύμβαση·

κ) στεγαστικά επιδόματα που καταβάλλονται σε χρήμα από τους εργοδότες στους εργαζόμενους.

3.017. Θα πρέπει να υπογραμμιστεί ότι πρέπει να καταγράφονται οι ακαθάριστοι μισθοί και ημερομίσθια, συμπεριλαμβανομένων των φόρων εισοδήματος και ενδεχομένων προσαυξήσεων του φόρου αυτού, καθώς και των κοινωνικών εισφορών που καταβάλλουν οι εργαζόμενοι σε προγράμματα κοινωνικής ασφάλισης. Επομένως, οι καθαροί μισθοί και τα ημερομίσθια που μπορούν να συμφωνούνται μεταξύ εργοδοτών και εργαζομένων πρέπει να προσαυξάνονται με τα παραπάνω κονδύλια.

3.018. Οι ακαθάριστοι μισθοί και ημερομίσθια σε είδος περιλαμβάνουν αγαθά και υπηρεσίες που παρέχονται δωρεάν ή σε μειωμένη τιμή από τους εργοδότες στους εργαζόμενους και τα οποία οι εργαζόμενοι και οι οικογένειές τους μπορούν να χρησιμοποιήσουν όταν και όπως επιθυμούν για την ικανοποίηση των αναγκών τους. Δεν είναι απαραίτητα για την παραγωγική διαδικασία. Το ύψος τους αντιστοιχεί στην αξία του παρεχόμενου πλεονεκτήματος: αξία των αγαθών εφόσον αυτά παρέχονται δωρεάν, διαφορά μεταξύ της πλήρους αξίας και του ποσού που καταβάλλει ο μισθωτός σε περίπτωση κατά την

([1]) Στην κατηγορία αυτή δεν πρέπει να περιλαμβάνονται οι πληρωμές που γίνονται κατά κύριο λόγο προς όφελος του εργοδότη. Αυτές θεωρούνται ενδιάμεση ανάλωση [βλέπε σημείο 2.108 στοιχείο ε)].

▼B

οποία παρέχονται σε μειωμένες τιμές. Έχουν μεγάλη σημασία για τους οικονομικούς λογαριασμούς γεωργίας και περιλαμβάνουν τα ακόλουθα στοιχεία:

α) γεωργικά ή δασοκομικά προϊόντα που παρέχονται, δωρεάν ή σε μειωμένες τιμές, στους εργαζόμενους στο πλαίσιο της αμοιβής για την εργασία τους [1]·

β) υπηρεσίες στέγασης, για ίδιο λογαριασμό, οι οποίες παρέχονται δωρεάν ή σε μειωμένες τιμές στους εργαζόμενους [2]·

γ) αγαθά και υπηρεσίες που αγοράζονται από τους εργοδότες, εφόσον οι αγορές αυτές ανταποκρίνονται στον ορισμό των μισθών σε είδος (δηλαδή δεν αποτελούν μορφές ενδιάμεσης ανάλωσης). Ιδιαίτερα, η μεταφορά των εργαζομένων προς και από τον τόπο εργασίας αποτελεί μέρος των μισθών και ημερομισθίων σε είδος, εκτός αν λαμβάνει χώρα κατά το χρόνο εργασίας. Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται οι αγοραζόμενες υπηρεσίες στέγασης, οι παιδικοί σταθμοί κ.λπ. (βλέπε ΕΣΛ 95, 4.05).

3.019. Οι μισθοί και τα ημερομίσθια σε είδος πρέπει να αποτιμώνται σε βασικές τιμές ή σε τιμές αγοραστή (ανάλογα με το αν παράγονται από τη μονάδα ή αγοράζονται από έξω).

3.020. Αντίθετα, οι ακαθάριστοι μισθοί και ημερομίσθια δεν περιλαμβάνουν τις δαπάνες των εργοδοτών που συνεπάγονται οφέλη και για τους ίδιους και οι οποίες, συνεπώς, γίνονται προς το συμφέρον της επιχείρησης. Πρόκειται, μεταξύ άλλων, για τις ακόλουθες δαπάνες: επιδόματα ή αποζημιώσεις εργαζομένων για έξοδα ταξιδίου, εργασίες εκτός έδρας ή μετακόμιση που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης των καθηκόντων τους, δαπάνες ψυχαγωγίας που πραγματοποιούν οι εργαζόμενοι προς όφελος της επιχείρησης, δαπάνες για τη βελτίωση των συνθηκών στο χώρο εργασίας (π.χ. αθλητικές και ψυχαγωγικές εγκαταστάσεις). Επίσης, τα επιδόματα σε χρήμα που καταβάλλουν οι εργοδότες στους εργαζόμενους για την αγορά εργαλείων ή ειδικών ενδυμάτων (μεταξύ των οποίων πρέπει να συγκαταλέγονται και τα ποσά των μισθών και ημερομισθίων τα οποία υποχρεούνται να καταβάλλουν οι εργαζόμενοι, λόγω συμβατικών υποχρεώσεων, για παρόμοιες αγορές) δεν αποτελούν μέρος των ακαθάριστων μισθών και ημερομισθίων που καταγράφονται εδώ. Όλες αυτές οι δαπάνες περιλαμβάνονται στην ενδιάμεση ανάλωση του εργοδότη (βλέπε ΕΣΛ 95, 4.07).

3.021. Οι κοινωνικές εισφορές των εργοδοτών περιλαμβάνουν την αξία των κοινωνικών εισφορών που καταβάλλουν οι εργοδότες προκειμένου να εξασφαλίσουν τις κοινωνικές παροχές στους εργαζόμενούς τους [με εξαίρεση ωστόσο, τις εισφορές που καταβάλλουν οι μισθωτοί και οι οποίες αφαιρούνται από τους ακαθάριστους μισθούς και ημερομίσθια (βλέπε σημείο 3.017)]. Μπορεί να είναι πραγματικές ή τεκμαρτές.

3.022. Οι πραγματικές κοινωνικές εισφορές αντιστοιχούν στις πληρωμές των εργοδοτών οι οποίες καλύπτουν εισφορές που προκύπτουν από καταστατικά, συμβάσεις, συμβόλαια και εθελοντικές εισφορές που αφορούν την ασφάλιση έναντι κοινωνικών κινδύνων ή αναγκών. Οι κοινωνικές αυτές εισφορές καταβάλλονται στους ασφαλιστικούς οργανισμούς (ταμεία κοινωνικής ασφάλισης ή ιδιωτικά ασφαλιστικά προγράμματα). Μολονότι καταβάλλονται απευθείας στους ασφαλιστικούς οργανισμούς, θεωρούνται συνιστώσα του εισοδήματος εξαρτημένης εργασίας των εργαζομένων, οι οποίοι λογίζεται ότι τις καταβάλλουν στη συνέχεια στους ασφαλιστικούς οργανισμούς.

3.023. Οι τεκμαρτές κοινωνικές εισφορές αντιπροσωπεύουν το αντίστοιχο των αυτοχρηματοδοτούμενων κοινωνικών παροχών που καταβάλλονται απευθείας από τους εργοδότες στους εργαζόμενους ή τους πρώην εργαζόμενους χωρίς να παρεμβάλλεται μια ασφαλιστική εται-

[1] Τα γεωργικά ή δασοκομικά προϊόντα που παρέχονται στους μισθωτούς αποτελούν παραγωγή του γεωργικού κλάδου.

[2] Οι υπηρεσίες στέγασης θεωρούνται διαχωρίσιμη μη γεωργική δραστηριότητα, με την έννοια ότι δεν εμφανίζονται παρά μόνο στο εισόδημα των μισθωτών και με τη μορφή μείωσης του λειτουργικού πλεονάσματος του γεωργικού κλάδου. Εάν αποτελούσαν μη διαχωρίσιμη μη γεωργική δραστηριότητα, θα καταγράφονταν ως στοιχείο της παραγωγής και μορφή εισοδήματος εξαρτημένης εργασίας.

▼B

ρεία ή ένα αυτόνομο συνταξιοδοτικό ταμείο ([1]) (βλέπε ΕΣΛ 95, 4.10). Οι εισφορές αυτές καταγράφονται στην περίοδο κατά τη διάρκεια της οποίας πραγματοποιείται η εργασία (εφόσον πρόκειται για το αντίστοιχο των υποχρεωτικών κοινωνικών παροχών) ή όταν προσφέρονται οι παροχές αυτές (εφόσον πρόκειται για το αντίστοιχο των εθελοντικών κοινωνικών παροχών).

3.024. Πρέπει να υπογραμμιστεί ότι, στους ΟΛΓ, όταν οι μονάδες παραγωγής είναι ατομικές επιχειρήσεις, το εισόδημα εξαρτημένης εργασίας δεν περιλαμβάνει την αμοιβή της εργασίας που εκτελείται στην εκμετάλλευση από τον αρχηγό της εκμετάλλευσης και τα μη αμειβόμενα μέλη της οικογένειάς του· αυτά τα άτομα μοιράζονται το μεικτό εισόδημα, το οποίο είναι το εξισωτικό μέγεθος του λογαριασμού δημιουργίας εισοδήματος για τις ατομικές επιχειρήσεις. Αντίθετα, όταν οι μονάδες παραγωγής ανήκουν σε εταιρείες (βλέπε σημεία 5.09 και 5.10), κάθε αμοιβή εργασίας θα πρέπει να καταγράφεται ως εισόδημα εξαρτημένης εργασίας.

Δ. ΦΟΡΟΙ ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΙΣΑΓΩΓΩΝ

(βλέπε ΕΣΛ 95, 4.14—4.29)

3.025. Οι φόροι επί της παραγωγής και των εισαγωγών αποτελούνται από υποχρεωτικές μονομερείς πληρωμές, σε χρήμα ή σε είδος, οι οποίες επιβάλλονται από το Δημόσιο ή από τα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και σχετίζονται με την παραγωγή και την εισαγωγή αγαθών και υπηρεσιών, την απασχόληση εργατικού δυναμικού, την ιδιοκτησία ή χρήση γης, κτιρίων ή άλλων περιουσιακών στοιχείων που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή. Οι φόροι αυτοί πρέπει να καταβάλλονται είτε πραγματοποιούνται κέρδη είτε όχι (βλέπε ΕΣΛ 1995, 4.14).

3.026. Οι φόροι επί της παραγωγής διαιρούνται σε:

— φόρους επί των προϊόντων:

  — φόρους τύπου ΦΠΑ,

  — φόρους και δασμούς επί των εισαγωγών (εκτός από ΦΠΑ),

  — φόρους επί των προϊόντων εκτός από ΦΠΑ και φόρους επί των εισαγωγών,

— λοιπούς φόρους συνδεόμενους με την παραγωγή.

1. **Φόροι επί προϊόντων**

3.027. Οι φόροι επί των προϊόντων είναι φόροι που καταβάλλονται ανά μονάδα αγαθού ή υπηρεσίας που παράγεται ή αποτελεί αντικείμενο συναλλαγής. Ο φόρος μπορεί να είναι ένα συγκεκριμένο ποσό χρημάτων ανά μονάδα ποσότητας ενός προϊόντος ή μιας υπηρεσίας, ή μπορεί να υπολογίζεται επί της αξίας ως συγκεκριμένο ποσοστό της τιμής ανά μονάδα ή της αξίας των αγαθών και των υπηρεσιών που παράγονται ή είναι αντικείμενα συναλλαγών (βλέπε ΕΣΛ 95, 4.16).

3.028. Οι φόροι τύπου ΦΠΑ είναι φόροι επί των αγαθών ή υπηρεσιών οι οποίοι εισπράττονται σταδιακά από επιχειρήσεις και οι οποίοι τελικά χρεώνονται πλήρως στους τελικούς αγοραστές. Οι φόροι αυτοί περιλαμβάνουν το ΦΠΑ (φόρο προστιθεμένης αξίας) καθώς και τους λοιπούς εκπεστέους φόρους που εφαρμόζονται βάσει κανόνων όμοιων με αυτούς που διέπουν το ΦΠΑ ([2]).

3.029. Οι φόροι και δασμοί επί των εισαγωγών (εκτός από ΦΠΑ) περιλαμβάνουν υποχρεωτικές πληρωμές που εισπράττονται από το κράτος ή από τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για εισαγόμενα αγαθά, εκτός από το ΦΠΑ, για να επιτραπεί η ελεύθερη κυκλοφορία των αγαθών αυτών στην οικονομική επικράτεια, και επί υπηρεσιών που παρέχονται σε μονάδες μονίμους κατοίκους από μονάδες μη μονίμους κατοίκους.

([1]) Αντιστοιχούν συγκεκριμένα στους μισθούς και τα ημερομίσθια που εξακολουθούν να καταβάλλουν προσωρινά οι εργοδότες στους εργαζόμενούς τους σε περίπτωση ασθενείας, μητρότητας, εργατικού ατυχήματος, αναπηρίας ή απόλυσης, στο βαθμό κατά τον οποίο τα αντίστοιχα ποσά μπορούν να απομονωθούν.

([2]) Ο κύκλος εργασιών είναι η σημαντικότερη φορολογητέα ύλη. Όλες οι χώρες της Κοινότητας εφαρμόζουν ένα φόρο κύκλου εργασιών με τη μορφή ΦΠΑ. Οι φορολογικοί συντελεστές διαφέρουν από χώρα σε χώρα και δεν είναι ομοιόμορφοι ούτε καν στο εσωτερικό της ίδιας χώρας. Γενικά, τα γεωργικά προϊόντα υπόκεινται σε συντελεστή χαμηλότερο του κανονικού συντελεστή.

▼B

3.030. Περιλαμβάνουν τους δασμούς εισαγωγής και άλλους φόρους επί των εισαγωγών όπως τους δασμούς επί των εισαγόμενων γεωργικών προϊόντων, τα νομισματικά εξισωτικά ποσά που επιβάλλονται σε εισαγωγές, τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης κ.λπ. (βλέπε ΕΣΛ 95, 4.18). Οι φόροι αυτοί είναι πληρωτέοι από τους εισαγωγείς και συνήθως μετακυλίονται στους αγρότες, οι οποίοι αγοράζουν τα εν λόγω αγαθά και υπηρεσίες, εφόσον συμπεριλαμβάνονται στην τιμή αγοραστή. Όταν τα μέσα παραγωγής εισάγονται απευθείας από τις γεωργικές παραγωγικές μονάδες, οι δασμοί εισαγωγής, ο μη εκπεστέος ΦΠΑ και τα νομισματικά εξισωτικά ποσά (έσοδα ή πληρωμές) θα πρέπει να εμφανίζονται στην τιμή αγοραστή που χρησιμοποιείται για τους ΟΛΓ.

3.031. Οι φόροι επί των προϊόντων, εκτός από το ΦΠΑ και τους φόρους επί των εισαγωγών, αποτελούνται από φόρους επί των αγαθών και υπηρεσιών, οι οποίοι καταβάλλονται από τις επιχειρήσεις μονίμους κατοίκους ως αποτέλεσμα της παραγωγής, της εξαγωγής, της πώλησης, της μεταβίβασης, της εκμίσθωσης ή της παράδοσης αυτών των αγαθών ή των υπηρεσιών, ή ως αποτέλεσμα της χρήσης τους για αυτοκατανάλωση ή ίδιο σχηματισμό κεφαλαίου (βλέπε ΕΣΛ 95, 4.19).

3.032. Αυτοί οι φόροι επί των προϊόντων αντιστοιχούν κυρίως για τη γεωργία:

— στα τέλη επί των ζαχαρότευτλων,

— στις ποινές για την υπέρβαση των ποσοστώσεων γάλακτος,

— στα τέλη συνυπευθυνότητας που ίσχυαν για το γάλα και τα δημητριακά.

3.033. Λόγω του τρόπου καταγραφής της παραγωγής σε βασικές τιμές, οι φόροι επί των προϊόντων καταγράφονται στο λογαριασμό παραγωγής (βλέπε 2.082 έως 2.086) και δεν εμφανίζονται στο λογαριασμό δημιουργίας εισοδήματος. Επιπλέον, πρέπει να καταγράφονται όταν λαμβάνουν χώρα οι πράξεις ή τα γεγονότα που δημιουργούν την υποχρέωση πληρωμής. Δεδομένου ότι στους ΟΛΓ οι εγγραφές γίνονται χωρίς τον εκπεστέο ΦΠΑ, ο μόνος φόρος κύκλου εργασιών που περιλαμβάνεται στους λογαριασμούς είναι ο μη εκπεστέος ΦΠΑ. Για το λόγο αυτό, δεν γίνεται καμία καταγραφή του ΦΠΑ στους λογαριασμούς, με εξαίρεση την ειδική περίπτωση της αρνητικής αντιστάθμισης του ΦΠΑ που περιλαμβάνεται στους «λοιπούς φόρους επί της παραγωγής» [βλέπε σημείο 3.048 στοιχείο ζ)].

3.034. Οι φόροι επί των προϊόντων (εκτός του ΦΠΑ), οι οποίοι βαρύνουν ορισμένες μορφές ενδιάμεσης ανάλωσης της γεωργίας, πρέπει να περιλαμβάνονται στην τιμή αγοραστή της ενδιάμεσης ανάλωσης στο λογαριασμό παραγωγής (βλέπε σημεία 2.110 έως 2.113). Αυτό αφορά, π.χ., τους φόρους της ζάχαρης και του οινοπνεύματος που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή κρασιού και υφίστανται σε ορισμένα κράτη μέλη. Οι φόροι αυτοί, οι οποίοι αποτελούν φόρους επί των προϊόντων των αγροδιατροφικών βιομηχανιών, πρέπει να προστίθενται στην τιμή της ενδιάμεσης ανάλωσης του γεωργικού κλάδου.

2. **Αντιμετώπιση του φόρου προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ)**

3.035. Η περιγραφή στο ΕΣΛ 95 (4.17) αναφέρεται στο καθιερωμένο σύστημα ΦΠΑ σύμφωνα με το οποίο κάθε επιχείρηση επιτρέπεται να αφαιρεί από το ποσό του ΦΠΑ που οφείλει για τις πωλήσεις της, το ποσό του φόρου που έχει καταβάλει για την αγορά προϊόντων ενδιάμεσης ανάλωσης ή κεφαλαιουχικών αγαθών. Ωστόσο, εκτός από το καθιερωμένο σύστημα ΦΠΑ, υπάρχουν ειδικές ρυθμίσεις που αφορούν τη γεωργία (συστήματα ενιαίου συντελεστή ΦΠΑ) που ποικίλουν, ως προς τη μορφή τους, από το ένα κράτος μέλος της ΕΕ στο άλλο.

3.036. Τα συστήματα του ενιαίου συντελεστή που ισχύουν στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μπορούν να ομαδοποιηθούν σε δύο βασικές κατηγορίες αντιστάθμισης για το ΦΠΑ που καταβάλλεται επί των αγορών:

— μέσω της τιμής. Στην περίπτωση αυτή, οι αγρότες που υπόκεινται στο σύστημα του ενιαίου συντελεστή, πωλούν τα προϊόντα τους σε μια τιμή η οποία έχει προσαυξηθεί με το ενιαίο ποσοστό ΦΠΑ, αλλά δεν καταβάλλουν τον τιμολογούμενο ΦΠΑ στις φορολογικές αρχές, εφόσον ο ΦΠΑ που τιμολογούν και κατακρατούν υπολογίζεται κατά τρόπο ώστε να επιτρέπει την ακριβέστερη δυνατή αντιστάθμιση για το ΦΠΑ που κατέβαλαν επί των αγορών τους,

▼B

— ως επιστροφή. Σύμφωνα με αυτό το σύστημα, οι γεωργοί πωλούν τα προϊόντα τους χωρίς ΦΠΑ. Στη συνέχεια, οι φορολογικές αρχές τους χορηγούν, ύστερα από σχετική αίτησή τους, την επιστροφή που αντιστοιχεί σε ένα ενιαίο ποσοστό [1] επί των πωλήσεων τους, ως αντιστάθμιση για το ΦΠΑ που κατέβαλαν επί των αγορών τους.

α) Ορισμοί:

3.037. Οι ακόλουθες έννοιες που αφορούν το καθιερωμένο σύστημα ΦΠΑ ισχύουν και για τα συστήματα ενιαίου συντελεστή:

α) ΦΠΑ που τιμολογείται από τον παραγωγό: πρόκειται για το ΦΠΑ τον οποίο ο παραγωγός υπολογίζει με βάση το συντελεστή που ισχύει για κάθε πωλούμενο προϊόν και τον οποίο τιμολογεί στους αγοραστές που βρίσκονται στο εσωτερικό της χώρας·

β) ΦΠΑ που τιμολογείται στον παραγωγό για τις ενδιάμεσες αναλώσεις: πρόκειται για το ΦΠΑ που υπολογίζεται με βάση το συντελεστή που ισχύει για κάθε αγοραζόμενο προϊόν και τον οποίο ο παραγωγός κατέβαλε για όλες τις ενδιάμεσες εισροές· ονομάζεται, επίσης, εκπεστέος ΦΠΑ [2] επί της ενδιάμεσης ανάλωσης·

γ) ΦΠΑ που τιμολογείται στον παραγωγό για τις αγορές αγαθών παγίου κεφαλαίου: ονομάζεται εκπεστέος ΦΠΑ επί των αγορών κεφαλαιουχικών αγαθών·

δ) ΦΠΑ πληρωτέος από τον παραγωγό για τις τρέχουσες συναλλαγές: πρόκειται για τη διαφορά μεταξύ του ΦΠΑ που τιμολογείται από τον παραγωγό και του ΦΠΑ που τιμολογείται στον παραγωγό για τις αγορές ενδιάμεσων εισροών (α - β)·

ε) συνολικός ΦΠΑ πληρωτέος από τον παραγωγό: πρόκειται για τη διαφορά μεταξύ ΦΠΑ που τιμολογείται από τον παραγωγό και του συνολικού ΦΠΑ που τιμολογείται στον παραγωγό για τις αγορές ενδιάμεσων εισροών και για τις αγορές κεφαλαιουχικών αγαθών (α - β - γ).

3.038. Τα πρότυπα του ΕΣΛ 1995 προβλέπουν μια μέθοδο λογιστικής καταγραφής του φόρου προστιθεμένης αξίας. Πρόκειται για το «καθαρό» σύστημα, δηλαδή για τη λογιστική καταγραφή των τιμών εκροών και εισροών χωρίς τον εκπεστέο ΦΠΑ.

3.039. Στη φορολογική νομοθεσία, ο ΦΠΑ θεωρείται «μεταβατικό μέγεθος» για τους παραγωγούς και για το λόγο αυτό ο εκπεστέος ΦΠΑ, τον οποίο ο παραγωγός πρέπει να πληρώσει επί των αγορών του, δεν αντιπροσωπεύει πραγματική δαπάνη και μπορεί να θεωρείται μόνο ως προκαταβολή του ΦΠΑ που πρέπει να υπολογίζει για τον οικείο κύκλο εργασιών κατά τρόπο ώστε να καταβάλλει στις φορολογικές αρχές μόνο τη διαφορά. Εφόσον, κατά κανόνα, ο ΦΠΑ που επιβάλλεται σε ένα συγκεκριμένο προϊόν επιβαρύνει μόνο τον τελικό καταναλωτή, ο παραγωγός του εν λόγω προϊόντος (μαζί με τους παραγωγούς των απαιτούμενων αγαθών ενδιάμεσης ανάλωσης), ενεργεί στην πραγματικότητα ως εισπράκτορας των φορολογικών αρχών. Αντίθετα, στην περίπτωση που ο παραγωγός δεν έχει τη δυνατότητα να αφαιρέσει (ή να διεκδικήσει) το φόρο που κατέβαλε για τις αγορές του (μη εκπεστέος ΦΠΑ), ο ΦΠΑ, στην περίπτωση αυτή, θεωρείται στοιχείο κόστους.

β) Λειτουργία της μεθόδου καθαρής καταγραφής

3.040. Όσον αφορά τους αγρότες οι οποίοι υπόκεινται στο καθιερωμένο σύστημα δεν υπάρχει καμία λογιστική δυσκολία· ο ΦΠΑ που τιμολογείται στα πωλούμενα ή στα διατιθέμενα με άλλο τρόπο προϊόντα, δεν

---

[1] Το ποσοστό ενδέχεται να ποικίλλει ανάλογα με το είδος του προϊόντος και τον δίαυλο διανομής.

[2] Οι παραλλαγές που παρατηρούνται μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά τα συστήματα ΦΠΑ που εφαρμόζουν προκαλούν πολλές φορές καταστάσεις κατά τις οποίες ο ΦΠΑ που καταβάλλεται από τους αγρότες για τις αγορές τους δεν μπορεί να αντισταθμιστεί ή να τους επιστραφεί. Στις περιπτώσεις αυτές, οι εν λόγω πληρωμές ΦΠΑ αντιστοιχούν i) στο μη εκπεστέο ΦΠΑ, που αντιστοιχεί στο ΦΠΑ που καταβάλλεται για τις αγορές που οι αγρότες —ανεξάρτητα από ποιο είναι το καθεστώς ΦΠΑ στο οποίο υπάγονται— δεν μπορούν να αφαιρέσουν από το ΦΠΑ που τιμολογούν επί των πωλήσεών τους και για τον οποίο επομένως, δεν υπάρχει καμία αντιστάθμιση· ii) ή/και στο ΦΠΑ, εκτός από εκείνο που αναφέρεται παραπάνω στο σημείο i), που καταβάλλεται για τις αγορές για τις οποίες οι αγρότες που υπόκεινται στο σύστημα ενιαίου συντελεστή, δεν αποζημιώνονται εξ ολοκλήρου μέσω της τιμής πώλησης ή επιστροφών.

▼B

λαμβάνεται υπόψη στους ΟΛΓ και δεν θα πρέπει να εμφαίνεται σε καμία τιμή προϊόντων που χρησιμοποιείται για την αποτίμηση της τελικής παραγωγής, ενώ ο εκπεστέος ΦΠΑ, που καταβάλλεται για τις αγορές αγαθών ενδιάμεσης ανάλωσης και αγαθών παγίου κεφαλαίου εξαιρείται επίσης από τις αντίστοιχες τιμές για τον υπολογισμό των δαπανών για τους ΟΛΓ.

3.041. Ωστόσο, οι αγρότες οι οποίοι υπόκεινται σε ένα από τα δύο συστήματα ενιαίου συντελεστή (βλέπε σημείο 3.035) αντιμετωπίζουν λογιστικά προβλήματα. Είναι προφανές, ότι η αντιστάθμιση που χορηγείται στους διάφορους αγρότες σπάνια αντιστοιχεί πλήρως στο ΦΠΑ που οι αγρότες αυτοί πλήρωσαν για τις αγορές τους. Στην περίπτωση των συστημάτων ενιαίου συντελεστή, η μέθοδος καταγραφής του ΦΠΑ θα εφαρμόζεται κατά τον ίδιο ακριβώς τρόπο με εκείνον που χρησιμοποιείται στην περίπτωση του καθιερωμένου συστήματος, δηλαδή χωρίς ΦΠΑ για τα διάφορα στοιχεία της τελικής παραγωγής και χωρίς εκπεστέο ΦΠΑ για τα διάφορα στοιχεία της ενδιάμεσης ανάλωσης και των ΑΕΠΚ.

Η διαφορά μεταξύ της ενιαίας αντιστάθμισης που χορηγείται στους αγρότες που υπόκεινται στο σύστημα ενιαίου συντελεστή και του ύψους του ΦΠΑ που θα είχαν τη δυνατότητα να εκπέσουν εάν υπόκειντο στο καθιερωμένο σύστημα ΦΠΑ, αντιστοιχεί στη θετική ή αρνητική αντιστάθμιση. Κάθε θετική ή αρνητική αντιστάθμιση πρέπει να εγγράφεται ξεχωριστά στους ΟΛΓ.

3.042. Η μέθοδος καταγραφής της θετικής ή αρνητικής αντιστάθμισης ΦΠΑ στο πλαίσιο των συστημάτων ενιαίου συντελεστή είναι η ακόλουθη:

— η θετική αντιστάθμιση ΦΠΑ κατά την αγορά καταγράφεται στις «Λοιπές επιδοτήσεις παραγωγής»,

— η αρνητική αντιστάθμιση ΦΠΑ κατά την αγορά καταγράφεται στους «Λοιπούς φόρους επί της παραγωγής».

«ΦΠΑ κατά την αγορά» είναι ο ΦΠΑ τον οποίο οι γεωργοί που υπόκεινται στο σύστημα ενιαίου συντελεστή θα μπορούσαν να εκπέσουν εάν υπόκειντο στο καθιερωμένο σύστημα ΦΠΑ.

3.043. Η εν λόγω μέθοδος καταγραφής παρουσιάζει το πλεονέκτημα ότι οδηγεί σε έναν ομοιόμορφο χειρισμό της γεωργικής παραγωγής, της ενδιάμεσης ανάλωσης και των ΑΕΠΚ, ανεξάρτητα από το σύστημα ΦΠΑ στο οποίο υπόκεινται οι αγρότες. Επιπλέον, η μέθοδος αυτή συνεπάγεται μια ισόρροπη αντιμετώπιση της θετικής ή αρνητικής αντιστάθμισης ΦΠΑ, σε σχέση με την ακαθάριστη προστιθέμενη αξία σε βασικές τιμές. Κατά τον τρόπο αυτό, καθίσταται δυνατός ο υπολογισμός της ακαθάριστης προστιθεμένης αξίας σε βασικές τιμές ανεξάρτητα από το ισχύον σύστημα ΦΠΑ, πράγμα που ευνοεί την εναρμόνιση και τη συγκρισιμότητα των ΟΛΓ των κρατών μελών (βλέπε σημείο 3.033).

3. **Λοιποί φόροι επί της παραγωγής**

3.044. Οι λοιποί φόροι επί της παραγωγής αντιπροσωπεύουν όλους τους φόρους που βαρύνουν τις επιχειρήσεις ως αποτέλεσμα της παραγωγικής διαδικασίας, ανεξαρτήτως της ποσότητας ή της αξίας των αγαθών και των υπηρεσιών που παράγονται ή πωλούνται (βλέπε ΕΣΛ 95, 4.22). Μπορεί να υπολογίζονται με βάση τη γη, τα πάγια περιουσιακά στοιχεία ή τη χρησιμοποιούμενη εργασία.

3.045. Οι λοιποί φόροι επί της παραγωγής είναι οι μόνοι φόροι που καταγράφονται στο λογαριασμό δημιουργίας εισοδήματος του κλάδου. Εμφανίζονται στους λογαριασμούς των κλάδων ή τομέων που τους καταβάλλουν (κριτήριο πληρωμής).

3.046. Οι φόροι που καταγράφονται στο λογαριασμό δημιουργίας εισοδήματος του κλάδου γεωργικής δραστηριότητας αντιστοιχούν στους φόρους που πληρούν τους ακόλουθους όρους:

α) έχουν υποχρεωτικό χαρακτήρα·

β) καταβάλλονται απευθείας από το γεωργικό κλάδο·

γ) καταβάλλονται στο Δημόσιο ή στα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης· ή

δ) εμπίπτουν στον ορισμό των λοιπών φόρων επί της παραγωγής (βλέπε σημείο 3.044).

▼B

3.047. Δεδομένης της διαφορετικής ιστορικής εξέλιξης των δημοσίων εσόδων στα διάφορα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, υπάρχουν πολυάριθμοι φόροι επί της παραγωγής, οι οποίοι παρουσιάζουν μεγάλες διαφορές μεταξύ τους. Στη γεωργία, δύο τύποι λοιπών φόρων επί της παραγωγής έχουν σημασία: ο φόρος επί της ιδιοκτησίας γης και ο φόρος επί των μηχανοκίνητων οχημάτων.

3.048. Για τη γεωργία, οι λοιποί φόροι επί της παραγωγής περιλαμβάνουν κυρίως:

α) τους φόρους ιδιοκτησίας γης και τους λοιπούς φόρους χρήσης γης και κτιρίων που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή (είτε ανήκουν στις γεωργικές μονάδες είτε μισθώνονται)·

β) τους φόρους επί της χρήσης παγίων περιουσιακών στοιχείων (μηχανοκίνητων οχημάτων, μηχανημάτων ή λοιπού εξοπλισμού) για παραγωγικούς σκοπούς (είτε ανήκουν στις γεωργικές μονάδες είτε μισθώνονται)·

γ) τους φόρους επί της συνολικής μισθολογικής κατάστασης που καταβάλλεται από τον εργοδότη·

δ) τους φόρους για τη ρύπανση που οφείλεται σε παραγωγικές δραστηριότητες·

ε) τους φόρους που καταβάλλονται για τις άδειες/εξουσιοδοτήσεις άσκησης εμπορικών ή επαγγελματικών δραστηριοτήτων, υπό τον όρο ότι οι άδειες/εξουσιοδοτήσεις αυτές χορηγούνται αυτομάτως με την καταβολή των οφειλόμενων ποσών. Εάν οι πληρωμές αυτές υπόκεινται σε κάποια καθορισμένη κανονιστική λειτουργία (π.χ. επαλήθευση της καταλληλότητας ή επιλογή κ.λπ.), πρέπει να αντιμετωπίζονται ως αγορές παρεχόμενων υπηρεσιών από το Δημόσιο και να καταγράφονται ως ενδιάμεση ανάλωση (εκτός αν είναι εξαιρετικά δυσανάλογες με το κόστος της παροχής των εν λόγω υπηρεσιών) [βλέπε σημείο 2.108 στοιχείο ξ)]·

στ) τα τέλη ύδρευσης τα οποία καταβάλλονται απλώς ως φόροι και όχι σύμφωνα με την ποσότητα νερού που καταναλώνεται·

ζ) την αρνητική αντιστάθμιση του ΦΠΑ που οφείλεται στο σύστημα του ενιαίου συντελεστή ΦΠΑ (βλέπε σημεία 3.041 και 3.042).

3.049. Σύμφωνα με την αρχή της δημιουργίας της αξίας, οι φόροι επί της παραγωγής καταγράφονται τη στιγμή της δημιουργίας της φορολογικής υποχρέωσης. Στην περίπτωση της αρνητικής αντιστάθμισης του ΦΠΑ, η στιγμή αυτή αντιστοιχεί στη στιγμή της αγοράς των αγαθών και υπηρεσιών ενδιάμεσης ανάλωσης και των ΑΕΠΚ που τη δημιουργούν (και όχι κατά την επιστροφή).

3.050. Οι λοιποί φόροι επί της παραγωγής δεν περιλαμβάνουν:

α) τις υποχρεωτικές πληρωμές οι οποίες πραγματοποιούνται μεν απευθείας από το γεωργικό κλάδο αλλά όχι στο Δημόσιο ούτε στα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι πληρωμές αυτές θεωρούνται αγορά εμπορεύσιμων υπηρεσιών από τους αποδέκτες των πληρωμών και, κατά συνέπεια, καταγράφονται στην ενδιάμεση ανάλωση της γεωργίας·

β) πρόστιμα και χρηματικές ποινές που επιβάλλονται από τις φορολογικές αρχές, καθώς και δαπάνες είσπραξης και φορολογικής βάσης δεν πρέπει να καταγράφονται μαζί με τους φόρους στους οποίους αναφέρονται, εκτός εάν δεν μπορούν να διαχωρισθούν από τους ίδιους τους φόρους (βλέπε ΕΣΛ 95, 4.133)·

γ) τις υποχρεωτικές πληρωμές που δεν εισπράττονται από το Δημόσιο ή τα κοινοτικά όργανα και οι οποίες, μολονότι επιβαρύνουν τη γεωργία, δεν καταβάλλονται απευθείας από τον κλάδο της, αλλά από τον κλάδο του χρήστη. Οι πληρωμές αυτές πρέπει να καταγράφονται στην ενδιάμεση ανάλωση του κλάδου του χρήστη·

δ) τους φόρους οι οποίοι καταβάλλονται συστηματικά επί των κερδών ή της περιουσίας, όπως φόρος εισοδήματος, φόρος εταιρειών, εισφορές εξίσωσης των φόρων ή φόρος επί των στοιχείων του ενεργητικού. Οι φόροι αυτοί πρέπει να καταγράφονται ως «τρέχοντες φόροι εισοδήματος, περιουσίας, κ.λπ.» στο λογαριασμό δευτερογενούς διανομής του εισοδήματος·

▼B

ε) τους φόρους κληρονομιάς, τους φόρους δωρεών και τις έκτακτες εισφορές επί της περιουσίας. Οι φόροι αυτοί πρέπει να καταγράφονται ως φόροι κεφαλαίου στο λογαριασμό κεφαλαίου·

στ) τα τέλη ύδρευσης που σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με τις ποσότητες του νερού που καταναλώνονται.

Ε. ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΙΣ

(βλέπε ΕΣΛ 95, 4.30-4.40)

3.051. Οι επιδοτήσεις είναι τρέχουσες μονομερείς πληρωμές που πραγματοποιούνται από το Δημόσιο ή από τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε παραγωγούς εμπορεύσιμου προϊόντος μονίμους κατοίκους με αντικειμενικό σκοπό να επηρεαστούν τα επίπεδα παραγωγής, οι τιμές τους ή η αμοιβή των συντελεστών παραγωγής. Οι παραγωγοί λοιπού μη εμπορεύσιμου προϊόντος μπορούν να λάβουν λοιπές επιδοτήσεις παραγωγής μόνο αν αυτές οι πληρωμές εξαρτώνται από γενικούς κανονισμούς που εφαρμόζονται τόσο σε παραγωγούς εμπορεύσιμου προϊόντος όσο και σε παραγωγούς μη εμπορεύσιμου προϊόντος. Συμβατικά, οι επιδοτήσεις προϊόντων δεν καταγράφονται στην λοιπή μη εμπορεύσιμη παραγωγή (βλέπε ΕΣΛ 1995, 4.30).

3.052. Οι επιδοτήσεις ταξινομούνται ως εξής:

— επιδοτήσεις προϊόντων:

— επιδοτήσεις εισαγωγών,

— λοιπές επιδοτήσεις προϊόντων και

— λοιπές επιδοτήσεις παραγωγής.

1. **Επιδοτήσεις προϊόντων**

3.053. Οι επιδοτήσεις προϊόντων είναι εκείνες οι επιδοτήσεις που καταβάλλονται ανά μονάδα ενός αγαθού ή μιας υπηρεσίας που παράγεται ή εισάγεται. Η επιδότηση μπορεί να είναι ένα συγκεκριμένο ποσό χρημάτων ανά μονάδα ενός αγαθού ή μιας υπηρεσίας, ή μπορεί να υπολογίζεται επί της αξίας ως συγκεκριμένο ποσοστό της τιμής ανά μονάδα. Η επιδότηση μπορεί επίσης να υπολογισθεί ως διαφορά μεταξύ μιας καθορισμένης τιμής-στόχου («specified target price») και της αγοραίας τιμής που πληρώνει στην πραγματικότητα ο αγοραστής. Μια επιδότηση ενός προϊόντος συνήθως πρέπει να καταβάλλεται όταν το αγαθό παράγεται, πωλείται ή εισάγεται. Συμβατικά, οι επιδοτήσεις προϊόντων μπορεί να αφορούν μόνο εμπορεύσιμη παραγωγή ή παραγωγή για ιδία τελική χρήση (βλέπε ΕΣΛ 95, 4.33).

3.054. Οι επιδοτήσεις εισαγωγών είναι επιδοτήσεις αγαθών και υπηρεσιών οι οποίες πρέπει να καταβάλλονται όταν τα αγαθά διασχίζουν τα σύνορα για χρήση στην οικονομική επικράτεια ή όταν οι υπηρεσίες παρέχονται σε θεσμικές μονάδες μονίμους κατοίκους. Μπορεί να περιλαμβάνουν τις ζημίες που υφίστανται, λόγω συγκεκριμένης κρατικής πολιτικής, κρατικοί εμπορικοί οργανισμοί των οποίων η αποστολή είναι να αγοράζουν προϊόντα από μη μονίμους κατοίκους και στη συνέχεια να τα πωλούν σε χαμηλότερες τιμές σε μονίμους κατοίκους (βλέπε ΕΣΛ 95, 4.34).

3.055. Οι επιδοτήσεις προϊόντων λαμβάνονται υπόψη στη βασική τιμή (βλέπε σημεία 2.082 έως 2.086) κατά την αποτίμηση της παραγωγής και κατά συνέπεια δεν εμφανίζονται στο λογαριασμό δημιουργίας εισοδήματος του κλάδου. Οι επιδοτήσεις προϊόντων που σχετίζονται με την αγορά (ήτοι εισαγωγές ή άλλες) προϊόντων ενδιάμεσης ανάλωσης ή πάγιων κεφαλαιουχικών αγαθών, και οι οποίες οδηγούν στη μείωση της τιμής αγοραστή γι' αυτά τα αγαθά, λαμβάνονται υπόψη χρησιμοποιώντας τιμές αγοραστή κατά την αποτίμηση της ενδιάμεσης ανάλωσης ή των ΑΕΠΚ (βλέπε σημεία 2.110 έως 2.113)· αυτό έχει, αντίστοιχα, ως συνέπεια τη μείωση του κόστους αυτών των προϊόντων ή των αγαθών.

▼M1

3.056. Ο τρόπος αποτίμησης της παραγωγής σε βασικές τιμές επιβάλλει την εφαρμογή μιας θεμελιώδους διάκρισης μεταξύ των επιδοτήσεων προϊόντων και των λοιπών επιδοτήσεων παραγωγής. Οι επιδοτήσεις

▼M1

των γεωργικών προϊόντων [1] μπορούν να καταβληθούν είτε στους παραγωγούς είτε σε άλλους οικονομικούς φορείς. Μόνον οι επιδοτήσεις προϊόντων που καταβάλλονται σε παραγωγούς γεωργικών προϊόντων προστίθενται στην αγοραία τιμή που λαμβάνουν οι παραγωγοί για να προκύψει η βασική τιμή. Οι επιδοτήσεις γεωργικών προϊόντων που καταβάλλονται σε οικονομικούς φορείς εκτός των παραγωγών γεωργικών προϊόντων δεν καταγράφονται στους ΟΛΓ.

▼B

3.057. Οι επιδοτήσεις προϊόντων πρέπει να καταγράφονται τη στιγμή κατά την οποία πραγματοποιείται η συναλλαγή ή το γεγονός που τις δικαιολογεί (παραγωγή, πώληση, εισαγωγή κ.λπ.) προκειμένου να διατηρείται η συνοχή με το υπόλοιπο των λογαριασμών (ήτοι τη μέτρηση της παραγωγής σε βασικές τιμές). Έτσι, π.χ. οι αντισταθμιστικές ενισχύσεις των αροτραίων καλλιεργειών πρέπει να καταγράφονται τη στιγμή της συγκομιδής, ενώ οι ειδικές πριμοδοτήσεις των βοοειδών, οι πριμοδοτήσεις ανά θηλάζουσα αγελάδα και ανά προβατίνα καταγράφονται κατά το χρόνο που κρατούνται τα ζώα ή/και τη στιγμή της υποβολής των αιτήσεων για χορήγηση ενίσχυσης.

2. **Λοιπές επιδοτήσεις παραγωγής**

3.058. Οι λοιπές επιδοτήσεις παραγωγής συνίστανται στις επιδοτήσεις που δεν αποτελούν επιδοτήσεις προϊόντων, από τις οποίες μπορούν να επωφελούνται οι παραγωγικές μονάδες μόνιμοι κάτοικοι ως συνέπεια της ενασχόλησής τους με την παραγωγή. Για τη λοιπή μη εμπορεύσιμη παραγωγή τους, οι παραγωγοί λοιπού μη εμπορεύσιμου προϊόντος μπορούν να εισπράξουν λοιπές επιδοτήσεις παραγωγής μόνο εάν αυτές οι πληρωμές από το Δημόσιο εξαρτώνται από γενικούς κανονισμούς που ισχύουν τόσο για παραγωγούς εμπορεύσιμου προϊόντος όσο και για παραγωγούς μη εμπορεύσιμου προϊόντος (βλέπε ΕΣΛ 95, 4.36). Το ΕΣΛ 95 αναφέρει τέσσερις κατηγορίες λοιπών επιδοτήσεων επί της παραγωγής (βλέπε ΕΣΛ 95, 4.37): τις επιδοτήσεις του μισθολογίου ή του εργατικού δυναμικού, τις επιδοτήσεις για τη μείωση της ρύπανσης, τις επιχορηγήσεις για ελάφρυνση από τόκους και τη θετική αντιστάθμιση του ΦΠΑ. Οι πληρωμές αυτές αφορούν κυρίως την κάλυψη του κόστους παραγωγής ή την υποστήριξη της μεταβολής της μεθόδου παραγωγής.

3.059. Λόγω του τρόπου αποτίμησης της παραγωγής με τη βασική τιμή, μόνο οι λοιπές επιδοτήσεις παραγωγής καταγράφονται στο λογαριασμό δημιουργίας εισοδήματος (στις αρνητικές χρήσεις).

α) Φύση του δικαιούχου

3.060. Οι δικαιούχοι των επιδοτήσεων πρέπει κανονικά να παράγουν εμπορεύσιμα αγαθά και υπηρεσίες ή αγαθά και υπηρεσίες για ιδία τελική χρήση. Τα εμπορεύσιμα αγαθά και υπηρεσίες είναι όλα τα αγαθά και οι υπηρεσίες που διατίθενται ή προορίζονται για να διατεθούν στην αγορά. Περιλαμβάνουν τα προϊόντα που πωλούνται, ανταλλάσσονται, χρησιμοποιούνται για πληρωμές σε είδος ή αποθηκεύονται προκειμένου να χρησιμοποιηθούν αργότερα για μία ή περισσότερες από τις προαναφερόμενες χρήσεις. Η παραγωγή για ιδία τελική χρήση αντιστοιχεί στα προϊόντα που διατηρούνται για σκοπούς τελικής κατανάλωσης ή ΑΕΠΚ από την ίδια μονάδα. Ωστόσο, οι παραγωγοί μη εμπορεύσιμου προϊόντος μπορούν να επωφεληθούν από λοιπές επιδοτήσεις παραγωγής εφόσον αυτές εξαρτώνται από γενικές ρυθμίσεις που εφαρμόζονται στους παραγωγούς εμπορεύσιμου και μη εμπορεύσιμου προϊόντος.

3.061. Η παραγωγή εμπορεύσιμων υπηρεσιών περιλαμβάνει επίσης και τις υπηρεσίες που παρέχονται από το εμπόριο και τους οργανισμούς αποθήκευσης. Επιδοτήσεις μπορούν, επομένως, να καταβληθούν στους εμπορικούς φορείς και στους οργανισμούς παρέμβασης των οποίων οι δραστηριότητες συνίστανται στην αγορά, αποθήκευση και μεταπώληση γεωργικών προϊόντων (βλέπε σημεία 3.068 και 3.069 για τους οργανισμούς παρέμβασης).

[1] Οι επιδοτήσεις γεωργικών προϊόντων που καταβάλλονται στους παραγωγούς γεωργικών προϊόντων περιλαμβάνουν κάθε επιδότηση που καταβάλλεται υπό μορφή ελλειμματικών πληρωμών (deficiency payments) στους γεωργούς (ήτοι στην περίπτωση κατά την οποία το Δημόσιο καταβάλλει στους παραγωγούς γεωργικών προϊόντων τη διαφορά μεταξύ της μέσης αγοραίας τιμής και της εγγυημένης τιμής των γεωργικών προϊόντων).

▼B

β) Στόχοι των λοιπών επιδοτήσεων παραγωγής

3.062. Οι λοιπές επιδοτήσεις παραγωγής μπορούν, σύμφωνα με το ΕΣΛ 95, να χορηγούνται σε περιπτώσεις κατά τις οποίες ο επηρεασμός της τιμής πώλησης ή η εξασφάλιση επαρκούς εισοδήματος για τους συντελεστές παραγωγής δεν είναι αναγκαστικά ο κύριος σκοπός των επιδοτήσεων. Για παράδειγμα, μια χρηματική ενίσχυση μπορεί να καταβληθεί στη γεωργική και δασοκομική παραγωγή προκειμένου να διαφυλαχθεί η πολιτιστική και η φυσική κληρονομιά, να προαχθεί ο τουρισμός σε μια συγκεκριμένη περιοχή ή να προστατευθεί το έδαφος έναντι της διάβρωσης, να ρυθμιστεί η φυσική υδρολογική ισορροπία ή να επηρεαστεί το κλίμα.

γ) Κριτήριο πληρωμής

3.063. Εκτός από τις επιδοτήσεις επιτοκίου, οι οποίες αντιπροσωπεύουν μια ειδική μορφή επιδότησης, οι λοιπές επιδοτήσεις παραγωγής περιλαμβάνονται στο λογαριασμό δημιουργίας εισοδήματος των κλάδων παραγωγής ή των τομέων στους οποίους καταβάλλονται. Συνεπεία αυτού του τρόπου κατανομής των επιδοτήσεων μεταξύ κλάδων και τομέων, οι ΟΛΓ δεν λαμβάνουν υπόψη το σύνολο των ενισχύσεων που χορηγούνται στη γεωργία. Εκτός από τις άμεσες ενισχύσεις, οι μονάδες γεωργικής και δασοκομικής παραγωγής ωφελούνται από επιδοτήσεις (σύμφωνα με το ΕΣΛ 95) που καταβάλλονται σε προηγούμενους ή επόμενους κλάδους, και ιδίως σε οργανισμούς παρέμβασης ([1]).

▼M1

3.064. Στην περίπτωση της γεωργίας, οι λοιπές επιδοτήσεις παραγωγής περιλαμβάνουν κυρίως τις ακόλουθες ενισχύσεις:

— επιδοτήσεις του μισθολογίου ή του εργατικού δυναμικού,

— επιχορηγήσεις για ελάφρυνση από τόκους [ΕΣΛ 95, σημείο 4.37 στοιχείο γ)] προς παραγωγικές μονάδες μόνιμους κατοίκους, ακόμα και όταν στοχεύουν στην ενθάρρυνση των επενδύσεων ([2]). Στην πραγματικότητα, πρόκειται για τρέχουσες μεταβιβάσεις που είναι σχεδιασμένες για να μειώνουν το λειτουργικό κόστος των παραγωγών. Στους λογαριασμούς αντιμετωπίζονται ως επιδοτήσεις προς τους παραγωγούς που ωφελούνται από αυτές, ακόμη και όταν στην πράξη η διαφορά του τόκου καταβάλλεται απευθείας από το κράτος στο πιστωτικό ίδρυμα που είχε χορηγήσει το δάνειο (κατά παρέκκλιση από το κριτήριο πληρωμής),

— θετική αντιστάθμιση του ΦΠΑ λόγω του συστήματος ενιαίου συντελεστή (βλέπε σημεία 3.041 και 3.042),

— κάλυψη εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και φόρων ακίνητης περιουσίας,

— κάλυψη άλλων δαπανών όπως οι ενισχύσεις ιδιωτικής αποθεματοποίησης του κρασιού και του γλεύκους σταφυλιών και επαναποθήκευσης των επιτραπέζιων κρασιών (στο βαθμό κατά τον οποίο ο ιδιοκτήτης των αποθεμάτων είναι γεωργική μονάδα),

— διάφορες άλλες επιδοτήσεις παραγωγής,

— ενισχύσεις αγρανάπαυσης (υποχρεωτική αγρανάπαυση που συνδέεται με τις ενισχύσεις ανά εκτάριο και εθελοντική αγρανάπαυση),

— χρηματικές αποζημιώσεις για τις πράξεις απόσυρσης νωπών οπωροκηπευτικών από τις αγορές. Οι πληρωμές αυτές καταβάλλονται

([1]) Ένα σημαντικό παράδειγμα είναι οι επιδοτήσεις που καταβάλλονται στις ασφαλιστικές εταιρείες εκτός του κλάδου ασφαλειών ζωής, και οι οποίες επιτρέπουν σ' αυτές τις εταιρείες να χρεώνουν χαμηλότερα (μεικτά) ασφάλιστρα στους κατόχους ασφαλιστηρίων συμβολαίων (π.χ. γεωργικές επιχειρήσεις που ασφαλίζονται για την κάλυψη κινδύνων όπως οι ζημιές από το χαλάζι, τον παγετό κ.λπ.). Εφόσον αυτές οι επιδοτήσεις είναι επιδοτήσεις προϊόντων, όπου το προϊόν είναι οι ασφαλιστικές υπηρεσίες, δεν καταγράφονται στο λογαριασμό δημιουργίας εισοδήματος του κατόχου του ασφαλιστηρίου συμβολαίου (ούτε και στους ΟΛΓ, στο ανωτέρω παράδειγμα). Εν τούτοις, στο βαθμό που οι επιδοτήσεις αυτές μειώνουν το κόστος των ασφαλιστικών υπηρεσιών (για τον κάτοχο του ασφαλιστηρίου συμβολαίου), το αποτέλεσμά τους αντικατοπτρίζεται στο λογαριασμό παραγωγής [με τη χαμηλότερη αξία της ενδιάμεσης ανάλωσης, βλέπε σημείο 2.108 στοιχείο ζ)] του κατόχου του ασφαλιστηρίου συμβολαίου.

([2]) Ωστόσο, όταν μια επιχορήγηση εξυπηρετεί το διπλό σκοπό της χρηματοδότησης τόσο της απόσβεσης του χρέους όσο και της καταβολής των τόκων επί αυτού και όταν δεν είναι δυνατό να την κατανείμουμε μεταξύ των δύο στοιχείων, το σύνολο της επιχορήγησης αντιμετωπίζεται ως επιχορήγηση επενδύσεων.

▼M1

συχνά σε ομάδες παραγωγών εμπορεύσιμου προϊόντος και πρέπει να αντιμετωπίζονται ως επιδοτήσεις προς τη γεωργία λόγω του ότι αντισταθμίζουν άμεσα μια απώλεια παραγωγής,

— πριμοδοτήσεις εποχικής προσαρμογής των βοοειδών και εκτατικοποίησης,

— ενισχύσεις γεωργικής παραγωγής σε μειονεκτικές ή/και ορεινές περιοχές,

— άλλες ενισχύσεις που καταβάλλονται προκειμένου να επηρεάσουν τις μεθόδους παραγωγής (εκτατικοποίηση, μεθόδους που επιτρέπουν τη μείωση της ρύπανσης κ.λπ.),

— ποσά που καταβάλλονται στους γεωργούς ως αποζημίωση για επαναλαμβανόμενες απώλειες φυτικών ή ζωικών προϊόντων που θεωρούνται συνεχιζόμενες εργασίες και φυτειών όταν είναι ακόμη στην περίοδο ανάπτυξής τους (βλέπε σημεία 2.040 έως 2.045). Αντίθετα, οι μεταβιβάσεις που αποσκοπούν στην αποζημίωση των απωλειών ζώων ή/και φυτειών που χρησιμοποιούνται ως συντελεστές παραγωγής καταγράφονται ως λοιπές μεταβιβάσεις κεφαλαίου στο λογαριασμό κεφαλαίου.

▼B

3.065. Η εφαρμογή της αρχής της δημιουργίας της αξίας κατά την καταγραφή των λοιπών επιδοτήσεων παραγωγής χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή. Δεδομένου ότι είναι δύσκολο να θεσπιστεί ένας γενικός κανόνας, η αρχή αυτή μπορεί να εφαρμοστεί με συνέπεια, ευελιξία και ρεαλισμό. Επειδή πολλές επιδοτήσεις προς τη γεωργία συνδέονται με την παραγωγή και τους συντελεστές παραγωγής (έκταση, ζωικό κεφάλαιο κ.λπ.), η εγγραφή πρέπει να γίνεται τη στιγμή της παραγωγής ή όταν αποκτώνται οι συντελεστές παραγωγής (προπαντός στην περίπτωση της γης και των ζώων). Στην περίπτωση των επιδοτήσεων που δεν συνδέονται άμεσα με την παραγωγή ή τους συντελεστές παραγωγής, είναι δύσκολο να καθοριστεί ο χρόνος της πράξης που τις αιτιολογεί και να διαχωριστεί από το χρόνο κατά τον οποίο καταβάλλονται. Στην ιδιαίτερη αυτή περίπτωση, οι επιδοτήσεις καταγράφονται όταν εισπράττονται (κριτήριο πληρωμής).

3.066. Συνιστώνται οι ακόλουθοι ειδικοί χειρισμοί:

— αντισταθμιστικές πληρωμές για την παύση καλλιέργειας αροτραίων καλλιεργειών: τη στιγμή της δήλωσης των εκτάσεων,

— απόσυρση προϊόντων (οπωροκηπευτικών): τη στιγμή της φυσικής απόσυρσης κατά τη διάρκεια της περιόδου εμπορίας και όχι το ημερολογιακό έτος, προκειμένου να εξασφαλισθεί η συνοχή μεταξύ της αποτίμησης της παραγωγής, αφαιρουμένων των αποσύρσεων κατά τη διάρκεια της περιόδου εμπορίας και της εγγραφής των επιδοτήσεων (στις αρνητικές χρήσεις) στο λογαριασμό δημιουργίας εισοδήματος,

— ενισχύσεις παραγωγής βοοειδών (πριμοδότηση εκτατικοποίησης κ.λπ.): τη στιγμή της απόκτησης των ζώων από τους γεωργούς και τη στιγμή της υποβολής των αιτήσεων,

— κάλυψη δαπανών (συμπεριλαμβανομένης της επιδότησης επιτοκίου): τη στιγμή κατά την οποία πρέπει να πληρωθούν οι δαπάνες και οι τόκοι,

— αποζημίωση επαναλαμβανόμενων απωλειών που επηρεάζουν την παραγωγή (φυτική, ζωική και φυτειών που βρίσκονται ακόμη στην περίοδο ανάπτυξής τους, βλέπε σημείο 3.064): τη στιγμή κατά την οποία καταγράφεται η παραγωγή στους ΟΛΓ (αν η αποζημίωση είναι γνωστή με ακρίβεια και βεβαιότητα),

— λοιπές επιδοτήσεις που δεν συνδέονται άμεσα με προϊόντα ή με συντελεστές παραγωγής (όπως η άμεση στήριξη του εισοδήματος, οι ενισχύσεις στις μειονεκτικές περιοχές κ.λπ.): συνιστάται να εξακολουθήσει να χρησιμοποιείται το κριτήριο πληρωμής λόγω του ότι είναι δύσκολο να καθοριστεί πότε υποβλήθηκαν οι αιτήσεις αποζημίωσης και πότε υπάρχει βεβαιότητα ως προς τα ποσά.

3.067. Δεν θεωρούνται επιδοτήσεις στο πλαίσιο των ΟΛΓ:

— οι τρέχουσες μεταβιβάσεις οι οποίες, παρότι αποτελούν επιδοτήσεις σύμφωνα με την έννοια του ΕΣΛ 1995, δεν καταβάλλονται στις γεωργικές παραγωγικές μονάδες. Οι μεταβιβάσεις αυτές περι-

▼B

λαμβάνουν, για παράδειγμα, επιδοτήσεις που χορηγούνται σε οργανισμούς παρέμβασης. Παρόλο που οι πληρωμές αυτές είναι δυνατόν να επηρεάζουν τις τιμές πώλησης στη γεωργία και, επομένως, να ωφελούν τη γεωργία, σύμφωνα με το κριτήριο πληρωμής πρέπει να καταγράφονται στον κλάδο ο οποίος τις λαμβάνει,

— τρέχουσες μεταβιβάσεις στις γεωργικές παραγωγικές μονάδες από έναν οργανισμό παρέμβασης. Πρέπει να καταγράφονται ως μέρος της παραγωγής του εν λόγω προϊόντος για το οποίο πραγματοποιείται η μεταβίβαση εάν ο συγκεκριμένος οργανισμός ασχολείται μόνο με την αγορά, την πώληση ή την αποθήκευση αγαθών. Εάν, εντούτοις, ο οργανισμός αυτός προβαίνει μόνο στις καταβολές επιδοτήσεων, τότε οι τρέχουσες μεταβιβάσεις στις παραγωγικές μονάδες θα πρέπει να καταγράφονται ως επιδοτήσεις (βλέπε σημεία 3.068 και 3.069),

— έκτακτες μεταβιβάσεις από επαγγελματικούς οργανισμούς προς τις γεωργικές παραγωγικές μονάδες. Οι πληρωμές αυτές δεν αποτελούν επιδοτήσεις καθόσον οι επαγγελματικοί οργανισμοί δεν ανήκουν στο Δημόσιο,

— τρέχουσες μεταβιβάσεις από το Δημόσιο σε νοικοκυριά με την ιδιότητά τους των καταναλωτικών μονάδων. Οι μεταβιβάσεις αυτές είτε θεωρούνται κοινωνικές παροχές είτε κατατάσσονται στην κατηγορία των διαφόρων τρεχουσών μεταβιβάσεων. Η πρώτη κατηγορία περιλαμβάνει, για παράδειγμα, ορισμένες κρατικές ενισχύσεις που αποσκοπούν στην αναδιάρθρωση, όπως είναι, για παράδειγμα, η οικονομική ενίσχυση που χορηγείται στους αγρότες που αλλάζουν απασχόληση,

— μεταβιβάσεις κεφαλαίου: αυτές διαφέρουν από τις τρέχουσες μεταβιβάσεις ως προς το ότι προϋποθέτουν την απόκτηση ή τη διάθεση ενός ή περισσότερων στοιχείων του ενεργητικού ενός τουλάχιστον από τα μέρη της συναλλαγής. Ασχέτως του αν οι μεταβιβάσεις είναι σε χρήμα ή σε είδος θα πρέπει να έχουν ως αποτέλεσμα αντίστοιχη μεταβολή των χρηματοοικονομικών ή μη χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού, που εμφανίζονται στους ισολογισμούς ενός ή των δύο μερών της συναλλαγής (βλέπε ΕΣΛ 95, 4.145). Οι μεταβιβάσεις κεφαλαίου καλύπτουν τους φόρους κεφαλαίου, τις επιχορηγήσεις επενδύσεων και τις λοιπές μεταβιβάσεις κεφαλαίου (βλέπε ΕΣΛ 95, 4.147). Καταγράφονται στο λογαριασμό κεφαλαίου του γεωργικού τομέα/κλάδου υπό μορφή μεταβολών των υποχρεώσεων και της καθαρής θέσης. Ορισμένοι τύποι ενισχύσεων που καταβάλλονται στη γεωργία αποτελούν μεταβιβάσεις κεφαλαίου. Πρόκειται, κυρίως, για τους ακόλουθους:

  — ενισχύσεις μετατροπής των οπωρώνων/αμπελώνων (που δεν υπόκεινται στην υποχρέωση επαναφύτευσης) οι οποίες αποτελούν λοιπές μεταβιβάσεις κεφαλαίου,

  — ενισχύσεις αναδιάρθρωσης ενός οπωρώνα/αμπελώνα (που υπόκεινται στην υποχρέωση επαναφύτευσης) οι οποίες αποτελούν επιχορηγήσεις επενδύσεων,

  — ενισχύσεις παύσης δραστηριότητας ή μείωσης της παραγωγής γάλακτος: καταγράφονται ως λοιπές μεταβιβάσεις κεφαλαίου επειδή επηρεάζουν, άμεσα ή έμμεσα, την τιμή των ποσοστώσεων,

— μεταβιβάσεις που πραγματοποιεί το Δημόσιο προς γεωργικές εταιρείες και οιονεί εταιρείες για την κάλυψη ζημιών που έχουν συσσωρευτεί επί σειρά ετών και οφείλονται σε παράγοντες που δεν ελέγχονται από την επιχείρηση. Κατατάσσονται στην κατηγορία των μεταβιβάσεων κεφαλαίου,

— αποζημιώσεις που καταβάλλονται από το Δημόσιο ή από την αλλοδαπή (δηλαδή αλλοδαπές χώρες ή/και θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης) στους κατόχους αγαθών παγίου κεφαλαίου που χρησιμοποιούνται στην παραγωγή γεωργικών προϊόντων, τα οποία υπέστησαν έκτακτες απώλειες ή απώλειες λόγω φυσικών καταστροφών όπως η καταστροφή ή οι ζημίες λόγω πολεμικών ενεργειών, άλλων πολιτικών γεγονότων ή φυσικών καταστροφών (βλέπε σημείο 2.045). Οι αποζημιώσεις αυτές καταγράφονται ως λοιπές μεταβιβάσεις κεφαλαίου (βλέπε σημείο 3.096),

— οι παραγραφές χρεών παραγωγών γεωργικών προϊόντων προς το κράτος (που προκύπτουν, π.χ., από δάνεια που έχει χορηγήσει το

▼B

κράτος σε μια παραγωγική επιχείρηση, η οποία επί σειρά ετών έχει συσσωρεύσει εμπορικές ζημίες). Το ΕΣΛ 95 επίσης τις κατατάσσει στις λοιπές μεταβιβάσεις κεφαλαίου· απαλλαγές ή ελαφρύνσεις φόρων συνδεομένων με την παραγωγή, φόρου εισοδήματος ή φόρου περιουσίας.

— Οι φορολογικές απαλλαγές ή ελαφρύνσεις δεν εμφαίνονται ρητά στο σύστημα λογαριασμών του ΕΣΛ 95 και, επομένως, ούτε στους ΟΛΓ, εφόσον καταγράφονται μόνο οι φόροι που πράγματι επιβάλλονται,

— μετοχές και άλλοι τίτλοι συμμετοχής σε γεωργικές εταιρείες και οιονεί εταιρείες που αγοράζονται από το Δημόσιο. Καταγράφονται στην κατηγορία των μετοχών και άλλων τίτλων συμμετοχής.

δ) Οι οργανισμοί παρέμβασης

3.068. Οι οργανισμοί παρέμβασης

— που ασχολούνται αποκλειστικά και μόνο με την αγορά, πώληση ή αποθήκευση αγαθών κατατάσσονται κατά την υποδιαίρεση της οικονομίας σε:

  — κλάδους, στο εμπόριο· η δραστηριότητα αυτή θεωρείται συμβατικά ως παραγωγή μη χρηματοδοτικών εμπορεύσιμων υπηρεσιών,

  — τομείς, σε μη χρηματοδοτικές εταιρείες και οιονεί εταιρείες, εάν αυτοί οι οργανισμοί παρέμβασης θεωρούνται θεσμικές μονάδες με την έννοια του ΕΣΛ 95 και, εάν όχι, στον τομέα στον οποίο ανήκει η μεγαλύτερη μονάδα,

— που ασχολούνται αποκλειστικά και μόνο με την καταβολή επιδοτήσεων κατατάσσονται κατά την υποδιαίρεση της οικονομίας σε:

  — κλάδους, στους κλάδους μη εμπορεύσιμης παραγωγής Δημοσίου, εφόσον μόνο το Δημόσιο (εκτός από τα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης) μπορεί να καταβάλλει επιδοτήσεις σύμφωνα με τους κανόνες του ΕΣΛ 95,

  — τομείς, στον τομέα του Δημοσίου (βλέπε προηγούμενο περίπτωση),

— που ασχολούνται τόσο με την αγορά, πώληση και αποθήκευση αγαθών όσο και με την καταβολή επιδοτήσεων, κατατάσσονται κατά την υποδιαίρεση της οικονομίας σε:

  — κλάδους, στον κλάδο του εμπορίου όσον αφορά τις μονάδες παραγωγής τους (τύπου τοπικής ΜΟΔ), οι οποίες αγοράζουν, πωλούν ή αποθηκεύουν αγαθά και στους κλάδους μη εμπορεύσιμης παραγωγής του Δημοσίου, από κοινού με τις μονάδες παραγωγής του,

  — τομείς, στον τομέα του δημοσίου, εφόσον μόνο ο τομέας αυτός μπορεί να καταβάλλει επιδοτήσεις. Η ταξινόμηση σε έναν άλλο τομέα θα σήμαινε ότι οι επιδοτήσεις που καταβάλλει ο οργανισμός παρέμβασης δεν αποτελούν πλέον επιδοτήσεις με την έννοια του ΕΣΛ 95.

3.069. Μια συνέπεια της αυστηρής εφαρμογής του κριτηρίου πληρωμής αποτελεί το γεγονός ότι, πολλές επιδοτήσεις με την έννοια του ΕΣΛ 95 δεν εμφανίζονται στους οικονομικούς λογαριασμούς της γεωργίας, εφόσον καταχωρίζονται στους κλάδους και τομείς στους οποίους καταβάλλονται οι εν λόγω επιδοτήσεις. Ιδιαίτερα, αν οι οργανισμοί παρέμβασης κατατάσσονται στον τομέα του Δημοσίου, οι επιδοτήσεις που χορηγούνται στους οργανισμούς σε συνδυασμό με άλλες διαδικασίες ρύθμισης της αγοράς (αγορά, αποθήκευση και μεταπώληση) εμφανίζονται ως χρήσεις αλλά και ως πόροι στον τομέα του Δημοσίου. Επομένως, είναι δυνατή η πληρωμή επιδοτήσεων (ήτοι, λοιπών επιδοτήσεων παραγωγής) από το Δημόσιο σε άλλες υπηρεσίες του Δημοσίου.

▼B

ΣΤ. ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ

(βλέπε ΕΣΛ 95, 4.41-4.76)

1. **Ορισμός**

3.070. Εισόδημα περιουσίας είναι το εισόδημα που εισπράττει ο ιδιοκτήτης ενός χρηματοπιστωτικού περιουσιακού στοιχείου ή ενός υλικού μη παραχθέντος περιουσιακού στοιχείου σε αντάλλαγμα για την παροχή χρηματοδότησης, ή τη διάθεση του υλικού μη παραχθέντος περιουσιακού στοιχείου σε άλλη θεσμική μονάδα (βλέπε ΕΣΛ 95, 4.41).

3.071. Τα εισοδήματα περιουσίας ταξινομούνται στο ΕΣΛ 95 ως εξής:

— τόκοι,

— διανεμόμενο εισόδημα εταιρειών (μερίσματα και αναλήψεις από το εισόδημα οιονεί εταιρειών),

— επανεπενδυόμενα έσοδα από άμεσες επενδύσεις εξωτερικού,

— εισόδημα περιουσίας που διανέμεται στους κατόχους ασφαλιστηρίων συμβολαίων,

— γαιοπρόσοδος και έσοδα από περιουσιακά στοιχεία του υπεδάφους.

3.072. Οι ΟΛΓ ενδιαφέρονται μόνο για το εισόδημα περιουσίας που λαμβάνεται υπόψη στην κατάρτιση του λογαριασμού του επιχειρηματικού εισοδήματος (βλέπε ακολουθία των λογαριασμών, 1.38 έως 1.48). Ο λογαριασμός αυτός καταγράφει στην πλευρά των πόρων το εισόδημα που λαμβάνουν οι μονάδες λόγω της άμεσης συμμετοχής τους στη διαδικασία παραγωγής (λειτουργικό πλεόνασμα/μεικτό εισόδημα) καθώς και τα εισπραχθέντα εισοδήματα περιουσίας. Καταγράφει στην πλευρά των χρήσεων τα εισοδήματα περιουσίας που σχετίζονται με τις γεωργικές δραστηριότητες (και τις μη διαχωρίσιμες μη γεωργικές δευτερεύουσες δραστηριότητες). Ο λογαριασμός επιχειρηματικού εισοδήματος μπορεί, κανονικά, να υπολογισθεί μόνο για τους θεσμικούς τομείς. Ωστόσο, μπορεί να εκτιμηθεί, στην περίπτωση ενός κλάδου δραστηριότητας, όταν είναι δυνατόν να αποδοθούν ορισμένες ροές εισοδήματος περιουσίας στις τοπικές ΜΟΔ.

3.073. Μόνο τρεις τύποι εισοδήματος περιουσίας μπορεί να ενδιαφέρουν τους ΟΛΓ. Πρόκειται για τους τόκους, τη γαιοπρόσοδο και το εισόδημα περιουσίας που διανέμεται στους κατόχους ασφαλιστηρίων συμβολαίων.

2. **Τόκοι**

3.074. Οι τόκοι είναι οι επιβαρύνσεις οι πληρωτέες για ένα δάνειο κεφαλαίου. Περιλαμβάνουν πληρωμές που καταβάλλονται σε προκαθορισμένα διαστήματα και αντιστοιχούν σε ένα (σταθερό ή μη) ποσοστό της αξίας του δανείου. Στους ΟΛΓ, οι τόκοι αντιπροσωπεύουν τις πληρωμές για δάνεια που έχουν συναφθεί για λειτουργικούς σκοπούς της γεωργίας (π.χ. για την αγορά της γης, κτιρίων, μηχανημάτων, οχημάτων και άλλου εξοπλισμού, ακόμη και αν χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο μη διαχωρίσιμων μη γεωργικών δευτερευουσών δραστηριοτήτων).

3.075. Οι τόκοι περιλαμβάνουν επίσης τις πληρωμές που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο της χρηματοδοτικής μίσθωσης για τη χρήση πάγιων στοιχείων ενεργητικού στη γεωργία (συμπεριλαμβανομένων ενδεχομένως και των γαιών). Μόνο το μέρος του μισθώματος (το οποίο εξομοιούται με τεκμαρτό δάνειο το οποίο χορηγείται από τον εκμισθωτή στο μισθωτή) που καταβάλλεται από το μισθωτή υπόκειται σε πληρωμή τόκων (το μέρος το οποίο αφορά το κεφάλαιο καταχωρίζεται στο χρηματοπιστωτικό λογαριασμό).

3.076. Πρέπει να σημειωθεί ότι οι τεκμαρτοί τόκοι για το πάγιο μετοχικό κεφάλαιο σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις δεν καταγράφονται εδώ· αυτοί θα εμφαίνονται ως στοιχεία του εισοδήματος από τη γεωργική επιχείρηση (βλέπε σημείο 5.06). Επιπλέον, το ποσό που καταγράφεται ως πληρωτέος τόκος περιλαμβάνει τις επιδοτήσεις επιτοκίου στη γεωργία.

3.077. Θα πρέπει επίσης να καταγράφονται οι τόκοι που εισπράττονται στο πλαίσιο των γεωργικών δραστηριοτήτων από τις μονάδες που αποτελούν μέρος γεωργικών επιχειρήσεων υπό μορφή εταιρειών. Για τις ατομικές επιχειρήσεις, οι εισπραττόμενοι τόκοι εξαιρούνται από το μέτρο του επιχειρηματικού εισοδήματος του γεωργικού κλάδου επειδή

▼B

θεωρείται ότι τα περισσότερα στοιχεία ενεργητικού που αποδίδουν τόκους δεν συνδέονται με τη γεωργική δραστηριότητα των μονάδων και ότι είναι πολύ δύσκολο να γίνει διάκριση μεταξύ των οικογενειακών στοιχείων ενεργητικού και εκείνων που χρησιμοποιούνται στην παραγωγή ([1]).

3.078. Οι τόκοι καταγράφονται με βάση την αρχή της δημιουργίας της αξίας, δηλαδή ως δεδουλευμένοι τόκοι (και όχι καταβληθέντες τόκοι).

▼M2

3.079. Η αξία των υπηρεσιών που παρέχονται από ενδιάμεσους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς που υπολογίζονται μεταξύ διαφόρων πελατών, οι πραγματικές πληρωμές ή οι εισπράξεις τόκων προς ή από ενδιάμεσους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς πρέπει να προσαρμόζονται, έτσι ώστε να εξαλείφονται τα περιθώρια που αντιπροσωπεύουν οι έμμεσες επιβαρύνσεις που πραγματοποιούνται από τους ενδιάμεσους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς. Η εκτιμώμενη αξία αυτού του κόστους πρέπει να αφαιρείται από τους τόκους που καταβάλλονται από τους δανειολήπτες προς τους ενδιάμεσους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς και να προτίθεται στον τόκο που εισπράττεται από τους καταθέτες. Το κόστος θεωρείται πληρωμή για υπηρεσίες που παρέχονται από τους ενδιάμεσους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς στους πελάτες τους και όχι πληρωμή τόκων [βλ. 2.107.1 και 2.108 θ)· ΕΣΛ 95, προσάρτημα I, 4.51].

▼B

3. **Γαιοπρόσοδος και έσοδα από περιουσιακά στοιχεία του υπεδάφους**

3.080. Η γαιοπρόσοδος και τα έσοδα από περιουσιακά στοιχεία του υπεδάφους αντιστοιχούν στις πληρωμές που καταβάλλονται στον ιδιοκτήτη υλικών μη παραχθέντων περιουσιακών στοιχείων σε αντιστάθμιση της διάθεσης των εν λόγω στοιχείων ενεργητικού σε μια άλλη μονάδα. Για τους ΟΛΓ, πρόκειται κυρίως για τα μισθώματα που καταβάλλουν οι χρήστες της γης στους ιδιοκτήτες της ([2]).

3.081. Όταν ο ιδιοκτήτης υφίσταται ορισμένες επιβαρύνσεις που συνδέονται άμεσα με τη γεωργική δραστηριότητα (φόρους γης, δαπάνες για τη συντήρηση των γαιών κ.λπ.) τα προς καταγραφή μισθώματα θα πρέπει να μειώνονται ανάλογα. Οι επιβαρύνσεις αυτές καταγράφονται ως λοιποί φόροι επί της παραγωγής (αν πρόκειται για φόρους γης) ή ως ενδιάμεση ανάλωση (για τις δαπάνες συντήρησης).

3.082. Η γαιοπρόσοδος δεν πρέπει να περιλαμβάνει τα μισθώματα για κτίρια και για κατοικίες που βρίσκονται επάνω στη γη. Τα μισθώματα αυτά πρέπει να αντιμετωπίζονται ως πληρωμή για μια εμπορεύσιμη υπηρεσία που παρέχεται από τον ιδιοκτήτη στο μισθωτή του κτιρίου ή της κατοικίας και να καταγράφονται στους λογαριασμούς ως ενδιάμεση ανάλωση υπηρεσιών, ή ως δαπάνη τελικής κατανάλωσης (λογαριασμοί των νοικοκυριών) σύμφωνα με τη φύση της μισθώτριας μονάδας. Αν δεν υπάρχει αντικειμενική βάση για το διαχωρισμό της πληρωμής μεταξύ γαιοπροσόδου και μισθώματος των κτιρίων που βρίσκονται πάνω στη μισθωμένη γη, το σύνολο των πληρωμών καταγράφεται ως γαιοπρόσοδος. Ο κανόνας αυτός αποτελεί αναπροσαρμοσμένη έκδοση της σύστασης του ΕΣΛ 95 (βλέπε ΕΣΛ 95, 4.73) ([3]).

3.083. Κάθε γαιοπρόσοδος πρέπει να περιλαμβάνεται εδώ, ανεξάρτητα του αν η μίσθωση έχει διάρκεια μεγαλύτερη ή μικρότερη του ενός έτους.

3.084. Κατά συνέπεια, η γαιοπρόσοδος δεν περιλαμβάνει:

— τα μισθώματα των κατοικιών που βρίσκονται μέσα στα αγροτικά κτίρια· η αξία αυτή αντιπροσωπεύει πληρωμή για εμπορεύσιμη υπηρεσία, η οποία αποτελεί στοιχείο της ιδιωτικής κατανάλωσης

([1]) Οι εισπραττόμενοι τόκοι αντιστοιχούν στη θέση «λοιποί εισπρακτέοι λογαριασμοί» (F.7) του χρηματοπιστωτικού λογαριασμού. Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται όλες οι συναλλαγές που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο των «λοιπών εισπρακτέων λογαριασμών», δηλαδή όλα τα χρηματοπιστωτικά στοιχεία ενεργητικού που δημιουργούνται ως αντιστάθμιση χρηματοπιστωτικών ή μη χρηματοπιστωτικών συναλλαγών, δεδομένου ότι υπάρχει μια διαφορά χρόνου μεταξύ της στιγμής κατά την οποία πραγματοποιείται μια συναλλαγή και της στιγμής της αντίστοιχης πληρωμής.

([2]) Πρέπει να σημειωθεί ότι τα εισπραττόμενα μισθώματα δεν αρμόζουν στους ΟΛΓ/ΟΛΔ λόγω της χρήσης της έννοιας του κλάδου δραστηριότητας (βλέπε σημείο 1.44).

([3]) Το ΕΣΛ 95 προτείνει να καταγράφεται το συνολικό ποσό ως γαιοπρόσοδος εάν η αξία της γης θεωρείται ότι υπερβαίνει την αξία των κτιρίων που βρίσκονται επάνω της και ως μίσθωμα κτιρίων στην αντίθετη περίπτωση.

▼B

(δηλαδή ο μισθωτής πληρώνει το μίσθωμα από το υπολειπόμενο καθαρό εισόδημά του),

— τα μισθώματα που καταβάλλονται για την επαγγελματική χρήση κτιρίων, εκτός κατοικιών [βλέπε σημείο 2.108 στοιχείο α)],

— την απόσβεση κτιρίων,

— τις δαπάνες για την τρέχουσα συντήρηση των κτιρίων (βλέπε σημείο 2.106),

— τους φόρους γης [βλέπε σημείο 3.048 στοιχείο α)],

— τις δαπάνες για την ασφάλιση των κτιρίων [βλέπε σημείο 2.108 στοιχείο ζ)].

3.085. Δεν υπολογίζονται τεκμαρτά μισθώματα όσον αφορά τη γη και τα γεωργικά κτίρια που εκμεταλλεύεται ο ίδιος ο ιδιοκτήτης. Τα μισθώματα που αντιστοιχούν σε μη παραχθέντα στοιχεία ενεργητικού, όπως στοιχεία ενεργητικού κατοχυρωμένα με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας και δικαιώματα παραγωγής (ποσοστώσεις γάλακτος), πρέπει να καταγράφονται ως ενδιάμεση ανάλωση [βλέπε σημείο 2.108 στοιχείο ν)].

4. **Εισόδημα περιουσίας που διανέμεται στους κατόχους ασφαλιστηρίων συμβολαίων (δεν καλύπτεται από τους ΟΛΓ)**

3.086. Το εισόδημα περιουσίας που διανέμεται στους κατόχους ασφαλιστηρίων συμβολαίων αντιστοιχεί στο συνολικό πρωτογενές εισόδημα που εισπράττεται από την επένδυση τεχνικών ασφαλιστικών αποθεματικών (βλέπε ΕΣΛ 95, 4.68). Τα τεχνικά αποθεματικά είναι περιουσιακά στοιχεία των κατόχων ασφαλιστηρίων συμβολαίων. Το ΕΣΛ 95 προβλέπει να λαμβάνει υπόψη ο υπολογισμός του επιχειρηματικού εισοδήματος, στους πόρους, τα έσοδα από την επένδυση των τεχνικών αποθεματικών ασφάλισης. Το εισόδημα αυτό διανέμεται στους κατόχους ασφαλιστηρίων συμβολαίων στην κατηγορία «εισόδημα περιουσίας που διανέμεται στους κατόχους ασφαλιστηρίων συμβολαίων». Εφόσον το εισόδημα αυτό, στην πράξη, κρατείται από τις ασφαλιστικές εταιρείες, θεωρείται ότι επιστρέφεται σ' αυτές με τη μορφή συμπληρωματικών ασφαλίστρων (βλέπε ΕΣΛ 95, 4.69).

3.087. Το εισόδημα περιουσίας που διανέμεται στους κατόχους ασφαλιστηρίων συμβολαίων δεν καλύπτεται από τους ΟΛΓ. Πράγματι, για να έχει νόημα, η μέτρηση του εισοδήματος της γεωργικής δραστηριότητας θα πρέπει:

— να περιλαμβάνει όλες τις ροές τις σχετικές με τις ασφάλειες εκτός των ασφαλειών ζωής (αξία της υπηρεσίας, εισόδημα που διανέμεται στους κατόχους ασφαλιστηρίων συμβολαίων, καθαρά ασφάλιστρα και απαιτήσεις): στην περίπτωση αυτή, το εισόδημα που μετράται εμφανίζεται μετά την περιγραφή όλων των συναλλαγών αναδιανομής (μεταξύ κατόχων ασφαλιστηρίων συμβολαίων και ασφαλιστικών επιχειρήσεων και μεταξύ χρονικών περιόδων) που συνδέονται με τις ασφάλειες εκτός των ασφαλειών ζωής, ή

— να λαμβάνει υπόψη μόνο την αξία της υπηρεσίας (που παρέχεται σαφώς από την ασφαλιστική εταιρεία [βλέπε σημείο 2.108 στοιχείο ζ)]: στην περίπτωση αυτή, το εισόδημα που μετράται εμφανίζεται πριν από την περιγραφή όλων αυτών των συναλλαγών αναδιανομής.

Οι ΟΛΓ επέλεξαν τη δεύτερη λύση.

Ζ. ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΙΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

(βλέπε ΕΣΛ 95, 4.145-4.167)

3.088. Στην ακολουθία των λογαριασμών των ΟΛΓ, οι μόνες μεταβιβάσεις κεφαλαίου που λαμβάνονται υπόψη αφορούν τις εισπρακτέες μεταβιβάσεις κεφαλαίου, δηλαδή τις επιχορηγήσεις επενδύσεων και τις λοιπές μεταβιβάσεις κεφαλαίου. Αυτές οι διανεμητικές συναλλαγές καταγράφονται στο λογαριασμό κεφαλαίου (βλέπε σημεία 1.41 και 1.48).

1. **Επιχορηγήσεις επενδύσεων**

3.089. Οι επιχορηγήσεις επενδύσεων είναι μεταβιβάσεις κεφαλαίου σε χρήμα ή σε είδος από το Δημόσιο ή από την αλλοδαπή προς άλλες θεσμικές μονάδες μόνιμους ή μη μόνιμους κατοίκους, με σκοπό τη χρηματοδότηση μέρους ή του συνόλου του κόστους της απόκτησης παγίων στοιχείων ενεργητικού εκ μέρους τους (βλέπε ΕΣΛ 95, 4.152). Οι

▼B

επιχορηγήσεις επενδύσεων που προέρχονται από την αλλοδαπή περιλαμβάνουν και εκείνες που καταβάλλονται απευθείας από τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ) — Τμήμα Προσανατολισμού.

3.090. Οι επιδοτήσεις επιτοκίου εξαιρούνται από τις επιχορηγήσεις επενδύσεων (βλέπε σημείο 3.064), ακόμη και όταν αποσκοπούν στην ενθάρρυνση των επενδύσεων κεφαλαίου. Εντούτοις, πρέπει να υπενθυμιστεί ότι όταν μια επιχορήγηση εξυπηρετεί το διπλό σκοπό της χρηματοδότησης της εξόφλησης του δανείου που είχε συναφθεί και της πληρωμής των τόκων του κεφαλαίου που είχε δοθεί ως δάνειο, και όταν δεν είναι δυνατόν να διαχωρίσουμε τα δύο αυτά στοιχεία, όλη η επιχορήγηση αντιμετωπίζεται στους λογαριασμούς ως επιχορήγηση επένδυσης.

3.091. Εκτός από ορισμένες επιχορηγήσεις που καταβάλλει το ΕΓΤΠΕ — Τμήμα Προσανατολισμού, οι επιχορηγήσεις επενδύσεων σχετικά με τη γεωργία περιλαμβάνουν κυρίως:

— τις ενισχύσεις αναδιάρθρωσης οπωρώνων ή αμπελώνων, όταν υπόκεινται σε υποχρέωση επαναφύτευσης (βλέπε σημείο 3.067),

— την ανάληψη από το Δημόσιο της υποχρέωσης αποπληρωμής δανείων που συνήφθησαν από τις μονάδες παραγωγής για τη χρηματοδότηση των επενδύσεών τους,

— τις ενισχύσεις εγκατάστασης νέων γεωργών όταν έχουν ως σκοπό τη χρηματοδότηση της απόκτησης στοιχείων ενεργητικού.

3.092. Οι επιχορηγήσεις επενδύσεων πρέπει να καταγράφονται όταν πρέπει να πραγματοποιηθεί η πληρωμή (βλέπε ΕΣΛ 1995, 4.162).

2. **Λοιπές μεταβιβάσεις κεφαλαίου**

3.093. Οι λοιπές μεταβιβάσεις κεφαλαίου καλύπτουν μεταβιβάσεις, εκτός από επιχορηγήσεις επενδύσεων και φόρους κεφαλαίου, οι οποίες δεν αναδιανέμουν το εισόδημα αλλά αναδιανέμουν τις αποταμιεύσεις ή την περιουσία ανάμεσα στους διάφορους τομείς ή υποτομείς της οικονομίας ή της αλλοδαπής (βλέπε ΕΣΛ 95, 4.164).

3.094. Οι λοιπές μεταβιβάσεις κεφαλαίου διαφέρουν από τις επιχορηγήσεις επενδύσεων σε δύο σημεία:

— μόνο οι δημόσιες διοικήσεις (μόνιμοι κάτοικοι ή κοινοτικές) μπορούν να καταβάλλουν επιχορηγήσεις επενδύσεων, ενώ όλες οι θεσμικές μονάδες μπορούν να καταβάλλουν λοιπές μεταβιβάσεις κεφαλαίου,

— οι επιχορηγήσεις επενδύσεων περιορίζονται στις πληρωμές που συνδέονται με την απόκτηση ενός πάγιου στοιχείου ενεργητικού, ενώ οι λοιπές μεταβιβάσεις κεφαλαίου μπορούν να συνδέονται με οποιαδήποτε άλλη μορφή μεταβίβασης αποταμίευσης ή περιουσίας μεταξύ μονάδων.

3.095. Οι λοιπές μεταβιβάσεις κεφαλαίου μπορούν να λάβουν τη μορφή αποζημιώσεων από το Δημόσιο ή την αλλοδαπή, προς ιδιοκτήτες κεφαλαιουχικών αγαθών τα οποία καταστράφηκαν ή υπέστησαν ζημίες λόγω πολεμικών ενεργειών, άλλων πολιτικών γεγονότων ή θεομηνιών (πλημμυρών κ.λπ.). Περιλαμβάνουν επίσης τις μεταβιβάσεις του Δημοσίου για την κάλυψη ζημιών που συσσωρεύτηκαν κατά τη διάρκεια μερικών οικονομικών ετών ή την κάλυψη έκτακτων ζημιών που οφείλονται σε αιτίες έξω από τον έλεγχο της επιχείρησης (βλέπε ΕΣΛ 95, 4.165).

3.096. Για τη γεωργία, οι λοιπές μεταβιβάσεις κεφαλαίου περιλαμβάνουν επίσης:

— τις ενισχύσεις οριστικής εγκατάλειψης οπωρώνων ή αμπελώνων,

— τις ενισχύσεις για την παύση δραστηριότητας ή τη μείωση της παραγωγής γάλακτος (όταν επηρεάζουν, άμεσα ή έμμεσα, την τιμή των ποσοστώσεων),

— τις αποζημιώσεις έκτακτων απωλειών, ή απωλειών λόγω φυσικών καταστροφών, αγαθών παγίου κεφαλαίου τα οποία χρησιμοποιούνται στην παραγωγή γεωργικών προϊόντων (για παράδειγμα, ζώα και εξοπλισμό) (βλέπε σημεία 2.045 και 3.067),

▼B

— τις ενισχύσεις για την εγκατάσταση νέων γεωργών με σκοπό διαφορετικό από τη χρηματοδότηση της απόκτησης στοιχείων ενεργητικού,

— τις ενισχύσεις που αποσκοπούν στην αντιστάθμιση των μειώσεων της αξίας των περιουσιακών στοιχείων ή τη μείωση των οφειλών.

3.097. Οι λοιπές μεταβιβάσεις κεφαλαίου σε χρήμα καταγράφονται όταν πρέπει να πραγματοποιηθεί η πληρωμή (και όταν μεταβιβάζεται η ιδιοκτησία του περιουσιακού στοιχείου ή όταν παραγράφεται από τον πιστωτή η υποχρέωση για τις λοιπές μεταβιβάσεις κεφαλαίου σε είδος).

Η. ΑΝΑΛΩΣΗ ΠΑΓΙΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

(βλέπε ΕΣΛ 95, 6.02—6.05)

3.098. Η φυσική φθορά και η προβλέψιμη οικονομική απαξίωση των αγαθών παγίου κεφαλαίου κατά τη διάρκεια της λογιστικής περιόδου αντιπροσωπεύει μια εξυπονοούμενη επιβάρυνση δεδομένου ότι το αγαθό δεν αντικαθίσταται με νέα αγορά. Η ανάλωση παγίου κεφαλαίου μετρά την εν λόγω φθορά και την προβλέψιμη οικονομική απαξίωση. Ο συνυπολογισμός του στις χρήσεις στο λογαριασμό παραγωγής επιτρέπει την κατανομή των δαπανών για τις επενδύσεις παγίου κεφαλαίου σε ολόκληρη την περίοδο χρήσης.

3.099. Αν η διάρκεια ζωής των μέσων παραγωγής υπερβαίνει το ένα έτος, η ανάλωση παγίου κεφαλαίου αντιπροσωπεύει το ποσό παγίου κεφαλαίου που χρησιμοποιήθηκε στη διαδικασία παραγωγής κατά τη διάρκεια της λογιστικής περιόδου, ως αποτέλεσμα της φυσικής φθοράς και της προβλέψιμης οικονομικής απαξίωσης ([1]). Αντίθετα, αν τα χρησιμοποιούμενα μέσα παραγωγής έχουν διάρκεια ζωής κάτω του ενός έτους, η φυσική φθορά καταχωρίζεται υπό μορφή ενδιάμεσης ανάλωσης.

3.100. Όλα τα πάγια στοιχεία ενεργητικού (ήτοι προϊόντα) υπόκεινται σε ανάλωση παγίου κεφαλαίου (μολονότι σε ορισμένες περιπτώσεις απαιτείται κάποια ευελιξία· βλέπε σημείο 3.105). Αυτό ισχύει τόσο για τα υλικά και τα άυλα πάγια στοιχεία ενεργητικού, όσο και για τις εκτεταμένες βελτιώσεις μη παραχθέντων περιουσιακών στοιχείων καθώς και το κόστος της μεταβίβασης κυριότητας. Η ανάλωση παγίου κεφαλαίου δεν υπολογίζεται ούτε για τα αποθέματα ούτε για τις συνεχιζόμενες εργασίες, ούτε για τα μη παραχθέντα περιουσιακά στοιχεία, όπως η γη, τα περιουσιακά στοιχεία του υπεδάφους και τα περιουσιακά στοιχεία που είναι κατοχυρωμένα με διπλώματα ευρεσιτεχνίας.

3.101. Η ανάλωση παγίου κεφαλαίου αποτελεί μόνο ένα συστατικό στοιχείο της μεταβολής της αξίας των περιουσιακών στοιχείων (μαζί με τις ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου, τις λοιπές μεταβολές όγκου και τα ονομαστικά κέρδη (μείον τις ζημίες) κτήσης (βλέπε σημείο 2.134). Ιδιαίτερα, η ανάλωση παγίου κεφαλαίου δεν περιλαμβάνει τις λοιπές μεταβολές του όγκου των στοιχείων του ενεργητικού (εκτός από εκείνες που προκύπτουν από τις ΑΕΠΚ):

— έκτακτες απώλειες λόγω καταστροφών (σεισμών, πολέμων, ξηρασίας, επιδημιών κ.λπ.),

— απρόβλεπτη οικονομική απαξίωση, η οποία αντιστοιχεί στη διαφορά μεταξύ των προβλέψεων στην ανάλωση παγίου κεφαλαίου για τις κανονικές ζημίες και φθορές και των πραγματικών απωλειών, τυχαία γεγονότα που προκαλούν απόσβεση μεγαλύτερη από εκείνη που λήφθηκε υπόψη για τη μέτρηση της ανάλωσης παγίου κεφαλαίου,

— μεταβολές στην ταξινόμηση των πάγιων στοιχείων ενεργητικού, δηλαδή μεταβολή της οικονομικής χρήσης τους, όπως στην περίπτωση της γης ή γεωργικών κτιρίων που μετατρέπονται προκειμένου να χρησιμοποιηθούν για ιδιωτική χρήση ή διαφορετική οικονομική χρήση.

3.102. Η ανάλωση παγίου κεφαλαίου, η οποία θα πρέπει να διακρίνεται από την απόσβεση που δικαιολογείται για φορολογικούς σκοπούς ή την

([1]) Συμπεριλαμβανομένης μιας πρόβλεψης για τις απώλειες αγαθών παγίου κεφαλαίου ως αποτέλεσμα τυχαίων ζημιών έναντι των οποίων μπορεί να υπάρξει ασφάλιση. Το καταγραφόμενο ποσό των προβλέψεων αυτών είναι εκείνο που αντιστοιχεί στα καθαρά ασφάλιστρα που καταβάλλονται για τα ασφαλισμένα αγαθά παγίου κεφαλαίου.

▼B

απόσβεση που εμφανίζεται στους λογαριασμούς των επιχειρήσεων, θα πρέπει να εκτιμάται με βάση τα αποθέματα παγίων περιουσιακών στοιχείων και την πιθανή (μέση) διάρκεια οικονομικής ζωής των διαφόρων κατηγοριών αυτών των στοιχείων. Για τον υπολογισμό των αποθεμάτων παγίων περιουσιακών στοιχείων, συνιστάται η χρήση της μεθόδου της διαρκούς απογραφής όταν δεν υπάρχουν άμεσες πληροφορίες όσον αφορά τα αποθέματα παγίων περιουσιακών στοιχείων. Τα αποθέματα παγίων περιουσιακών στοιχείων θα πρέπει να αποτιμώνται σε τιμές αγοραστή της τρέχουσας περιόδου (ήτοι κόστος αντικατάστασης των περιουσιακών στοιχείων κατά τη διάρκεια του έτους αναφοράς, και όχι με βάση το ιστορικό κόστος). Το κόστος αντικατάστασης μετράται με βάση τις τιμές που οφείλουν να πληρώσουν οι γεωργοί, κατά τη διάρκεια μιας περιόδου αναφοράς, προκειμένου να αντικαταστήσουν ένα πάγιο περιουσιακό στοιχείο από ένα νέο, το οποίο είναι κατά το δυνατόν παρόμοιο με το προηγούμενο. Η προσέγγιση αυτή είναι απαραίτητη για το σωστό υπολογισμό του καθαρού εγχώριου προϊόντος.

3.103. Η ανάλωση παγίου κεφαλαίου υπολογίζεται σύμφωνα με τη μέθοδο γραμμικής απόσβεσης, κατά την οποία γίνεται απόσβεση της αξίας ενός παγίου περιουσιακού στοιχείου με σταθερό ρυθμό για όλη τη διάρκεια της ζωής του αγαθού. Ο ρυθμός απόσβεσης ορίζεται από τον τύπο 100/ν, όπου «ν» είναι η πιθανή διάρκεια οικονομικής ζωής της κατηγορίας αυτής εκφρασμένη σε έτη (το «ν» μπορεί να ποικίλλει από χώρα σε χώρα και, επίσης, κατά τη διάρκεια του χρόνου εντός της ίδιας χώρας). Ο ρυθμός απόσβεσης μπορεί, σε ορισμένες περιπτώσεις, να είναι γεωμετρικός. Λόγω της χρήσης της τρέχουσας τιμής αντικατάστασης και του σταθερού ποσοστού ανάλωσης παγίου κεφαλαίου, η ανάλωση παγίου κεφαλαίου ποικίλλει κάθε έτος, εκτός εάν οι τιμές κτήσης παραμένουν οι ίδιες καθ' όλη τη διάρκεια της κανονικής οικονομικής ζωής.

3.104. Η ανάλωση παγίου κεφαλαίου με τη μορφή δαπανών που σχετίζονται με τη μεταβίβαση της κυριότητας των παραχθέντων υλικών και άυλων περιουσιακών στοιχείων μπορεί να υπολογισθεί με βάση μια μέση οικονομική ζωή, η οποία καλύπτει, συμβατικά, ένα έτος.

3.105. Η ανάλωση παγίου κεφαλαίου στα ζώα αντιστοιχεί στην αναμενόμενη μείωση της παραγωγικής ικανότητας των ζώων που χρησιμοποιούνται για παραγωγή (γάλακτος, μαλλιού κ.λπ.), η οποία εκφράζεται στην τρέχουσα αξία του μελλοντικού εισοδήματος που μπορεί να ληφθεί από τα εν λόγω ζώα. Καθώς η αξία του μελλοντικού εισοδήματος από τα παραγωγικά ζώα μειώνεται με την πάροδο του χρόνου, τα ζώα θα πρέπει να υπόκεινται σε ανάλωση παγίου κεφαλαίου. Ωστόσο, δεδομένων των πρακτικών δυσκολιών υπολογισμού της ανάλωσης παγίου κεφαλαίου γι' αυτόν τον τύπο περιουσιακού στοιχείου, θεωρήθηκε ότι δεν θα πρέπει να υπολογίζεται καμία ανάλωση παγίου κεφαλαίου για τα παραγωγικά ζώα. Η απόφαση να εξαιρεθούν τα ζώα από τον υπολογισμό αυτό βασίζεται στα ακόλουθα στοιχεία:

— η απόσβεση από πλευράς παραγωγικότητας και οικονομικής αξίας συνδέεται με την ηλικία αλλά δεν είναι άμεσο, κανονικό και συνεχές φαινόμενο, όπως σαφώς συμβαίνει στην περίπτωση μιας κανονικής απόσβεσης,

— η απόσυρση ζώων από το ζωικό κεφάλαιο παραγωγής μπορεί να αποτελεί λειτουργία του οικονομικού περιβάλλοντος (μεταβολές στις τιμές σφαγέντων ζώων, στις τιμές ζωοτροφών κ.λπ.).

3.106. Μολονότι τα παραπάνω δεν εμποδίζουν τον υπολογισμό ανάλωσης παγίου κεφαλαίου για τα ζώα, καθιστούν τον υπολογισμό αυτό πολύ σύνθετο όσον αφορά τον επαρκή ορισμό της μέσης διάρκειας οικονομικής ζωής και το ποσοστό ανάλωσης παγίου κεφαλαίου. Διαφορετικά, θα ήταν δύσκολο να εξασφαλισθεί η συνοχή μεταξύ της προβλεπόμενης και της πραγματικής μέσης απόσβεσης των ζώων. Ο χειρισμός αυτός εγγυάται, επιπλέον, τη συμβατότητα των ΟΛΓ με το ΕΣΛ 95 (βλέπε ΕΣΛ 95, 6.03) και τους μικροοικονομικούς λογαριασμούς του δικτύου γεωργικής λογιστικής πληροφόρησης, επιτρέπει δε την παράκαμψη της ανάγκης να γίνει διάκριση μεταξύ των ζώων που έχουν χαρακτήρα πάγιων κεφαλαιουχικών αγαθών και εκείνων που έχουν χαρακτήρα αποθέματος.

IV. ΕΙΣΡΟΗ ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

4.01. Η γεωργική απασχόληση καλύπτει όλα τα άτομα —τόσο μισθωτούς όσο και αυτοαπασχολουμένους— που παρέχουν εισροή μισθωτής και

▼B

μη μισθωτής εργασίας στις μονάδες μόνιμους κατοίκους που ασκούς χαρακτηριστικές δραστηριότητες (γεωργικές και μη διαχωρίσιμες μη γεωργικές δευτερεύουσες δραστηριότητες) του γεωργικού κλάδου δραστηριότητας των ΟΛΓ.

Όλα τα άτομα που είναι σε ηλικία συνταξιοδότησης αλλά συνεχίζουν να εργάζονται στην εκμετάλλευση περιλαμβάνονται στη γεωργική απασχόληση.

Δεν μπορούν να περιλαμβάνονται τα άτομα που δεν είναι ακόμη σε ηλικία ολοκλήρωσης της υποχρεωτικής εκπαίδευσης.

4.02. Ως μισθωτοί ορίζονται όλα τα άτομα τα οποία, βάση συμφωνίας, εργάζονται για άλλη θεσμική μονάδα μόνιμη κάτοικο (που είναι γεωργική μονάδα) και λαμβάνουν αμοιβή (που καταγράφεται ως εισόδημα εξαρτημένης εργασίας, βλέπε τμήμα Γ του κεφαλαίου ΙΙΙ). Η εισροή εργασίας που παρέχεται από τους μισθωτούς αναφέρεται ως εισροή μισθωτής εργασίας. Κατά συνθήκη, η εργασία των εργαζομένων που δεν είναι μέλη της οικογένειας ταξινομείται ως εισροή μισθωτής εργασίας. Όταν μια γεωργική μονάδα είναι οργανωμένη ως συμβατική εταιρεία (βλέπε σημείο 5.09), κάθε εισροή εργασίας θεωρείται εισροή μισθωτής εργασίας.

4.03. Τα αυτοαπασχολούμενα άτομα ορίζονται ως άτομα που είναι μοναδικοί ιδιοκτήτες, ή από κοινού ιδιοκτήτες, των επιχειρήσεων μη ανώνυμης εταιρικής μορφής στις οποίες εργάζονται. Η εισροή εργασίας που παρέχεται από αυτοαπασχολούμενα άτομα αναφέρεται ως εισροή μη μισθωτής εργασίας. Τα μέλη της οικογένειας του κατόχου της εκμετάλλευσης που δεν λαμβάνουν αμοιβή η οποία είναι προκαθορισμένη και υπολογίζεται με βάση την πραγματική εργασία τους ταξινομούνται ως αυτοαπασχολούμενα.

4.04. Στην περίπτωση συγκεκριμένων εταιρειών (βλέπε τμήμα Β του κεφαλαίου V), η εισροή εργασίας των εργαζομένων αντιμετωπίζεται όπως και στις επιχειρήσεις μη ανώνυμης εταιρικής μορφής (προσωπικές εταιρείες). Οι διευθυντές/μέτοχοι μοιράζονται το μεικτό εισόδημα της μονάδας (εισροής μη μισθωτής εργασίας), ενώ οι μισθωτοί τους εισπράττουν αμοιβή (εισροή μισθωτής εργασίας).

4.05. Οι συνολικές ώρες εργασίας που πραγματοποιήθηκαν αντιπροσωπεύουν το άθροισμα των ωρών εργασίας που πραγματοποιήθηκαν πραγματικά από έναν μισθωτό ή αυτοαπασχολούμενο για γεωργικές μονάδες μονίμους κατοίκους κατά τη διάρκεια της λογιστικής περιόδου.

4.06. Μια περιγραφή του τι περιλαμβάνεται και τι δεν περιλαμβάνεται στις συνολικές ώρες εργασίας που πραγματοποιήθηκαν παρουσιάζεται στο ΕΣΛ 95 (11.27 και 11.28). Οι συνολικές ώρες εργασίας που πραγματοποιήθηκαν δεν καλύπτουν την εργασία για το ιδιωτικό νοικοκυριό του κατόχου ή του διευθυντή.

4.07. Οι μονάδες ετήσιας εργασίας (ΜΕΕ) ορίζονται ως απασχόληση ισοδύναμη με πλήρες ωράριο (που αντιστοιχεί με τον αριθμό των ισοδύναμων θέσεων απασχόλησης πλήρους ωραρίου), δηλαδή ως συνολικές ώρες εργασίας που πραγματοποιήθηκαν διά το μέσο ετήσιο αριθμό ωρών που πραγματοποιήθηκαν σε θέσεις απασχόλησης πλήρους ωραρίου στην οικονομική επικράτεια.

4.08. Ένα άτομο δεν μπορεί να αντιπροσωπεύει περισσότερες από μια ετήσια μονάδα εργασίας. Ο περιορισμός αυτός ισχύει ακόμα και αν κάποιος εργάζεται στο γεωργικό κλάδο περισσότερες ώρες από αυτές που ορίζονται ως πλήρες ωράριο.

4.09. Η εισροή γεωργικής εργασίας των ατόμων που εργάζονται λιγότερο από πλήρες ωράριο σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις υπολογίζεται ως το πηλίκο του αριθμού ωρών εργασίας που πραγματοποιήθηκαν πραγματικά (ανά εβδομάδα ή ανά έτος) και του αριθμού των ωρών εργασίας που πραγματοποιήθηκαν πραγματικά (ανά εβδομάδα ή ανά έτος) σε μια θέση απασχόλησης πλήρους ωραρίου.

4.10. Ο αριθμός των ωρών εργασίας που πραγματοποιήθηκαν πραγματικά σε μια θέση απασχόλησης πλήρους ωραρίου δεν είναι απαραίτητα ο ίδιος για όλες τις κατηγορίες εργασίας. Είναι πιθανό ο αριθμός των ωρών που αποτελούν «θέση απασχόλησης πλήρους ωραρίου» που χρησιμοποιείται για αυτοαπασχολούμενα άτομα να είναι μεγαλύτερος από αυτόν που χρησιμοποιείται για μισθωτούς. Για τη δεύτερη περί-

▼B

πτωση, ο ανώτατος αριθμός ωρών εργασίας που θα πραγματοποιηθούν ορίζεται στη σύμβαση εργασίας.

4.11. Ο αριθμός ωρών εργασίας που πραγματοποιήθηκαν από ένα άτομο δεν πρέπει να διορθώνεται με κάποιο συντελεστή λόγω ηλικίας (π.χ. κάτω των 16 ή άνω των 65) ή λόγω φύλου. Πρέπει να ισχύει η ισότητα. Το «πλήρες ωράριο» καθορίζεται από τον αριθμό εργασίας που πραγματοποιούνται και όχι ως αξιολόγηση του όγκου ή/και της ποιότητας της παραγωγής.

4.12. Εφόσον δεν υπάρχουν λόγοι να προτιμηθούν εναλλακτικές πηγές, η ΕΜΕ που αντιπροσωπεύει την εργασία «πλήρους ωραρίου» στη γεωργία θα πρέπει να βασίζεται στον τρέχοντα ορισμό στις κοινοτικές έρευνες για τη δομή των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, ως το κατώτατο όριο των ωρών που απαιτούνται από τις εθνικές διατάξεις που διέπουν τις συμβάσεις απασχόλησης. Εάν αυτές δεν αναφέρουν τον αριθμό των ωρών ετησίως, τότε ως κατώτατο όριο θα πρέπει να λαμβάνονται οι 1 800 ώρες (225 εργάσιμες ημέρες των 8 ωρών ανά ημέρα).

V. ΓΕΩΡΓΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

5.01. Η μέτρηση του γεωργικού εισοδήματος και της εξέλιξής του αποτελεί έναν από τους κυριότερους στόχους των ΟΛΓ.

A. ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΕΞΙΣΩΤΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ

5.02. Το εισόδημα μπορεί να οριστεί ως το μέγιστο ποσό που ο δικαιούχος μπορεί να καταναλώσει στη διάρκεια μιας δεδομένης περιόδου, χωρίς να μειώσει τον όγκο των περιουσιακών του στοιχείων. Μπορεί επίσης να οριστεί ως το ποσό της κατανάλωσης και της μεταβολής της αξίας των περιουσιακών στοιχείων που κατέχονται στη διάρκεια μιας δεδομένης περιόδου, ceteris paribus, καθόσον το εισόδημα αντιπροσωπεύει αυτό που θα μπορούσε να καταναλωθεί. Η διάκριση μεταξύ των τρεχόντων λογαριασμών και του λογαριασμού κεφαλαίου στο ΕΣΛ 95 επιτρέπει τη μελέτη της μέγιστης δυνητικής κατανάλωσης, με τη μέτρηση της κατανάλωσης και της αποταμίευσης στους τρέχοντες λογαριασμούς και τη μέτρηση της μεταβολής της αξίας των περιουσιακών στοιχείων στο λογαριασμό κεφαλαίου.

5.03. Η ακολουθία λογαριασμών (βλέπε σημείο 1.43) του γεωργικού κλάδου δραστηριότητας δίνει τη δυνατότητα υπολογισμού τριών εξισωτικών μεγεθών που μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως μακροοικονομικό μέγεθος του εισοδήματος για το γεωργικό κλάδο: την καθαρή προστιθέμενη αξία, το καθαρό λειτουργικό πλεόνασμα (καθαρό μεικτό εισόδημα) και το καθαρό επιχειρηματικό εισόδημα. Η σχέση μεταξύ αυτών των μεγεθών δίνεται παρακάτω:

Λογαριασμός παραγωγής			Λογαριασμός δημιουργίας εισοδήματος			Λογαριασμός επιχειρηματικού εισοδήματος		
P.1		Παραγωγή	B.1n		Καθαρή προστιθέμενη αξία	B.2n B.3n		Καθαρό λειτουργικό πλεόνασμα/καθαρό μεικτό εισόδημα
P.2	–	Ενδιάμεση ανάλωση	D.1	–	Εισόδημα εξαρτημένης εργασίας	D.41	+	Εισπραχθέντες τόκοι (*)
K.1	–	Η ανάλωση παγίου κεφαλαίου	D.29	–	Λοιποί φόροι επί της παραγωγής	D.41	–	Καταβληθέντες τόκοι
			D.39	+	Λοιπές επιδοτήσεις παραγωγής	D.45	–	Καταβληθείσα γαιοπρόσοδος
B.1n	=	Καθαρή προστιθέμενη αξία	B.2n B.3n	=	Καθαρό λειτουργικό πλεόνασμα/-καθαρό μεικτό εισόδημα	B.4n	=	«Καθαρό επιχειρηματικό εισόδημα»

▼B

Λογαριασμός παραγωγής			Λογαριασμός δημιουργίας εισοδήματος	Λογαριασμός επιχειρηματικού εισοδήματος
D.29	–	Λοιποί φόροι επί της παραγωγής		
D.39	+	Λοιπές επιδοτήσεις παραγωγής		
	=	Καθαρή προστιθέμενη αξία σε τιμές κόστους των συντελεστών παραγωγής/εισόδημα των συντελεστών στη γεωργία		

(*) Αποκλειστικά τόκοι εισπραχθέντες από τις γεωργικές μονάδες που είναι οργανωμένες με εταιρική μορφή.

5.04. Η καθαρή προστιθέμενη αξία του κλάδου δραστηριότητας μετρά την αξία που δημιουργείται από όλες τις γεωργικές τοπικές ΜΟΔ, μετά από αφαίρεση της ανάλωσης παγίου κεφαλαίου. Δεδομένου ότι η παραγωγή αποτιμάται σε βασικές τιμές και η ενδιάμεση ανάλωση σε τιμές αγοραστή, αυτή περιλαμβάνει τις επιδοτήσεις προϊόντων μείον τους φόρους επί των προϊόντων. Η καθαρή προστιθέμενη αξία σε τιμές κόστους των συντελεστών παραγωγής (που ορίζεται ως η καθαρή προστιθέμενη αξία σε βασικές τιμές από την οποία αφαιρούνται οι λοιποί φόροι επί της παραγωγής και στην οποία προστίθενται οι λοιπές επιδοτήσεις παραγωγής) μετρά το κόστος όλων των συντελεστών παραγωγής (γη, κεφάλαιο και εργασία) και μπορεί να ονομαστεί «εισόδημα των συντελεστών στην γεωργία» δεδομένου ότι αντιπροσωπεύει το σύνολο της αξίας που παράγεται από μια μονάδα που ασχολείται με μια παραγωγική δραστηριότητα.

5.05. Το καθαρό λειτουργικό πλεόνασμα, μετρά την απόδοση της γης, του κεφαλαίου και του μη αμειβόμενου εργατικού δυναμικού. Είναι το εξισωτικό μέγεθος του λογαριασμού δημιουργίας εισοδήματος που δείχνει την κατανομή του εισοδήματος μεταξύ των συντελεστών παραγωγής και του δημόσιου τομέα. Η καθαρή προστιθέμενη αξία και το καθαρό λειτουργικό πλεόνασμα υπολογίζονται για τους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας.

5.06. Το καθαρό επιχειρηματικό εισόδημα, που λαμβάνεται με την πρόσθεση στο καθαρό λειτουργικό πλεόνασμα των τόκων που εισπράττονται από τις γεωργικές μονάδες που είναι οργανωμένες με εταιρική μορφή και αφαιρώντας από αυτό τη γαιοπρόσοδο (π.χ. τη μίσθωση γαιών και εκμίσθωση αγρών) και τους τόκους που έχουν καταβληθεί, μετρά το κόστος του μη αμειβόμενου εργατικού δυναμικού, των γαιών που ανήκουν στις μονάδες και την απόδοση από τη χρήση του κεφαλαίου. Είναι παρόμοιο με την έννοια του συνήθους κέρδους πριν από τη διανομή και πριν από την καταβολή φόρου εισοδήματος, όπως συνηθίζεται στη λογιστική επιχειρήσεων. Παρά το γεγονός ότι το καθαρό επιχειρηματικό εισόδημα δεν υπολογίζεται συνήθως για τους κλάδους δραστηριότητας, είναι γενικά δυνατή η αποτίμησή του για το γεωργικό κλάδο, καθόσον μπορούν να προσδιοριστούν οι συνιστώσες των τόκων και των μισθωμάτων, που συνδέονται αποκλειστικά με τη γεωργική δραστηριότητα (και τις δευτερεύουσες μη γεωργικές δραστηριότητες).

5.07. Στην περίπτωση των ατομικών επιχειρήσεων, αυτό το επιχειρηματικό εισόδημα αντιπροσωπεύει αφενός την αμοιβή της εργασίας του κατόχου της γεωργικής εκμετάλλευσης (και των μη αμειβόμενων συμβοηθούντων μελών της οικογένειας) αφετέρου δε το εισόδημα που μένει στην επιχείρηση, χωρίς να είναι δυνατός ο διαχωρισμός αυτών των δύο συνιστωσών (ο όρος «κάτοχος γεωργικής εκμετάλλευσης» προσδιορίζει φυσικά εδώ όλα τα πρόσωπα που διευθύνουν ατομικές επιχειρήσεις του κλάδου δραστηριότητας). Πρόκειται λοιπόν για μεικτό εισόδημα. Εντούτοις, ο γεωργικός κλάδος περιλαμβάνει, όπως και οποιοσδήποτε άλλος κλάδος δραστηριότητας, μονάδες παραγωγής που ανήκουν σε διαφορετικούς τύπους θεσμικών μονάδων: εταιρείες

▼B

και ατομικές επιχειρήσεις. Υπάρχει μια διαφορά μεταξύ του επιχειρηματικού εισοδήματος που δημιουργείται από τις ατομικές επιχειρήσεις και εκείνου που δημιουργείται από τις μονάδες που είναι οργανωμένες με εταιρική μορφή. Στη δεύτερη περίπτωση, αντιστοιχεί στο «καθαρό» επιχειρηματικό εισόδημα καθόσον εξαιρεί κάθε εισόδημα εργασίας (η αμοιβή της εργασίας θα πρέπει να θεωρείται ως αμοιβή μισθωτής εργασίας, έστω και αν αφορά τους διευθύνοντες και τους μετόχους της εταιρείας).

5.08. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι τα μακροοικονομικά μεγέθη εισοδήματος, που λαμβάνονται ως εξισωτικά μεγέθη της ακολουθίας λογαριασμών του κλάδου δραστηριότητας, δεν είναι δείκτες συνολικού εισοδήματος ή διαθεσίμου εισοδήματος των νοικοκυριών που απασχολούνται στη γεωργία, καθόσον, εκτός των καθαρά γεωργικών εισοδημάτων τους, αυτά τα νοικοκυριά μπορούν να έχουν επίσης εισοδήματα προερχόμενα από άλλες πηγές (μη γεωργικές δραστηριότητες, μισθοί, κοινωνικές παροχές, εισοδήματα περιουσίας). Με άλλα λόγια, το εισόδημα του κλάδου γεωργικής δραστηριότητας δεν πρέπει να θεωρείται ως το εισόδημα των αγροτών. Αυτή η μέτρηση του εισοδήματος, αντιστοιχεί εξάλλου, στο εισόδημα που δημιουργείται από τις γεωργικές δραστηριότητες (και τις δευτερεύουσες μη γεωργικές δραστηριότητες) στη διάρκεια μιας δεδομένης λογιστικής περιόδου, έστω και αν τα αντίστοιχα έσοδα, σε ορισμένες περιπτώσεις, θα εισπραχθούν πολύ αργότερα. Δεν πρόκειται λοιπόν για το πραγματικά εισπραχθέν εισόδημα στη διάρκεια του οικονομικού έτους.

Β. ΧΕΙΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΕΣ ΜΕ ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΜΟΡΦΗ

5.09. Οι ατομικές επιχειρήσεις (ή οικογενειακές εκμεταλλεύσεις) αποτελούν την πλέον συνηθισμένη μορφή γεωργικών μονάδων στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Εντούτοις, ορισμένες μονάδες γεωργικής παραγωγής, μπορούν να είναι οργανωμένες με εταιρική μορφή λαμβάνοντας είτε τη μορφή κλασικών εταιρειών (ήτοι η οργάνωσή τους είναι παρόμοια με εκείνη των εταιρειών που υφίστανται σε άλλους οικονομικούς τομείς) είτε εταιρειών που έχουν πιο ειδικά χαρακτηριστικά (όπως π.χ. η περίπτωση ενός αγρότη που δημιουργεί, για φορολογικούς σκοπούς, μια συγκεκριμένη εταιρεία, χωριστή για το εμπορικό μέρος της οικονομικής του δραστηριότητας, ή μιας ομάδας αγροτών που συνεργάζονται για την από κοινού εκμετάλλευση των γαιών τους και του εργατικού δυναμικού στο πλαίσιο ορισμένων τύπων συνεταιρισμών).

5.10. Το καθαρό επιχειρηματικό εισόδημα του κλάδου γεωργικής δραστηριότητας αποτελείται έτσι από τις ακόλουθες τρεις συνιστώσες:

— το «μεικτό» επιχειρηματικό εισόδημα ατομικών επιχειρήσεων (επιχειρήσεων μη μετοχικής μορφής),

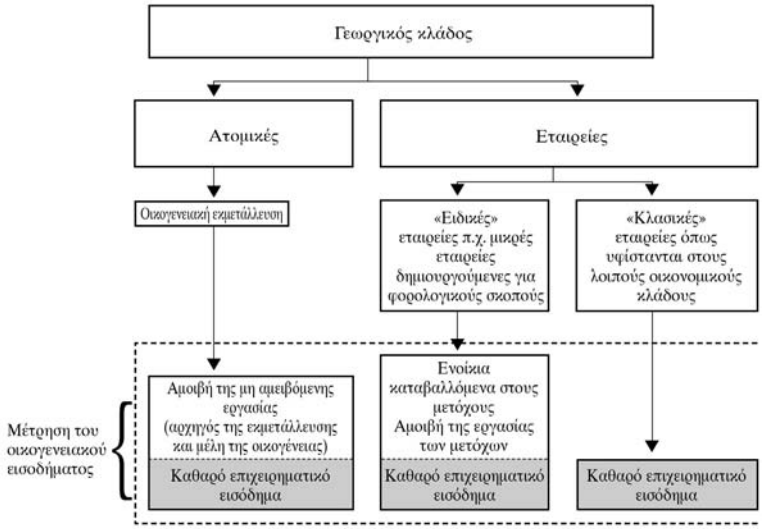
— το «καθαρό» (γνήσιο) επιχειρηματικό εισόδημα των λεγομένων «κλασικών» εταιρειών,

— το «μεικτό» επιχειρηματικό εισόδημα ειδικών επιχειρήσεων του γεωργικού κλάδου.

Αυτές οι τρεις συνιστώσες εμφανίζονται στο διάγραμμα του σημείου 5.11.

5.11. Από το «καθαρό» επιχειρηματικό εισόδημα θα πρέπει να εξαιρείται κάθε αμοιβή των μισθωτών και κάθε μίσθωμα που καταβάλλεται πριν από τη διανομή των κερδών. Εντούτοις, για τις περισσότερες των ειδικών επιχειρήσεων της γεωργίας, είναι δύσκολο να διαχωριστεί η αμοιβή των μετόχων για την παροχή εργασίας και γης, από τη διανομή των κερδών. Συνιστάται λοιπόν το μέτρο αναφοράς του εισοδήματος γεωργικής επιχείρησης να αναφέρεται στο «μεικτό» εισόδημα, γι' αυτόν τον τύπο γεωργικής μονάδας, ήτοι να περιλαμβάνει την αμοιβή των μισθωτών μετόχων για την εργασία τους και τα μισθώματα. Δεν πρέπει λοιπόν να αφαιρούνται οι αμοιβές και τα μισθώματα από τον υπολογισμό του επιχειρηματικού εισοδήματος στην περίπτωση αυτών των ειδικών εταιρειών. Για τον υπολογισμό του επιχειρηματικού εισοδήματος, αυτές εξομοιώνονται έτσι με κοινοπραξία ατομικών επιχειρήσεων. Αντίθετα, στην περίπτωση «κλασικών» εταιρειών, θα πρέπει να γίνεται σαφής διάκριση μεταξύ αμοιβών και διανομής κερδών.

▼B

Γ. ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

5.12. Οι τρεις δείκτες εισοδήματος του γεωργικού κλάδου μπορούν να περιγραφούν ως εξής:

— Δείκτης Α: δείκτης του πραγματικού εισοδήματος των συντελεστών στη γεωργία ανά ΕΜΕ.

Το μέτρο αυτό αντιστοιχεί στην πραγματική καθαρή προστιθέμενη αξία σε τιμές κόστους των συντελεστών παραγωγής της γεωργίας, ανά μονάδα συνολικής ετήσιας εργασίας ([1]).

— Δείκτης Β: δείκτης πραγματικού καθαρού εισοδήματος γεωργικής επιχείρησης ανά μονάδα ετήσιας μη αμειβόμενης εργασίας.

Ο δείκτης αυτός παρουσιάζει τις διαχρονικές μεταβολές του καθαρού επιχειρηματικού εισοδήματος ανά μονάδα ετήσιας μη αμειβόμενης εργασίας. Μετασχηματισμένος σε μορφή δείκτη για κάθε κράτος μέλος, παρέχει πληροφορίες ως προς τις εξελίξεις μάλλον παρά ως προς τα επίπεδα εισοδήματος. Πρόκειται για έναν από τους χρησιμότερους δείκτες στις χώρες όπου η γεωργία είναι οργανωμένη με μορφή ατομικών επιχειρήσεων. Αντίθετα, λόγω της ύπαρξης «κλασικών» εταιρειών, που δημιουργούν επιχειρηματικό εισόδημα, διαθέτοντας μόνο μισθωτό εργατικό δυναμικό, ο δείκτης Β υπερεκτιμάται σε σύγκριση με μια έννοια ατομικού εισοδήματος. Αυτό το μειονέκτημα μπορεί να εμποδίσει τη σύγκριση των επιπέδων εισοδήματος μεταξύ κρατών μελών, αν οι σταθμίσεις των «κλασικών» εταιρειών διαφέρουν πολύ μεταξύ τους.

— Δείκτης Γ: καθαρό εισόδημα γεωργικής επιχείρησης.

Αυτό το μακροοικονομικό μέγεθος του εισοδήματος παρουσιάζεται ως απόλυτη αξία ([2]) (ή με τη μορφή δείκτη σε πραγματικές τιμές). Επιτρέπει τη διαχρονική συγκρισιμότητα των εισοδημάτων του γεωργικού κλάδου μεταξύ των κρατών μελών.

Δ. ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

5.13. Οι δείκτες και τα ποσοστά μεταβολής για την Ευρωπαϊκή Ένωση συνολικά μπορούν να υπολογιστούν ως σταθμισμένοι μέσοι όροι των δεικτών ή των εθνικών ποσοστών μεταβολής, ή ακόμη άμεσα από τα μακροοικονομικά μεγέθη της ΕΕ που προκύπτουν από τη μετατροπή των εθνικών στοιχείων σε ευρώ (ή σε μέτρηση αγοραστικής δύναμης). Στις δύο περιπτώσεις, είναι απαραίτητο να επιλεγεί ένα έτος βάσης· εκείνο που χρησιμεύει για τον προσδιορισμό των μεριδίων

([1]) Για να ληφθεί υπόψη η εργασία με καθεστώς μερικής απασχόλησης καθώς και η εποχιακή εργασία, η γεωργική απασχόληση ή οι παραλλαγές αυτής μετρώνται σε ΜΕΕ (βλέπε κεφάλαιο IV, για περισσότερες λεπτομέρειες). Γίνεται διάκριση ανάμεσα σε μη αμειβόμενες ΜΕΕ και σε αμειβόμενες ΜΕΕ, το σύνολο των οποίων αποτελεί τις συνολικές ΜΕΕ.

([2]) Αυτή η μέτρηση εισοδήματος αντιστοιχεί με την παλαιά μέτρηση του «καθαρού εισοδήματος της γεωργικής δραστηριότητας του οικογενειακού εργατικού δυναμικού» για τις ατομικές επιχειρήσεις.

▼B

των διαφόρων χωρών στον υπολογισμό των κοινοτικών μέσων όρων, ή εκείνο του οποίου οι συναλλαγματικές ισοτιμίες χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό των μακροοικονομικών μεγεθών.

5.14. Ελαφρώς διαφορετικές μέθοδοι και διαφορετικά έτη βάσης χρησιμοποιούνται ανάλογα με το εάν οι λογαριασμοί αντιπροσωπεύουν ανάλυση της βραχυπρόθεσμης τάσης (μεταβολές σε ένα έτος «ν» σε σχέση με ένα έτος «ν-1» ή της μακροπρόθεσμης τάσης (μεταβολές γενικά από το 1980 έως το έτος ν).

5.15. Για την ανάλυση της βραχυπρόθεσμης τάσης, τα ποσοστά μεταβολής των ονομαστικών ή πραγματικών δεικτών εισοδήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το έτος ν σε σχέση με το έτος ν-1 υπολογίζονται ως οι σταθμισμένοι μέσοι όροι των αντίστοιχων ποσοστών μεταβολής που έχουν εκτιμηθεί στα κράτη μέλη, όπου οι συντελεστές στάθμισης έχουν υπολογιστεί από τα μακροοικονομικά μεγέθη εισοδήματος για το έτος ν-1, μετασχηματισμένα σε ευρώ με βάση τη συναλλαγματική ισοτιμία του έτους ν-1· εννοείται ότι οι συντελεστές αυτοί είναι ειδικοί για κάθε μακροοικονομικό μέγεθος. Αυτή η μέθοδος που βασίζεται στο έτος ν-1 φαίνεται να είναι η πιο ενδεδειγμένη για μια βραχυπρόθεσμη ανάλυση, και η πιο συνεπής με εκείνη που χρησιμοποιείται στο επίπεδο κάθε κράτους μέλους.

5.16. Για την ανάλυση της μακροπρόθεσμης τάσης, οι δείκτες και τα ποσοστά μεταβολής των δεικτών εισοδήματος για την Ευρωπαϊκή Ένωση υπολογίζονται με βάση τα κοινοτικά μακροοικονομικά μεγέθη εκφρασμένα σε ευρώ σύμφωνα με τις σταθερές συναλλαγματικές ισοτιμίες του 1995· στην περίπτωση αξιών εκφρασμένων σε πραγματικές τιμές (ήτοι μετά από αφαίρεση της επίδρασης της μέσης αύξησης τιμών), οι χρησιμοποιούμενοι αποπληθωριστές βασίζονται επίσης στο 1995 = 100. Αυτή η μέθοδος βασισμένη στο 1995 φαίνεται να είναι η πλέον κατάλληλη για την περιγραφή και ανάλυση των εξελίξεων για το σύνολο της περιόδου από το 1980 έως το έτος ν.

Ε. ΑΠΟΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

5.17. Για κάθε κράτος μέλος, οι δείκτες και οι μεταβολές αξιών σε πραγματικές τιμές των δεικτών εισοδήματος λαμβάνονται αποπληθωρίζοντας τα αντίστοιχα ονομαστικά στοιχεία με τον εννοούμενο δείκτη τιμών του ΑΕΠ.

5.18. Σημαντικοί παράγοντες όπως η αξιοπιστία και η συγκρισιμότητά του τάσσονται υπέρ της χρησιμοποίησης αυτού του αποπληθωριστή. Ο εννοούμενος δείκτης τιμών του ΑΕΠ αποτελεί έναν δείκτη γενικού επιπέδου τιμών όλων των παραγόμενων αγαθών και όλων των παρεχομένων υπηρεσιών για το σύνολο της οικονομίας. Θα μπορούσε επίσης να εξεταστεί η δυνατότητα χρησιμοποίησης ως αποπληθωριστή του δείκτη τιμών των εθνικών τελικών χρήσεων. Αντίθετα από τον δείκτη τιμών του ΑΕγχΠ, αυτός ο δείκτης λαμβάνει επίσης υπόψη άμεσα την επίδραση του εξωτερικού εμπορίου, αντιδρά επομένως ταχύτερα και σαφέστερα στις διακυμάνσεις τιμών των εισαγωγών (π.χ.: διακυμάνσεις ενεργειακών τιμών). Πάντως, για να διαφυλαχθεί η συγκρισιμότητα με άλλες στατιστικές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, αποκλείστηκε η εισαγωγή ενός νέου αποπληθωριστή.

5.19. Τα μακροοικονομικά μεγέθη του εισοδήματος σε πραγματικές τιμές για την Ευρωπαϊκή Ένωση στο σύνολό της, λαμβάνονται αποπληθωρίζοντας πρώτα τις ονομαστικές αξίες (σε τρέχουσες τιμές) που καταγράφονται στα διάφορα κράτη μέλη με τον εννοούμενο δείκτη τιμών του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος της αντίστοιχης χώρας και μετατρέποντάς τα στη συνέχεια σε ευρώ (με την συναλλαγματική ισοτιμία του 1995 για τη μακροπρόθεσμη ανάλυση και το έτος ν-1 για την βραχυπρόθεσμη τάση, όπως προαναφέρθηκε). Τα αποτελέσματα αθροίζονται στη συνέχεια κατά τρόπο ώστε να προκύψουν οι πραγματικές αξίες για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Με βάση αυτά τα μακροοικονομικά μεγέθη σε πραγματικές τιμές υπολογίζονται οι δείκτες και τα ποσοστά μεταβολής για την Ευρωπαϊκή Ένωση, πράγμα που σημαίνει ότι ποτέ δεν χρησιμοποιείται ρητά ένας «κοινοτικός αποπληθωριστής».

VI. ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΤΩΝ ΟΛΓ ΣΕ ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΤΙΜΕΣ

Α. ΜΕΤΡΗΣΗ ΤΙΜΩΝ ΚΑΙ ΟΓΚΩΝ

(βλέπε ΕΣΛ 95, κεφάλαιο 10)

6.01. Για τους σκοπούς της οικονομικής ανάλυσης, όταν εξετάζεται το πώς μεταβάλλονται οι αξίες, είναι χρήσιμο να γίνεται διάκριση μεταξύ των

▼B

μεταβολών των αξιών που οφείλονται σε μεταβολές του όγκου και των μεταβολών των αξιών που οφείλονται σε μεταβολές των τιμών. Το ΕΣΛ 95 (10.15—10.23) αναφέρει σαφώς ότι η συνιστώσα της τιμής θα πρέπει να περιλαμβάνει μόνο μεταβολές σχετικές με τις τιμές και ότι όλες οι άλλες μεταβολές θα πρέπει να περιλαμβάνονται στη συνιστώσα του όγκου. Έτσι, οι διαφορές της «ποιότητας» μεταξύ των προϊόντων (φυσικά χαρακτηριστικά, είδος καταστήματος λιανικής πώλησης, κ.λπ.) πρέπει να λαμβάνονται υπόψη ως μεταβολές όγκου και όχι ως μεταβολές τιμών.

6.02. Για πολλά αγαθά και υπηρεσίες υπάρχουν διάφορες ποικιλίες που διαφέρουν σε «ποιότητα». Το ΕΣΛ 95 ορίζει πολλούς παράγοντες στους οποίους οφείλονται οι ποιοτικές διαφορές, αλλά ο σημαντικότερος για τους ΟΛΓ είναι εκείνος που συνδέεται με τα «φυσικά χαρακτηριστικά». Αυτό αποτελεί αναγνώριση του γεγονότος ότι, για ένα δεδομένο προϊόν, ενδέχεται να υπάρχουν φυσικές διαφορές που συνεπάγονται ότι οι φυσικές μονάδες (π.χ. ένας τόνος) δεν είναι πλέον ταυτόσημες από οικονομική άποψη. Για παράδειγμα, δύο τόνοι δημητριακών που πωλούνται σε δύο διαδοχικά έτη. Στο πρώτο έτος, το σύνολο των δημητριακών είναι ποιότητας κατάλληλης για άλεση, ενώ στο δεύτερο έτος λιγότερο από το ήμισυ είναι τέτοιας ποιότητας, το δε υπόλοιπο πωλείται ως κτηνοτροφή. Αυτό σημαίνει ότι η μέση ποιότητα των δημητριακών έχει υποβαθμιστεί. Η άλλη σημαντική διαφορά «ποιότητας» για τους ΟΛΓ είναι εκείνη που προέρχεται από μετατόπιση των πωλήσεων ενός προϊόντος μεταξύ δύο αγορών με διαφορετικές τιμές, π.χ. εγχώριας και εξωτερικής, ή μεταξύ βιομηχανικών χρήσεων και πωλήσεων σε καταναλωτές (βλέπε ΕΣΛ 95, 10.15—10.18).

6.03. Οι δείκτες όγκου και τιμών που χρησιμοποιούνται για την κατάρτιση των στοιχείων σε σταθερές τιμές πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις μεταβολές της ποιότητας. Επομένως, συνιστάται να εκτελούνται οι εργασίες στο ανώτατο δυνατό επίπεδο ανάλυσης έτσι ώστε να είμαστε όσο το δυνατόν πλησιέστερα σε πλήρως ομοιογενή στοιχειώδη προϊόντα. Αν τα στοιχειώδη προϊόντα είναι πλήρως ομοιογενή, οι μεταβολές του όγκου μπορούν να υπολογιστούν με βάση τις μεταβολές της ποσότητας.

6.04. Εντούτοις, οι στατιστικές πληροφορίες συχνά είναι διαθέσιμες μόνο σε πιο συγκεντρωτικό επίπεδο και, επομένως, δεν αφορούν πλέον πλήρως ομοιογενή προϊόντα. Στην περίπτωση αυτή, το ΕΣΛ 95 (10.32) αναφέρει ότι είναι προτιμότερο να αποπληθωρίζεται η αξία του τρέχοντος έτους με ένα κατάλληλο δείκτη τιμών για να εκτιμώνται οι μεταβολές του όγκου.

6.05. Το επίπεδο ανάλυσης για το οποίο ο δείκτης υποτίθεται ότι είναι στοιχειώδης δείκτης (επομένως, το εξεταζόμενο προϊόν θεωρείται ομοιογενές) καλείται στοιχειώδες επίπεδο συγκέντρωσης. Στους ΟΛΓ το στοιχειώδες επίπεδο συγκέντρωσης αντιστοιχεί τουλάχιστον στο πιο αναλυτικό επίπεδο της ονοματολογίας στον πίνακα διαβίβασης στοιχείων. Εντούτοις, είναι επιθυμητό ένα υψηλότερο επίπεδο ανάλυσης για την κατάρτιση δεικτών τιμών.

6.06. Για κάθε άθροισμα αγαθών και υπηρεσιών που εμφανίζεται στους λογαριασμούς, οι μετρήσεις τιμής και όγκου θα πρέπει να καταρτίζονται κατά τρόπο ώστε

δείκτης αξίας = δείκτης τιμής × δείκτη όγκου

Αυτό σημαίνει ότι κάθε μεταβολή της αξίας μιας δεδομένης ροής θα πρέπει να αποδίδεται είτε σε μεταβολή της τιμής είτε σε μεταβολή του όγκου είτε σε συνδυασμό των δύο (βλέπε ΕΣΛ 95, 10.13).

6.07. Ο συστηματικός διαχωρισμός της μεταβολής της τρέχουσας αξίας στις συνιστώσες «μεταβολές τιμής» και «μεταβολές όγκου» περιορίζεται στις ροές που αντιπροσωπεύουν συναλλαγές αγαθών και υπηρεσιών και στα στοιχεία τα οποία χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό αυτών των συναλλαγών (παραγωγή, ενδιάμεση ανάλωση, ανάλωση παγίου κεφαλαίου, ακαθάριστη προστιθέμενη αξία, καθαρή προστιθέμενη αξία, ΑΕΠΚ, αυξομειώσεις αποθεμάτων, φόροι και επιδοτήσεις των προϊόντων).

▼B

Β. ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΤΩΝ ΟΛΓ ΣΕ ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΤΙΜΕΣ

1. **Επιλογή του μαθηματικού τύπου για τον δείκτη**

6.08. Το ΕΣΛ 95 (10.62) εκφράζει προτίμηση για τη χρήση δεικτών Fischer. Οι δείκτες αυτοί παρουσιάζουν, εντούτοις, ορισμένα μειονεκτήματα, όπου περιλαμβάνεται το γεγονός της μη προσθετικότητας, καθώς και το γεγονός ότι απαιτούν σημαντική ποσότητα βασικών στοιχείων. Για το λόγο αυτό το ΕΣΛ 95 αναγνωρίζει ότι μια αποδεκτή μέθοδος είναι η χρήση ενός δείκτη όγκου τύπου Laspeyres και ενός δείκτη τιμών τύπου Paasche.

6.09. Σύμφωνα με τις συστάσεις του ΕΣΛ 95, στους ΟΛΓ, οι μεταβολές του όγκου μετρώνται χρησιμοποιώντας δείκτες τύπου Laspeyres και οι μεταβολές των τιμών μετρώνται χρησιμοποιώντας δείκτες τύπου Paasche.

Δείκτης όγκου Laspeyres:

$$L(q) = \frac{\sum p_0 q_n}{\sum p_0 q_0} = \frac{\sum p_0 q_0 \frac{q_n}{q_0}}{\sum p_0 q_0} = \frac{\sum V_0 \frac{q_n}{q_0}}{\sum V_0}$$

Δείκτης τιμών Paasche:

$$P(p) = \frac{\sum q_n p_n}{\sum q_n p_0} = \frac{\sum p_0 q_n \frac{p_n}{p_0}}{\sum p_0 q_n}$$

Για κάθε στοιχειώδες προϊόν:

— το p_0: αντιπροσωπεύει την τιμή που καταγράφεται στο έτος βάσης 0,

— το p_n: αντιπροσωπεύει την τιμή που καταγράφεται στο έτος n,

— το q_0: αντιπροσωπεύει την ποσότητα που καταγράφεται στο έτος βάσης 0,

— το q_n: αντιπροσωπεύει την ποσότητα που καταγράφεται στο έτος n,

— το V_0: αντιπροσωπεύει την αξία που καταγράφεται στο έτος βάσης 0: ($V_0 = p_0 q_0$).

2. **Έτος βάσης**

6.10. Οι μεταβολές του όγκου μετρώνται χρησιμοποιώντας δείκτες τύπου Laspeyres: επομένως, οι μεταβολές των ποσοτήτων των στοιχειωδών σειρών σταθμίζονται με την αξία κατά το έτος βάσης. Οι μεταβολές της τιμής μετρώνται χρησιμοποιώντας δείκτες τύπου Paasche: επομένως, οι μεταβολές των τιμών των στοιχειωδών σειρών σταθμίζονται με την αξία κατά το τρέχον έτος σε τιμές του έτους βάσης.

6.11. Το έτος βάσης είναι το έτος του οποίου οι τιμές χρησιμοποιούνται για την κατάρτιση της μεθόδου στάθμισης.

6.12. Ο ακριβέστερος τρόπος για τη μέτρηση των μεταβολών του όγκου από το ένα έτος στο άλλο είναι να χρησιμοποιείται το πιο πρόσφατο διαθέσιμο έτος βάσης. Η προσέγγιση αυτή εγγυάται ότι οι σταθμίσεις είναι σχετικά ενημερωμένες και αποφεύγει επομένως προβλήματα σχετικά με τη στάθμιση προϊόντων που δεν παράγονται πλέον και νέων προϊόντων που εμφανίζονται. Για το λόγο αυτό, οι ΟΛΓ μετρούν τις μεταβολές του όγκου χρησιμοποιώντας τις σταθμίσεις του προηγούμενου έτους.

3. **Παρουσίαση των σειρών σε σχέση με ένα έτος αναφοράς**

6.13. Το έτος που χρησιμοποιείται για την υποβολή και την παρουσίαση στοιχείων σε σταθερές τιμές μπορεί να είναι διαφορετικό από το έτος βάσης· καλείται έτος αναφοράς. Σε μια σειρά δεικτών, το έτος αναφοράς είναι αυτό που έχει αξία 100.

6.14. Οι σειρές δεικτών όγκου σε τιμές ενός έτους αναφοράς καταρτίζονται με τη δημιουργία αλυσωτών δεικτών υπολογισμένων σε τιμές του προηγούμενου έτους (βλέπε ΕΣΛ 95, 10.64).

6.15. Είναι σημαντικό να μην έχει επιπτώσεις η μεταβολή του έτους αναφοράς στις μεταβολές του όγκου σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Για το λόγο αυτό, τα στοιχεία των ΟΛΓ παρουσιάζονται σε σχέση με ένα σταθερό έτος αναφοράς, αλλάζοντας το έτος αναφοράς για την

▼B

κάθε μεταβλητή ξεχωριστά, ασχέτως του αν πρόκειται για συγκεντρωτικά μεγέθη ή για στοιχειώδεις δείκτες.

6.16. Παράδειγμα:

Ας υποθέσουμε ότι έχουμε δύο ομοιογενή στοιχειώδη προϊόντα, Α και Β. Η ακόλουθη σειρά βασίζεται στη διάρθρωση τιμών του προηγούμενου έτους:

Οι δείκτες όγκου και τιμής για το σύνολο (Α+Β) εξαρτώνται από τη στάθμιση που δίδεται σε κάθε προϊόν, Α και Β.

	90P90	Δείκτης όγκου 90-91	91P90	Δείκτης τιμών 90-91	91P91	Δείκτης όγκου 91-92	92P91	Δείκτης τιμών 92-91	92P92
A	100	105,0	105	110,0	115	102,0	117	108,0	126
B	300	110,0	330	95,0	314	90,0	283	105,0	297
Σύνολο	400	108,8	435	98,6	429	93,2	400	105,8	423

Αν οι σειρές αυτές εκφραστούν σε σχέση με ένα σταθερό έτος αναφοράς (π.χ. 1990), ο μόνος τρόπος να διατηρηθούν οι ίδιοι δείκτες όγκου n/n-1 είναι η αλυσωτή σύνδεση των δεικτών ξεχωριστά. Αυτό παρέχει τις ακόλουθες σειρές (βάση ίση με 100 το 1990):

	1990	1991	1992
A	100	105,0	107,1
B	100	110,0	99,0
Σύνολο	100	108,8	101,4

(101,4 = 108,8 * 93,2/100)

Οι αξίες σε σταθερές τιμές εκφρασμένες σε σχέση με το έτος αναφοράς 1990 είναι ως εξής:

	1990	1991	1992
A	100	105	107,1
B	300	330	297,0
Σύνολο	400	435	405,6

(405,6 = 400 * 101,4/100)

Ως αποτέλεσμα, δεν υπάρχει πλέον προσθετικότητα στο λογαριασμό. Η πρόσθεση των αξιών σε σταθερές τιμές για το Α και το Β παρέχει την ακόλουθη σειρά:

	1990	1991	1992
A + B	400	435	404,1

Με εξαίρεση το έτος που ακολουθεί το έτος αναφοράς, η επανασυσχετισμένη σειρά δεν παρουσιάζει προσθετικότητα.

6.17. Σύμφωνα με το ΕΣΛ 95 (10.67), τα μη προσθετικά στοιχεία σταθερών τιμών δημοσιεύονται χωρίς καμία προσαρμογή [1]. Την ίδια προσέγγιση ακολουθούν οι ΟΛΓ. Θα πρέπει, εντούτοις, να εξηγείται στους χρήστες ότι στους πίνακες δεν υπάρχει προσθετικότητα.

[1] Αυτό δεν αποκλείει τη δυνατότητα να υπάρχουν περιπτώσεις κατά τις οποίες οι αρμόδιοι για την κατάρτιση των στοιχείων μπορεί να κρίνουν ότι είναι καλύτερο να εξαλειφθούν οι ασυμφωνίες για να βελτιωθεί η συνολική συνέπεια των δεδομένων.

▼B

4. **Υπολογισμός της προστιθεμένης αξίας σε σταθερές τιμές**

6.18. Η προστιθέμενη αξία αποτελεί το εξισωτικό μέγεθος του λογαριασμού παραγωγής. Για αυτό, δεν είναι δυνατό να διαχωριστεί η προστιθέμενη αξία απευθείας σε μια συνιστώσα τιμής και σε μια συνιστώσα όγκου. Η θεωρητικά ορθή μέθοδος για τον υπολογισμό της προστιθεμένης αξίας σε σταθερές τιμές είναι ο «διπλός αποπληθωρισμός» (βλέπε ΕΣΛ 95, 10.27-10.28).

6.19. Η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία εκφρασμένη στις τιμές του προηγούμενου έτους ορίζεται, επομένως, ως η διαφορά μεταξύ της αξίας παραγωγής σε τιμές του προηγούμενου έτους και της αξίας της ενδιάμεσης ανάλωσης σε τιμές του προηγούμενου έτους. Η καθαρή προστιθέμενη αξία σε τιμές του προηγούμενου έτους ορίζεται ως η διαφορά μεταξύ της ακαθάριστης προστιθεμένης αξίας σε τιμές του προηγουμένου έτους και της ανάλωσης παγίου κεφαλαίου σε τιμές του προηγούμενου έτους. Η προστιθέμενη αξία σε τιμές ενός σταθερού έτους αναφοράς προκύπτει με επανασυσχέτιση.

6.20. Παράδειγμα:

Παρουσιάζεται παρακάτω μια σειρά αξιών σε τρέχουσες τιμές και αξιών σε τιμές του προηγούμενου έτους (όγκος) όσον αφορά την παραγωγή και την ενδιάμεση ανάλωση:

	95P95	96P95	96P96	97P96	97P97
Παραγωγή	150	160	170	180	200
Ενδιάμεση ανάλωση	40	30	35	40	45

Ο όγκος της προστιθεμένης αξίας προκύπτει αφαιρώντας τον όγκο της ενδιάμεσης ανάλωσης από τον όγκο της παραγωγής. Προκύπτει η ακόλουθη σειρά:

	95P95	96P95	96P96	97P96	97P97
Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία	110	130	135	140	155

Με τον τρόπο αυτό, προκύπτουν οι ακόλουθοι δείκτες όγκου σε τιμές του προηγούμενου έτους:

	1996	1997
Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία	118,2	103,7

(118,2 = 130/110*100) (103,7 = 140/135*100)

Η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία του έτους n σε τιμές του 1995 προκύπτει πολλαπλασιάζοντας την τρέχουσα αξία για το 1995 επί τον αλυσωτό δείκτη όγκου.

VA 96 (σε τιμές 1995) = 110*1,182 = 130

VA 97 (σε τιμές 1996) = 110*1,182*1,037 = 135

5. **Ανάλυση των φόρων και των επιδοτήσεων των προϊόντων σε συνιστώσες όγκου και τιμής**

6.21. Η ανάλυση των μετρήσεων σε βασικές τιμές σε συνιστώσες όγκου και τιμής, αντίστοιχα, προϋποθέτει ότι αυτή ισχύει επίσης για τους φόρους και τις επιδοτήσεις των προϊόντων. Στους ΟΛΓ έγινε η ακόλουθη επιλογή.

6.22. Ο δείκτης όγκου της επιδότησης (ή του φόρου) του προϊόντος είναι ταυτόσημος με τον δείκτη όγκου της παραγωγής σε τιμές παραγωγού. Στην περίπτωση αυτή, ο δείκτης όγκου της παραγωγής είναι ο ίδιος, είτε εκφράζεται σε τιμές παραγωγού είτε σε βασικές τιμές.

6.23. Η λύση αυτή έχει άλλο ένα πλεονέκτημα: ο δείκτης όγκου είναι ανεξάρτητος από τη μέθοδο μέτρησης. Κατά συνέπεια, η ερμηνεία των δεικτών τιμής και όγκου σε βασική τιμή είναι απλή: για ένα τελείως ομοιογενές βασικό προϊόν, ο δείκτης όγκου είναι ταυτόσημος

▼B

με τον δείκτη ποσότητας· ο δείκτης τιμής αντανακλά τη μεταβολή της μέσης βασικής τιμής.

6.24. Παράδειγμα:

Για ένα δεδομένο προϊόν, η αξία της παραγωγής σε τιμές παραγωγού κατά το έτος n είναι 1 000· η αξία της παραγωγής το έτος n+1 είναι 900. Ο δείκτης όγκου της παραγωγής είναι 102.

Το προϊόν αυτό επιδοτείται. Η αξία της επιδότησης για το έτος n είναι 100· η αξία της επιδότησης για το έτος n+1 είναι 150.

Ο διαχωρισμός όγκου/τιμής της επιδότησης πραγματοποιείται με τον ακόλουθο τρόπο:

	Αξία n	Δείκτης όγκου n +1/n	Όγκος n +1	Δείκτης τιμής n +1/n	Αξία n +1
Παραγωγή σε τιμές παραγωγού	1 000	102,0	1 020	88,2	900
Επιδότηση των προϊόντων	100	102,0	102	147,0	150
Παραγωγή σε βασικές τιμές	1 100	102,0	1 122	93,6	1 050

Ο δείκτης όγκου της επιδότησης είναι ο ίδιος με εκείνον της παραγωγής σε τιμές παραγωγού.

▼B

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΑΒΙΒΑΣΗΣ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΤΩΝ ΟΛΓ

Για κάθε μια από τις θέσεις παραγωγής (θέσεις 01 έως 18, συμπεριλαμβανομένων των υποδιαιρέσεων), πρέπει να διαβιβάζεται η αξία σε βασικές τιμές καθώς και οι συνιστώσες της (αξία σε τιμές παραγωγού, επιδοτήσεις προϊόντων και φόροι επί των προϊόντων).

Τα στοιχεία για το λογαριασμό παραγωγής και για τις ΑΕΠΚ πρέπει να διαβιβάζονται τόσο σε τρέχουσες όσο και σε σταθερές τιμές (βλέπε κεφάλαιο V).

Οι αξίες πρέπει να εκφράζονται σε εκατομμύρια μονάδων εθνικού νομίσματος. Η εισροή εργασίας πρέπει να εκφράζεται σε 1 000 ΜΕΕ.

1. **Λογαριασμός παραγωγής**

Θέση	Κατάλογος μεταβλητών	Διαβίβαση για το έτος αναφοράς		
		Νοέμβριος έτος n (προβλέψεις)	Ιανουάριος έτος n+1 (προβλέψεις)	Σεπτέμβριος έτος n+1
01	Δημητρικά (συμπεριλαμβανομένων των σπόρων)	X	X	X
01.1	Σιτάρι και όλυρα	X	X	X
01.1/1	Μαλακό σιτάρι και όλυρα	—	—	X
01.1/2	Σκληρό σιτάρι	—	—	X
01.2	Σίκαλη και σμιγός	X	X	X
01.3	Κριθάρι	X	X	X
01.4	Βρώμη και μείγματα θερινών δημητριακών	X	X	X
01.5	Αραβόσιτος σε κόκκους	X	X	X
01.6	Ρύζι	X	X	X
01.7	Άλλα δημητριακά	X	X	X
02	Βιομηχανικά φυτά	X	X	X
02.1	Ελαιούχοι σπόροι και καρποί (συμπεριλαμβανομένων των σπόρων)	X	X	X
02.1/1	Σπόροι ελαιοκράμβης και αγριογογγύλης	—	—	X
02.1/2	Ηλίανθος	—	—	X
02.1/3	Σόγια	—	—	X
02.1/4	Άλλα ελαιούχα προϊόντα	—	—	X
02.2	Πρωτεϊνούχα φυτά (συμπεριλαμβανομένων των σπόρων)	X	X	X
02.3	Ακατέργαστος καπνός	X	X	X
02.4	Ζαχαρότευτλα	X	X	X
02.5	Άλλα βιομηχανικά φυτά	X	X	X
02.5/1	Φυτά που καλλιεργούνται για τις ίνες τους	—	—	X
02.5/2	Λυκίσκος	—	—	X
02.5/3	Άλλα βιομηχανικά φυτά: άλλα	—	—	X
03	Κτηνοτροφικά φυτά	X	X	X
03.1	Κτηνοτροφικός αραβόσιτος	—	—	X
03.2	Κτηνοτροφικά φυτά με ρίζες και κονδύλους (συμπεριλαμβανομένων των κτηνοτροφικών τεύτλων)	—	—	X
03.3	Άλλα κτηνοτροφικά φυτά	—	—	X
04	Λαχανικά και σκαλιστικά φυτά	X	X	X

▼B

Θέση	Κατάλογος μεταβλητών	Διαβίβαση για το έτος αναφοράς		
		Νοέμβριος έτος n (προβλέψεις)	Ιανουάριος έτος n+1 (προβλέψεις)	Σεπτέμβριος έτος n+1
04.1	Νωπά λαχανικά	X	X	X
04.1/1	Κουνουπίδια	—	—	X
04.1/2	Τομάτες	—	—	X
04.1/3	Άλλα νωπά λαχανικά	—	—	X
04.2	Φυτά και λουλούδια	X	X	X
04.2/1	Φυτάρια φυτωρίων	—	—	X
04.2/2	Καλλωπιστικά φυτά και λουλούδια (συμπεριλαμβανομένων των δένδρων Χριστουγέννων)	—	—	X
04.2/3	Φυτείες	—	—	X
05	Πατάτες (συμπεριλαμβανομένων των σπόρων)	X	X	X
06	Φρούτα	X	X	X
06.1	Νωπά φρούτα	X	X	X
06.1/1	Επιτραπέζια μήλα	—	—	X
06.1/2	Επιτραπέζια αχλάδια	—	—	X
06.1/3	Ροδάκινα	—	—	X
06.1/4	Άλλα νωπά φρούτα	—	—	X
06.2	Εσπεριδοειδή	X	X	X
06.2/1	Πορτοκάλια	—	—	X
06.2/2	Μανταρίνια	—	—	X
06.2/3	Λεμόνια	—	—	X
06.2/4	Άλλα εσπεριδοειδή	—	—	X
06.3	Τροπικά φρούτα	X	X	X
06.4	Σταφύλια	X	X	X
06.4/1	Επιτραπέζια σταφύλια	—	—	X
06.4/2	Άλλα σταφύλια	—	—	X
06.5	Ελιές	X	X	X
06.5/1	Επιτραπέζιες ελιές	—	—	X
06.5/2	Άλλες ελιές	—	—	X
07	Κρασί	X	X	X
07.1	Επιτραπέζιο κρασί	—	—	X
07.2	Κρασί ποιότητας	—	—	X
08	Ελαιόλαδο	X	X	X
09	Άλλα φυτικά προϊόντα	X	X	X
09.1	Φυτικά υλικά που χρησιμοποιούνται κυρίως στην πλεκτική	—	—	X
09.2	Σπόροι	—	—	X
09.3	Άλλα φυτικά προϊόντα: άλλα	—	—	X
10	Φυτική παραγωγή (01 έως 09)	X	X	X
11	Ζώα	X	X	X
11.1	Βοοειδή	X	X	X
11.2	Χοιροειδή	X	X	X

▼B

Θέση	Κατάλογος μεταβλητών	Διαβίβαση για το έτος αναφοράς		
		Νοέμβριος έτος n (προβλέψεις)	Ιανουάριος έτος n+1 (προβλέψεις)	Σεπτέμβριος έτος n+1
11.3	Ιπποειδή	X	X	X
11.4	Αιγοπρόβατα	X	X	X
11.5	Πουλερικά	X	X	X
11.6	Άλλα ζώα	X	X	X
12	Ζωικά προϊόντα	X	X	X
12.1	Γάλα	X	X	X
12.2	Αυγά	X	X	X
12.3	Άλλα ζωικά προϊόντα	X	X	X
12.3/1	Ακατέργαστο μαλλί	—	—	X
12.3/2	Κουκούλια μεταξοσκώληκα	—	—	X
12.3/3	Άλλα ζωικά προϊόντα: άλλα	—	—	X
13	Ζωική παραγωγή (11+12)	X	X	X
14	Γεωργική παραγωγή αγαθών (10+13)	X	X	X
15	Γεωργική παραγωγή υπηρεσιών	X	X	X
15.1	Γεωργικές υπηρεσίες	—	—	X
15.2	Μίσθωση ποσοστώσεων γάλακτος	—	—	X
16	Γεωργική παραγωγή (14+15)	X	X	X
17	Μη γεωργικές δευτερεύουσες δραστηριότητες (μη διαχωρίσμες)	X	X	X
17.1	Επεξεργασ ία γεωργικών προϊόντων	X	X	X
17.2	Άλλες μη διαχωρίσιμες δευτερεύουσες δραστηριότητες (αγαθά και υπηρεσίες)	X	X	X
18	Παραγωγή του γεωργικού κλάδου δραστηριότητας (16+17)	X	X	X
19	Συνολική ενδιάμεση ανάλωση	X	X	X
19.01	Σπόροι και δενδρύλλια	X	X	X
19.02	Ενέργεια· λιπαντικά	X	X	X
19.02/1	— ηλεκτρική ενέργεια	—	—	X
19.02/2	— αέριο	—	—	X
19.02/3	— άλλα καύσιμα και προωθητικά	—	—	X
19.02/4	— άλλα	—	—	X
19.03	Λιπάσματα και βελτιωτικά εδάφους	X	X	X
19.04	Προϊόντα φυτοπροστασίας και παρασιτοκτόνα	X	X	X
19.05	Κτηνιατρικές δαπάνες	X	X	X
19.06	Ζωοτροφές	X	X	X
19.06/1	— ζωοτροφές αγορασμένες από άλλες γεωργικές εκμεταλλεύσεις	X	X	X
19.06/2	— ζωοτροφές αγορασμένες εκτός του γεωργικού κλάδου	X	X	X
19.06/3	— ζωοτροφές που παράγονται και καταναλώνονται από την ίδια εκμετάλλευση	X	X	X
19.07	Συντήρηση υλικών	X	X	X

▼B

Θέση	Κατάλογος μεταβλητών	Διαβίβαση για το έτος αναφοράς		
		Νοέμβριος έτος n (προβλέψεις)	Ιανουάριος έτος n+1 (προβλέψεις)	Σεπτέμβριος έτος n+1
19.08	Συντήρηση κτιρίων	X	X	X
19.09	Γεωργικές υπηρεσίες	X	X	X
▼M2				
19.10	Χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες διαμεσολάβησης που μετρώνται έμμεσα (ΥΧΔΜΕ)	X	X	X
19.11	Άλλα αγαθά και υπηρεσίες	X	X	X
▼B				
20	Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία σε βασικές τιμές (18-19)	X	X	X
21	Ανάλωση παγίου κεφαλαίου	X	X	X
21.1	Εξοπλισμός	—	—	X
21.2	Κτίρια	—	—	X
21.3	Φυτείες	—	—	X
21.4	Άλλα	—	—	X
22	Καθαρή προστιθέμενη αξία σε βασικές τιμές (20-21)	X	X	X

2. **Λογαριασμός δημιουργίας εισοδήματος**

Θέση	Κατάλογος μεταβλητών	Διαβίβαση για το έτος αναφοράς		
		Νοέμβριος έτος n (προβλέψεις)	Ιανουάριος έτος n+1 (προβλέψεις)	Σεπτέμβριος έτος n+1
23	Εισόδημα εξαρτημένης εργασίας	X	X	X
24	Λοιποί φόροι επί της παραγωγής	X	X	X
25	Λοιπές επιδοτήσεις παραγωγής	X	X	X
26	Εισόδημα των συντελεστών παραγωγής (22-24 +25)	X	X	X
27	Λειτουργικό πλεόνασμα/μεικτό εισόδημα (22-23-24+25)	X	X	X

3. **Λογαριασμός επιχειρηματικού εισοδήματος**

Θέση	Κατάλογος μεταβλητών	Διαβίβαση για το έτος αναφοράς		
		Νοέμβριος έτος n (προβλέψεις)	Ιανουάριος έτος n+1 (προβλέψεις)	Σεπτέμβριος έτος n+1
28	Πληρωτέα γαιοπρόσοδος και λοιπές δαπάνες μίσθωσης γης	X	X	X
29	Καταβληθέντες τόκοι	X	X	X
30	Εισπραχθέντες τόκοι	X	X	X
31	Επιχειρηματικό εισόδημα (27-28-29+30)	X	X	X

▼B

4. **Στοιχεία του λογαριασμού κεφαλαίου**

Θέση	Κατάλογος μεταβλητών	Διαβίβαση για το έτος αναφοράς		
		Νοέμβριος έτος n (προβλέψεις)	Ιανουάριος έτος n+1 (προβλέψεις)	Σεπτέμβριος έτος n+1
32	ΑΕΠΚ σε γεωργικά προϊόντα	—	—	X
32.1	ΑΕΠΚ σε φυτείες	—	—	X
32.2	ΑΕΠΚ σε ζώα	—	—	X
33	ΑΕΠΚ σε μη γεωργικά προϊόντα	—	—	X
33.1	ΑΕΠΚ σε υλικά	—	—	X
33.2	ΑΕΠΚ σε κτίρια	—	—	X
33.3	Άλλες ΑΕΠΚ	—	—	X
34	Ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου (εκτός εκπεστέου ΦΠΑ) (32+33)	—	—	X
35	Καθαρές επενδύσεις παγίου κεφαλαίου (εκτός εκπεστέου ΦΠΑ) (34-21)	—	—	X
36	Αυξομείωση αποθεμάτων	—	—	X
37	Μεταβιβάσεις κεφαλαίου	—	—	X
37.1	Επιχορηγήσεις επενδύσεων	—	—	X
37.2	Λοιπές μεταβιβάσεις κεφαλαίου	—	—	X

5. **Εισροή γεωργικής εργασίας**

Θέση	Κατάλογος μεταβλητών	Διαβίβαση για το έτος αναφοράς		
		Νοέμβριος έτος n (προβλέψεις)	Ιανουάριος έτος n+1 (προβλέψεις)	Σεπτέμβριος έτος n+1
38	Συνολική εισροή γεωργικής εργασίας	X	X	X
38.1	Εισροή μη μισθωτής γεωργικής εργασίας	X	X	X
38.2	Εισροή μισθωτής γεωργικής εργασίας	X	X	X